INSTITUTIONUM GRAMMATICARUM

PARS PRIMA.

Exhibens

Paradigmata Declinationum, Comparationum & Conjugationum, methodo sane facili, & ad captum Tyronum accommodata.

Studio & Operâ

PAULI P. JASZ-BERENYI,
Transsylvano-Hung.

Hieronym. Osor. de Reg. Inst. & Discip. Lib. 3.
[Gr]ammaticæ ignoratio est malorum omnium principium.

LONDINI,

[E]x Officinâ *B. W.* prostantque venales apud *Nath. Brooke,* [a]d insigne Angeli, propè *Excambium* in Vico vulgò vocato Bishopsgatestreet, *MDCLXVII.*

D. Erasm. Roterod.

Proclivius est vel in triplici jure Doctoris nomen, quàm semel boni Grammatici titulum promeruisse.

Paradigmata Declinationum.

NOMINUM DECLINATIONES.

PRIMA DECLINATIO.

PRima Declinatio habet quatuor terminationes, *a*, *e*, *as*, *es*; ut *Musa*, *Epitome*, *Boreas*, *Anchises*.

Singulariter.	*Pluraliter.*
Nom. hæc musa, *a song.*	*Nom.* hæ musæ, *songs.*
Gen. hujus musæ, *of a song.*	*Gen.* harum musarum, *of songs.*
Dat. huic musæ, *to a song.*	*Dat* his musis, *to songs.*
Accus. hanc musam, *the song.*	*Accus.* has musas, *the songs.*
Voc. ô musa, *O song.*	*Voc.* ô musæ, *O songs.*
Abl. ab hac musa, *from a song.*	*Abl.* ab his musis, *from songs.*

Sic declinantur *Mensa*, *Poeta*, *Dama*, *&c.*

Singulariter.	*Pluraliter.*
Nom. hæc epitome	*Nom.* hæ epitomæ
Gen. hujus epitomes	*Gen* harum epitomarum
Dat. huic epitomæ	*Dat.* his epitomis
Accus hanc epitomen	*Accus.* has epitomas
Voc. ô epitome	*Voc.* ô epitomæ
Abl. ab hac epitome	*Abl* ab his epitomis

Sic declinantur *Aloe*, *Crambe*, *Pentecoste*, *Parasceve*, *&c.*

Singul.		*Plu.*
Nom. hic boreas	*Ac.* hunc boream, *vel* borean	caret.
Gen hujus boreæ	*Voc.* ô borea	
Dat, huic boreæ	*Abl.* ab hoc borea	

Sic declinantur *Æneas*, *Andreas*, *Lucas*, *Thomas*, *&c.*

Singul.		*Plu.*
Nom. hic anchises	*Ac.* hunc anchisen	caret.
Gen hujus anchisæ	*Voc.* ô anchise	
Dat. huic anchisæ	*Abl.* ab hoc anchise	

Sic declinantur *Pyrites*, *Cometes*, *Plastes*, *&c.*

SECUNDA DECLINATIO.

Secunda Declinatio habet quinque terminationes apud Latinos; *er*, *ir*, *ur*, *us*, *um*; ut *Magister*, *Vir*, *Satur*, *Dominus*, *Templum*: & unam Græcorum usitatam, *eus*; ut *Orpheus*.

Singulariter	*Pluraliter*
Nom. hic dominus	*Nom.* hi domini
Gen. hujus domini	*Gen.* horum dominorum
Dat. huic domino	*Dat* his dominis
Accus. hunc dominum	*Accus.* hos dominos
Voc ô Domine	*Voc.* ô domini
Abl. ab hoc domino	*Abl.* ab his dominis

Sic declinantur *Amicus, Calamus, Baculus, Famulus*, &c.

Singulariter,		Pluraliter,	
Nom	hic magiſter	*Nom.*	hi magiſtri
Gen.	hujus magiſtri	*Gen.*	horum magiſtrorum
Dat.	huic magiſtro	*Dat.*	his magiſtris
Acc	hunc magiſtrum	*Acc*	hos magiſtros
Voc.	ô magiſter	*Voc.*	ô magiſt i
Abl.	ab hoc magiſtro	*Abl.*	ab his magiſtris

Sic declinantur *Liber, Vir, Gener, Satur*, &c.

Singulariter,		Pluraliter,	
Nom.	hoc templum	*Nom.*	hæc templa
Gen.	hujus templi	*Gen*	horum templorum
Dat.	huic templo	*Dat.*	his templis
Acc.	hoc templum	*Acc.*	hæc templa
Voc	ô templum	*Voc.*	ô templa
Abl	ab hoc templo	*Abl.*	ab his templis

Sic declinantur *Regnum, Scamnum, Lucrum, Sacellum, &c.*

Singul.				Plur.
N.	hic Orpheus	*A*	hunc Orphea *vel* Orpheon	caret
G	hujus Orphei *vel* Orpheos	*V.*	ô Orpheu	
D.	huic Orpheo	*A.*	ab hoc Orpheo	

Sic declinantur *Tydeus, Panthus, &c.*

TERTIA DECLINATIO.

Tertia Declinatio habet undecim literas terminales: *a, e, o, c, d, l, n, r, s, t, x*; *Poema, Cubile, Sermo, Lac, David, Animal, Flumen, Calcar, Tempus, Caput, Cervix.*

Singulariter,		Pluraliter,	
Nom.	hoc poema	*Nom.*	hæc poemata
Gen.	hujus poematis	*Gen.*	horum poematum
Dat.	huic poemati	*Dat.*	his poematibus & poematis
Acc.	hoc poema	*Ac.*	hæc poemata
Voc.	ô poema	*Voc.*	ô poemata
Abl.	ab hoc poemate	*A.*	ab his poematibus & poematis

Sic declinantur *Anathema, Comma, Dogma, Phlegma, Rheuma, &c.*

Singulariter,		Pluraliter,	
Nom.	hoc cubile	*Nom*	hæc cubilia
Gen	hujus cubilis	*Gen.*	horum cubilium
Dat.	huic cubili	*Dat.*	his cubilibus
Ac	hoc cubile	*Ac.*	hæc cubilia
Voc.	ô cubile	*Voc.*	ô cubilia
Abl.	ab hoc cubili	*Abl.*	ab his cubilibus

Sic declinantur *Mare, Præſepe, Conclave, Altare, Ovile, Sedile, &c.*

Singulariter,		Pluraliter	
Nom.	hic ſermo	*Nom.*	hi ſermones
Gen.	hujus ſermonis	*Gen.*	horum ſermonum
Dat.	huic ſermoni	*Dat.*	his ſermonibus
Accuſ.	hunc ſermonem	*Accuſ.*	hos ſermones
Voc	ô ſermo	*Voc*	ô ſermones
Abl.	ab hoc ſermone	*Abl.*	ab his ſermonibus

Sic declinantur *Bubo, Umbo, Udo, Ligo, Caro carnis, &c.*

Sin-

Singulariter.	Plural. caret
Nom. hoc lac	
Gen. hujus lactis	
Dat. huic lacti	
Accus. hoc lac	
Voc ô lac	
Abl. ab hoc lacte	

Singulariter	Plu. caret.
Nom. hic David	
Gen. hujus davidis	
Dat. huic davidi	
Ac. hunc davidem	
Voc. ô david	
Abl. ab hoc davide	

Sic declinatur *Halec* in plurali. Sic declinatur *Bogud* &c.
tamen numero est feminini generis.

Singulariter	Pluraliter,
Nom. hoc animal	*Nom.* hæc animalia
Gen. hujus animalis	*Gen.* horum animalium
Dat. huic animali	*Dat.* his animalibus
Acc. hoc animal	*Accus.* hæc animalia
Voc ô animal	*Voc.* ô animalia
Abl. ab hoc animali	*Abl.* ab his animalibus

Sic declinantur *Cervical*, *Minerval*, *Fel Mel*, &c.

Singulariter,	Pluraliter,
Nom hoc flumen	*Nom.* hæc flumina
Gen. hujus fluminis	*Gen* horum fluminum
Dat. huic flumini	*Dat.* his fluminibus
Accus hoc flumen	*Accus.* hæc flumina
Voc. ô flumen	*Voc.* ô flumina
Abl ab hoc flumine	*Abl.* ab his fluminibus

Sic declinantur *Nomen*, *Numen*, *Lumen*, *Levamen*, &c.

Singulariter,	Pluraliter,
Nom. hoc calcar	*Nom.* hæc calcaria
Gen. hujus calcaris	*Gen.* horum calcarium
Dat. huic calcari	*Dat.* his calcaribus
Acc hoc calcar	*Acc.* hæc calcaria
Voc. ô calcar	*Voc.* ô calcaria
Abl. ab hoc calcari	*Abl.* ab his calcaribus.

Sic declinantur *Laquear*, *Torcular*, *Lar*, *Femur*, &c.

Singulariter,	Pluraliter,
Nom. hoc caput	*Nom* hæc capita
Gen. hujus capitis	*Gen.* horum capitum
Dat. huic capiti	*Dat.* his capitibus
Ac. hoc caput	*Ac* hæc capita
Voc. ô caput	*Voc.* ô capita
Abl. ab hoc capite	*Abl.* ab his capitibus

Sic declinantur *Occiput*, *Sinciput*, &c.

Singulariter,	Pluraliter,
Nom. hæc cervix	*Nom* hæ cervices
Gen. hujus cervicis	*Gen.* harum cervicum
Dat. huic cervici	*Dat.* his cervicibus
Ac. hanc cervicem	*Ac.* has cervices
Voc. ô cervix	*Voc.* ô cervices
Abl. ab hac cervice	*Abl.* ab his cervicibus

Sic declinantur *Lodix*, *Lotrix*, *Nutrix*, *Mastix*, *Nux*, *Nix*, *Vox*, &c.

Singulariter,		Pluraliter,	
Nom.	hoc tempus	Nom	hæc tempora
Gen.	hujus temporis	Gen.	horum temporum
Dat.	huic tempori	Dat.	his temporibus
Acc.	hoc tempus	Acc,	hæc tempora
Voc.	ô tempus	Voc.	ô tempora
Abl.	ab hoc tempore	Abl	ab his temporibus

Sic declinantur *Corpus*, *Pectus*, *Frigus*, *Funus*, *Onus*, *Munus* &c.

Singulariter,		Pluraliter,	
Nom.	hic & hæc parens	Nom.	hi & hæ parentes
Gen	hujus parentis	Gen.	horum & harum parentum
Dat	huic parenti	Dat.	his parentibus
Ac.	hunc & hanc parentem	Acc.	hos & has parentes
Voc	ô parens	Voc	ô parentes
Abl.	ab hoc & hac parente	Abl.	ab his parentibus

Sic declinantur *Civis*, *Affinis*, *Hostis*; &c.

QUARTA DECLINATIO.

Quarta Declinatio habet duas terminationes, *Us* & *U*, ut *Sensus*, *Genu*.

Singulariter,		Pluraliter,	
Nom	hic sensus	Nom.	hi sensus
Gen.	hujus sensus	Gen.	horum sensuum
Dat.	huic sensui	Dat.	his sensibus
Acc.	hunc sensum	Acc.	hos sensus
Voc.	ô sensus	Voc.	ô sensus
Abl.	ab hoc sensu	Abl	ab his sensibus

Sic declinantur *Manus*, *Fructus*, *Gradus*, *Porticus*, &c.

Singulariter,		Pluraliter,	
Nom	hoc genu	Nom.	hæc genua
Gen.	hujus genu	Gen.	horum genuum
Dat.	huic genu	Dat.	his genibus
Ac.	hoc genu	Ac	hæc genua
Voc.	ô genu	Voc.	ô genua
Abl.	ab hoc genu	Abl.	ab his genibus

Sic declinantur *Cornu*, *Veru*, *Gelu*, *Tonitru*, &c.

Singul.				
Nom.	hic Jesus	Ac.	hunc Jesum	*Plural.* caret.
Gen	hujus Jesu	Voc	ô Jesu	
Dat.	huic Jesu	Abl.	ab hoc Jesu	

QUINTA DECLINATIO.

Quinta Declinatio habet unam tantum terminationem, *Es*, ut *Meridies*.

Singulariter,		Pluraliter,	
Nom.	hic meridies	Nom.	hi meridies
Gen.	hujus meridiei	Gen.	horum meridierum
Dat.	huic meridiei	Dat.	his meridiebus
Ac.	hunc meridiem	Ac.	hos meridies
Voc.	ô meridies	Voc.	ô meridies
Abl.	ab hoc meridie	Abl.	ab his meridiebus

Sic declinantur *Res*, *Dies*, *Facies*, *Species*, *Acies*. Reliqua quæ occurrunt, carent *genitivo*, *dativo* & *ablativo* pluralis Numeri.

Nominum Adjectivorum Declinationes.

Singulariter		Pluraliter	
Nom.	bonus, bona, bonum	*Nom.*	boni, bonæ, bona
Gen.	boni, bonæ, boni	*Gen.*	bonorum, bonarum, bo-
Dat.	bono, bonæ, bono,	*Dat.*	bonis (norum
Ac.	bonum, bonam, bonum	*Ac.*	bonos, bonas, bona
Voc.	bone, bona, bonum	*Voc.*	boni, bonæ, bona
Abl.	bono, bona, bono	*Abl.*	à bonis

Sic declinantur omnia Adjectiva in *Us*, trium terminationum: ut *malus*, *a*, *um*, &c.

Singulariter		Pluraliter	
Nom.	unus, una, unum	*Nom.*	uni, unæ, una
Gen.	unius	*Gen.*	unorum, unarum, uno-
Dat.	uni	*Dat.*	unis (rum
Ac.	unum unam, unum	*Ac.*	unos, unas, una
Voc.	une, una, unum	*Voc.*	uni, unæ, una
Abl.	uno, una, uno	*Abl.*	unis

Unus in plurali Numero non declinatur, nisi cùm jungitur cum voce Numero singulari deficiente, ut *Unæ literæ, una mœnia.*

Sic declinantur *Ullus*, *Alius*, *Alter*, *Uter*, *Neuter*, quæ omnia carent vocativo, item *Totus* & *Solus*, quæ duo habent vocativum.

Singulariter		Pluraliter	
Nom.	hic acer, hæc acris, hoc	*N.*	hi & hæ acres, & hæc acria
Gen	hujus acris (acre	*Gen.*	horum, harum & horum
Dat.	huic acri (hoc acre	*Dat.*	his acribus (acrium
Ac.	hunc & hanc acrem, &	*Ac.*	hos & has acres, & hæc
Voc.	ô acer, acris, acre	*V.*	ô acres & ô acria (acria
Abl.	ab hoc hac & hoc acri	*Abl.*	ab his acribus

Sic declinantur *Alacer*, *Volucer*, *Campester*, &c. (via

Singulariter		Pluraliter	
No.	hic & hæc brevis & hoc	*N.*	hi & hæ breves & hæc bre-
Gen.	hujus brevis (breve	*G.*	horum, harum & horum
Dat	huic brevi (hoc breve	*Dat.*	his brevibus (brevium
Ac	hunc & hanc brevem &	*Ac.*	hos & has breves & hæc
Voc.	ô brevis & ô breve	*Voc.*	ô breves & ô (brevia
Abl.	ab hoc hac & hoc brevi	*Ab.*	ab his brevibus (brevia

Sic declinantur omnia Adjectiva in *is*, ut *Tristis*, *Mitis*, *Tenuis*, *Turpis*, *&c.* (breviora

Singulariter		Pluraliter	
N.	hic & hæc brevior, & hoc	*N.*	hi & hæ breviores & hæc
G.	hujus brevioris (brevius	*G.*	horum harum & horum
D.	huic breviori (hoc brevius	*D*	his brevioribus (breviorum
A.	hunc & hanc breviorem &	*A.*	hos & has breviores & hæc (breviora
V.	ô brevior & ô brevius	*V.*	ô breviores & ô breviora
Abl.	ab hoc hac & hoc breviore vel breviori	*A.*	ab his brevioribus

Sic declinantur omnia comparativa in *or* & *us* : ut, *Doctior*, & *Doctius*, *Melior* & *melius*, *Pulchrior* & *pulchrius*, &c.

Singulariter,		Pluraliter,	
Nom.	hic hæc & hoc Felix	*Nom.*	hi & hæ felices & hæc felicia
Gen.	hujus felicis	*Gen.*	horum harum & horum felicium
Dat.	huic felici	*Dat.*	his felicibus
Ac.	hunc & hanc felicem & hoc felix	*Acc.*	hos & has felices & hæc felicia
Voc.	ô felix	*Voc*	ô felices & ô felicia
Abl.	ab hoc hac & hoc felice vel felici	*Abl.*	ab his felicibus

Sic declinantur omnia Adjectiva unius terminationis : ut *Prudens*, *Insipiens*, *Mendax*, *Vetus*, &c.

Nomina Anomala.

Singulariter,		Pluraliter,	
Nom.	hæc domus	*Nom.*	hæ domus
Gen.	hujus domi *vel* domus	*G*	harum domorum *vel* domuum
Dat.	huic domo	*Dat.*	his domibus
Acc.	hanc domum	*Ac.*	has domos *vel* domus
Voc.	ô domus	*Voc*	ô domus
Abl.	ab hac domo	*Abl.*	ab his domibus

Plural.			
Nom.	duo, duæ, duo	*Ac.*	duos *vel* duo, duas, duo
G.	duorum, duarum, duorum	*Voc.*	ô duo, duæ, duo
Dat.	duobus, duabus, duobus	*Abl.*	duobus, duabus, duobus

Plural.			
N.	ambo, ambæ, ambo	*Ac.*	ambos, *vel* ambo, ambas, ambo
G.	amborum, ambarum, amborum	*V.*	ambo, ambæ, ambo
D	ambobus, ambabus, ambobus	*A.*	ambobus, ambabus, ambobus

Pluraliter,	
Nom.	hi & hæ tres & hæc tria
Gen.	horum harum & horum trium
Dat	his tribus
Ac.	hos & has tres & hæc tria
Voc	ô tres & ô tria
Abl.	ab his tribus

Pronominum Declinationes.

Singulariter,		Pluraliter,	
Nom	Ego, *I*	*Nom.*	nos, *we*
Gen.	mei, *of me*	*Gen.*	nostrum *vel* nostri, *of us*
Dat.	mihi, *to me*	*Dat.*	nobis, *to us*
Ac.	me, *me*	*Ac.*	nos, *us*
Voc.	caret	*Voc.*	caret
Abl.	à me, *from me*	*Abl.*	à nobis, *from us*

Sin-

Singulariter,	Pluraliter,
Nom. tu, *thou*	*Nom.* vos, *ye*
Gen. tui, *of thee*	*Gen.* vestrûm *vel* vestri, *of you*
Dat. tibi, *to thee*	*Dat.* vobis, *to you*
Ac. te, *thee*	*Ac.* vos, *ye*
Voc. ô tu, *O thou*	*Voc.* ô vos, *O ye*
Abl. à te, *from thee*	*Abl.* à vobis, *from you*

Singulariter & Pluraliter,		
	Nom caret	*Ac.* se, *himself*
	Gen. sui, *of himself*	*Voc.* caret
	Dat. sibi, *to himself*	*Abl.* à se, *from himself*

Singulariter,	Pluraliter,
Nom. hic, hæc hoc, *this*	*N.* hi, hæ, hæc, *these* (*these*
Gen. hujus, *of this*	*G.* horum, harum, horum, *of*
Dat huic, *to this*	*Dat.* his, *to these*
Ac. hunc, hanc, hoc, *this*	*Ac.* hos, has, hæc, *these*
Voc. caret (*this*	*Voc* caret
Ab. ab hoc, hac, hoc, *from*	*Abl.* ab his, *from these*

Singulariter,	Pluraliter,
No. iste, ista, istud, *he, she, that* (*that*	*No.* isti, istæ, ista, *they, those*
Gen. istius, *of him, of her, of*	*G* istorum, istarum, istorum *of them, of those*
D isti, *to him, to her, to that*	*Dat.* istis, *to them, to those*
Ac istum, istam, istud, *him,*	*A.* istos, istas, ista, *them, those*
Voc caret (*her, that*	*Voc.* caret (*those*
Abl. isto, ista, isto, *from him, from that*	*Abl.* istis, *from them, from*

Sic declinatur *ille, illa, illud, &c.*

Singulariter,	Pluraliter,
Nom ipse, ipsa, ipsum, *he, she, that* (*that*	*No.* ipsi, ipsæ, ipsa, *they, those*
Ge. ipsius, *of him, of her, of*	*Gen.* ipsorum, ipsarum, ipsorum, *of them, of those*
Dat. ipsi, *to him, to her, to that* (*her, that*	*Dat.* ipsis, *to them, to those*
Ac. ipsum, ipsam, ipsum, *him,*	*Acc.* ipsos, ipsas, ipsa, *them,*
Voc. caret.	*Voc.* caret. (*those*
Abl. ipso, ipsa, ipso, *from him, from her, from that*	*Abl* ab ipsis, *from them, from those*

Singulariter,	Pluraliter,
N. is, ea, id, *he, she, it*	*Nom* ii, eæ, ea, *they, those*
Gen. ejus, *of him, of her*	*Gen.* eorum, earum, eorum, *of them, of those* (*those*
Dat. ei, *to him, to her, to it*	*Dat.* eis *vel* iis, *to them, to*
Ac. eum, eam, id, *him, her, it*	*Ac.* eos, eas, ea, *them, those*
Voc. caret	*Voc.* caret
Abl. eo, ea, eo, *from him, from her, from it.*	*Abl.* eis *vel* iis, *from them, from those*

Sin-

Singulariter,
Nom. idem, eadem, idem, *the same.*
Gen. ejusdem, *of the same.*
Dat. eidem, *to the same.*
Ac. eundem, eandem, idem, *the same.*
Voc. caret.
Abl eodem, eâdem, eodem, *from the same.*

Pluraliter,
Nom. iidem, eædem, eadem, *the same.*
Gen. eorundem, earundem, eorundem, *of the same.*
Dat eisdem *vel* iisdem, *to the same.*
Ac. eosdem, easdem, eadem, *the same.*
Voc. caret. *Abl.* ab eisdem, *vel* iisdem, *from the same.*

Singulariter,
Nom. noster, nostra, nostrum, *our.*
Gen. nostri, nostræ, nostri, *of our.*
Dat. nostro, nostræ, nostro, *to our.*
Ac. nostrum, nostram, nostrum, *our.*
Voc. noster, nostra, nostrum, *O our.*
Abl. nostro, nostra, nostro, *from our.*

Pluraliter,
Nom nostri, nostræ, nostra *our.*
Gen. nostrorum, nostrarum, nostrorum, *of our.*
Dat. nostris, *to our.*
Ac. nostros, nostras, nostra *our.*
Voc nostri, nostræ, nostra, *O our.*
Abl. nostris, *from our.*

Sic declinatur *Vester* &c.

Singulariter,
Nom. qui, quæ, quod, *who, which.*
Gen. cujus, *of whom, of which.*
Dat. cui, *to whom, to which.*
Ac. quem, quam, quod, *whom, which.*
Voc. caret.
Abl. à quo *vel* qui, quâ *vel* qui, quo *vel* qui, *from whom, from which.*

Pluraliter,
Nom qui, quæ, quæ, *who, which* (*of whom, of which.*
G quorum, quarum, quorum
Dat quibus *vel* queis, *to whom, to which.*
Ac. quos, quas, quæ, *whom, which.*
Voc. caret.
Abl. quibus *vel* queis, *from whom, from which.*

Singulariter,
Nom. quis *vel* qui, quæ, quod *vel* quid, *who, what.*
G. cujus, *of whom, of what.*
Dat. cui, *to whom, to what.*
Ac. quem, quam, quod *vel* quid, *whom, what.*
Voc. caret.
Abl. à quo *vel* qui, quâ *vel* qui, quo *vel* qui, *from whom, from what.*

Pluraliter,
No. qui, quæ, quæ, *who, what.*
Gen. quorum, quarum, quorum, *of whom, of what.*
Dat. queis *vel* quibus, *to whom, to what.*
Ac. quos, quas, quæ, *whom, what.*
Voc. caret.
Abl à queis *vel* quibus, *from whom, from what.*

Singulariter.

Nom. aliquis, aliqua, aliquod
vel aliquid, *some.*
Gen. alicujus, *of some.*
Dat. alicui, *to some.*
Ac. aliquem, aliquam, ali-
quod *vel* aliquid, *some.*
Voc. caret. (*from some.*
Abl. aliquo, aliqua, aliquo,

Pluraliter.

Nom. aliqui, aliquæ, aliqua,
some. (quorum, *of some.*
G. aliquorum, aliquarum, ali-
Dat. aliquibus, *to some.*
Ac. aliquos, aliquas, aliqua,
some.
Voc. caret.
Abl. ab aliquibus, *from some.*

Singulariter.

Nom. meus, mea, meum,
mine or *my.* (or *of my*
Gen. mei, meæ, mei, *of mine*
Dat. meo, meæ, meo, *to mine*
or *to my.* (*mine* or *my.*
Ac. meum, meam, meum,
Voc. mi, mea, meum, *O mine*
or *O my.*
Abl. à meo, mea, meo, *from*
mine, or *from my.*

Pluraliter.

Nom. mei, meæ, mea, *mine*
or *my.* (*of mine* or *of my.*
G. meorum, mearum, meorum
Dat. meis, *to mine* or *to my.*
Ac. meos, meas, mea, *mine*
or *my.* (or *O my.*
Voc. mi, meæ, mea, *O mine*
Abl. à meis, *from mine* or
from my.

Singulariter.

Nom. hic & hæc & hoc no-
stras, *our countryman.*
Gen. hujus nostratis, *of our*
countryman. (*countryman.*
Dat. huic nostrati, *to our*
Ac. hunc & hanc nostratem &
hoc nostras. *our countrym.*
Voc. ô nostras, *O our countrym*
Abl. ab hoc, hac & hoc no
strate *vel* nostrati, *from our*
countryman.

Pluraliter.

No. hi & hæ nostrates & hæc
nostratia, *our countrymen.*
Gen. horum, harum & horum
nostratium, *of our countrym*
D. his nostratibus, *to our coun*
A. hos & has nostrates, & hæc
nostratia, *our countryman.*
V. ô nostrates & ô nostratia,
O our countrymen.
Abl. ab his nostratibus, *from*
our countrymen.

Sic declinatur *Vestras*, &c.

DE NOMINUM COMPARATIONE.

Paradigma Nominum Adjectivorum in *Us*, Secundæ Declinationis.

Singulariter.

		Posit.	*Comp.*	*Super.*
N	M	Doctus	Doctior	Doctissimus
	F	Docta	Doctior	Doctissima
	N.	Doctum	Doctius	Doctissimum
G	M.	Docti	Doctioris	Doctissimi
	F.	Doctæ	Doctioris	Doctissimæ
	N.	Docti	Doctioris	Doctissimi
D	M.	Docto	Doctiori	Doctissimo
	F.	Doctæ	Doctiori	Doctissimæ
	N.	Docto	Doctiori	Doctissimo

Ac.

		Posit.	Comp.	Super.
A	M.	Doctum	doctiorem	doctissimum
	F.	Doctam	doctiorem	doctissimam
	N.	Doctum	doctius	doctissimum
V	M.	Docte	doctior	doctissime
	F.	Docta	doctior	doctissima
	N.	Doctum	doctius	doctissimum
A	M.	Docto	doctiore *vel* ri	doctissimo
	F.	Docta	doctiore *vel* ri	doctissima
	N.	Docto	doctiore *vel* ri	doctissimo

Pluraliter,

N	M.	Docti	doctiores	doctissimi
	F.	Doctæ	doctiores	doctissimæ
	N.	Docta	doctiora	doctissima
G	M.	Doctorum	doctiorum	doctissimorum
	F.	Doctarum	doctiorum	doctissimarum
	N.	Doctorum	doctiorum	doctissimorum
D	M.F.N.	Doctis	doctioribus	doctissimis
A	M.	Doctos	doctiores	doctissimos
	F.	Doctas	doctiores	doctissimas
	N.	Docta	doctiora	doctissima
V	M.	Docti	doctiores	doctissimi
	F.	Doctæ	doctiores	doctissimæ
	N.	Docta	doctiora	doctissima
A	M.F.N.	Doctis	doctioribus	doctissimis

Paradigma in *Er*, Secundæ Declinationis.

Singulariter,

N	M.	Pulcher	pulchrior	pulcherrimus
	F.	Pulchra	pulchrior	pulcherrima
	N.	Pulchrum	pulchrius	pulcherrimum
G	M.	Pulchri	pulchrioris	pulcherrimi
	F.	Pulchræ	pulchrioris	pulcherrimæ
	N.	Pulchri	pulchrioris	pulcherrimi
D	M.	Pulchro	pulchriori	pulcherrimo
	F.	Pulchræ	pulchriori	pulcherrimæ
	N.	Pulchro	pulchriori	pulcherrimo

	Posit.	Comp.	Super.
Ac	M. Pulchrum	pulchriorem	pulcherrimum
	F. Pulchram	pulchriorem	pulcherrimam
	N. Pulchrum	pulchrius	pulcherrimum
V	M. Pulcher	pulchrior	pulcherrime
	F. Pulchra	pulchrior	pulcherrima
	N. Pulchrum	pulchrius	pulcherrimum
A	M. Pulchro	pulchriore *vel* ri	pulcherrimo
	F. Pulchra	pulchriore *vel* ri	pulcherrima
	N. Pulchro	pulchriore *vel* ri	pulcherrimo

Pluraliter,

N	M. Pulchri	pulchriores	pulcherrimi
	F. Pulchræ	pulchriores	pulcherrimæ
	N. Pulchra	pulchriora	pulcherrima
G	M. Pulchrorum	pulchriorum	pulcherrimorum
	F. Pulchrarum	pulchriorum	pulcherrimarum
	N. Pulchrorum	pulchriorum	pulcherrimorum
D	M.F.N. Pulchris	pulchrioribus	pulcherrimis
A	M. Pulchros	pulchriores	pulcherrimos
	F. Pulchras	pulchriores	pulcherrimas
	N. Pulchra	pulchriora	pulcherrima
V	M. Pulchri	pulchriores	pulcherrimi
	F. Pulchræ	pulchriores	pulcherrimæ
	N. Pulchra	pulchriora	pulcherrima
A	M.F.N. Pulchris	pulchrioribus	pulcherrimis

Paradigma in *Is*, Tertiæ Declinationis.

Singulariter,

N	M. Dulcis	dulcior	dulcissimus
	F. Dulcis	dulcior	dulcissima
	N. Dulce	dulcius	dulcissimum
G	M. Dulcis	dulcioris	dulcissimi
	F. Dulcis	dulcioris	dulcissimæ
	N. Dulcis	dulcioris	dulcissimi
D	M. Dulci	dulciori	dulcissimo
	F. Dulci	dulciori	dulcissimæ
	N. Dulci	dulciori	dulcissimo

Ac.

	Posit.	Comp.	Super.
Ac.	M. Dulcem	dulciorem	dulcissimum
	F. Dulcem	dulciorem	dulcissimam
	N. Dulce	dulcius	dulcissimum
V	M. Dulcis	dulcior	dulcissime
	F. Dulcis	dulcior	dulcissima
	N. Dulce	dulcius	dulcissimum
Ab	M. Dulci	dulciore, *vel* ri	dulcissimo
	F. Dulci	dulciore *vel* ri	dulcissima
	N. Dulci	dulciore, *vel* ri	dulcissimo
		Pluraliter.	
N	M. Dulces	dulciores	dulcissimi
	F. Dulces	dulciores	dulcissimæ
	N. Dulcia	dulciora	dulcissima
G	M. Dulcium	dulciorum	dulcissimorum
	F. Dulcium	dulciorum	dulcissimarum
	N. Dulcium	dulciorum	dulcissimorum
D	M. F. N. Dulcibus	dulcioribus	dulcissimis
Ac	M. Dulces	dulciores	dulcissimos
	F. Dulces	dulciores	dulcissimas
	N. Dulcia	dulciora	dulcissima
V	M. Dulces	dulciores	dulcissimi
	F. Dulces	dulciores	dulcissimæ
	N. Dulcia	dulciora	dulcissima
A	M. F. N. Dulcibus	dulcioribus	dulcissimis

Paradigma Adjectivorum unius Terminationis.

		Singulariter.	
N	M. Felix	felicior	felicissimus
	F. Felix	felicior	felicissima
	N. Felix	felicius	felicissimum
G	M. Felicis	felicioris	felicissimi
	F. Felicis	felicioris	felicissimæ
	N. Felicis	felicioris	felicissimi
D	M. Felici	feliciori	felicissimo
	F. Felici	feliciori	felicissimæ
	N. Felici	feliciori	felicissimo
A	M. Felicem	feliciorem	felicissimum
	F. Felicem	feliciorem	felicissimam
	N. Felix	felicius	felicissimum

		Posit.	*Comp.*	*Super.*
V	*M.*	Felix	felicior	felicissime
	F.	Felix	felicior	felicissima
	N.	Felix	felicius	felicissimum
A	*M.*	Felice, *vel* ci	feliciore, *vel* ri	felicissimo
	F.	Felice, *vel* ci	feliciore, *vel* ri	felicissima
	N.	Felice, *vel* ci	feliciore, *vel* ri	felicissimo
			Pluraliter.	
N	*M.*	Felices	feliciores	felicissimi
	F.	Felices	feliciores	felicissimæ
	N.	Felicia	feliciora	felicissima
G	*M.*	Felicium	feliciorum	felicissimorum
	F	Felicium	feliciorum	felicissimarum
	N.	Felicium	feliciorum	felicissimorum
D	*M F.N.*	Felicibus	felicioribus	felicissimis
A	*M.*	Felices	feliciores	felicissimos
	F.	Felices	feliciores	felicissimas
	N.	Felicia	feliciora	felicissima
V	*M.*	Felices	feliciores	felicissimi
	F	Felices	feliciores	felicissimæ
	N.	Felicia	feliciora	felicissima
A	*M.F.N.*	Felicibus	felicioribus	felicissimis

CONJUGATIONES VERBORUM.

Prima CONJUGATIO Activæ Vocis.

AMO.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Amo, *I love* Amas, *thou lovest* Amat, *he loveth*	*Plural.*	Amamus, *we love* Amatis, *ye love* Amant, *they love*

Præteritum imperfectum.

Singul.	Amabam, *I did love* Amabas, *thou didst love* Amabat, *he did love*	*Plural.*	*A*mabamus, *we did love* *A*mabatis, *ye did love* *A*mabant, *they did love*

Præteritum perfectum.

Sing	*A*mavi, *I have loved* *A*mavisti, *thou hast loved* *A*mavit, *he hath loved*	*Plural.*	*A*mavimus, *we have loved* Amavistis, *ye have loved* *A*maverunt *vel* amavere } *they have loved*

Præteritum

	Poſit.	*Comp.*	*Super.*
Ac.	*M.* Dulcem	dulciorem	dulciſſimum
	F. Dulcem	dulciorem	dulciſſimam
	N. Dulce	dulcius	dulciſſimum
V	*M.* Dulcis	dulcior	dulciſſime
	F. Dulcis	dulcior	dulciſſima
	N. Dulce	dulcius	dulciſſimum
Ab	*M.* Dulci	dulciore, *vel* ri	dulciſſimo
	F. Dulci	dulciore *vel* ri	dulciſſima
	N. Dulci	dulciore, *vel* ri	dulciſſimo
		Pluraliter.	
N	*M.* Dulces	dulciores	dulciſſimi
	F. Dulces	dulciores	dulciſſimæ
	N. Dulcia	dulciora	dulciſſima
G	*M.* Dulcium	dulciorum	dulciſſimorum
	F. Dulcium	dulciorum	dulciſſimarum
	N. Dulcium	dulciorum	dulciſſimorum
D	*M.F.N* Dulcibus	dulcioribus	dulciſſimis
Ac	*M.* Dulces	dulciores	dulciſſimos
	F. Dulces	dulciores	dulciſſimas
	N. Dulcia	dulciora	dulciſſima
V	*M.* Dulces	dulciores	dulciſſimi
	F. Dulces	dulciores	dulciſſimæ
	N. Dulcia	dulciora	dulciſſima
A	*M.F.N.* Dulcibus	dulcioribus	dulciſſimis

Paradigma Adjectivorum unius Terminationis.

		Singulariter.	
N	*M.* Felix	felicior	feliciſſimus
	F. Felix	felicior	feliciſſima
	N. Felix	felicius	feliciſſimum
G	*M.* Felicis	felicioris	feliciſſimi
	F. Felicis	felicioris	feliciſſimæ
	N. Felicis	felicioris	feliciſſimi
D	*M.* Felici	feliciori	feliciſſimo
	F. Felici	feliciori	feliciſſimæ
	N. Felici	feliciori	feliciſſimo
A	*M.* Felicem	feliciorem	feliciſſimum
	F. Felicem	feliciorem	feliciſſimam
	N. Felix	felicius	feliciſſimum

Voc.

	Posit.	*Comp.*	*Super.*
V	*M.* Felix	felicior	felicissime
	F. Felix	felicior	felicissima
	N. Felix	felicius	felicissimum
A	*M.* Felice, *vel* ci	feliciore, *vel* ri	felicissimo
	F. Felice, *vel* ci	feliciore, *vel* ri	felicissima
	N. Felice, *vel* ci	feliciore, *vel* ri	felicissimo
		Pluraliter.	
N	*M.* Felices	feliciores	felicissimi
	F. Felices	feliciores	felicissimæ
	N. Felicia	feliciora	felicissima
G	*M.* Felicium	feliciorum	felicissimorum
	F Felicium	feliciorum	felicissimarum
	N. Felicium	feliciorum	felicissimorum
D	*M F.N.* Felicibus	felicioribus	felicissimis
A	*M.* Felices	feliciores	felicissimos
	F. Felices	feliciores	felicissimas
	N. Felicia	feliciora	felicissima
V	*M.* Felices	feliciores	felicissimi
	F Felices	feliciores	felicissimæ
	N. Felicia	feliciora	felicissima
A	*M.F.N.* Felicibus	felicioribus	felicissimis

CONJUGATIONES VERBORUM.

Prima CONJUGATIO Activæ Vocis.

AMO.

Indicativi *Præsens.*

Singul.
Amo, *I love*
Amas, *thou lovest*
Amat, *he loveth*

Plural.
Amamus, *we love*
Amatis, *ye love*
Amant, *they love*

Præteritum imperfectum.

Singul.
Amabam, *I did love*
Amabas, *thou didst love*
Amabat, *he did love*

Plural.
*A*mabamus, *we did love*
*A*mabatis, *ye did love*
*A*mabant, *they did love*

Præteritum perfectum.

Sing
*A*mavi, *I have loved*
*A*mavisti, *thou hast loved*
*A*mavit, *he hath loved*

Plural.
*A*mavimus, *we have loved*
*A*mavistis, *ye have loved*
*A*maverunt vel amavere, *they have loved*

Præteritum

Præteritum plusquamperfectum.

Singul.
- amaveram, *I had loved*
- amaveras, *thou hast loved*
- amaverat, *he had loved*

Plural.
- amaveramus, *we had loved*
- amaveratis, *ye had loved*
- amaverant, *they had loved*

Futurum.

Singul.
- amabo, *I shall or will love*
- amabis, *thou shalt love*
- amabit, *he shall love*

Plural.
- amabimus, *we shall love*
- amabitis, *ye shall love*
- amabunt, *they shall love*

Imperativi *Præsens.*

Singulariter
- ama, amato } *love thou*
- amet, ameto } *let him love*

Pluraliter
- amemus, *let us love*
- amate, amatote } *love ye*
- ament, amanto } *let them love*

Optativi *Præsens.*

Singul. utinam,
- amem, *God grant I love*
- ames, *God grant thou love*
- amet, *God grant he love*

Plural.
- amemus, *God grant we love*
- ametis, *God grant ye love*
- ament, *God grant they love*

Præteritum imperfectum.

Singul. utin.
- amarem, *would God I did love*
- amares, *would God thou didst love*
- amaret, *would God he did love*

Plu. utin.
- amaremus, *would God we did love*
- amaretis, *would God ye did love*
- amarent, *would God they did love*

Præteritum perfectum.

Singul. utin.
- amaverim, *would God I have loved*
- amaveris, *would God thou hast loved*
- amaverit, *would God he hath loved*

Plu. utin.
- amaverimus, *would God we have loved*
- amaveritis, *would God ye have loved*
- amaverint, *would God they have loved*

Præteritum plusquam perfectum.

Singul. utin.
- amavissem, *would God I had loved*
- amavisses, *would God thou hadst loved*
- amavisset, *would God he had loved*

Plu. utin.
- amavissemus, *would God we had loved*
- amavissetis, *would God ye had loved*
- amavissent, *would God they had loved*

Futurum.

Singul. utin.
- amavero, *God grant I shall love hereafter*
- amaveris, *God grant thou shalt love hereafter*
- amaverit, *God grant he shall love hereafter*

Plural. utin.
- amaverimus, *God grant we shall love hereafter*
- amaveritis, *God grant ye shall love hereafter*
- amaverint, *God grant they shall love hereafter*

Poten-

Potentialis *Præſens.*

Singul.
amem, *I may or can love*
ames, *thou mayſt or canſt lo.*
amet, *he may or can love*

Plural.
amemus, *we may or can love*
ametis, *ye may or can love*
ament, *they may or can love*

Præteritum imperfectum

Singul.
amarem, *I might, would, ſhould, ought or could love*
amares, *thou mighteſt &c.*
amaret, *he might &c.*

Plural.
amaremus, *we might, would, ſhould, ought or could love*
amaretis, *ye might &c.*
amarent, *they might &c.*

Præteritum perfectum.

Singul.
amaverim, *I might, would, ſhould, ought or could have-*
amaveris, *thou mighteſt &c.*
amaverit, *he might &c.*

Plural.
amaverimus, *we might, would ſhould, ought or could &c.*
amaveritis, *ye might &c.*
amaverint, *they might* &c.

Præteritum pluſquam perfectum.

Singulariter
amaviſſem, *I might, would, ſhould, ought or could have loved*
amaviſſes, *thou mighteſt* &c.
amaviſſet, *he might* &c.

Pluraliter,
amaviſſemus, *we might, would, ſhould, ought or could have loved*
amaviſſetis, *ye might* &c.
amaviſſent, *they might* &c.

Futurum.

Singul.
amavero, *I may or can love hereafter*
amaveris, *thou mayſt* &c.
amaverit, *he may* &c.

Plural.
amaverimus, *we may or can love hereafter*
amaveritis, *ye may &c.*
amaverint, *they may* &c.

Subjunctivi *Præſens.*

Si. cùm
amem, *when I love*
ames, *when thou loveſt*
amet, *when he loveth*

Pl. cùm
amemus, *when we love*
ametis, *when ye love*
ament, *when they love*

Præteritum imperfectum.

Si. cùm
amarem, *when I did love*
amares, *when thou didſt love*
amaret, *when he did love*

Pl. cùm
amaremus, *when we did love*
amaretis, *when ye did love*
amarent, *when they did love.*

Præteritum perfectum.

Sin. cùm
amaverim, *when I have loved*
amaveris, *when thou* &c.
amaverit, *when he hath* &c.

Plu. cùm
amaverimus, *when we have loved*
amaveritis, *when ye have* &c.
amaverint, *when they* &c.

Præteritum plusquam perfectum.

Sing. cùm
amavissem, *when I had loved*
amavisses, *when thou hadst loved*
amavisset, *when he had loved*

Plural.
amavissemus, *when we had loved*
amavissetis, *when ye had loved*
amavissent, *when they &c.*

Futurum.

Sing. cùm
amavero, *when I shall love*
amaveris, *when thou shalt love*
amaverit, *when he shall love*

Plural.
amaverimus, *when we shall love*
amaveritis, *when ye shall love*
amaverint, *when they shal love*

Infinitivi.

Præsens & Præteritum imperfectum.

Amare, *to love*

Præteritum perfectum & Præteritum plusquam perfectum.

Amavisse, *to have or had loved*

Futurum

Amaturum, am, um esse, *to love hereafter*

Gerundia.

Amandi, *of loving, or of being loved*
Amando, *in loving, or in being loved*
Amandum, *to love, or to be loved*

Supina.

Amatum, *to love* Amatu, *to be loved*

Participium temporis Præsentis.

Amans, antis, *loving*
Futuri activi, Amaturus, a, um, *to love.*

SUBMONITIO.

IN *tribus reliquis Conjugationibus, duos Modos* Optativum *scilicet &* Potentialem *omisimus, quoad Latinam enim variationem in nihilo discrepant à* Subjunctivo; *præterquam quòd hic nulla, illic addatur particula* Utinam. *Variatio autem Anglicana facile cognoscitur ex prima Conjugatione* Amo; *quam, pro norma reliquarum per omnes Modos variamus. Idem quoque facimus in voce Passiva, ubi etiam pro norma reliquarum* Amor *proponimus* Optativo & Potentiali *in reliquis omissis.* Optativum *autem &* Subjunctivum *excludimus; sicque hic suppletur, quod illic neglectum erat.*

Secunda

Secunda Conjugatio Activæ Vocis.

DOCEO.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Plural.
Doceo, *I teach*	Docemus, *we teach*
Doces, *thou teachest*	Doceris, *ye teach*
Docet, *he teacheth*	Docent, *they teach*

Præteritum imperfectum.

Singul.	Plural.
Docebam, *I did teach*	Docebamus, *we did teach*
Docebas, *thou didst teach*	Docebatis, *ye did teach*
Docebat, *he did teach*	Docebant, *they did teach*

Præteritum perfectum.

Singul.	Plural.
Docui *I have taught*	Docuimus, *we have taught*
Docuisti, *thou hast taught*	Docuistis, *ye have taught*
Docuit, *he hath taught*	Docuerunt *vel* docuere, *they have taught*

Præteritum plusquam perfectum.

Singul.	Plu.
Docueram, *I had taught*	Docueramus, *we had taught*
Docueras, *thou hadst taught*	Docueratis, *ye had taught*
Docuerat, *he had taught*	Docuerant, *they had taught*

Futurum.

Singul.	Plural.
Docebo, *I shall or will teach*	Docebimus, *we shall teach*
Docebis, *thou shalt or wilt te.*	Docebitis, *ye shall teach*
Docebit, *he shall or will teach*	Docebunt, *they shall teach*

Imperativi *Præsens.*

Singul.	Plural.
Doce / Doceto } *teach thou*	Doceamus, *let us teach*
	Docete / Docetote } *teach ye*
Doceat / Doceto } *let him teach*	Doceant / Docento } *let them teach*

Subjunctivi *Præsens.*

Si. cùm	Plu. cùm
doceam, *when I teach*	doceamus, *when we teach*
doceas, *when thou teachest*	doceatis, *when ye teach*
doceat, *when he teacheth*	doceant, *when they teach*

Præteritum imperfectum.

Singular. cùm	Plural. cùm
docerem, *when I taught*	doceremus, *when we taught or did teach*
doceres, *when thou taughtest or didst teach*	doceretis, *when ye taught or did teach*
doceret, *when he taught or did teach*	docerent, *when they taught or* (*&c.*

Præteritum perfectum.

Sing. cùm	docuerim, *when I have taught*	*Plur. cùm*	docuerimus, *when we have taught*
	docueris, *when thou hast &c.*		docueritis, *when ye have &c.*
	docuerit, *when he hath &c*		docuerint, *when they &c.*

Præteritum plusquamperfectum,

Sing. cùm	docuissem, *when I had taught &c.*	*Plural.*	docuissemus, *when we had taught*
	docuisses, *when thou hadst*		docuissetis, *when ye had taug.*
	docuisset, *when he had taught*		docuissent, *when they &c.*

Futurum.

Sing. cùm	docuero, *when I shall teach*	*Plu. cùm*	docuerimus, *when we shall teach*
	docueris, *when thou shalt teach*		docueritis, *when ye shall teach*
	docuerit, *when he shall &c.*		docuerint, *when they &c.*

Infinitivi

Præsens & Præteritum imperfectum.

Docere, *to teach*

Præteritum perfectum & Præteritum plusquam perfectum.

Docuisse, *to have or had taught*

Futurum

Doctum, am, um esse, *to teach hereafter*

Gerundia.

Docendi, *of teaching or of being taught*
Docendo, *in teaching or in being taught*
Docendum, *to teach or to be taught*

Supina.

Doctum, *to teach* Doctu, *to be taught*

Participium temporis Præsentis.

Docens, tis, *teaching*

Futurum Activum, Docturus, a, um, *about to teach*

Tertia Conjugatio Activæ Vocis.

LEGO.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Lego, *I read*	*Plural.*	Legimus, *we read*
	Legis, *thou readest*		Legitis, *ye read*
	Legit, *he readeth*		Legunt, *they read*

Præteritum imperfectum.

Singul.	Legebam, *I did read*	*Plural.*	Legebamus, *we did read*
	Legebas, *thou didst read*		Legebatis, *ye did read*
	Legebat, *he did read*		Legebant, *they did read*

Præ-

Præteritum perfectum.

Singul.	Plural.
legi, *I have read*	legimus, *we have read*
legisti, *thou hast read*	legitis, *ye have read*
legit, *he hath read*	legunt, *they have read*

Præteritum plusquam perfectum.

Singul.	Plural.
legeram, *I had read*	legeramus, *we had read*
legeras, *thou hadst read*	legeratis, *ye had read*
legerat, *he had read*	legerant, *they had read*

Futurum.

Singul.	Plu.
legam, *I shall or will read*	legemus, *we shall or will read*
leges, *thou shalt or wilt read*	legetis, *ye shall or will read*
leget, *he shall or will read*	legent, *they shall read*

Imperativi *Præsens.*

Singul.		Pl.		
lege, legito	*read thou*	Pl. legamus *let us read*	legite, legitote	*Read ye*
legat, legito	*let him read*		legant, legunto	*Let them read*

Subjunctivi *Præsens.*

Si, cùm	Pl. cùm
legam, *when I read*	legamus, *when we read*
legas, *when thou readest*	legatis, *when ye read*
legat, *when he readeth*	legant, *when they read*

Præteritum imperfectum.

Sin. cùm	Plu. cùm
legerem, *when I read or did read (&c.*	legeremus, *when we read or did read*
legeres, *when thou readst or*	legeretis, *when ye read &c.*
legeret, *when he read &c.*	legerent, *when they read &c.*

Præteritum perfectum.

Si. cùm	Pl. cùm
legerim, *when I have read*	legerimus, *when we have read*
legeris, *when thou hast read*	legeritis, *when ye have read*
legerit, *when he hath read*	legerint, *when they have read*

Præteritum plusquam perfectum.

Si. cùm	Pl. cùm
legissem, *when I had read*	legissemus, *when we had read*
legisses, *when thou &c.*	legissetis, *when ye had read*
legisset, *when he had read*	legissent, *when they had read*

Futurum.

Si. cùm	Pl. cùm
legero, *when I shall read*	legerimus, *when we shall read*
legeris, *when thou shalt read*	legeritis, *when ye shall read*
legerit, *when he shall read*	legerint, *when they shall read*

Infinitivi

Præsens & Præteritum imperfectum.

Legere, *to read*

Præteritum perfectum & Præterplusquam perfectum.

Legisse, *to have or had read*

Futurum

Lecturum, am, um esse, *to read hereafter*

Gerundia.

Legendi, *of reading, or of being read*
Legendo, *in reading, or in being read*
Legendum, *to read, or to be read*

Supina.

Lectum, *to read* Lectu, *to be read*

Participia temporis Præsentis:

Legens, tis, *reading* *Futuri activi,* Lecturus, a, um, *to read*

Quarta Conjugatio Activæ Vocis.

AUDIO.

Indicativi *Præsens.*

	Singul.		Plural.
	Audio, *I hear*		Audimus, *we hear*
	Audis, *thou hearest*		Auditis, *ye hear*
	Audit, *he heareth*		Audiunt, *they hear*

Præteritum imperfectum.

	Singul.		Plural.
	audiebam, *I did hear*		audiebamus, *we did hear*
	audiebas, *thou didst hear*		audiebatis, *ye did hear*
	audiebat, *he did hear*		audiebant, *they did hear*

Præteritum perfectum.

	Singul.		Plural.
	audivi, *I have heard*		audivimus, *we have heard*
	audivisti, *thou hast heard*		audivitis, *ye have heard*
	audivit, *he hath heard*		audiverunt *vel* audivere, *they have heard*

Præteritum plusquam perfectum.

	Singul.		Plural.
	audiveram, *I had heard*		audiveramus, *we had heard*
	audiveras, *thou hadst heard*		audiveratis, *ye had heard*
	audiverat, *he had heard*		audiverant, *they had heard*

Futurum.

	Singul.		Plural.
	audiam, *I shall hear*		audiemus, *we shall hear*
	audies, *thou shalt hear*		audietis, *ye shall hear*
	audiet, *he shall hear*		audient, *they shall hear*

Imperativi

Imperativi *Præsens.*

Singul.
Audi, auditoheadaudito — *hear thou*
Audiat, audito — *let him hear*

Pl. Audiamus — *let us hear*
Audite, auditote — *hear ye*
Audiant, audiunto — *let them hear*

Subjunctivi *Præsens.*

Si, cùm
audiam, *when I hear*
audias, *when thou hearest*
audiat, *when he heareth*

Pl. cùm
audiamus, *when we hear*
audiatis, *when ye hear*
audiant, *when they hear*

Præteritum imperfectum.

Singul. cùm
audirem, *when I heard or did hear*
audires, *when thou heardst or didst hear*
audiret, *when he heard &c.*

Plural. cùm
audiremus, *when we heard or did hear*
audiretis, *when ye heard or did hear*
audirent, *when they &c.*

Præteritum perfectum.

Sin. cùm
audiverim, *when I have heard*
audiveris, *when thou hast heard*
audiverit, *when he &c.*

Plu. cùm
audiverimus, *when we have heard*
audiveritis, *when ye have &c.*
audiverint, *when they &c.*

Præteritum plusquam perfectum.

Sin cùm
audivissem, *when I had heard*
audivisses, *when thou hadst heard*
audivisset, *when he &c.*

Plu. cùm
audivissemus, *when we had heard*
audivissetis, *when ye had &c.*
audivissent, *when they &c.*

Futurum.

Sin. cùm
audivero, *when I shall hear*
audiveris, *when thou shalt hear*
audiverit, *when he shall &c.*

Plu. cùm
audiverimus, *when we shall hear*
audiveritis, *when ye &c.*
audiverint, *when they &c.*

Infinitivi

Præsens & præteritum imperfectum.

Audire, *to hear*

Præteritum perfectum & Præteritum plusquam perfectum.

Audivisse, *to have or had heard*

Futurum.

Auditurum, am, um esse, *to hear hereafter*

Gerundia

Audiendi, *of hearing, or of being heard*
Audiendo, *in hearing, or in being heard*
Audiendum, *to hear, or to be heard*

Supina.

Auditum, *to hear.* Auditu, *to be heard.*

Participium Præsens.

Audiens, entis, *hearing.*

Futurum Activum.

Auditurus, a, um, *to hear.*

S V M.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Sum, *I am* Es, *thou art* Est, *he is*	Plural.	Sumus, *we are* Estis, *ye are* Sunt, *they are*

Præteritum imperfectum.

Singul.	Eram, *I was* Eras, *thou wast* Erat, *he was*	Plural.	Eramus, *we were* Eratis, *ye were* Erant, *they were*

Præteritum perfectum.

Singul.	Fui, *I have been* Fuisti, *thou hast been* Fuit, *he hath been*	Plural.	Fuimus, *we have been* Fuistis, *ye have been* Fuerunt *vel* fuere, *they &c.*

Præteritum plusquam perfectum.

Singul.	Fueram, *I had been* Fueras, *thou hadst been* Fuerat, *he had been*	Plural.	Fueramus, *we had been* Fueratis, *ye had been* Fuerant, *they had been*

Futurum

Singul.	Ero, *I shall or will be* Eris, *thou shalt or wilt be* Erit, *he shall or will be*	Plural.	Erimus, *we shall or will be* Eritis, *ye shall or will be* Erunt, *they shall or will be*

Imperativi *Præsens.*

Singulariter	Sis, Es, Esto,	*be thou*	*Pl* Simus, *let us be*	Sitis, Este, Estote	*be ye*
	Sit, Esto,	*let him be*		Sint Sunto	*let them be*

Optativi *Præsens.*

Si utin.	Sim, *I pray God I be* Sis, *I pray God thou beest* Sit, *I pray God he be*	Pl utin.	Simus, *I pray God we be* Sitis, *I pray God ye be* Sint, *I pray God they be*

Præ-

Præteritum imperfectum.

Si utin.	essem, *would God I were*	Pl. utin.	essemus, *would God we were*
	esses, *would God thou wert*		essetis, *would God ye were*
	esset, *would God he were*		essent, *would God they were*

Præteritum perfectum.

Si, utin.	fuerim, *I pray God I* &c.	Pl. utin.	fuerimus, *I pray God we* &c.
	fueris, *I pray God thou* &c.		fueritis, *I pray God ye have*
	fuerit, *I pray God he* &c.		fuerint, *I pray God they* &c.

Præteritum plusquam perfectum.

Sing. utin.	fuissem, *would God I had been*	Plur. utin.	fuissemus, *would God we had been*
	fuisses, *would God thou* &c.		fuissetis, *would God ye had*
	fuisset, *would God he* &c.		fuissent, *would God they* &c.

Futurum.

Sing. utin.	fuero, *God grant I be hereafter.*	Plu. utin.	fuerimus, *God grant we be hereafter*
	fueris, *God grant thou* &c.		fueritis, *God grant ye* &c.
	fuerit, *God grant he be* &c.		fuerint, *God grant they* &c.

Potentialis *Præsens.*

Singul.	Sim, *I may be*	Plural.	Simus, *we may be*
	Sis, *thou maist be*		Sitis, *ye may be*
	Sit, *he may be*		Sint, *they may be*

Præteritum imperfectum.

Singular.	Essem, *I might, would, should, ought or could be*	Plural	Essemus, *we might, would, should, ought or could be*
	Esses, *thou mightest* &c.		Essetis, *ye might, would* &c.
	Esset, *he might* &c.		Essent, *they might* &c.

Præteritum perfectum.

Singul.	Fuerim, *I might have been*	Plural.	fuerimus, *we might have been*
	Fueris, *thou mightest* &c.		Fueritis, *ye might have been*
	Fuerit, *he might have been*		fuerint, *they might have been*

Præteritum plusquam perfectum.

Singular.	Fuissem, *I might have had been*	Plurl.	Fuissemus, *we might have had been*
	Fuisses, *thou mightest* &c.		Fuissetis, *ye might have had*
	Fuisset, *he might have* &c.		Fuissent, *they might* &c.

Futurum.

Singul.	Fuero, *I may be hereafter*	Plural.	Fuerimus, *we may be here.*
	Fueris, *thou mayst be hereaf.*		Fueritis, *ye may be hereafter*
	Fuerit, *he may be hereafter*		Fuerint, *they may be hereaft.*

Subjunctivi *Præsens.*

Si cùm	Sim, *when I am* / Sis, *when thou art* / Sit, *when he is*	*Pl. cùm*	Simus, *when we are* / Sitis, *when ye are* / Sint, *when they are*

Præteritum imperfectum.

Si cùm	Essem, *when I was* / Esses, *when thou wast* / Esset, *when he was*	*Pl. cùm*	Essemus, *when we were* / Essetis, *when ye were* / Essent, *when they were*

Præteritum perfectum.

Si cùm	Fuerim, *when I have been* / Fueris, *when thou hast been* / Fuerit, *when he hath been*	*Pl. cùm*	Fuerimus, *when we have been* / Fueritis, *when ye have been* / Fuerint, *when they have been*

Præteritum plusquam perfectum.

Si cùm	Fuissem, *when I had been* / Fuisses, *when thou hadst been* / Fuisset, *when he had been*	*Pl. cùm*	Fuissemus, *when we had been* / Fuissetis, *when ye had been* / Fuissent, *when they had been*

Futurum.

Sing. cùm	Fuero, *when I shall or will be* / Fueris, *when thou shalt or wilt be* / Fuerit, *when he shall or &c*	*Plur. cùm*	Fuerimus, *when we shall or will be* / Fueritis, *when ye shall &c.* / Fuerint, *when they shall &c.*

Infinitivi

Præsens & Præteritum imperfectum.

Esse, *to be*

Præteritum perfectum & Præteritum plusquam perfectum.

Fuisse, *to have or had been*

Futurum.

Futurum esse, *to be hereafter*

Prima Conjugatio Passivæ Vocis.

AMOR.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Amor, *I am loved* / Amaris *vel* amare, *thou art loved* / Amatur, *he is loved*	*Plural.*	Amamur, *we are loved* / Amamini, *ye are loved* / Amantur, *they are loved*

Præteritum imperfectum.

Singul.	Amabar, *I was loved* / Amabaris *vel* amabare, *thou wast loved* / Amabatur, *he was loved*	*Plural.*	Amabamur, *we were loved* / Amabamini, *ye were loved* / Amabantur, *they were loved*

Præ-

Præteritum perfectum.

Singulariter	Pluraliter
Amatus sum *vel* fui, *I have been loved*	Amati sumus *vel* fuimus, *we have been loved*
Amatus es *vel* fuisti, *thou hast been loved*	Amati estis *vel* fuistis, *ye have been loved*
Amatus est *vel* fuit, *he &c*	Amati sunt fuerunt *vel* fuere, *they &c.*

Præteritum plusquam perfectum.

Singulariter	Pluraliter
amatus eram *vel* fueram, *I had been loved*	amati eramus *vel* fueramus, *we had been loved*
amatus eras *vel* fueras, *thou hadst been loved*	amati eratis *vel* fueratis, *ye had been loved*
amatus erat *vel* fuerat, *he had &c*	amati erant *vel* fuerant, *they had &c.*

Futurum.

Singulariter	Pluraliter
amabor, *I shall or will be loved*	amabimur, *we shall or will be loved*
amaberis *vel* amabere, *thou shalt or wilt be loved*	amabimini, *ye shall or will be loved*
amabitur, *he shall or &c.*	amabuntur, *they shall or &c.*

Imperativi *Præsens.*

Singul.		Pl.	
amare, amator	*be thou loved*	amemur, *let us be loved*	amamini, amaminor — *be ye &c*
ametur, amator	*let him be &c.*		amentur, amantor — *be they &c*

Optativi *Præsens.*

Sing. utin.	Plu. utin.
amer, *God grant I am loved*	amemur, *God grant we are loved*
ameris *vel* amere, *God grant thou art loved*	amemini, *God grant ye &c.*
ametur, *God grant he be &c.*	amentur, *God grant they &c.*

Præteritum imperfectum.

Singul. utin.	Plu. utin.
amarer, *would God I was loved*	amaremur, *would God we were loved*
amareris *vel* amarere, *would God thou wast loved*	amaremini, *would God ye were loved*
amaretur, *would God &c.*	amarentur, *would God, &c.*

Præteritum perfectum.

Singul. utin.	Plural. utin.
amatus sim *vel* fuerim, *God grant I have been loved*	amati simus *vel* fuerimus, *God grant we have been &c.*
amatus sis *vel* fueris, *God grant thou hast been loved*	amati sitis *vel* fueritis, *God grant ye have been loved*
amatus sit *vel* fuerit, *God grant he hath been loved*	amati sint *vel* fuerint, *God grant they have been loved*

Præteritum plusquam perfectum.

Sing. utinam	*Pluraliter*, utin.
amatus essem *vel* fuissem, *would God I had been lov*	amati essemus *vel* fuissemus *would God we had* &c.
amatus esses *vel* fuisses, *would God thou hadst been* &c.	amati essetis vel fuissetis, *would God ye had* &c.
amatus esset *vel* fuisset, *would God he had been loved*	amati essent *vel* fuissent, *would God they had* &c.

Futurum.

Singul. utinam	*Plural.* utinam
amatus ero *vel* fuero, *God grant I shall be loved*	amati erimus *vel* fuerimus, *God grant we shall be* &c.
amatus eris *vel* fueris, *God grant thou shalt* &c.	amati eritis *vel* fueritis, *God grant ye shall be* &c.
amatus erit *vel* fuerit, *God grant he shall* &c.	amati erunt *vel* fuerunt, *God grant they shall be loved*

Potentialis *Præsens.*

Singular.	*Plural.*
amer, *I may or can be loved*	amemur, *we may or can be loved*
ameris *vel* amere, *thou mayst or canst be loved*	amemini, *ye may or can* &c.
ametur, *he may or can* &c.	amentur, *they may or can* &c.

Præteritum imperfectum.

Singular.	*Pluraliter.*
amarer, *I might, would, should, could or ought be lov*	amaremur, *we might, would, should* &c.
amareris *vel* amarere, *thou mightest* &c.	amaremini, *ye might, would, should* &c.
amaretur, *he might* &c.	amarentur, *they might* &c.

Præteritum perfectum.

Singulariter.	*Pluraliter.*
amatus sim *vel* fuerim, *I might, would, should* &c.	amati simus *vel* fuerimus, *we might* &c.
amatus sis *vel* fueris, *thou mightest* &c.	amati sitis *vel* fueritis, *ye might* &c.
amatus sit *vel* fuerit, *he might* &c.	amati sint *vel* fuerint, *they might* &c.

Præteritum plusquam perfectum.

Singulariter.	*Pluraliter.*
amatus essem *vel* fuissem, *I might* &c. *had been loved*	amati essemus *vel* fuissemus *we might* &c.
amatus esses *vel* fuisses, *thou mightest* &c.	amati essetis *vel* fuissetis, *ye might* &c.
amatus esset *vel* fuisset, *he might* &c.	amati essent *vel* fuissent, *they might* &c.

Futurum

Futurum.

Singulariter	Pluraliter
amatus ero *vel* fuero, *I shall or will be loved hereafter*	amati erimus *vel* fuerimus, *we shall or &c.*
amatus eris *vel* fueris, *thou shalt or* &c.	amati eritis *vel* fueritis, *ye &c.*
amatus erit *vel* fuerit, *he* &c.	amati erunt *vel* fuerint, *they shall or will be loved*

Subjunctivi *Præsens.*

Si. cùm	Pl. cùm
amer, *when I am loved*	amemur, *when we are loved*
ameris *vel* amere, *when &c.*	amemini, *when ye are loved*
ametur, *when he is loved*	amentur, *when they are &c.*

Præteritum imperfectum.

Sing. cùm	Plural.
amarer, *when I was loved*	amaremur, *when we were loved*
amareris *vel* amarere, *when thou wast loved*	amaremini, *when ye were loved*
amaretur, *when he was &c.*	amarentur, *when they &c.*

Præteritum perfectum.

Sing. cùm	Plur. cùm
amatus sim *vel* fuerim, *when I have been loved*	amati simus *vel* fuerimus, *when we have been loved*
amatus sis *vel* fueris, *when thou hast &c.*	amati sitis *vel* fueritis, *when ye have been loved*
amatus sit *vel* fuerit, *when he hath &c.*	amati sint *vel* fuerint, *when they* &c.

Præteritum plusquam perfectum.

Singular. cùm	Plural. cùm
amatus essem *vel* fuissem, *when I had been loved*	amati essemus *vel* fuissemus *when we had been loved*
amatus esses *vel* fuisses, *when thou hadst &c.*	amati essetis *vel* fuissetis, *when ye had been &c.*
amatus esset *vel* fuisset, *when he had &c.*	amati essent *vel* fuissent, *when they had been &c.*

Futurum.

Singul. cùm	Plural. cùm
amatus ero *vel* fuero, *when I shall be loved*	amati erimus *vel* fuerimus, *when we shall be loved*
amatus eris *vel* fueris, *when thou shalt be loved*	amati eritis *vel* fueritis, *when ye shall be &c.*
amatus erit *vel* fuerit, *when he shall be loved*	amati erunt *vel* fuerint, *when they &c.*

Infinitivi

Præsens & præteritum imperfectum.

Amari, *to be loved*

Præteritum perfectum & Præteritum plusquam perfectum.

Amatum esse vel fuisse, *to have or had been loved*

Futurum.

Amatum iri *vel* amandum esse, *to be loved hereafter*

Participia temporis Præteriti.

Amatus, a, um, *loved.* *Futurum passivum,* Amandus, a, um, *to be loved*

Secunda Conjugatio Passivæ Vocis.

D O C E O R.

Indicativi *Præsens*.

Singul.	Doceor, *I am taught* Doceris *vel* docere, *thou &c.* Docetur, *he is taught*	*Plural.*	Docemur, *we are taught* Docemini, *ye are taught* Docentur, *they are taught*

Præteritum imperfectum.

Singul.	Docebar, *I was taught* Docebaris *vel* docebare, *thou* Docebatur, *he was taught*	*Plural.*	docebamur, *we were taught* docebamini, *ye were taught* docebantur, *they were taught*

Præteritum perfectum.

Singulariter	doctus sum *vel* fui, *I have been taught* doctus es *vel* fuisti, *thou &c.* doctus est *vel* fuit, *he hath been taught*	*Pluraliter*	docti sumus *vel* fuimus, *we have been taught* docti estis *vel* fuistis, *ye &c.* docti sunt fuerunt *vel* fuere, *they have been taught*

Præteritum plusquamperfectum.

Singular.	doctus eram *vel* fueram *I had been taught* (&c doctus eras *vel* fueras, *thou* doctus erat *vel* fuerat *he* &c.	*Plural.*	docti eramus *vel* fueramus, *we had been taught* (&c. docti eratis *vel* fueratis, *ye* docti erant *vel* fuerant, *they* &c.

Futurum.

Singulariter	docebor, *I shall or will be taught* doceberis *vel* docebere, *thou shalt or wilt be taught* docebitur, *he shall or will* &c	*Pluraliter*	docebimur, *we shall or will be taught* docebimini, *ye shall or will be taught* docebuntur, *they shall* &c.

Imperativi *Præsens*.

Singular.	docere docetor	*be thou taught*	*Pluraliter,*	doceamini doceminor	*be ye taught*
	doceatur docetor	*let him be taught*	doceamur, *let us be taught*	doceantur docentor	*let them be taught*

Subjunctivi *Præsens*.

Sing. cùm	docear, *when I am taught* docearis *vel* doceare, *when thou art taught* doceatur, *when he is taught*	*Plu cùm*	doceamur, *when we are* &c. doceamini, *when ye are taugh* doceantur, *when they are taught*

Præteritum imperfectum.

Sin. cùm	Plu. cùm
docerer, *when I was taught*	doceremur, *when we were taught*
docereris *vel* docerere, *when thou wast taught*	doceremini, *when ye are &c.*
doceretur, *when he was &c.*	docerentur, *when they &c.*

Præteritum perfectum.

Singular. cùm	Plural. cùm
doctus sim *vel* fuerim, *when I have been taught*	docti simus *vel* fuerimus, *when we have been taught*
doctus sis *vel* fueris, *when thou hast been taught*	docti sitis *vel* fueritis, *when ye have been taught*
doctus sit *vel* fuerit, *when he hath been taught*	docti sint *vel* fuerint, *when they have been taught*

Præteritum plusquam perfectum.

Singular. cùm	Pluraliter, cùm
doctus essem *vel* fuissem, *when I had been taught*	docti essemus *vel* fuissemus, *when we had been taught*
doctus esses *vel* fuisses, *when thou hadst been taught*	docti essetis *vel* fuissetis, *when ye had been taught*
doctus esset *vel* fuisset, *when he had been taught*	docti essent *vel* fuissent, *when they had been taught*

Futurum.

Singular. cùm	Pluraliter, cùm
doctus ero *vel* fuero, *when I shall be taught*	docti erimus vel fuerimus, *when we shall be taught*
doctus eris *vel* fueris, *when thou shalt be taught*	docti eritis *vel* fueritis, *when ye shall be taught*
doctus, erit *vel* fuerit, *when he shall be taught*	docti erunt *vel* fuerint, *when they shall be taught*

Infinitivi

Præsens & Præteritum imperfectum.

Doceri, *to be taught*

Præteritum perfectum & Præteritum plusquam perfectum.

Doctum esse *vel* fuisse, *to have or had been taught*

Futurum

Doctum iri *vel* docendum esse, *to be taught hereafter*

Participia temporis Præteriti.

Doctus, a, um, *taught*

Futuri passivi, Docendus, a, um, *to be taught*

Tertia Conjugatio Passivæ Vocis.

L E G O R.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Legor, *I am read* legeris *vel* legere, *thou art read* legitur, *he is read*	*Plural.*	Legimur, *we are read* legimini, *ye are read* leguntur, *they are read*

Præteritum imperfectum.

Singul.	Legebar, *I was read* legebaris *vel* legebare, *thou wast read* legebatur, *he was read*	*Plural.*	Legebamur, *we were read* legebamini, *ye were read* legebantur, *they were read*

Præteritum perfectum.

Singul.	Lectus ſum *vel* ſui, *I have been read* &c. lectus es *vel* ſuiſti, *thou haſt* lectus eſt *vel* fuit, *he hath been read*	*Pluraliter*	Lecti ſumus *vel* fuimus, *we have been read* &c. Lecti eſtis *vel* fuiſtis, *ye have* lecti ſunt, fuerunt *vel* fuere, *they have been read*

Præteritum plusquam perfectum.

Singulariter	Lectus eram *vel* fueram, *I had been read* (*hadſt* &c. lectus eras *vel* fueras, *thou* lectus erat *vel* fuerat, *he had been read*	*Pluraliter,*	Lecti eramus *vel* fueramus, *we had been read* (*had* &c. lecti eratis *vel* fueratis, *ye* lecti erant *vel* fuerant, *they had been read*

Futurum.

Singulariter	Legar, *I ſhall or will be read* legeris *vel* legere, *thou ſhalt or wilt be read* legetur, *he ſhall or will be read*	*Pluraliter,*	Legemur, *we ſhall or will be read* legemini, *ye ſhall* &c. legentur, *they ſhall* &c.

Imperativi *Præſens.*

Singular.	legere legitor	*be thou read*	*Pluraliter,* legamur, *let us be read.*	legimini legiminor	*be ye read*
	legatur legitor	*let him be read*		legantur leguntor	*let them be read*

Subjunctivi

Subjunctivi *Præsens.*

Sin. cùm legar, *when I am read*	Plu. cùm legamur, *when we are read*
legaris vel legare, *when thou art read*	legamini, *when ye are read*
legatur, *when he is read*	legantur, *when they are read*

Præteritum imperfectum.

Sing. cùm legerer, *when I was read*	Plu. cùm legeremur, *when we were*
legereris *vel* legerere, *when thou wert read*	legeremini, *when ye were &c.*
legeretur, *when he was read*	legerentur, *when they were read*

Præteritum perfectum

Sing. cùm lectus sim *vel* fuerim, *when I have been read*	Plu. cùm lecti simus *vel* fuerimus, *when we have been read*
lectus sis *vel* fueris *when &c.*	lecti sitis *vel* fueritis, *when*
lectus sit *vel* fuerit, *when he*	lecti sint *vel* fuerint, *when*

Præteritum plusquam perfectum.

Singul. cùm lectus essem *vel* fuissem, *when I had been read*	Plural. cùm lecti essemus *vel* fuissemus, *when we had been read*
lectus esses *vel* fuisses, *when thou hadst been read*	lecti essetis *vel* fuissetis, *when ye had &c.* (*they &c.*
lectus esset *vel* fuisset, *when*	lecti essent *vel* fuissent, *when*

Futurum.

Sing. cùm lectus ero *vel* fuero, *when I shall be read*	Plu. cùm lecti erimus *vel* fuerimus, *when we shall be read*
lectus eris *vel* fueris, *when thou shalt &c* (*he &c*	lecti eritis *vel* fueritis, *when ye shall &c.* (*they &c.*
lectus erit *vel* fuerit, *when*	lecti erunt *vel* fuerint, *when*

Infinitivi

Præsens & præteritum imperfectum.

Legi, *to be read*

Præteritum perfectum & Præteritum plusquam perfectum.

Lectum esse *vel* fuisse, *to have or had been read.*

Futurum.

Lecturum iri *vel* legendum esse, *to be read hereafter.*

Participii præteritum

Lectus, a, um, *read.*

Futurum passivum. Legendus, a, um, *to be read.*

Quarta Conjugatio Passivæ Vocis.

AUDIOR.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Plural.
Audior, *I am heard*	audimur, *we are heard*
audiris *vel* audire, *thou art heard*	audimini, *ye are heard*
auditur, *he is heard*	audiuntur, *they are heard*

Præteritum imperfectum.

Singul.	Plural.
audiebar, *I was heard*	audiebamur, *we were heard*
audiebaris *vel* audiebare, *thou wast heard*	audiebamini, *ye were heard*
audiebatur, *he was heard*	audiebantur, *they were heard*

Præteritum perfectum.

Singulariter,	Pluraliter,
auditus sum *vel* fui, *I have been heard*	auditi sumus *vel* fuimus, *we have been heard*
auditus es *vel* fuisti, *thou hast been heard*	auditi estis *vel* fuistis, *ye have been heard*
auditus est *vel* fuit, *he &c.*	auditi sunt fuerunt *vel* fuere, *(they have &c.*

Præteritum plusquam perfectum.

Singulariter	Pluraliter,
auditus eram *vel* fueram, *I had been heard*	auditi eramus *vel* fueramus, *we had been heard*
auditus eras *vel* fueras, *thou hadst* &c.	auditi eratis *vel* fueratis, *ye had &c.*
auditus erat *vel* fuerat, *he (had* &c.	auditi erant *vel* fuerant, *they (had &c.*

Futurum.

Singulariter	Pluraliter,
audiar, *I shall or will be heard*	audiemur, *we shall or will be heard*
audieris *vel* audiere, *thou shalt or wilt be heard*	audiemini, *ye shall or will be heard*
audietur, *he shall &c.*	audientur, *they shall &c.*

Imperativi *Præsens.*

Singul.		Pl.	
Audire, auditor	*be thou heard*	Audimini, audiminor	*be ye heard*
audiatur, auditor	*let him be heard*	*Pl.* audiamur *let us &c.* audiantur, audiuntor	*let them be heard*

Subjunctivi *Præsens.*

Sin. cùm	Plu. cùm
audiar, *when I am heard*	audiamur, *when we are heard*
audiaris *vel* audiare, *when thou art heard*	audiamini, *when ye are heard*
audiatur, *when he is heard*	audiantur, *when they are &c.*

Præ-

Præteritum imperfectum.

Sing. cùm	Plur. cùm
auditer, *when I was heard*	audiremur, *when we were heard*
audireris *vel* auditere, *when thou wast heard*	audiremini, *when ye were (heard*
audiretur, *when he was &c.*	audirentur, *when they* &c.

Præteritum perfectum.

Sing. cùm	Plur. cùm
auditus sim *vel* fuerim, *when I have been heard*	auditi simus *vel* fuerimus, *when we have been heard*
auditus sis *vel* fueris, *when thou &c.*	auditi sitis *vel* fueritis, *when ye* &c.
auditus sit *vel* fuerit, *when (he &c.*	auditi sint *vel* fuerint, *when (they* &c.

Præteritum plusquam perfectum.

Singular. cùm	Plural. cùm
auditus essem *vel* fuissem, *when I had been heard*	auditi essemus *vel* fuissemus, *when we had been heard*
auditus esses *vel* fuisses, *when thou* &c.	auditi essetis *vel* fuissetis, *when* &c.
auditus esset *vel* fuisset, *(when* &c.	auditi essent *vel* fuissent, *(when &c.*

Futurum.

Singul. cùm	Plural. cùm
auditus ero *vel* fuero, *when I shall be heard*	auditi erimus *vel* fuerimus, *when we shall be heard*
auditus eris *vel* fueris, *when thou* &c.	auditi eritis *vel* fueritis, *when ye &c.*
auditus erit *vel* fuerit, *(when &c.*	auditi erunt *vel* fuerint, *when (they* &c.

Infinitivi

Præsens & Præteritum imperfectum.

Audiri, *to be heard*

Præteritum perfectum & Præteritum plusquam perfectum.

Auditum esse *vel* fuisse, *to have or had been heard*

Futurum

Auditum iri *vel* audiendum esse, *to be heard hereafter*

Participium præteriti.

Auditus, a, um, *heard.* *Futurum passivum,* Audiendus, a, um, *to be heard.*

Verborum Anomalorum Conjugationes.

POSSUM.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Plural.
Possum, *I am able*	possumus, *we are able*
potes, *thou art able*	potestis, *ye are able*
potest, *he is able*	possunt, *they are able*

Præteritum imperfectum.

Singul.	Plural.
poteram, *I was able*	poteramus, *we were able*
poteras, *thou wast able*	poteratis, *ye were able*
poterat, *he was able*	poterant, *they were able*

Præteritum perfectum.

Singul.	Plural
potui, *I have been able*	potuimus, *we have been able*
potuisti, *thou hast been able*	potuistis, *ye have been able*
potuit, *he hath been able*	potuerunt *vel* potuere, *they &c.*

Præteritum plusquam perfectum.

Singul.	Plural.
potueram, *I had been able*	potueramus, *we had been able*
potueras, *thou hadst &c*	potueratis, *ye had been able*
potuerat, *he had been able*	potuerant, *they had been able*

Futurum.

Singul.	Plural.
potero, *I shall or will be able*	poterimus, *we shall or will be able*
poteris, *thou shalt &c.*	poteritis, *ye shall &c.*
poterit, *he shall &c.*	poterint, *they shall &c.*

Potentialis *Præsens.*

Singul.	Plural.
possim, *I may or can be able*	possimus, *we may or can be able*
possis, *thou mayst or canst be able*	possitis, *ye may or can &c.*
possit, *he may &c.*	possint, *they may or can &c.*

Præteritum imperfectum.

Singul.	Plural
possem, *I might be able*	possemus, *we might be able*
posses, *thou mightest be able*	possetis, *ye might be able*
posset, *he might be able*	possent, *they might be able*

Præteritum perfectum

Singular.	Plural.
potuerim, *I might have been able*	potuerimus, *we might have been able*
potueris, *thou mightest &c*	potueritis, *ye might* &c.
potuerit, *he might* &c	potuerint, *they might* &c.

Præteritum plusquam perfectum.

Singul.	Plural.
potuissem, *I might have had been able*	potuissemus, *we might have had been able*
potuisses, *thou mightest* &c	potuissetis, *ye might* &c.
potuisset, *he might* &c.	potuissent, *they might* &c.

Futurum.

Singular.	Plural.
potuero, *I may or can be able hereafter*	potuerimus, *we may or can be able hereafter*
potueris, *thou mayst* &c.	potueritis, *ye may or can* &c.
potuerit, *he may* &c.	potuerint, *they might* &c.

Infinitivi

Infinitivi

Præsens et præteritum imperfectum.

Posse, *to be able*

Præteritum perfectum et Præteritum plusquam perfectum.

Potuisse, *to have or had been able.*

VOLO.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Volo, *I am willing* Vis, *thou art willing* Vult, *he is willing*	Plural.	Volumus, *we are willing* Vultis, *ye are willing* Volunt, *they are willing*

Præteritum imperfectum

Singul.	volebam, *I was willing* volebas, *thou wast willing* volebat, *he was willing*	Plural.	volebamus, *we were willing* volebatis, *ye were willing* volebant, *they were willing*

Præteritum perfectum.

Singul.	volui *I have been willing* voluisti, *thou hast* &c. voluit, *he hath been* &c.	Plural.	voluimus, *we have been* &c. voluistis, *ye have* &c. voluerunt *vel* voluere, *they* (&c.

Præteritum plusquam perfectum.

Singul.	volueram, *I had been willing* volueras, *thou hadst* &c. voluerat, *he had been* &c.	Plural.	volueramus, *we had been willing* volueratis, *ye had been* &c. voluerant, *they had been* &c.

Futurum

Singul.	volam, *I shall be willing* voles, *thou shalt be willing* volet, *he shall be willing*	Plural.	volemus, *we shall be willing* voletis, *ye shall be willing* volent, *they shall be willing*

Potentialis *Præsens.*

Singul.	velim, *I may be willing* velis, *thou mayst be willing* velit, *he may be willing*	Plural	velimus, *we may be willing* velitis, *ye may be willing* velint, *they may be willing*

Præteritum imperfectum.

Singul.	vellem, *I might be willing* velles, *thou mightest* &c. vellet, *he might* &c.	Plural.	vellemus, *we might be will.* velletis, *ye might be willing* vellent, *they might be willing*

Præteritum perfectum.

Singul.	voluerim, *I might have been willing* volueris, *thou mightest* &c. voluerit, *he might* &c.	Plural.	voluerimus *we might have been willing* volueritis, *ye might* &c. voluerint, *they might* &c.

Præteritum plusquam perfectum.

Singul.	Voluissem, *I might had been willing*
	voluisses *thou mightest &c.*
	voluisset *he might &c.*
Plural.	voluissemus, *we might had been willing*
	voluissetis, *ye might*
	voluissent, *they might*

Futurum.

Singular.	voluero, *I may be willing hereafter*
	volueris, *thou maist be*
	voluerit, *he may be*
Plural.	voluerimus, *we may be willing hereafter*
	volueritis, *ye may be &c.*
	voluerint, *they may be* &c.

Infinitivi

Præsens & præteritum imperfectum.

Velle, *to be willing*

Præteritum perfectum & Præteritum plusquam perfectum.

Voluisse, *to have or had been willing*

Participium Præsens.

Volens, *willing.*

NOLO.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Nolo, *I am unwilling*
	non vis, *thou art &c.*
	non vult, *he is unwilling*
Plural.	nolumus, *we are unwilling*
	non vultis, *ye are unwilling*
	nolunt, *they are unwilling*

Præteritum imperfectum.

Singul.	nolebam, *I was unwilling*
	nolebas, *thou wast* &c.
	nolebat, *he was &c.*
Plural.	nolebamus, *we were unwil.*
	nolebatis, *ye were* &c.
	nolebant, *they were* &c.

Præteritum perfectum.

Singul.	nolui, *I have been unwilling*
	noluisti, *thou hast been* &c.
	noluit, *he hath been unwilling*
Plural.	noluimus, *we have been unwilling*
	noluistis, *ye have been* &c.
	noluerunt vel noluere, &c.

Præteritum plusquam perfectum.

Singul.	nolueram, *I had been unwilling*
	nolueras, *thou had* [illegible]
Plural.	nolueramus, *we had been un-*[illegible]
	[illegible], *ye had been* &c.
	[illegible], *they had been* &c.

Futurum

Futurum.

Singul.	nolam, *I shall be unwilling* noles, *thou shalt be &c.* nolet, *he shall be &c.*	*Plural.*	nolemus, *we shall be unwil.* noletis, *ye shall be &c.* nolent, *they shall be &c.*

Imperativi *Præsens.*

Sing.	Noli nolito	*be thou unwilling*	*Plu.*	Nolite nolitote	*be ye unwilling*

Potentialis *Præsens.*

Singul.	nolim, *I may be unwilling* nolis, *thou maist be &c.* nolit, *he may be &c.*	*Plural.*	nolimus, *we may be unwill.* nolitis, *ye may be &c.* nolint, *they may be &c.*

Præteritum imperfectum.

Singul.	nollem, *I might be unwilling* nolles, *thou mightest &c.* nollet, *he might be &c.*	*Plur.*	nollemus, *we might &c.* nolletis, *ye might be &c.* nollent, *they might be &c.*

Præteritum perfectum.

Singul.	noluerim, *I might have been unwilling* nolueris *thou mightest &c.* noluerit, *he might &c.*	*Plural.*	noluerimus, *we might have been unwilling* nolueritis *ye might have &c.* noluerint, *they might &c.*

Præteritum plusquam perfectum.

Singular.	noluissem, *I might had been unwilling* noluisses, *thou mightest &c.* noluisset, *he might &c.*	*Plural.*	noluissemus, *we might had been unwilling* noluissetis, *ye might had &c.* noluissent, *they might &c.*

Futurum

Singular.	noluero, *I may be unwilling hereafter* nolueris, *thou maist be &c.* noluerit, *he may be &c.*	*Plural.*	noluerimus *we may be unwilling* nolueritis, *ye may be &c.* noluerint, *they may be &c.*

Infinitivi

Præsens & Præteritum imperfectum.

Nolle, *to be unwilling*

Præteritum perfectum & Præterplusquam perfectum.

Noluisse, *to have or had been unwilling*

Participii Præsens.

Nolens, *unwilling*

MALO.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Plural.
Malo, *I am more willing*	malumus, *we are more will,*
mavis, *thou art more* &c.	mavultis, *ye are more* &c.
mavult, *he is more* &c.	malunt, *they are more* &c.

Præteritum imperfectum.

Singul.	Plural.
malebam, *I was more willing*	malebamus, *we were more willing*
malebas, *thou wast* &c.	malebatis, *ye were more* &c.
malebat, *he was* &c.	malebant, *they were* &c.

Præteritum perfectum.

Singular.	Plural.
malui *I have been more willing*	maluimus, *we have been more unwilling*
maluisti, *thou hast been* &c.	maluistis, *ye have been* &c.
maluit, *he hath been* &c.	maluerunt vel maluere, *they*

Præteritum plusquam perfectum

Singular.	Plural.
malueram, *I had been more willing*	malueramus, *we had been more willing*
malueras, *thou hadst* &c.	malueratis, *ye had been* &c.
maluerat, *he had been* &c.	maluerant, *they had been* &c.

Futurum.

Singular.	Plural
malam, *I shall be more willing*	malemus, *we shall be more willing*
males, *thou shalt be* &c.	maletis, *ye shall be more* &c.
malet, *he shall be more* &c	malent, *they shall be* &c.

Potentialis *Præsens.*

Singular.	Plural.
malim, *I may be more willing*	malimus, *we may be more willing*
malis, *thou maist be* &c.	malitis, *ye may be more* &c.
malit, *he may be more* &c	malint, *they may be* &c.

Præteritum imperfectum

Singul.	Plural.
mallem, *I might be more willing*	mallemus, *we might be more willing*
malles, *thou mightest be* &c.	malletis, *ye might be* &c.
mallet, *he might be* &c.	mallent, *they might be* &c.

Præteritum perfectum.

Singul.	Plural.
maluerim, *I might have been more willing*	maluerimus, *we might have been more willing*
malueris *thou mightst* &c.	malueritis, *ye might* &c.
maluerit, *he might* &c.	maluerint, *they might* &c.

Præ-

Præteritum plusquam perfectum.

Singular.	Plural.
maluissem, *I might have had been more willing*	maluissemus, *we might have had been more willing*
maluisses, *thou mightst &c.*	maluissetis, *ye might &c.*
maluisset, *he might &c.*	maluissent, *they might &c.*

Futurum

Singul.	Plural.
maluero, *I may be more willing hereafter*	maluerimus, *we may be more willing hereafter*
malueris, *thou maist be &c.*	malueritis, *ye may be &c.*
maluerit, *he may be &c.*	maluerint, *they may be &c.*

Infinitivi

Præsens & præteritum imperfectum.

Malle, *to be more willing*

Præteritum perfectum & Præteritum plusquam perfectum.

Maluisse, *to have or had been more willing*

F I O.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Plural.
Fio, *I am made*	fimus, *we are made*
fis, *thou art made*	fitis, *ye are made*
fit, *he is made*	fiunt, *they are made*

Præteritum imperfectum.

Singul.	Plural.
fiebam, *I was made*	fiebamus, *we were made*
fiebas, *thou wast made*	fiebatis, *ye were made*
fiebat, *he was made*	fiebant, *they were made*

Præteritum perfectum.

Singular.	Pluraliter.
factus sum *vel* fui, *I have been made*	facti sumus *vel* fuimus, *we have been made*
factus es *vel* fuisti, *thou hast been made*	facti estis *vel* fuistis, *ye have been made*
factus est *vel* fuit, *he &c.*	facti sunt fuerunt *vel* fuere, *they have &c.*

Præteritum plusquam perfectum.

Singulariter	Pluraliter.
factus eram *vel* fueram, *I had been made*	facti eramus *vel* fueramus, *we had been made*
factus eras *vel* fueras, *thou hadst been made*	facti eratis *vel* fueratis, *ye had &c.*
factus erat *vel* fuerat, *he had &c.*	facti erant *vel* fuerant, *they had been made*

Futurum.

Singul.	Plural.
fiam, *I shall be made*	fiemus, *we shall be made*
fies, *thou shalt be made*	fietis *ye shall be made*
fiet, *he shall be made*	fient, *they shall be made*

Imperativi

Imperativi *Præsens.*

Singular.
fito } *be thou*
tu } *made*
fiat } *let him*
fito } *be made*

Pl. fiamus, *let us be made*

Fite } *Be ye*
fitote } *made*
fiant } *let them*
fiunto } *be made*

Potentialis *Præsens.*

Singul.
fiam, *I may be made*
fias, *thou maist be made*
fiat, *he may be made*

Plural.
fiamus, *we may be made*
fiatis, *ye may be made*
fiant, *they may be made*

Præteritum imperfectum.

Singul.
fierem, *I might be made*
fieres, *thou mightest be made*
fieret, *he might be made*

Plural.
fieremus, *we might be made*
fieretis, *ye might be made*
fierent, *they might be made*

Præteritum perfectum.

Singulariter
factus sim *vel* fuerim, *I might have been made*
factus sis *vel* fueris, *thou mightst &c.*
factus sit *vel* fuerit, *he* (*might &c.*

Pluraliter,
facti simus *vel* fuerimus, *we might have been made*
facti sitis *vel* fueritis, *ye might &c.*
facti sint *vel* fuerint, *they* (*might &c.*

Præteritum plusquam perfectum.

Singulariter
factus essem *vel* fuissem, *I might had been made*
factus esses *vel* fuisses, *thou mighteſt &c.*
factus esset *vel* fuisset, *he* (*might &c.*

Pluraliter,
facti essemus *vel* fuissemus, *we might have been made*
facti essetis *vel* fuissetis, *ye might &c.*
facti essent *vel* fuissent, *they* (*might &c.*

Futurum.

Singular.
factus ero *vel* fuero, *I may be made hereafter*
factus eris *vel* fueris, *thou maist &c.*
factus erit *vel* fuerit, *he* (*may &c.*

Pluraliter,
facti erimus *vel* fuerimus, *we may be made hereafter*
facti eritis *vel* fueritis, *ye may be &c.*
facti erunt *vel* fuerint, *they* (*may &c.*

Infinitivi

Præsens & Præteritum imperfectum.

Fieri, *to be made*

Præteritum perfectum & Præteritum plusquam perfectum.

Factum esse vel fuisse, *to have or had been made*

Futurum.

Factum iri vel faciendum esse, *to be made hereafter*

Participii præteritum.

Factus, a, um, *made.* *Futurum,* faciendus, a, um, *to be made.*

FERO

FERO.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Fero *I bear*	*Plural.*	Ferimus, *we bear*
	fers, *thou bearest*		fertis, *ye bear*
	fert, *he beareth*		ferunt, *they bear*

Præteritum imperfectum.

Singul.	ferebam, *I did bear*	*Plural.*	ferebamus, *we did bear*
	ferebas, *thou didst bear*		ferebatis, *ye did bear*
	ferebat, *he did bear*		ferebant, *they did bear*

Præteritum perfectum.

Singul.	tuli, *I have born*	*Plural*	tulimus, *we have born*
	tulisti, *thou hast born*		tulistis, *ye have born*
	tulit, *he hath born*		tulerunt *vel* tulere, *they* &c.

Præteritum plusquam perfectum.

Singul.	tuleram, *I had born*	*Plural.*	tuleramus, *we had born*
	tuleras, *thou hadst born*		tuleratis, *ye had born*
	tulerat, *he had born*		tulerant, *they had been*

Futurum

Singul.	feram, *I will bear*	*Plural.*	feremus, *we will bear*
	feres, *thou wilt bear*		feretis, *ye will bear*
	feret, *he will bear*		ferent, *they will bear*

Imperativi *Præsens.*

Singular.	Fer, ferto	*bear you*	*Pl.* feramus *let us bear*	Ferte, fertote — *bear ye*
	ferat, ferto	*let him love*		ferant, ferunto — *le them bear*

Potentialis *Præsens.*

Singul.	feram, *I may bear*	*Plural.*	feramus, *we may bear*
	feras, *thou maist bear*		feratis, *ye may bear*
	ferat, *he may bear*		ferant, *they may bear*

Præteritum imperfectum

Singul.	ferrem, *I might bear*	*Plural.*	ferremus, *we might bear*
	ferres, *thou mightest bear*		ferretis, *ye might bear*
	ferret, *he might bear*		ferrent, *they might bear*

Præteritum perfectum.

Singul.	tulerim, *I might have born*	*Plu.*	tulerimus, *we might have*
	tuleris, *thou mightst* &c.		tuleritis, *ye might have born*
	tulerit, *he might have born*		tulerint, *they might have bor.*

Præteritum plusquam perfectum,

Singul.	tulissem, *I might have born*	*Plur.*	tulissemus, *we might have bo.*
	tulisses, *thou mightest &c*		tulissetis, *ye might have born*
	tulisset, *he might have born*		tulissent, *they might have &c*

Futurum

Singul.	tulero, *I may bear hereafter*	*Plural.*	tulerimus, *we may bear hereafter*
	tuleris, *thou maist &c.*		tuleritis, *ye may bear &c.*
	tulerit, *he may &c.*		tulerint, *they may bear &c.*

Infinitivi

Præsens & Præteritum imperfectum.

Ferre, *to bear*

Præteritum perfectum & Præteritum plusquam perfectum.

Tulisse, *to have or had born.*

Futurum.

Laturum esse, *to bear hereafter*

Gerundia

Ferendi, *of bearing*
Ferendo, *in bearing*
Ferendum, *to bear*

Supina.

Latum, *to bear*
Latu, *to be born*

Participium Præsens

Ferens, *bearing.* *Futuri activi.* Laturus, *about to bear.*

F E R O R.

Indicativi *Præsens.*

Singul.	Feror, *I am born*	*Plura.*	ferimur, *we are born*
	Ferris *vel* ferre, *thou art born*		ferimini, *ye are born*
	fertur, *he is born*		feruntur, *they are born*

Præteritum imperfectum.

Singul.	ferebar, *I was born*	*Plural.*	ferebamur, *we were born*
	ferebaris *vel* ferebare, *thou wast born*		ferebamini, *ye were born*
	ferebatur, *he was born*		ferebantur, *they were born*

Præteritum perfectum.

Singulariter.	Latus sum *vel* fui, *I have been born*	*Pluraliter.*	Lati sumus *vel* fuimus, *we have been born*
	Latus es *vel* fuisti, *thou hast been born*		Lati estis *vel* fuistis, *ye have been born*
	Latus est *vel* fuit, *he hath been born*		Lati sunt fuerunt *vel* fuere, *they have been born*

Præte-

Præteritum plusquam perfectum.

Singulariter.	Latus eram *vel* fueram, *I had been born* Latus eras *vel* fueras, *thou hadst been born* Latus erat *vel* fuerat, *he had been born*	Pluraliter.	Lati eramus *vel* fueramus, *we had been born* Lati eratis *vel* fueratis, *ye had been born* Lati erant *vel* fuerant, *they had been born*

Futurum.

Singul.	ferar, *I shall be born* fereris *vel* ferere, *thou shalt be born* feretur, *he shall be born*	Pluraliter	feremur, *we shall be born* feremini, *ye shall be born* ferentur, *they shall be born*

Imperativi *Præsens.*

Singular.	Ferre fertor feratur fertor	*be thou born* *let him be born*	*Pl* feramur *let us be born*	ferimini feriminor ferantur feruntor	*be ye born* *let them be born*

Potentialis *Præsens.*

Singul.	ferar, *I may be born* feraris *vel* ferare, *thou maist be born* feratur, *he may be born*	Pluraliter	feramur, *we may be born* feramini, *ye may be born* ferantur, *they may be born*

Præteritum imperfectum.

Singul.	ferrer, *I might be born* ferreris *vel* ferrere, *thou mightest be born* ferretur, *he might be born*	Plural.	ferremur, *we might be born* ferremini, *ye might be born* ferrentur, *they might be born*

Præteritum perfectum.

Singularit.	Latus sim *vel* fuerim, *I might have been born* Latus sis *vel* fueris, *thou mightst have been born* Latus sit *vel* fuerit, *he might have been born*	Pluraliter.	Lati simus *vel* fuerimus, *we might have been born* Lati sitis *vel* fueritis, *ye might have been born* Lati sint *vel* fuerint, *they might have been born*

Præteritum plusquam perfectum.

Singular.	Latus essem *vel* fuissem, *I might had been born* Latus esses *vel* fuisses, *thou mightest had been born* Latus esset *vel* fuisset, *he might had been born*	Pluraliter.	Lati essemus *vel* fuissemus, *we might had been born* Lati essetis *vel* fuissetis, *ye might had been born* Lati essent *vel* fuissent, *they might had been born*

Futurum.

Singulariter, Latus ero *vel* fuero, *I may be born hereafter*
Latus eris *vel* fueris, *thou mayst be born hereafter*
Latus erit *vel* fuerit, *he may be born hereafter*

Pluraliter, Lati erimus *vel* fuerimus, *we may be born hereafter*
Lati eritis *vel* fueritis, *ye may be born hereafter*
Lati erunt *vel* fuerint, *they may be born hereafter*

Infinitivi

Præsens & Præteritum imperfectum.

Ferri, *to be born*

Præteritum perfectum et Præteritum plusquam perfectum.

Latum esse *vel* fuisse, *to have or had been born,*

Futurum.

Latum iri *vel* ferendum esse, *to be born hereafter*

Participia temporis Præteriti.

Latus, a, um, *born*

Futuri passivi.

Ferendus, a, um, *to be born.*

Observ. Possum, Volo, Malo, carent *Imperativo*, cujus loco utimur Præsenti *Potentialis*, Possis, Velis, Malis: unde videtur etiam *Alvarius* mutuasse, *Imperativum*, Fac possis, Velis, Malis.

Defectivorum Verborum Conjugationes.

Indicativi *Præsens & Perfectum.*

Singulariter, Novi, Novisti, Novit. *Pluraliter,* Novimus, Novistis, Noverunt *vel* novere

Imperfectum et plusquam Perfectum.

Singul. Noveram, as, at. *Plur.* Noveramus, atis, ant.

Imperativi Modi.

Singul. Noveris, noverit. *Plur.* Noverimus, itis, int.

Optativi Modi *tempus præsens.*

Singul. Utinam noverim, is, it. *Plu.* Noverimus, itis, int.

Imperfectum et plusquam Perfectum.

Singul. Utinam novissem, es, et. *Plu.* Novissemus, etis, ent.

Subjunctivi *Præsens & imperfectum.*

Sing. Cum noverim, is, it. *Plu.* Noverimus, itis, int.

Imperfectum

Perfectum et plusquam perfectum.

Sing. Cùm Novissem, es, et. *Plur.* Cùm Novissemus, etis, ent.

Futurum.

Sing. Cùm Novero, is, it. *Plur.* Cùm Noverimus, itis, int.

Infinitivi *præsens & imperfectum.*

Perfectum & plusquam perfectum.

Novisse

Eodem modo conjugantur Odi *&* Memini, *nisi quòd* Memini *in* Imperativo *etiam habeat* Memento *&* Mementote. Odi *apud antiquiores in præterito* Osus sum: *Unde* Exosus *&* Perosus *etiamnum in usu sunt.* Osurus *in futuro dixit* Cicero.

Indicativi *præteritum perfectum* tantùm.

Sing. Cœpi, cœpisti, cœpit. *Plur.* Cœpimus, cœpistis, cœperunt *vel* cœpere

Plusquam perfectum.

Sing. Cœperam, as, at. *Plur.* Cœperamus, atis, ant.

Imperativus.

Sing. Cœperis, cœperit. *Plur.* Cœperimus, itis, int.

Optativi *præteritum perfectum.*

Sin. Utinam cœperim, is, it. *Plu.* Utinam cœperimus, itis, int.

Plusquam perfectum.

Sin. Utinam cœpissem, es, et. *Plu.* Utinam cœpissemus, etis, ent.

Subjunctivi *præteritum perfectum.*

Sing. Cùm cœperim, is, it. *Plur.* Cùm cœperimus, itis, int.

Plusquam perfectum.

Sing. Cùm cœpissem, es, et. *Plu.* Cum cœpissemus, etis, ent.

Futurum.

Sin. Cum cœpero, is, it. *Plu.* Cum cœperimus, itis, int.

Infinitivi *perfectum & plusquam perfectum.*

Cœpisse

Futurum.

Cœpturum, am, um esse *vel* fuisse

Supina,

Cœptum, cœptu

Participii futurum.

Cœpturus, a, um

E D O.

Edo, edis *vel* es, edi, esum, *cum Compositis per Tertiam Conjugationem integrè flectitur. In quibusdam tamen temporibus ac personis, alias præterea formas admittit, quas hoc Paradigma complectitur.*

Indicativi *Præsens.*

Sing. Edo, edis *vel* es, edit *vel* est *Pl* estis.

Imperativi *Præsens.*

Singul. Es. *Plu.* Este *Futur* Este. *Plu* Estote.

Optativi *Præsens,* & Subjunctivi *Imperfectum.*

Singul. Cùm essem, esses. *Plu* Essemus, essetis, essent.

Infinitivi

Præsens & imperfectum.

Esse.

Verbi Passivi *Indicativi præsens.* Estur.

Exest & exesse, *ut* & ambest *reperiuntur. Item* ambestis *dixit Lucretius Lib.* 5.

C O M E D O.

Indicativi *Præsens.*

Sing. Comedo, comes, comest. *Plural.* comestis.

Imperativi *Præsens.*

Singular. Comesto. *Pluraliter,* Comestote.

Optativi *Præsens & Imperfectum,* & *Subjunctivi Imperfectum.*

Sing Comessem, comessem, comesset. *Pl.* Comessemus, comessetis, comessent.

Infinitivi

Præsens & imperfectum. Comesse.

I N Q U A M.

Indicativi *Præsens.*

Sing. Inquam, inquis, inquit. *Pl.* Inquimus, inquiunt.

Imperfectum, Inquiebat.

Perfectum, inquisti.

Futurum, inquies, inquiet.

Imperativi *Præsens,*

Inque *vel* inquito.

Participium.

Inquiens.

AIO.

Indicativi *Præsens.*

Sing. Aio, ais, ait. *Plu.* Aiunt.
Imperfectum Sing Aiebam, as, at, *Plu.* Aiebamus, atis, ant.
Imperativi *Præsens.* Ai.
Optativi & Subjunctivi *Præsens.* Aias, aiat.
Participium. Aiens, aientis.

FOREM.

Optativi *Præsens & Imperfectum, & Subjunctivi Imperfectum.*

Forem, fores, foret. *Pl.* Foremus, foretis, forent.
Futurum Infinitivi. Fore *pro* Futurum esse.
Faxim, faxis, faxit. *Plu* Faximus, faxitis, faxint. *Futurum* Optativi *vel Præsens, vel Futurum* Subjunctivi, *ut etiam* Ausim, Ausis, Ausit.
Quæso. *Plu* Quæsumus: *solam primam habet personam utriusque numeri Præsentis* Indicativi.
Ave, avete, avere: Salve, salvete, salvere: *secundam personam* Imperativi *utriusque numeri & Præsens* Infinitivum *habet.*
Cedo, *id est*, da *vel* dic, *secunda est* Imperativi.
Infit, *tertia persona* Indicativi *pro* Incipit *vel* Inquit.
Ovat, *tertiam personam habet* Indicativi, *& Participium* Ovans, ovantis.
Defit, defieri, *tertiam habet* Indicativi *& præsens*, Infinitivi. Quædam etiam alia horum Verborum tempora nonnunquam apud Authores reperiuntur.

Impersonalium Verborum Conjugationes

OPORTET.

Impersonale Activæ Vocis. Infinitivi.

Præsens. Oportet.
Imperfectum. Oportebat.
Perfectum. Oportuit.

Plusquam perfectum. Oportuerat.
Futurum. Oportebit.
Imperativi *Præsens.* Oporteat.
Optativi *præsens.* Utinam Oporteat.
Imperfectum. Utinam Oporteret.
Perfectum. Utinam Oportuerit.
Plusquam perf. Utinam Oportuisset
Futurum. Oportuerit.
Subjunctivi *Præsens.* Cùm Oporteat.
Imperfectum. Cùm oporteret.
Perfectum. Cùm oportuerit.
Plusquam perf. Cùm oportuisset.
Infinitivi *Præsens & imperfectum.* Oportere.
Perfectum & plusquam perfectum Oportuisse.

Cæteris caret cum reliquis Impersonalibus : Pœnitet *tamen* Pudet *ac* Piget *Gerundia habent & Participia sive Participalia in* duo: Pœnitens *quoque Participium Præsentis temporis à* Pœnitet, *frequens est* Libens, Pudens *& si qua sunt similia, nomina potius quàm Participia censeri debent.*

PUGNATUR.

Impersonale Passivæ Vocis.

Indicativi *Præsens.* Pugnatur.
Imperfectum. Pugnabatur.
Perfectum. pugnatum est *vel* fuit
Plusquam perfectum. Pugnatum erat *vel* fuerat.
Futurum. Pugnabitur.
Imperativi *Præsens.* Pugnetur.
Optativi *Præsens & imperfectum.* Utinam pugnaretur.
Perfectum. Utinam pugnatum sit *vel* fuerit.
Plusquam perfectum Utinam pugnatum esset *vel* fuisset.
Futurum. Utinam pugnetur.
Subjunctivi *Præsens.* Cùm pugnetur.
Imperfectum. Cùm pugnaretur.
Perfectum. Cùm pugnatum sit *vel* fuerit.
Plusquam perfectum. Cùm pugnatum esset *vel* fuisset.
Futurum. Cùm pugnatum erit *vel* fuerit.
Infinitivi *Præsens & imperfectum.* Pugnari.
Perfectum & plusquam perfectum. pugnatum esse *vel* fuisse.
Futurum. pugnatum iri.

Insti-

Institutionum Grammaticarum
PARS SECUNDA:
Agens
De Octo Partibus Orationis.

DE PARTIBUS ORATIONIS.

RAMMATICA est ars emendatè loquendi atque scribendi.

Grammatica nomen habet à literis, quas Græci vocant Grammata.

Grammaticæ quatuor sunt partes.

Orthographia	Syntaxis
Etymologia	Prosodia.

DE ORTHOGRAPHIA.

Orthographia est rectè scribendi ratio; ut *lectio*, non *lexio*.

Orthographia nomen habet à Græco ὀρθὸς (*orthos*) rectus, & γραφὴ (*graphe*) scriptura.

De Literis.

Litera est *minima vocis nota*.

Literæ sunt tres & viginti, *A*, *B*, *C*, *D*, *E*, *F*, *&c.*

Literæ dividuntur in Vocales & Consonantes.

Vocales sunt sex, *a*, *e*, *i*, *o*, *u*, *y*, quarum ultima tantùm in dictionibus Græcis locum habet; ut *Hieronymus*.

Dicuntur *Vocales*, quia solæ prolatæ dant vocem.

Consonantes sunt septemdecim, *b*, *c*, *d*, *f*, *g*, *h*, *k*, *l*, *m*, *n*, *p*, *q*, *r*, *s*, *t*, *x*, *z*, *H* tamen litera nè sit, an aspirationis tantùm nota controversum est.

Dicuntur *Consonantes*, quòd vocalibus junctæ simul sonent.

Dipthongi sunt sex	au	ut	Aurum
	æ		Musæ
	ei		Hei
	eu		Europa
	œ		Pœna
	yi		Harpyia

Consonantes dividuntur in *Mutas* & *Semivocales*.

Mutæ sunt novem; *b, c, d, f, g, k, p, q, t*.

Semivocales sunt septem; *l, m, n, r, x, s, z*.

Ex quibus quatuor sunt *Liquidæ*, *l, m, n, r*.

Duæ *x* & *z* sunt duplices consonantes, atque etiam, *i* inter duas vocales posita, ut *Troia, Maior*.

Adduntur etiam consonantibus *J* & *V*, cum sibi vel aliis vocalibus in eadem syllaba præponantur; ut *Janua, Jecur, Vita, Vultus*.

Bifariam utimur literis, *Majusculis* scilicet characteribus & *Minusculis*.

Majusculis literis utimur;

1. In nominibus propriis; ut *Carolus, Anglia*.

2. In principio sententiarum; ut *Deum time. Regem honora*.

3. In numeris, ut C *Centum*, D *Quingenta*, M *Mille*.

4 In Titulis & Monumentis; ut *Deo Ter Op. Max. Carolus Secundus Dei gratia Rex Angliæ &c*.

5. In prænominibus quibusdam; ut A. *Aulus*, P. C. *Patres Conscripti*.

Sic in notis quoque numerorum apud Romanos; ut I. *unus*, V. *quinque*, X. *decem*. L. *quinquaginta*, C. *centum*, IↃ *quingenta*, CIↃ. *mille*, IↃↃ *quinque millia*, CCIↃↃ. *decem millia*, IↃↃↃ. *quinquagenta millia*, CCCIↃↃↃ. *centum millia*. Minor numerus præpositus, tantundem demit majori sequenti; præpositus verò tantundem addit; ut IV. valet *quatuor*, VI. verò *sex*, IX. valet *novem*, at XI. *undecim*.

Vocalis quæque Latinis semper sonat clarè sono eodem, *A* semper ut *A*, nunquam mixtè cum *O* vel *E*; ut *Caput*, non verò *Coput* vel *Keput*.

C ante *E* & *I* mollitur pronunciamus (ferè ut *Z*; ut *Cicero*) alibi duriter ut K vel *Q*; ut *Cano, Culpa, Crimen*.

Similiter *G* pronunciamus ante *E* & *I* molliter, veluti Jod (*Age, Egi*) aliter duriter ut Græcorum γ; ut *Gaudium, Gloria*.

T sequenti *I* cum alia vocali, pronunciatur nunc ferè ut Z vel *C*, ut *Peritia, quoties, titio, exitium*. Suum tamen retinet sonum,

1. In vocum initio; ut *Tiara*, non *Ciara*.

2. Post *s*, ut *Ostium*, non *oscium*.

3. In dictionibus Græcis, ut *Politia* non *Policia*.

4. In Infinitivo poetico *ier*, ut *Mittier*, (pro *mitti*) non *Mittcier*.

5 In Genitivo *Vitium* à Vitis, non *Vicium*; ad differentiam Nominativi *Vitium*, quod per *C* pronunciatur.

F in vocibus peregrinis nunquam scribitur, sed *Ph*; ut *Philosophia, Pharao. Rudolphus*.

K Y Z, non usurpantur nisi in vocibus peregrinis; ut *Kalendæ, Dionysius, Gazophylacium*.

Q nun-

Q nunquam scribitur nisi ubi sequitur *V*; ut *Quis*, *Qui*, *Quem*, *Aqua*; alibi semper *C*, ut *Cui*.

De Syllabarum Distinctionibus.

Syllaba est maxima vocis nota.

Estque
1. *Simplex*, constans solâ Vocali, aut bivocali, aut Vocali & consonâ unâ; ut *Eo*, *æ*.
2. *Composita*, constans consonis pluribus, usque ad quinque; ut *Abs*, *Pars*, *Scobs*, *Scrobs*.
3. *Contracta*, ex duabus syllabis facta, ut *Nil* pro *Nihil*.

1. Consonæ quæ vocem inchoare possunt & solent, in medio vocis divellendæ non sunt, sed relinquendæ syllabæ sequenti; ut *Hebdomadas*, (quia Bdellium) *I-gnis*, (quia Gnavus) *A-ptus*, (quia Ptisana) *Pi-scis*, (quia Scio) *&c.*

2. Quomodo syllabæ vocis primitivæ dividuntur, ita & derivatæ; ut quia *Te-go*, ergo & *Te-gmen*: quia *Do-ceo*, ergo *Do-ctior*, *Doctrina* &c.

3. Vocis compositæ partes non sunt confundendæ aut discerpendæ; ergo scribes *Ab-ire*, non *A-bire*, *Abs-cedo*, non *Ab scedo*, *Ad-amo*, non *A-damo*.

4. Vox derivata sequitur Orthographiam primitivæ. Scribes igitur *Gratia* per *T*, quia venit à *Gratus*. *Audacia* per *C*, quia venit ab *Audaci*.

Obs. In Verbis desinentibus in *cio* & *tio*, utrum *c*, an *t*, scribendum sit, cognosces ex persona secunda; ut *Facio* per *c*, quia *Facis*: *Quatio* per *t*, quia *Quatis*

De sententiarum punctis, aliisq; notis Orthographicis.

1. *Comma*, fit in fine & pede dictionis, intra septimam vel octavam syllabam, hoc modo ,

2. *Semicolon* in dimidio ferè spatio inter *colon* & *comma*, hoc signo ; & post *colon* etiam dimidium occupat spatium inter *colon* & *periodum*.

3. *Colon* potest excedere numerum octodecim syllabarum, soletque fieri duobus punctis, sic :

4. *Periodus* dividitur in partem *antecedentem* & *consequentem*; illa *Protasis*, hæc *Apodosis* dicitur, notaturque puncto hoc modo .

5 *Parenthesis* fit duabus *semilunculis*, ita ( )

6. *Exclamatio*, *Admiratio &c.* sic signantur, !

7. *Interrogatio* hoc signo ?

8 *Apostrophus* nota est elisionis hoc signo in capite literæ finalis in dictione; ut *Viden'*, *Audin'?*

9 *Hyphen* nota subunionis & connexionis; ut *Romano-Græcus*.

10 *Accentus*, ut *Fructûs*, *Conditus*, *Maximè*.

11. *Asteriscus* fit sic *

12. *Obeliscus* †

13 *Nota citationis*, " in margine paginarum plerumque.

14 *Signum diæreseos*, fit duobus punctulis vocalibus suprascriptis; sic *Aër*, *Poëta*; ut ne pronuncietur *Ær*, *Pœta*.

15 *Crasis*, notatur signo circumflexo; ut *Dî* pro *Dii*, *Amârunt* pro *Amaverunt*.

DE ETYMOLOGIA.

ETymologia docet proprietates vocum & discrimina casuum; ut *Fortis fortiter*, *Lego legit*

Dictio fit ex syllabis; ut *Do-mi-nus*: & interdum etiam ex una syllaba, ut *Mors*.

Oratio fit ex dictionibus; ut *Aleas fuge, mortem meditare*.

Partes Orationis sunt octo	Nomen Pronomen Verbum Participium	*Declinab.*	Adverbium Conjunctio Præpositio Interjectio	*Indeclina.*

DE NOMINE.

NOmen est pars orationis quæ casus habet, & rem aliquam significat sine tempore.

Nomen est duplex { Substantivum, & Adjectivum

Substantivum est quod per se intelligi potest; ut *Mensa*, *Candelabrum*.

Adjectivum est quod per se intelligi non potest; ut *Bonus*, *Malus*.

Nomen Substantivum est duplex { Proprium, & Appellativum.

Proprium est quod uni soli rei convenit; ut *Petrus*, *Maria*.

Appellativum est quod multis convenit; ut *Homo*, *Lapis*.

Nomen proprium est triplex { Prænomen, Nomen & Cognomen.

Prænomen est quod vel differentiæ causâ, vel veteri ritu præponitur; ut *Publius*, *Marcus*.

Nomen, quod suum est cuique, ut *Petrus*, *Paulus*, *Carolus*.

Cognomen, quod vel à cognatione impositum est; ut *Scipio*, *Cicero*; vel ab eventu aliquo, ut *Africanus*, *Germanicus*.

Nomen Adjectivum est triplex {
Vel enim habet tres terminationes, ut *Bonus*, *a*, *um*.
Vel duas, ut *Brevis*, *e*.
Vel unam, ut *Prudens*, *Felix*.

Nomini accidunt septem.

Species, Comparatio, Genus, Numerus, Figura, Casus, Declinatio.

DE SPECIE.

Species Nominum sunt duæ, { Primitiva & Derivativa,

Primitiva est quæ aliunde non oritur; ut *Pater*, *Aurum*.

Derivativa est quæ aliunde oritur; ut, *Paternus*, à *Pater*; *Aureus* ab *Aurum*.

Primitivorum nominum quædam sunt species.

1. *Collectivum*, quod singulari numero multitudinem significat; ut, *Concio*, *cætus*, *plebs*, *turba*, *pecus*, *grex*.

2. *Fictitium*, quod à sono fingitur; ut *Sibilus*, *tintinabulum*.

3. *Interrogativum*; ut *Quis*, *uter*, *qualis*, *quantus*, *quot*, *nunquis*: quæ aliquando migrant in indefinita, aliquando in relativa.

4 *Redditivum*, quod interrogativo respondet; ut *Talis*, *tantus*, *tot*.

5. *Numerale*, cujus species hæ enumerantur:

- Cardinale, à quo ceu à fonte, alii numeri dimanant, ut *Unus*, *duo*, *tres*, *quatuor*.
- Ordinale, ut *Primus*, *Secundus*, *Tertius*, *Quartus*.
- Distributivum; ut *Singuli*, *Bini*, *Terni*, *Quaterni*.
- Partitivum, quod significat vel multa sigillatim; ut *Quisque*, *unusquisque*, *uterque*, *neuter*: vel unum è multis, ut *Alter*, *aliquis*, *cæteri*, *reliquus*.
- Universale; ut *Omnis*, *cunctus*, *nullus*, *nemo*.
- Particulare; ut *Aliquis*, *quisquam*, *ullus* *quidam*

6. *Synonymum* seu *æquipollens*, quod sono diverso rem eandem significat; ut *Gladius* & *ensis*, *Sagitta* & *telum*.

7. *Homonymum* seu *ambiguum*, quod sono eodem res diversas significat; ut *Jus*, justitiam & liquorem cibi cocti; *Lupus*, piscem et bestiam significat.

8. *Paronymum* seu *assonans*, quod sono simili res dissimiles significat; ut *Clava*, *Clavis*, *Clavus*.

9. *Abstractum*, quod ab alio trahitur, & significat formam aliquam cum exclusione subjecti; ut *Doctrina* à *Doctus*, *Justitia* à *Justus*.

10. *Concretum* est, quod significat eandem formam cum hærentibus subjecto; ut *Doctus* significat *Doctrinam* & *hominem*.

Derivativorum nominum multæ sunt species.

1. Verbale; ut *Lectio* à *Lego*, *Aratrum* ab *Aro*.

2 Patrium; ut *Londinensis* à patria Londino, *Oxoniensis* à patria Oxonio.

3. Gentile; ut *Græcus*, *Latinus*, *Hebræus*, *Anglus*, à gente Anglicana *&c.*

4. Patronymicum; quod vel à patre, vel ab alia quapiam suæ familiæ persona derivatur:

Ut,
- *Æacides*. filius vel nepos *Æaci*.
- *Nerine*. filia vel neptis *Nerei*.
- *Menelais*, uxor *Menelai*.

5 Diminutivum; ut *Regulus* à *Rex*, *Popellus* à *Populus*.

13 *Nota citationis*, " in margine paginarum plerumque.

14 *Signum diæreseos*, fit duobus punctulis vocalibus suprascriptis; sic *Aër*, *Poëta*; ut ne pronuncietur *Ær*, *Pœta*.

15 *Crasis*, notatur signo circumflexo; ut *Dî* pro *Dii*, *Amârunt* pro *Amaverunt*.

DE ETYMOLOGIA.

ETymologia docet proprietates vocum & discrimina casuum; ut *Fortis fortiter*, *Lego legit*

Dictio fit ex syllabis; ut *Do-mi-nus*: & interdum etiam ex una syllaba, ut *Mors*.

Oratio fit ex dictionibus; ut *Aleas fuge, mortem meditare*.

Partes Orationis sunt octo	Nomen, Pronomen, Verbum, Participium	*Declinab.*	Adverbium, Conjunctio, Præpositio, Interjectio	*Indeclina.*

DE NOMINE.

NOmen est pars orationis quæ casus habet, & rem aliquam significat sine tempore.

Nomen est duplex	Substantivum, & Adjectivum

Substantivum est quod per se intelligi potest; ut *Mensa*, *Candelabrum*.

Adjectivum est quod per se intelligi non potest; ut *Bonus*, *Malus*.

Nomen Substantivum est duplex	Proprium, & Appellativum.

Proprium est quod uni soli rei convenit; ut *Petrus*, *Maria*.

Appellativum est quod multis convenit; ut *Homo*, *Lapis*.

Nomen proprium est triplex	Prænomen, Nomen & Cognomen.

Prænomen est quod vel differentiæ causâ, vel veteri ritu præponitur; ut *Publius*, *Marcus*.

Nomen, quod suum est cuique, ut *Petrus*, *Paulus*, *Carolus*.

Cognomen, quod vel à cognatione impositum est; ut *Scipio*, *Cicero*; vel ab eventu aliquo, ut *Africanus*, *Germanicus*.

Nomen Adjectivum est triplex	Vel enim habet tres terminationes, ut *Bonus*, *a*, *um*. Vel duas, ut *Brevis*, *e*. Vel unam, ut *Prudens*, *Felix*.

Nomini accidunt septem.

Species, Comparatio, Genus, Numerus, Figura, Casus, Declinatio.

DE SPECIE.

Species Nominum sunt duæ,	Primitiva & Derivativa,

Primitiva est quæ aliunde non oritur; ut *Pater*, *Aurum*.

Derivativa

Derivativa est quæ aliunde oritur; ut, *Paternus*, à *Pater*; *Aureus* ab *Aurum*.

Primitivorum nominum quædam sunt species.

1. *Collectivum*, quod singulari numero multitudinem significat; ut, *Concio, cætus, plebs, turba, pecus, grex.*

2. *Fictitium*, quod à sono fingitur; ut *Sibilus, tintinabulum.*

3. *Interrogativum*; ut *Quis, uter, qualis, quantus, quot, nunquis*: quæ aliquando migrant in indefinita, aliquando in relativa.

4. *Redditivum*, quod interrogativo respondet; ut *Talis, tantus, tot.*

5. *Numerale*, cujus species hæc enumerantur:

- Cardinale, à quo ceu à fonte, alii numeri dimanant; ut *Unus, duo, tres, quatuor.*
- Ordinale, ut *Primus, Secundus, Tertius, Quartus.*
- Distributivum; ut *Singuli, Bini, Terni, Quaterni.*
- Partitivum, quod significat vel multa sigillatim; ut *Quisque, unusquisque, uterque, neuter*: vel unum è multis, ut *Alter, aliquis, cæteri, reliquus.*
- Universale; ut *Omnis, cunctus, nullus, nemo.*
- Particulare; ut *Aliquis, quisquam, ullus quidam*

6. *Synonymum* seu *æquipollens*, quod sono diverso rem eandem significat; ut *Gladius* & *ensis*, *Sagitta* & *telum.*

7. *Homonymum* seu *ambiguum*, quod sono eodem res diversas significat; ut *Jus*, justitiam & liquorem cibi cocti; *Lupus*, piscem et bestiam significat.

8. *Paronymum* seu *assonans*, quod sono simili res dissimiles significat; ut *Clava, Clavis, Clavus.*

9. *Abstractum*, quod ab alio trahitur, & significat formam aliquam cum exclusione subjecti; ut *Doctrina* à *Doctus*, *Justitia* à *Justus.*

10. *Concretum* est, quod significat eandem formam cum hærentibus subjecto; ut *Doctus* significat *Doctrinam* & *hominem.*

Derivativorum nominum multæ sunt species.

1. Verbale; ut *Lectio* à *Lego*, *Aratrum* ab *Aro.*

2. Patrium; ut *Londinensis* à patria Londino, *Oxoniensis* à patria Oxonio.

3. Gentile; ut *Græcus, Latinus, Hebræus, Anglus*, à gente Anglicana &c.

4. Patronymicum; quod vel à patre, vel ab alia quapiam suæ familiæ persona derivatur:

Ut, *Æacides*, filius vel nepos *Æaci.*
Nerine, filia vel neptis *Nerei.*
Menelais, uxor *Menelai.*

5 Diminutivum; ut *Regulus* à *Rex*, *Popellus* à *Populus.*

 6 Pos

6. Possessivum, ut *Herilis* ab *herus*; *Servilis* à *servus*.
7. Materiale; ut *Lapideus* à *lapis*; *Aureus* ab *auro*.
8. Locale; ut *Hortensis* ab *horto*, *Agrestis* ab *ager*.
9. Adverbiale; ut *Hodiernus* ab *hodie*.
10. Participiale; ut *Amandus*, *Docendus*, *Videndus*.

DE COMPARATIONE.

COmparatio est rei ad rem collatio.

Comparantur nomina, quorum significatio augeri vel minui potest.

Gradus Comparationis sunt tres.

Positivus, qui rem absolutè simpliciterque significat; ut *Magnus*, *Parvus*.

Comparativus, qui rem attollit vel deprimit; ut *Major*, *Minor*.

Superlativus, qui rem vel in summo vel in infimo loco collocat; ut *Maximus*, *Minimus*.

Comparativus & Superlativus in *simus* à nomine secundæ declinationis formantur à genitivo singulari in *i*; ut,

A *Docti* Doctior, Doctius & Doctissimus.

A *Teneri*, Tenerior & Tenerius.

Comparativus à nomine tertiæ declinationis fit à dativo singulari in *i*; ut,

A *Dulci*, dulcior & dulcius. A *Felici*, felicior & felicius.

Superlativus in *rimus* formatur à nominativo in *er*; ut

A *Pulcher*, pulcherrimus. A *Pauper*, pauperrimus.

Exceptis Dextimus à *Dexter*, Maturissimus vel maturimus ab antiquo *Matur*.

Quædam Comparationes sunt *Anomala*, quæ *Comparativum* & *Superlativum* irregulariter formant; ut,

Bonus	melior	optimus
Malus	pejor	pessimus
Magnus	major	maximus
Parvus	minor	minimus
Multus		plurimus
Multa		plurima
Multum	plus	plurimum
Dis	ditior	ditissimus
Dexter	dexterior	dexterimus
Vetus	veterior	veterimus
Sinister	sinisterior	sinistimus
Maturus	maturior	maturissimus *vel* rimus
Satur	saturior	saturrimus & rissimus
Super *vel* superus	superior	supremus *vel* summus
Extra *vel* exterus	exterior	extremus & extimus

Infra *vel* inferus	inferior	infimus & imus
Nequam	nequior	nequissimus
Intra	interior	intimus
Citra *vel* citer	citerior	citimus
Penitus	penitior	penitissimus
Ultra	ulterior	ultimus
Prope	propior	proximus
Post vel posterus	posterior	postremus & postumus,
Pridem	prior	primus
Diu	diutior	diutissimus
Sæpe	sæpior	sæpissime

Quædam Comparationes sunt Defectivæ.

Positivo carent

Deterior	deterrimus	Ocyor	ocyssimus
Potior	potissimus	Frugalior	frugalissimus
Antiquior	antiquissimus	Prior	primus

Comparativo carent

Falsus	falsissimus	Meritus	meritissimus
Inclytus	inclytissimus	Invitus	invitissimus
Jurisconsultus	juriconsultissimus	Nuper	nuperrimus
Persuasus	persuasissimus	Pene	penissimus
Fidus	fidissimus	Invictus	invictissimus
Novus	novissimus	Sacer	sacerrimus
Sacrilegus	sacrilegissimus		

Superlativo carent

Adolescens	adolescentior	Cœcus	cœcior
Comis	comior	Juvenis	junior
Senex	senior	Serius	serior
Longinquus	longinquior	Proximus	proximior
Supinus	supinior	Infinitus	infinitior
Ingens	ingentior	Ante	anterior
Opimus	opimior		

Sex ista in *lis*, Superlativum faciunt in *limus*.

Agilis	agillimus	Humilis	humillimus
Facilis	facillimus	Docilis	docillimus
Gracilis	gracillimus	Similis	simillimus

His Adde:

Utilis, utillimus & utilissimus. Imbecillis, imbecillimus & imbecillissimus.

A *Volo*

A *Volo*, *Dico*, *Facio*, *Loquor*, composita in *us*, comparantur per *entior*, *entissimus*; ut,

Benevolus, benevolentior, benevolentissimus, à *Volo*.
Maledicus, maledicentior, maledicentissimus, à *Dico*.
Magnificus, magnificentior, magnificentissimus, à *Facio*.
Magniloquus, magniloquentior, magniloquentissimus, à *Loquor*.

Adjectiva habentia vocalem ante *us*, aut nunquam, aut cum Adverbiis, *Magis* & *maximè*, vel *Minus* & *minimè* comparantur; ut

Arduus, magis arduus, maximè arduus.
Non idoneus, minus idoneus, minimè idoneus.

Quædam tamen apud Authores reperiuntur comparata; ut

Strenuus	strenuior	strenuissimus
Tenuis	tenuior	tenuissimus

Sic Assiduissimus, Egregiissimus, Mirificissimus, Pientissimus, vel Piissimus, Ipsissimus, Idonior, Industrior, *&c*.

Multa Adjectiva nomina nec comparativum, nec superlativum pariunt: Hujusmodi sunt,

Interrogativa
Relativa
Redditiva
Possessiva
Partitiva
Numeralia

Patria
Gentilia
Diminutiva
Materialia, seu quæ materiam adsignificant.

Ad hæc nomina quædam in *ster*, & composita in *ger*, ac *fer*; ut *Pedester*, *Corniger*, *Armiger*, *Frugifer*.

Nomina in *inus*; ut *Crastinus*, *Matutinus*.

Item in *ivus*; ut *Fugitivus*, *Demonstrativus*.

Denique, *Almus*, *Mediocris*, *Omnipotens*, *Modicus*, & nonnulla alia, quæ ex significatione colliguntur non esse ad comparationem idonea.

DE GENERE.

Genus est discretio sexus.

Genera nominum sunt septem.

Masculinum, cujus nota est *Hic*.
Femininum, *Hæc*.
Neutrum, *Hoc*.
Commune, *Hic & hæc*.
Omne, *Hic, hæc & hoc*.
Dubium, *Hic vel hæc*.

Epicœnum est, quod sub uno articulo utrumque sexum significat; ut, hic *Pavo*, hæc *Pica*.

Duo

Duo posteriora, *Dubium* scilicet & *Epicœnum*, Despauterius aliiq; Grammatici, propria genera non agnoscunt.

Genera tribus modis cognoscuntur.

Significatione; ut hic *Johannes*, hæc *Maria*.
Terminatione; ut hæc *Mensa*, hoc *Sedile*.
Auctoritate; ut, *Talpa oculis capti*.

REGULÆ GENERALES.

De GENERIBUS NOMINUM quæ ex Significatione cognoscuntur.

De Genere Masculino.

1. Virorum nomina sunt generis masculini; ut *Petrus*, *Paulus*.

2 Officiorum virilium nomina sunt generis masculini; ut *Nauta*, *Scriba*.

3. Angelorum bonorum & malorum nomina sunt generis masculini; ut *Gabriel*, *Lucifer*.

4. Deorum nomina sunt generis masculini; ut *Mars*, *Cupido*.

5. Ventorum nomina sunt generis masculini; ut *Boreas*, *Aquilo*.

6. Mensium nomina sunt generis masculini; ut *Aprilis*, *Maius*, *October*.

7. Fluviorum nomina sunt generis masculini; ut *Thamisis*, *Tybris*.

Feminina tamen sunt, Hæc *Alia*, *Albula*, *Styx*, *Lethe*, *Bæbeis*.

8 Montium nomina sunt masculini generis; ut *Sinai*, *Othrys*.
Quædam tamen feminina sunt, ut hæc *Ætna*, *Ossa*, *Geta*.

De Genere Feminino.

1. Mulierum nomina sunt generis feminini; ut *Elizabetha*, *Dido*, *Glycerium*.

2. Officiorum muliebrium nomina sunt generis feminini; ut *Soror*, *Obstetrix*.

3. Dearum & Nympharum atque Furiarum nomina sunt generis feminini; ut *Juno*, *Adriastia*, *Celeno*.

4. Insularum nomina sunt generis feminini; ut *Samos*, *Sason*, *Britannia*. *Lesbos* masculinum est.

5. Regionum nomina sunt generis feminini; ut *Ægyptus*, *Gallia*.

6. Urbium nomina sunt generis feminini; ut *Ephesus*, *Corinthus*.

Neutra

Neutra tamen sunt, hoc *Zeugma, Reate, Argos, Præneste, Tybur, Cere, Nepet, Anxur, Gandavum, Londinum.*

Masculina quoque sunt, hic *Sulmo, Acragas, Hippo, Narbo, Crotoq.* Item pluralia; *Philippi, Gabii, Vegii, Campi, Parrhisii, Bergi.*

7. Navium nomina sunt generis feminini; ut *Pistrix, Centaurus.*

8. Poëmatum sive Fabularum nomina sunt generis feminini; ut *Æneis, Eunuchus, Thyestes.*

Nomina fabularum si quando reperiuntur generis masculini, tunc non fabulæ, sed personæ habetur ratio.

9. Arborum nomina sunt generis feminini; ut *Pomus, Pyrus.*

Masculina tamen sunt, hic *Oleaster, Pinus, Platanon.*

Neutra item; *Acer, Thus, Robur* vel *Robor, Siler* & *Suber.*

Dubia duo, hic vel hæc *Libanus* & *Rubus.*

De Genere Neutro.

1. Verbum & Adverbium loco nominis positum sunt generis neutrius; ut *Scire tuum, Clarum mane.*

2. Nomina literarum, aut ipsæ literæ neutrius generis sunt; ut *unum Iota, a, b, c.*

3. Vox materialiter accepta est generis neutrius; ut *Ho-mo* dissyllabum.

Nomina metallorum & fructuum pleraque neutra sunt; ut hoc *Plumbum, Cerasum.*

De Genere Communi.

Omne nomen sub una terminatione viro ac feminæ, seu maribus ac femellis sexu discreto, datum; est generis communis: ut *Macedo, Saxo, Canis, Sus.*

Sed distingui debent ab his, quæ non constructione, sed sola significatione sunt communia; ut masculina, *Fur, latro, homicida, exul, homo:* feminina, *proles, soboles:* neutra, *animal, mancipium,* atque id genus alia. Quomodo mulier quidem fur est, nec tamen eam dixeris *Magnam furem,* sed *feminam furacissimam:* & femina homo est, nec tamen appelles *hominem miseram,* sed *mulierem miseram.*

Sunt etiam *Communia* his versibus comprehensa.

ANtistes, vates, juvenis, patruelis & infans,
Affinis, vindex, dux, judex, miles & hostis,
Conjux atque parens, author, testis, vigil, hospes,
Augur & interpres, princeps, conviva, sacerdos,
Bos, felisq; index, adolescens, obses & hæres,

Custos

Custos ac cocles, popularis, nemo, comesque;
Et pedes & praeses, quadrupes, eques, indiges, ales.

De Genere Epicœno.

Nomina avium, piscium & ferarum sunt generis epicœni; ut hic *Passer*, hæc *balena*, hic *lepus*.

N. B Nomina *dubii* seu incerti generis, retulimus in numerum eorum, quæ scilicet cognoscuntur Terminatione,

DE ADJECTIVIS.

Tres Regulæ.

I. Adjectivorum trium terminationum, prima est generis masculini, secunda feminini, tertia neutri; ut hic *Bonus*, hæc *Bona*, hoc *Bonum*.

II. Adjectivorum duarum terminationum, prior est generis communis, posterior neutrius; ut hic & hæc *brevis* & hoc *breve*.

III Adjectiva unius terminationis sunt generis omnis; ut, hic & hæc & hoc *Felix*, *Prudens*, *Vetus*.

Observatio.

1. Adjectivum sine substantivo assumit genus substantivi sui subintellecti; ut hic *Molaris*, subintelligitur *dens* vel *lapis*.

2. Si Adjectivum per se ponatur in oratione, neque aliquod substantivum nomen subauditur, erit neutrius generis; ut *Consequens*, *Conveniens*, *decorum*.

3. *Mille* Adjectivum pluralis tantum est numeri, nec declinatur in casus. *Mille* Substantivum, singulari numero non declinatur in casus, at numero plurali facit *Millia*, *Millium*, *Millibus* &c.

REGULÆ SPECIALES.

De GENERIBUS NOMINUM *quæ ex Terminatione cognoscuntur.*

IN *A*, Latina primæ declinationis feminina sunt; ut hæc *Musa*, *Fistula*.

Excipe Masculina, hic *Adria*, *Cometa*, *Planeta*.

Et Neutra, hoc *Mammona*, *Manna*, *Pascha*.

Item dubia tria, hic vel hæc *Talpa*, *Panthera*, *Dama*.

In *a*, pluralia neutra sunt, ut *Bacchanalia*, *Sponsalia*.

(De hoc aliisque generibus pluralium, vide versiculos in Heteroclitis.)

In *ma*, Græca tertiæ declinationis neutra sunt; ut, hoc *Dogma*, *Anathema*.

In *e*, Græca primæ declinationis feminina sunt; ut, hæc *Epitome*, *Crambe*.

Excipe, neutra duo pluralis numeri, *Cete*, *Tempe*.

In *e*, Latina tertiæ declinationis, neutra sunt; ut hoc *Mare*, *Cubile*.

In *æ*, pluralia feminina sunt, ut hæ *Literæ*, *Nuptiæ*.

In *i*, indeclinabilia neutra sunt; ut hoc *Gumi*, *Sinapi*.

In *i*, pluralia masculina sunt; ut, hi *Liberi*, *Posteri*.

In *o*, masculina sunt; ut, *hic Sermo*, *Mucro*. Hæc *Caro*, *carnis*, femininum est, *Bubo* dubium.

In *do* & *go* finientia sunt generis feminini; ut hæc *Imago*, *Dulcedo*.

Excipe masculina; hic *Ordo*, *Udo*, *Harpago*, *Cardo*, *Ludo*, *Ligo*.

Item dubia; hic vel hæc *Margo*, *Cupido*.

Et neutrum; hoc *Pondo* indeclinabile.

In *io*, verbalia & his similia feminina sunt; ut hæc *Cantio*, *Ratio*, hic *Scipio*, *Titio*, *Pugio*, masculina sunt.

In *u* & *y*, neutra sunt; ut *Cornu*, *Genu*, *Moly*.

In *c*, neutra sunt; ut hoc *Lac*. Hoc *Halec* in singulari neutrius; hæ *Halices* in plurali feminini generis est.

In *t*, neutra sunt; ut hoc, *Caput*, *Occiput*, *Sinciput*.

In *l*, neutra sunt; ut hoc *Animal*, *Mel*, *Fel*.

Excipe tria masculina, hic *Sal*, *Sol*, *Mugil*.

Et dubia, hic vel hæc *Vigil*, *Pugil*, *Præsul*.

In *em* indeclinabile omnis generis est, ut *Totidem*. Neutrum est *Tantundem*.

In *um*, neutra sunt, ut hoc *Templum*, *Regnum*.

In *an*, masculina sunt; ut hic *Titan*.

In *en*, neutra sunt; ut hoc *Flumen*, *Numen*.

Excipe masculina, hic *Pecten*, *Lichen*, *Ren*, *Attagen*, *Splen*, *Lien*.

In *in*, masculina sunt, ut hic *Delphin*.

In *on*, masculina sunt; ut *Dæmon*.

Excipe feminina, hæc *Aëdon*, *Alcion*, *Icon* & *Sindon*.

Item neutra Græca, quæ Latini vertunt in *um*; ut hoc *Barbiton*, *Parergon*, *Colon*, &c. Et dubium *Python*.

In *ar*, neutra sunt; ut, hoc *Calcar*, *Laquear*.

Excipe masculina; ut, hic *Lar*, *Salar*: Et dubium *Nar*.

In *er*, masculina sunt; hic *Ager*, *Imber*.

Excipe neutra; hoc *Piper*, *Papaver*, *Zinziber*, *Cicer*, *Uber*, *Iter*, *Verber*, *Spinter*, *Tuber*, *Ver*, *Cadaver*, *Cancer*, pro morbo. *Laver*, femininum, *Linter* dubium

In *ir*, masculina sunt; ut hic *Vir*, hoc *Hir* neutrum est, *Martyr*, commune.

In

In *or*, masculina sunt; ut hic *Amor*, *Rumor*.

Excipe neutra, ut hoc *Cor*, *Æquor*, *Ador*, *Marmor*; & femininum *Arbor*.

In *ur*, neutra; ut hoc *Guttur*, *Ebur*.

Excipe tria masculina; hic *Vultur*, *Turtur*, *Furfur*; & dubium *Anxur*, id est, tam masculini quàm neutrius, *Fur* commune.

In *as*, tertiæ declinationis feminina sunt; ut hæc *Civitas*, *Pietas*.

Excipe neutra, hoc *Vas vasis*, *Fas*, *Nefas*, *Ceras*, *Artocreas*, *Erysipelas*. Et masculina, hic *As assis*, *Mas*, *ris*, *Adamas*, *Elephas* & *Agragas*, hic & hæc *Arcas* commune.

In *as*, primæ declinationis masculina sunt; ut hic *Tiaras*, *Pharias*.

In *es*, tertiæ & quintæ declinationis feminina sunt; ut hæc *Apes*, *Merces*, *Facies*.

Mascula sunt *Aries, paries, bes, limes & ames,*
Et tudes, fomes, poples, cum palmite stipes,
Et trames, termes, verres, cum cespite gurges,
Pes cum compositis sonipes, lobes atque tapesque,
Et magnes, vepres, conjunges omnibus hisce.

Dies dubii generis est, id est, in singulari masculini & feminini, in plurali tantùm masculini.

Composita à dies tantùm masculina sunt; ut hic *Meridies*, *Semidies*, *Sesquidies*.

Neutra sunt, hoc *Æs*, *Cacoëthes*, *Hippomanes*, *Nepenthes*, *Panaces*.

In *es*, Græca primæ declinationis masculina sunt; ut hic *Aromatites*, *Pyrites*.

N. B. Nomina in *es* pluralis numeri tantùm, cujus generis sint, ex Heteroclitis, sive Anomalis peti potest.

In *is*, feminina sunt; ut hæc *Clavis*, *Vestis*, *Tyrannis*.

MAscula sunt *piscis, collis, callis, sotularis,*
Glis, vermis, vestis, postisque & acinacis, orbis,
Et panis, penis, pulvis, fustis, cinis, axis,
Et sanguis, cucumis, fascis, cenchris quoque follis,
Et torris, cassis, delphis, vomis, lapis, ensis,
Et semis, crinis, sic mugilis, unguis, aqualis,
Sic mensis, caulis, funis, compostaque ab asse,
Semissis, tressis, quintilis, jungito bessis.

Dubia sunt hic vel hæc *Finis*, *Clunis*, *Corbis*, *Canalis*, *Amnis*, *Anguis*, *Halcyonis*, *Torquis*.

In *os*, masculina sunt; ut hic *Flos*, *Ros*.

Excipe neutra, hoc *Chaos*, *Argos*, *Melos*, *Epos*, *Sophos*, *Os oris* & *Os ossis*.

Item feminina, hæc *Arbos*, *Cos*, *Dos*.

In *us*, secundæ vel quartæ declinationis masculina sunt; ut hic *Dominus*, *Sensus*.

Excipe

Excipe Feminina, hæc *Domus, Humus, Alvus, Vannus, Colus, Tribus, Eremus, Chrystallus, Periodus, Manus, Acus, Idus, Papyrus, Methodus, Porticus, Abyssus, Diphthongus, Synodus, Nardus, Dialectus, Byssus, Costus, Antidotus, Arctus* Et alia multa usu discenda.

Item Dubia hic vel hæc *Carbasus, Grossus, Atomus, Penus, Lecythus, Pharus, Specus, Paradisus, Intybus, Phaselus, Pampinus, Arcus, Barbitus, Smaragdus.*

Et duo neutra, hoc *Pelagus, Virus.*

Ficus pro arbore & fructu femininum, pro morbo masculinum est. *Vulgus* Masculinum & neutrum.

In *Us* tertiæ declinationis neutra sunt; ut hoc *Tempus.*

Excipe feminina, hæc *Pecus, dis, Palus, dis, Subscus, Salus, Senectus, Juventus, Servitus, Virtus, Incus, Tellus.*

Et Masculina, hic *Lepus, Mus, Tripus, Antipus,* & alia ex τοῦ ς πόδ⊘ composita, præter *Lagopus,* quod femininum est; *Sus* commune, *Grus* dubium est.

In *Aus* feminina sunt, ut hæc *laus, fraus.*

In *S*, præcedente consonante, feminina sunt; ut hæc *Urbs, Hyems.*

Excipe masculina, hic *Mons, Pons, Fons, Seps* pro serpente, *Gryps, Chalybs, Quadrans, Triens, Dodrans, Hydrops, Æthiops, Dens* cum compositis, ut *Bidens* &c. Sic *Oriens, Occidens* substantive posita.

Item dubia; hic vel hæc *Forceps, Adeps, Rudens, Frons tis, Scrobs, Serpens Stirps.*

Et communia; hic & hæc *Auceps, Municeps, Particeps.*

Animans omnis generis est, sed sæpius femininum vel neutrum.

In *X*, præcedente consonante, feminina sunt; ut hæc *Falx.*

Excipe masculina, *Quincunx, Septunx, Decunx.*

Et dubia, *Lynx* & *Calx* pro calcaneo aut percussione.

In *ax* feminina sunt; ut hæc *Fornax, Pax.*

Masculina sunt, hic *Abax, Thorax, Nycticorax, Storax, Mystax, Dropax*: hic vel hæc *Lymax* dubium.

In *ex* feminina sunt; ut hæc *Lex, Forfex.*

Dubia sunt, hic vel hæc *Cortex, Silex, Imbrex, Pumex, Obex, Culex.*

Communia sunt, hic & hæc *Exlex, Illex, Index, Aruspex, Opifex.*

Masculina sunt, hic *Pollex, Pulex, Grex, Codex, Podex, Vervex, Murex, Ramex, Rumex, Apex, Frutex, Vertex, Latex*: hoc *Atriplex* neutrum est.

In *ix* feminina sunt, ut hæc *Nix.*

Excipe masculina, hic *Fornix, Phœnix, Bombyx, Coccyx, Spadix, Oryx, Erix, Calix, Mastix.*

Item dubia, *Sandyx, Varix, Onix, Sardonix.*

In *ox* feminina sunt; ut hæc *Nox, Vox.* Hic *Volvox* masculinum est.

In

In *ux* feminina sunt; ut hæc *Nux*, *Lux*. Hic *Tradux* masculinum est.

De Generibus Nominum quæ ex authoritate cognoscuntur,
Observanda est hæc Regula.

Nomen ab Authoribus diverso genere usurpatum, usurpari potest utrovis; ut hic vel hæc *Bos*, *Canis*, *Limax* &c.

DE NUMERO.

NUmeri sunt duo, *Singularis*, qui rem unam significat; ut *Puer*; Et *Pluralis*, qui res plures significat; ut *Pueri*.

DE FIGURA.

FIguræ sunt Duæ, *Simplex* quæ ex nullo componitur; ut *Doctus*. Et *Composita*, quæ componitur ex alio; ut *Indoctus*.

Quatuor modis componuntur nomina:
- Ex duobus rectis; ut *Res-publica*.
- Ex duobus obliquis; ut *Hujusmodi*.
- Ex recto & obliquo; ut *Pater-familias*.
- Ex obliquo & recto; ut *Juris-peritus*.

DE CASU.

CAsus est declinationis gradus.

Casus nominum sunt sex.

Nominativus, qui rem nominat.
Genitivus, qui alios gignit.
Dativus, quo quid cuipiam attribuimus.
Accusativus, quo aliquid accusari, & causa fieri ostendimus.
Vocativut, qui vocationem salutationemque dicit.
Ablativus, quo quippiam ab aliquo auferri significamus.

Casus dividuntur in Rectos & Obliquos.

Recti sunt duo { *Nominativus* & *Vocativus* } Sic dicti, quia à fronte Verborum construuntur.

Obliqui sunt quatuor { *Genitivus*, *Dativus*, *Accusativus*, *Ablativus* } Sic dicti, quia à tergo Verborum construuntur.

DE DECLINATIONE.

DEclinatio est inflexio dictionis per casus.

Declinationes nominum sunt quinque.

Prima, cujus Genitivus singularis terminatur *æ* vel *es*; ut *Musa musæ*, *Epitome epitomes*.

Secunda, cujus Genitivus singularis terminatur *i*; ut *Dominus domini*.

Tertia, cujus Genitivus singularis terminatur *is*; ut *Sermo sermonis*.

Quarta, cujus Genitivus singularis terminatur *us* vel *u*; ut *Sensu Sensûs*, *Genu Genu*.

Quinta, cujus genitivus singularis terminatur *ei*; ut *Dies diei*.

Regulæ Generales de Declinationibus.

I. NOmina composita ferè instar simplicium declinantur; ut *Vir i Triumvir i*.

Excipe *Exsanguis is*. *Unimanus i*. *Centimanus i*. *Capricornus i*.

II. In compositis rectus casus tantùm declinatur; ut *Tribunus-plebis Tribuni plebis*. Sic, *Pater familias*, *Patris familias*.

III. Si nomen duobus rectis copuletur, uterque declinabitur; ut, *Res-publica Rei publicæ*.

Excipe, *Alter-uter*, *Alter-utrius*, licet apud Ciceronem legatur, *Alterius-utrius*, *Leo-pardus*, *Leo-pardi*, *Ros-marinus*, *Ros-marini*.

IV. Quotiescunque alter Nominativorum caret aliquo, eodem carebit tota dictio ex eo composita; hinc quia *jus* caret *Genitivo*, *Dativo*, & *Ablativo* plurali, caret iisdem & *Jusjurandum*.

V. Neutra tres casus habent similes, Nominativum, Accusativum, & Vocativum; & in plurali desinunt in *a*.

VI. Vocativus utriusque numeri similis est Nominativo; ut, *Musa*, *ô Musa*.

Excipe Græca, quæ in Vocativo abjiciunt *s*; ut, *Æneas ô Ænea*, *Thomas ô Thoma*, *Boreas*, *ô Borea*. *Andreas ô Andrea*, *Anchises ô Anchise*, *Pyrites ô Pyrite*, *Pryamides ô Pryamide*, *Tydeus ô Tideu*, *Orpheus ô Orpheu*, *Achilles ô Achille*. Sic *Panthus*, *Oedipus*, *Melampus*, *Pallas*, *Tibris*, *Theseus*, *Paris*.

VII. Dativus & Ablativus plurales cujuscunque sint declinationis similes sunt; ut, Dat. & Abl. *Musis*, *Dominis*, *Manibus*, &c.

Prima Declinatio.

PRima Declinatio quatuor terminationes habet, { a, e } ut { Musa; Epitome } { as, es } ut { Boreas, Anchises }

Primæ declinationis Accusativus singularis *am*, syllabâ terminatur; ut *Mensam*.

Verùm à nominativis in *as*, fit accusativus vel in *am*, Latina terminatione; vel in *an*, Græca; ut *Boream* vel *Borean*. Ab *e* autem vel *es* exit tantùm *en*; ut *Anchises Anchisen*, nunquam *Anchisem*.

Ablativus *a* litera terminatur; ut ab hac *Musâ*. Nomina tamen in *e* aut *es*, Ablativum per *e* faciunt; ut ab hac *Epitome*, ab hoc *Anchise*.

Genitivus pluralis exit in *arum*, ut *Musarum*, interdum in *ûm*, ut *Æneadûm* pro *Æneadarum*.

Dativus & Abl. plurales in *is*, ut *Musis*; præter *Dea*, *mula*, *anima*, *equa*, *liberta*, *ambæ*, *duæ*, quæ Dativos & Ablativos faciunt in *abus*;

ut

ut *Deabus, equabus*. *Filia* tamen *filiis* vel *filiabus*, *Nata natis* vel *natabus*.

Una, nulla, alia, sola, tota, altera, utra, neutra; nunc genitivum singularem faciunt in *ius*, dativum in *i*; ut *Una, unius, uni*: apud priscos etiam in *æ* dipthongum exibant.

Adam & *Abraham* faciunt in Genitivo & Dat. *Ada* & *Abraha*. Nonnunquam indeclinabilia sunt: Aliàs flectuntur latinè: *Adamus, Abrahamus*.

Veteres pro *æ* dixerunt *ai*; ut *Terrai* pro *terræ*, *Aulai* pro *aulæ*.

Secunda Declinatio.

Secunda declinatio habet quinque Terminationes apud Latinus { Er, Ir, Ur, Us, Um } ut { *Magister*, *Vir*, *Satur*, *Dominus*, *Templum*. }

Et tres Græcorum { Os, On, Eus } ut { *Delos*, *Ilion*, *Orpheus* }

Genitivus singularis Nominativo ferè syllabarum numero æqualis est; ut *Coluber, colubri*.

Quædam crescunt in Genitivo & aliis obliquis; ut *Vir viri*, *Satur i*. *Gener i*. *Prosper i*. *Puer i*. *Asper i*. *Adulter i*. *Presbyter i*. *Tener i*. *Miser i*. *Exter i*. *Gibber i*. *Iber i*. *Lacer i*. *Socer i*. *Liger i*. *Liber i*.

Composita à *gero* & *fero* crescunt etiam; ut *Armiger i*. *Ensifer i*. *Lucifer i*. *Dapifer i*.

Quædam Syncopen patiuntur; ut *Dexter dexteri* vel *dextri*, *asper asperi* vel *aspri*.

Unus, ullus, nullus, solus, alius, totus, alter, uter, neuter; in genitivo faciunt *ius* & dativo *i*; ut *Unus unius uni*. *Neuter neutrius neutri*: Genitivo tamen antiquo *Neutri* passim utuntur veteres omnes Grammatici.

Græca in *os* faciunt in genitivo *o*, accusativo *on*; ut *Androgeos*, *Androgeo*, Accus. *Androgeon*.

Nomina in *us* faciunt vocativum in *e*; ut *Dominus, domine*.

Excipe *Filius ô fili*, *Deus ô Deus*, *Latinus ô Latinus*, *Fluvius ô fluvius* & *fluvie*, *Populus ô populus* & *popule*, *Chorus ô Chorus* & *Chore*. Sic *Vulgus*, *Lucus*, *Agnus*, tam in *us* quam in *e* mittunt vocativum.

Nomina propria in *ius* faciunt vocativum in *i*, ut *Mercurius*, *Mercuri*, *Terentius Terenti*, *Gregorius Gregori*, &c

Nomina tamen appellativa & adjectiva in *ius*, faciunt vocativum in *e*; ut *Tabellarius Tabellarie*, *Pius Pie*.

Genitivus pluralis exit in *orum*; ut *Dominorum* Exit & in *on*; Græcorum servatâ terminatione; ut *Cimmerion*, *Georgicon*.

Tertia Declinatio.

TErtia Declinatio quam plurimas habet terminationes.
Genitivus tamen semper Latinè in *is* syllabam exit; ut *Labor Laboris*.

Græca verò faciunt Genitivum vel in *os*, vel in *i*, vel in *us*; ut *Pan Panos*, *Achilles Achilli*, *Glio Clius*.

De Terminationibus Ordine.

A.

NOmina Græca in *ma*, faciunt in Genitivo *matis*; ut *Dogma dogmatis*.

E.

Nomina in *e*, mutant *e* in *is*; ut *Cubile cubilis*, *Mare maris*.

I & Y.

Græca in *i*; faciunt *is*, vel *ios*, vel *eos* in genitivo; ut *Sinapi is, ios, eos. Gummi is, ios, eos.* Hæc duo tamen quasi indeclinabilia usurpantur à Latinis.

At *y* finita faciunt *yos*; ut *Æpy yos. Moly yos.*

O.

Nomina in *o*, addunt genitivo *nis*; ut *Sermo sermonis*, *Mucro mucronis*.

In *do* & *go* faciunt genitivo *inis*; ut *Grando grandinis*, *Caligo caliginis*. His adde: *Homo hominis*, *Nemo neminis*, *Turbo turbinis* (pro vento) *Apollo Apollinis*.

Unedo tamen *unedonis*, *Anio anientis*, *Nerio Nerienis*, *Caro carnis* faciunt.

Nomina Græca in *o* feminina, faciunt genitivum in *us*, & alios casus in *o*; ut *Io Ius*, *Manto Mantus*, *Sappho Sapphus*, *&c.* Talia sunt *Dido*, *Alecto*, *Calisto*, *Clio*, *Clotho*, *Eccho*, *Erato*.

C & D.

Nomina *C* & *D*, genitivum faciunt diverso modo; ut *Lac lactis*, *Halec halecis*, *David Davidis*, *Bogud bogudis*.

L

Nomina in *l*, adjungunt sibi *is* in genitivo; ut *Animal animalis*, *Vigil vigilis*, *Sol solis*; *Consul consulis*. At *Mel mellis* habet, *Fel Fellis*.

N.

Nomina in *n*, addunt genitivo *is*; ut *Titan Titanis*, *Splen splenis*, *Delphin delphinis*, *Memnon Memnonis*.

Neutra in *en*, faciunt in genitivo *inis*; ut *Flumen fluminis*, *Lumen luminis*. Et duo masculina, *Pecten pectinis*, *Flamen flaminis*. Item composita à cano, ut *Tibicen tibicinis*.

Quædam nomina propria Græca in *on* faciunt in Genitivo *ontis*; ut

Phaeton

Phaëton Phaëtontis, Phlegeton Phlegetontis, Demophoon Demophoontis, Charon Charontis, Horizon horizontis, Acheron Acherontis.

Evan, nomen *Bacchi* facit *Evantis*.

R.

Nomina in *r* addunt Genitivo *is*; *ut Calcar calcaris, Carcer carceris, Martyr martyris, Honor honoris, Furfur furfuris.* At *Far farris, Hepar hepatis.*

Adjectiva in *cer*, faciunt in genitivo *cris*; ut *Acer acris, Alacer alacris.*

Quæ in *ber* exeunt, faciunt in genitivo *bris*; ut *Imber imbris*, cum compositis, *September Septembris, October &c.*

Excipe *Iber Iberis, Celtiber Celtiberis, Mulciber Mulciberis, Puber puberis, Uber uberis, Verber* & *Suber.*

Nomina latina in *ter*, faciunt genitivo in *tris*; ut *Frater fratris, Accipiter accipitris*; & tria á Græcis deducta *Pater patris, Mater matris, Linter lintris.*

Cætera Græca in *ter* regulariter addunt *is*; ut *Crater crateris, Æther ætheris.*

Quædam irregulariter declinantur; ut *Later lateris, Cor cordis, Iter iteris* vel *itineris, Jupiter Jovis.*

Quatuor faciunt *oris*; *Robur roboris, Jecur jeoris* vel *jecinoris, Femur femoris, Ebur eboris.*

As.

Nomina in *as* faciunt in genitivo *atis*, *Ætas ætatis, Pietas pietatis.*

Quædam variant; ut *Mas maris, As assis*, hoc *Vas vasis*, hic *Vas vadis.*

Masculina Græca *in as*, faciunt *antis*; *ut Pallas Pallantis, Gigas Gigantis, Adamas Adamantis, Elephas Elephantis.*

Græca feminina in *as*, faciunt *adis*; ut *Pallas Palladis, Lampas Lampadis, Arcas*, nomen populi, *Arcadis* facit.

Es.

Nomina in *es* mutant *es* in *is* Genitivo; ut *Clades cladis, Nubes nubis.*

Quædam in *es* faciunt in *edis*; ut *Merces mercedis, Hæres hæredis, Præs prædis, Pes pedis*: Sic composita, *Quadrupes, Cornipes.*

Quædam in *eris*; ut *Ceres Cereris, Æs æris, Pubes puberis, Impubes impuberis.*

Quædam in *etis*; ut *Locuples locupletis, quies quietis, lebes lebetis.* Sic *Tapes, dares, mansues, teges, seges, interpres, præpes, paries, abies, indiges, aries, perpes, teres, hebes*; & alia multa Græca.

Quædam in *is* vel *etis*; ut *Chremes Chremis* vel *Chremetis, Dares daris*

daris vel *daretis*: Sic *Laches*, *Hermes*, *Thales*.

Quædam in *idis*; ut *Obses*, *obsidis*: Sic *Deses*, *Præses*, *Reses*, quæ à *sedeo* componuntur.

Quædam in *itis*; ut *Miles*, *militis*, *cocles*, *dives*, *veles*, *satelles*, *sospes*, *Præstes*, *antistes*, *fomes*, *pedes*, *hospes*, *ales*, *limes*, *eques*, *gurges*, *palmes*, *poples merges*, *termes*, *cespes*, *comes*, *superstes*, *trames*, *stipes*, *tudes*, *ames*. *Bes bessis* format.

Is.

Nomina in *is* retinent *is* in genitivo; ut *Clavis*, *clavis*, *Messis*, *messis*.

Quædam in *is* faciunt Genitivum in *eris*; ut *Pulvis pulveris*, *Cinis*, *cineris*, *Cucumis*, *eris*, *Vomis*, *eris*.

Quædam in *idis*; ut *Cuspis cuspidis*, *Cassis cassidis*, *Lapis dis*; Sic & alia Græca, *Chlamys*, *Paris*, *Colchis*.

Quædam Græca in *idis* vel *idos*; ut *Æneis*, *æneidis* vel *æneidos*: Sic *Syreis*, *Phorcynis*, *Amaryllis*, *Doris*, *Pyramis*, *Tigris*, *Tyrannis*.

Alia in *ios*, *yos* & *entis*; ut *Genesis geneseos*, *Tetys tetyos*, *Simois Simoëntis*.

Quædam in *is* Genitivum faciunt in *inis*; ut *Sanguis sanguinis*, *Pollis pollinis*, *Salamis salaminis*, *Phorcys phorcynis*, *Delphis*, *Eleusis*.

Quædam in *itis*; ut *Dis ditis*, *Lis litis*, *Quiris quiritis*, *Samnis samnitis*, *Charis charitis*.

Glis facit *gliris*, *Semis semissis*.

Os.

Nomina in *os*, Genitivum faciunt in *oris*; ut *Flos floris*, *Glos gloris*, *Mos moris*, *Ros roris*.

Quædam faciunt Genitivo *otis*; ut *Cos cotis*, *Dos dotis*, *Nepos*, *Pronepos*, *Sacerdos*, *Compos*, *Impos*, *Rhinoceros*, *Monoceros*.

Quædam faciunt Genitivo *ois*; ut *Thos Thois*, *Minos Minois*, *Tros* & *heros*.

Quædam variant; ut *Os oris*, *Os ossis*, *Bos bovis*, *Custos custodis*.

Us.

Neutra in *us* faciunt Genitivum in *oris*; ut *Tempus temporis*, *Littus littoris*, hic *Lepus leporis*. Sic etiam comparativa neutra in *us*; ut *Melius melioris*, *Pejus pejoris*.

Quædam faciunt Genitivo *eris*; ut *Vulnus vulneris*, *Ulcus ulceris*, *Olus*, *vellus*, *genus*, *Venus*, *viscus*, *acus*, *fœdus*, *scelus*, *pondus*, *munus*, *onus*, *sidus*, *latus*, *opus*, *vetus*, *funus*, *rudus*, *glomus*.

Quædam faciunt Genitivo:
- *Udis*; *Incus incudis*, *pecus* femininum *pecudis*, *palus*, *subscus*.
- *Uris*; *Jus juris*, *Mus muris*, *Tellus*, *crus*, *pus*, *rus*, *plus*, *thus*, *ligus*. *Grus* tamen habet *gruis*, & *Sus suis*.
- *Utis*; *Virtus virtutis*, *Juventus juventutis*, *Senectus*, *servitus*, *salus*, *intercus*
- *Untis*; *Amathus amathuntis*, *Opus*, *Trapezus* &c.

Com-

Composita à πους faciunt *odis*; ut *Tripus, tripodis, Melampus, Lagopus*. Sic *Oedipus, Polypus*, quæ etiam per secundam declinationem flectuntur.

Laus & *Fraus, laudis* & *fraudis* habent.

Bs. Ms. Ps.

Nomina in *bs, ms, ps*, interserunt *i*, in Genitivo; ut *Arabs, arabis, Hyems, hyemis, Stips, stipis*.

Polysyllaba in *bs* aut *ps*, mutant *e* in *i*, ut *Cœlebs, cœlibis, Forceps, forcipis, Manceps, municeps, particeps, princeps*. Sic *anceps, ancipitis, præceps, biceps* & *triceps*, cæteraque composita à *caput*.

Cynips habet *cyniphis, Gryps, gryphis*.

Quædam in *ops* faciunt Genitivum in *opis*; ut *Æthiops, æthiopis, Cecrops, Dolops, inops, Ops, Pelops, cyclops, cercops, hydrops*.

Ns. Rs. Ls

Nomina in *ns, rs, ls*, faciunt in Genitivo *tis*, ablata *s*; ut *Mons, montis, Mors, mortis, Puls, pultis*.

Nonnulla faciunt *dis* Genitivo; ut *Glans, glandis, Juglans, juglandis, Frons frondis* pro ramo, *Lens, lendis* pro verme, *Nefrens, Libibrens*. Composita item à *Cor*, ut *Concors, concordis, Discors, Misericors, Vecors*.

Participium *iens* facit *euntis*, cum compositis; ut *abiens, abeuntis, adiens, exiens, iniens, obiens, prodiens* &c. Sic *Quiens* & *Nequiens*: *ambiens* tamen & *superbiens, ambientis* & *superbientis*.

T.

Nomina in *t*, faciunt Genitivum in *tis*, mutata *u* in *i*; ut *Caput, capitis, Occiput, occipitis, Sinciput, sincipitis*.

X.

Nomina in *x*, præcedente consonante mutant *x* in *cis*; ut *Falx, falcis, Arx, arcis, Merx, Lynx, Quincunx* &c.

Græca nomina hujus terminationis, *gis* vel *gos* ferè faciunt Genitivo; ut *Phalanx, phalangis, Meninx, Syrinx, Sphynx*.

Ax.

Nomina in *ax*, faciunt Genitivum in *acis*; ut *Fornax, fornacis, Audax, Fallax, Nycticorax, Fax, facis, Harpax* tamen *harpagis* facit.

Quædam in *actis, Anax, anactis, astyanax* & *hipponax, Bibrax, bylax*.

Ex.

Nomina polysyllaba in *ex*, faciunt *icis* Genitivo; ut *Judex, judicis, Forfex, forficis, Frutex, Pollex*.

Quædam Genitivo *ecis*; *Vervex, vervecis, Fæx, Celex, Myrmex, Halex, Nex, Resex*.

Quædam Genitivo *egis*; *Lex, legis, Rex, Prorex, Grex, Lelex, aquilex*.

Remex facit *remigis, Senex, senis, Supellex, supellectilis*.

Ix.

Nomina in *ix* faciunt Genitivum in *icis*; ut *Cervix cervicis*, *Felix felicis*, *Lodix*, *Nutrix*, *Lotrix &c.*

Quædam in *igis*; ut *Strix strigis*, *Mastix mastigis*, *Bituitrix*, *Ambiorix &c.* *Nix* habet *nivis*.

Ox.

Nomina in *ox* faciunt Genitivum in *ocis*; ut *Vox vocis*, *Ferox ferocis*, *Velox*, *præcox*, *Cappadox*.

Allobrox Allobrogis, *Nox noctis*, *Pernox pernoctis*.

Ux.

Nomina in *ux* faciunt Genitivum in *ucis*; ut *Dux ducis*, *Crux crucis*, *Nux nucis*, *Lux lucis*.

Faux faucis, *Conjux conjugis* facit.

Yx.

Nomina in *yx* faciunt Genitivum in *ygis* vel *ygos*; ut *Japyx Japygis* vel *Japygos*, *Jazyx*, *Oryx*, *Phryx*, *Styx*, *Coccyx coccygis*.

Quædam in *ycis*; ut *Calyx calycis*, *Sandyx*, *Eryx*, *Bombyx*, *Bebryx* & *Ceyx*.

ACCUSATIVUS.

Accusativus singularis exit in *em*; ut *Sermo sermonem*.

Nomina Græca crescentia faciunt Accusativum in *a*; ut *Pan Pana*, *crater cratera*, *Hector Hectora*, *lampas lampada*, *thorax thoraca*.

Quædam in *im* tantùm; ut *Vis vim*, *cucumis cucumim*, *Ravis ravim*, *tussis tussim*, *sitis sitim*, *amussis amussim*: sic *hæresim*, *Phtisim*, *diœcesim*, *Magudarim*, *Charybdim*, *Ararim*, *Tyberim*, *Præsepim*, *Sinapim*.

Quædam etiam in *in*; ut *Daphnis daphnim* vel *daphnin*, *Paris Parin*, *Ibis Ibin*. Sic *Pœsis*, *Metropolis &c.*

Quædam in *im* & *em* terminantur; ut *Buris Burem* & *Burim*, *Navis navem* & *navim*. Sic *Pelvis*, *clavis*, *securis*, *puppis*, *torquis*, *turris*, *restis*, *febris*, *bipennis*, *aqualis*, *pestis*, *sementis*, *strigilis*.

ABLATIVUS.

Ablativus singularis regulariter in *e* desinit; ut *Tempus tempore*.

I. Excipe quæ per *i* tantùm faciunt ablativos.

(1.) Nomina quorum accusativus exit in *im* & *in*; ut *Charybdis Charibdi*, *Sitis siti &c.*

(2.) Adjectiva in *is* & *er*; ut *Fortis forti*, *acer acri*.

(3.) Mensium nomina tertiæ declinationis; ut *September Septembri*.

(4.) Neutra in *e*, *al* & *ar* desinentia; ut *Cubile cubili*, *Animal animali*, *Calcar ri*: præter *jubar*, *far*, *nectar*, *hepar*, quorum Ablativi sunt *jubare*, *farre*, *nectare*, *hepate*.

(5.) Hæc item septem; *Memor i*. *Par i*. *Vigil i*. *Artifex ci*.

Strigilis i. Plus pluri. Canalis i. Quibus adde, *Properans ti. Crepitans ti.*

II. Excipe quæ per *i* & *e* promiscuè faciunt Ablativos.

(1.) Nomina quorum Accusativus exit in *em* & *im*; ut *Puppis Puppe* vel *Puppi &c.*

(2.) Comparativa in *or* & *us*; ut *Doctior re* vel *ri. Melius re* vel *ri.*

(3.) Adjectiva omnis generis; ut *Felix ce* vel *ci, Prudens te* vel *ti*: præter septem hæc, *Pauper, Degener, Uber, Senex, Comes, Hospes, Sospes*: quæ per *e* tantùm faciunt Ablativum.

(4.) Appellativa quædam; ut *Finis fine* vel *fini. Fustis e* vel *i. Pugil e* vel *i. Imber bre* vel *bri. Unguis e* vel *i. Avis e* vel *i. Postis e* vel *i. Vectis e* vel *i. Neptis e* vel *i. Tridens te* vel *ti. Classis e* vel *i. Amnis e* vel *i. Ignis e* vel *i. Anguis e* vel *i. Civis e* vel *i. Supellex supellectile* vel *li.*

(5) *Par* cum compositis; ut *Compar compare* vel *ri. Dispar dispare* vel *ri. Impar impare* vel *ri.*

Nominativus Pluralis.

Neutra quorum ablativus singularis exit in *e* tantùm, vel *e* & *i*, nominativum pluralem formant in *ia*; ut *Mari maria. Felice* vel *ci, felicia.* Præter *Vetera, plura* vel *pluria, Aplustra* vel *aplustria.* Et comparativa; ut *Meliore* vel *ri meliora, fortiore* vel *ri fortiora.*

Genitivus Pluralis.

Per *ium* faciunt Genitivum pluralem:

I. Quorum ablativus singularis exit in *e* tantùm, vel in *e* & *i* simul; ut *Animali animalium, Imbre* vel *bri imbrium.* Præter *Veterum, uberum, vigilum, inopum, memorum. pugilum, participum, artificum, supplicum, degenerum.* Item gradus comparativos; ut *Meliorum, majorum, minorum.*

II. Quorum Nominativi singulares duabus consonantibus finiuntur; ut *Trabs trabium, seps sepium, arx arcium.* Quibus accedunt hæc simplice consonante finita; ut *Lar larium, glis glirium, As assium, vas vadium, mas marium*: Sic *Nox, mus, nix, faux, dos, lis, Os ossium, Cor Cordium.*

Excipe *Hyemum, Principum, Consortum, Municipum, Inopum, Participum, Forcipum, Clientum, Cœlibum, Parentum.*

III. Non crescentia in Genitivo; ut *Collis collium, Clades cladium.*

Excipe *Canis canum, Vates vatum, Juvenis juvenum*: Sic *Ponum, Apum, Opum, Volucrum, Prolum, Sobolum, Indolum, Lemurum Cœlitum, Procerum, Ovum Primorum &c.*

IV. Com-

IV. Composita ab *Uncia*; ut *Quincunx, quincuncium, Septunx, septuncium.*

Quædam Syncopen admittunt; ut *Sapientûm* pro *Sapientium*, *Agrestûm* pro *Agrestium*.

Quædam modò in *ium*, modò in *um* apud Authores reperiuntur; ut *Paludium paludum, Fornacium fornacum, Volucrum volucrium.*

Genitivus Græcus exit in ῶν, quod Latini, cùm suo more declinant, vertunt in *um*; ut *Epigrammatῶn Epigrammatum, Hæreseῶn Hæresium &c.*

Dativus Pluralis.

Dativus pluralis in *ibus* exit; ut *Sermonibus*. *Bos* tamen *Bobus* vel *Bubus* facit.

Græca neutra in *ma* desinentia, in *is* syllabam frequentius exeunt, quàm in *ibus*; ut *poëma, poëmatis* & *poëmatibus*; *Diploma, diplomatibus* & *diplomatis*.

Accusativus Pluralis.

Accusativus pluralis in *es* syllabam exit; ut *Sermones*. Exit etiam plerumque in *is* vel *eis*, cùm Genitivus desinit in *ium*; ut *Urbium, Urbeis, Fontium, Fonteis.*

Accusativus Græcus pluralis in *as* desinit, si Accusativus singularis exit in *a*; ut *Troa Troas, Cratera Crateras.*

Quarta Declinatio.

QUarta Declinatio duas habet terminationes, *us* & *u*; ut *Sensus, Genu.*

Dativus & Ablativus plurales exeunt in *ibus*; ut *Sensibus*.

Excipe *Partus, specus, lacus, arcus, tribus, acus, ficus, quercus, veru,* quæ *ubus* faciunt; ut *Portubus, specubus, lacubus &c.* *Artus* verò *quæstus* & *portus*, tam in *ibus* quàm *ubus* mittunt; ut *Artibus* vel *artubus*, *Questibus* vel *questubus*, *Portibus* vel *Portubus*.

Quinta Declinatio.

QUinta Declinatio unam habet terminationem *es* tantùm; ut *Dies, Res.*

Dativus & Ablativus plurales in *ebus* exeunt; ut *Rebus, Diebus.*

De ANOMALIS seu HETEROCLITIS.

ANomala dicuntur inæqualia, quòd iis quæ regularia sunt, non sint æqualia.

Heteroclita nominantur, quæ aliter declinantur; sed usurpantur pro quibusvis anomalis.

Hetero-

Heteroclita triplicia sunt.

Alia *Variantia*, aut genus aut declinationem; aut genus & declinationem simul.

Alia *Deficientia*, vel numero vel casu.

Alia *Abundantia*, vel substantiva vel adjectiva.

Variantia Genus.

Variantia Genus dicuntur illa, quæ in plurali vel genus mutant, vel aliud simul assumunt; (aliàs *genere inæqualia* dicuntur.)

Quædam in singulari sunt *Masculina*, in plurali *Neutra*.

Singulariter,	*Pluraliter,*
Hic Dyndimus	*Hæc* Dyndima
Hic Avernus	*Hæc* Averna
Hic Ismarus	*Hæc* Ismara
Hic Mænalus	*Hæc* Mænala
Hic Taygetus	*Hæc* Taygeta
Hic Tartarus	*Hæc* Tartara
Hic Massicus	*Hæc* Massica
Hic Sibilus	*Hæc* Sibila
Hic Pangæus	*Hæc* Pangæa
Hic Tenarus	*Hæc* Tenara
Hic vel *hæc* Carbasus	*Hæc* Carbasa
Hic Locus	*Hi* Loci, *Hæc* loca
Hic Jocus	*Hi* Joci, *Hæc* joca
Hic Cetus	*Hi* Ceti, *Hæc* ceta

Quædam in singulari sunt *Feminina*, in plurali *Neutra*.

Hæc Pergamus	*Hæc* Pergama
Hæc Supellex	*Hæc* Supellectilia (si inveniatur.)

Quædam in singulari sunt *Neutra*, in plurali *Masculina*.

Hoc Elysium	*Hi* Elysii
Hoc Cœlum	*Hi* Cœli
Hoc Argos	*Hi* Argi
Hoc Colchos	*Hi* Colchi
Hoc Porrum	*Hi* Porri
hoc Clathrum	*Hi* Clathri
Hoc Cicer	*Hi* Ciceres
Hoc Siser	*Hi* Siseres

Quædam in singulari sunt *Neutra*, in plurali *Masculini* & *Neutra*.

Hoc Frænum	*Hi* Fræni, *hæc* fræna
Hoc Filum	*Hi* Fili, *hæc* fila
Hoc Rastrum	*Hi* Rastri, *hæc* rastra
Hoc Capistrum	*Hi* Capistri, *hæc* capistra
Hoc Plus	*Hi* & *hæ* Plures, *hæc* plura

Variantia Declinationem.

Variantia Declinationem dicuntur quæ vel declinationem mutant, vel eadem abundant ; (aliàs dicuntur *Declinatione inæqualia)* Quæ variæ sunt Declinationis.

Vas Vasis, singulari numero est tertiæ declinationis.

Vasa Vasorum, plurali numero secundæ

Jugerum jugeri, singulari numero est secundæ declinationis.

Jugera jugerum, plurali numero tertiæ ; Interdum & *jugeris* Genitivo singulari, & *jugere* Ablativo legitur.

Laurus, Gen. *Lauri* & *laurûs*. Accus. *Lauros* & *laurus* ; cæteri casus secundæ declinationis.

Colus. Gen. *Coli* & *Colûs*. Abl. *Colo* & *Colu*. Cæteri casus secundæ declinationis.

Quercus. Gen. *Querci* & *quercûs*. *Quercuum* & *quercorum*, cæteri casus quartæ.

Lacus. Gen. *Laci* & *Lacûs*. Cæteri casus quartæ.

Cornus. Abl. *Corno* & *cornu*. Cæteri casus quartæ.

Variantia Genus & Declinationem.

Quædam in singulari *Neutra* sunt & *secundæ Declinationis* ; in plurali *Feminina* & *primæ Declinationis*.

Singulariter	*Pluraliter.*
Hoc Epulum	*Hæ* Epulæ
Hoc Delicium	*Hæ* Deliciæ
Hoc Balneum	*Hæ* Balneæ vel *hæc* balnea orum.

Deficientia Numero.

Deficientia Numero sunt ea, quæ vel numero tantùm singulari, vel plurali solùm declinantur.

I. *Numero plurali carent.*

1. Nomina propria ; ut *Jesus*, *Johannes*, *Maria*. At cùm in plurali reperiuntur, tunc Appellativorum naturam induunt ; ut apud *Ovidium*, *Et multos illic* Hectoras *esse putes*.
2. Nomina metallorum ; ut *Aurum*, *argentum*, *ferrum*, *plumbum*.
3. Nomina frumentorum ; ut *Triticum*, *hordeum*.
4. Nomina leguminum ; ut *Pisum*, *Faba*.
5. Nomina herbarum ; ut *Ruta*, *salvia*, *crocus*.
6. Nomina rerum, quæ adhibentur mensuræ aut ponderi ; ut *Butyrum*, *lardum*, *sacchırum*.
7. Nomina liquorum ; ut *Lac*, *oleum* *acetum*.
8. Nomina virtutum & vitiorum ; ut *Justitia*, *avaritia*.
9. Nomina abstracta ; ut *Egestas*, *humanitas*, *juventus*
10. Nomina artium ; ut *Grammatica*, *Rhetorica*, *Dialectica*.

11. Nomina

11. Nomina librorum; ut *Æneis*, *Ilias*, *Odyssea*.
12. Nomina elementorum; ut *Ignis*, *aër*, *aqua*, *terra*.
13. Nomina ferè omnia quintæ declinationis; ut *fides*, *rabies*, *fames*. Præter *Dies*, *acies*, *species*, *facies*, *meridies*.

Nonnulla tamen in plurali reperiuntur; ut *Hordea*, *avena*, *farra*, *Fabæ*, *Lupini*, *Rosa*, *Vina*, *Mella*, *Musta*, *Æra*, *Electra*, *Charitates*, *Spes*, *Memorias*.

II. *Appellativa Masculina quædam, his Metris comprehensa.*

Vix plurale tenet, *limus* cum *sanguine*, *fumus*,
Et *fimus* & *mundus*, *muscus* cum *nemine*, *Pontus*,
Captôrum carcer, *sopor* & *pulvis*, *penus*, *uncus*,
Cæstus, ceu *cultus* pro auro, *ros* & *genuinus*,
Hesperus atque *Æther*, *Viscum* cum *Vespere* junge.

Quædam tamen reperiuntur in plurali; ut *Fumos*, *pulveres*, *rores*, *Sanguinum*.

III. *Feminina numero plurali carentia.*

Feminea in numero tantùm usurpanda priori:
Gloria, *fama*, *lues*, *pix*, *galla*, *fames*, *fuga*, *vita*,
Culpa, *strues*, *pax*, *gaza*, *salus*, cumque *indole arena*,
Mors, *tussis*, *proles*, *tabes*, *labes*, *sobolesq́*;
Talio cum *cholera*, *sitis* atq; *humus*, & *pituita*,
Lux, *plebs*, *jungantur pubes*, *contagio*, *bilis*.

In plurali nonnulla reperiuntur; ut *Fugas*, *paces*, *gazas*, *vitas*, *arenas*, *mortes*, *labes*, *pices*, *soboles*, *lucibus*.

IV. *Neutra plurali numero deficientia.*

Hæc tibi neutra damus numero spoliata secundo:
Hir, *cœnum*, *fel*, *pus*, *ver*, *nectar*, *ador*, *nihil*, *hepar*,
Nil, *jubar* & *nihilum*, *gluten*, *vulgus*, *pelagusq́*
Ævum, *sal*, *barathrum* cum *manna*, *mammona*, *pascha*
Justitium, *fœnum*, *virus*, cum *mane necessum*.
Atque *necesse*, *solum*, *solium*, *fas*, *instar* & *halec*,
Adde *nefas*, *lethum*, *vitrum*, *viscum* atq; *macellum*,
Et *nitrum*, *spicum*, *sinumq́ geluq́ solumq́*
Et *lutum*: sunt his qui longè plura notârunt

Quædam interdum occurrunt in plurali; ut *Sola*, *Fœna*, *Ævis*, *Salibus*.

I. *Singulari numero carent*;

1. Nomina propria urbium, quæ numero multitudinis vel in *i*, vel

vel in *æ*, vel in *a* exeunt; ut *Parisii, orum, Athenæ, arum, Ecbatana, orum.* Item *Sardis, ium, Trallis, ium.*

2. Numeralia distributiva; ut *Bini, terni, quaterni.*

3. Numeralia cardinalia; ut *Duo tres, quatuor, centum, ducenti.*

4. Nomina festorum; ut *Saturnalia, Bacchanalia.*

5. Nomina librorum; ut *Bucolica, orum, Georgica, orum, Biblia, orum.*

6. Nomina ludorum; ut *Apollinares, Magalenses.*

Observ. Distributivi numeri reperiuntur interdum in singulari; ut *Binus, ternus, centenus.*

II. *Masculina tantùm pluralia.*

Masculei generis sunt hæc pluralia tantùm.

Annales, sentes, cancelli, liberi, amores,
Vepres, carceribus, luceres, cani, lemures, do,
Furfuribus, gemini, natales, cælitibus ceu
Manes & Casses, superi loculi atque *penates,*
Cuique prius foret *As, majores* atque *minores,*
Primores, fasti vel *fastus* adde *quirites,*
Et *pugillares, seres, caresque, salesque,*
Atque *lares, pisces, fignum,* ceu menstrua *menses.*
Atque *fori, fasces, proceres,* sic *posteri* & *antes,*
Mores inferi & *ambo dabis* sic *codique cilli,*

Nonnulla aliquando reperiuntur in singulari; ut *Artus, Carceris, Quiritis, Salis, Annalem, Manem, Optimatem, Procerem, Cœlite, Vepre, Primori.*

III. *Feminina tantùm pluralia.*

Hæc muliebria sunt tantùm pluralia: *Grates,*
Suppetiæ, cunæ, charites, latebræ, phaleræq́.
Antiæ & ambages, Alpes, argutiæ & ædes,
Præstigiæ, exquiliæ, bigæ cum *fratribus, idus,*
Et decimæ, inficiæ, nugæ, scalæque foresque,
Copiæ & antennæ Gades, diræ atque *calendæ,*
Feriæ & exequiæ, gingivæ, literæ & antiæ,
Et decretales, inimicitia quoque & *aræ,*
Naniæ & illecebræ, genæ, opes, nonæ atque *tenebræ,*
Exuviæ, induviæ, paleæ, salebræ, scatebræq́,
Cum *valvis, tricæ thermæ,* cum *naribus* atque
Blanditiis & compedibus, cum *sordibus* adde
Clitellæ, fortes, fortunæ, divitiæq́.
Gratiæ & insidiæ, sic *antes relliquiæq́.*
Quisquiliæ, lactes, mappæque, minæque, plagæque,
Nuptiæ & excubiæ, cum *primis, primitiisq́,*

Inferiæ

Inferiæ & scopæ, partes si factio fiat,

Quædam in singulari repeṙiuntur; ut *Latebra, Argutia, Biga, Antenna, Litera, Gingiva, Inimicitia, Nænia, Illecebra, Palea, Salebra, Scatebra, Blanditia. Fortuna, Gratia, Mappa, Alpem, Ædem, Scalam, Forem, Ambage, Compede, Sorde, Sorte.*

IV. *Neutra tantùm pluralia.*

Tantùm pluralis numeri sunt Neutra; *Juga, arma,*
Ostrea cum *rostris, effata, crepundia, Bactra,*
Exta, cibaria, tesqua, ceraunia, classica, lustra,
Cum *castris, flabris, cunabula, justa, pudenda,*
Transtra, verenda, bona, & præcordia, munia, libra:
Addes cum *paraphernis, aulæis, lachanisq;,*
Et *comitia cum spoliis, bellaria, serta,*
Ostia, sic *carchesia,* sic *vinacea flexus.*
Cuncta secundi hæc *sunt,* ut *feria* pluraque jungunt;
Ilia, sic *ternæ* ceu *lumina mœnia* sicut,
Pugillaria uti, *sponsalia milia* junge
Et *vetera* atque *mapalia,* sic *magalia* flecto.

Aliqua in singulari reperiuntur; ut *Aulæum, Spolium, Ostium, Classicum, Navale, Penetrale, Ile, Jugo, Transtro, Libro, mapali.*

Deficientia Casu.

Deficientia casu sunt, quæ vel sub una terminatione omnibus casibus serviunt, vel casu aliquo destituuntur (alias dicuntur *casu inæqualia.*)

I. *Non declinantur.*

1. Nomina in *i*, ut *Gumi, Sinapi.*
2. Nomina numerorum à quatuor usque ad centum; ut *Quatuor, quinque, centum.*
3. Nomina literarum; ut *Alpha, Beta,* a. b. c. d.
4. Nomina in *u*, non declinantur in singulari numero; ut *Cornu, Veru.*

II. *Aptota*

Aptota appellantur indeclinabilia, quæ una sola terminatione contenta sunt in omnibus casibus; ut *Præsto, nihili, nihil* vel *nil, instar, ador, tot, quot; Pondo, pedum, nequam, nugax, hir, fas, nefas, necesse, frit;* Et composita *modi,* ut *hujusmodi, cujusmodi.* Sic etiam nomina peregrina & barbara, quæ scilicet nec Latina sunt, nec Græca; qualia sunt *Job, Joseph, Jerusalem.*

III. *Monoptota.*

Monoptota appellantur, quæ uno tantùm casu declinantur; ut
Objice, sponte, diu, noctu, natu, impete, jussu,
Astu cum *promptu, permissu, flamine* junge.

Est

Est ablativus cunctis bis solus in usu.

Infitias, in accusativo tantùm plurali reperitur.

IV. *Diptota.*

Diptota appellantur, quæ duobus tantum casibus declinantur; ut

Gen. Impetis	*Abl.* Impete
Gen. Spontis	*Abl.* Sponte
Gen. Verberis	*Abl.* Verbere
Gen. Jugeris	*Abl.* Jugere
Gen. Repetundarum	*Abl.* Repetundis
Nom. Plus	*Gen.* Pluris
Nom. Suppetiæ	*Acc.* Suppetias
Nom. Inferiæ	*Acc.* Inferias
Voc. Macte	Macti
Nom. Exspes	*Voc.* O Exspes
Nom. Tabum	*Abl.* Tabo

Hæc tria *Verberis*, *Plus*, *Jugere*, in plurali numero declinantur integrè.

V. *Triptota.*

Triptota appellantur, quæ tribus tantùm casibus declinantur; ut

No. Fors. *Voc.* O fors. *Abl.* Forte.

Nom. Lues. *Acc.* Luem. *Voc.* O Lues.

Nom. Tantundem. *Gen.* Tantidem. *Acc.* Tantundem.

Nom. Hæ Grates. *Acc. Has* Grates. *Voc.* O Grates.

Nom. Hæ Hyemes. *Acc Has* Hyemes. *Voc.* O Hyemes.

Nom. Dica. *Acc.* Dicam. *Acc.* Dicas *&c.*

VI. *Tetraptota.*

Tetraptota appellantur quæ quatuor tantùm casibus declinantur; ut

Gen. Precis. *Dat.* Preci. *Acc.* Precem. *Abl.* Prece.

Gen. Vicis. *Dat.* Vici. *Acc.* Vicem. *Abl.* Vice.

Gen. Opis. *Dat.* Opi. *Acc.* Opem. *Abl.* Ope.

Gen. Jovis. *Dat.* Jovi. *Acc.* Jovem *Abl.* Jove.

Vicis, *Opis* & *Precis*, in plurali numero declinantur integro.

VII. *Vocativo carentia.*

Vocativo carent septem ista adjectivorum genera.

1. Interrogativa; ut *Quis*, *qualis*, *quotus*.
2. Relativa; ut *Qui*, *quæ*, *quod*, *talis*.
3. Distributiva; *Quisq; Unusquisque*, *quilibet*.
4. Partitiva pleraque; ut *Quidam*, *nullus*, *alius &c.* Non autem *Quicunq;* & *aliquis*.
5. Negativa; ut *Nullus*, *neuter*.
6. Pronomina omnia; ut Ego, *ille*, *iste*; præter *tu*, *meus*, *noster*, & *nostras*.

7. Ea

7. Ea omnia quorum Genitivus in *ius* desinit; ut, *Alter, alteruter* &c. *Solus*, tamen *totus*, & *unus* hinc excipienda.

Adjectiva quædam defectiva; id est, Nominativo, Accusativo & Vocativo, *neutrius generis, in plurali numero carentia*

Plurali Primo, Quarto, Quintoque carento.
Neutrius generis, *Perpes, Præpesque Cicurque.*
Ales, Hebesque Teres, cum *Pauper, Degener, Uber.*
Pubis & *Impubis, Locuples*, & *Cuspide* nata.
Dives, Inops, Memor, atque *Reses*, cum *Deside Supplex*
Junge *Bipes, Præsesque, Tripes, Veges* atque *Superstes.*

Pauper, Degener, Uber, Pubis & *Impubis* Videntur *Nominativo Accusativo* & *Vocativo* neutri generis utriusque numeri carere.

Victrix & *Ultrix* in singulari tantum feminini generis, in plurali sunt feminini & neutri; ut, hæ *Victrices* & hæc *Victricia.*

Plus in singulari *Substantivum* est tantum neutrius generis, in plurali adjectivi naturam induit, & est omnis generis; ut hi & hæ *Plures* & hæc *Plura.*

SUBSTANTIVA NOMINA.

Partim Terminatione, *partim* Genere, *partim* Declinatione *abundantia.*

A.

Acinus i. acinum i.
Acus us. femininum, *acus aceris* neutrum, pro tritici purgamento.
Adagium ii. adagio onis.
Admonitus us. admonitum i. admonitio onis.
Affectus us. affectio onis.
Alabaster & *alabastrum i.*
Alluvio onis. alluvies ei.
Alvear seu *alveare is. alvearium ii*
Amaracus & *amaracum i.*
Angiportus i & *us. angiportum i.*
Antidotum i. antidotus i fem.
Apes & *apis is.*
Aplustre is. aplustrum i.
Appetitus us, appetitio onis. appetentia æ.
Araneus i. aranea æ.
Arteria æ. arteria orum.
Avaritia a avarities ei.

B.

Bacchar aris. baccharis is.
Baculus & *baculum i.*
Balteus & *balteum i.*
Baptismus i. baptisma atis.
Beatitudo inis. beatitas atis.
Blitum & *blitus i.*
Buccina æ. buccinum i.
Buxus & *buxum i.*

C.

Cere indeclin. *ceres eris.*
Calamister tri. calamistrum i.
Calcaneus & *calcaneum i.*
Callum & *callus i*
Canister tri. canistrum tri.

Cannabis is. cannabum i.
Carrus i. carrum i.
Cassis idis. cassida æ.
Cataracta æ. cataractes æ.
Cepe indeclinabile, cepa æ.
Cerasus i. cerasum i.
Chirographus i. chirographum i.
Cingulus i. cingulum i.
Clypeus i. clypeum i.
Cochlear is. Cochlearium ii. Cochleare is.
Colluvio onis. colluvies ei.
Colocasia æ colocasium ii.
Colostra æ. colostrum i.
Cometes & cometa æ.
Commentarius ii. commentarium ii.
Compages is, compago inis.
Concinnitas atis. concinnitudo inis.
Conclave is. conclavis is. fem. conclavium ii.
Confinium ii. confine is.
Consortium ii. consortio onis.
Contagio onis. contagium ii. contages is.
Cornu u. cornus i.
Cossus i. cossis is.
Costus i. costum i.
Crater eris. cratera æ.
Crepundia orum crepundia æ.
Crocus i. crocum i.
Crystallus i fem. crystallum i.
Cubitus i. cubitum i.
Cuclus i. culeum i.
Cupido inis. cupiditas atis.
Cyrene es. Cyrenæ arum.

D

Delphin vel delphis inis. delphinus i.
Denarius i. denarium i.
Descensus us. descensio onis.
Despectus us despectio onis.
Dictamnus seu dictamus i. dictamum i.
Digressus us. digressio onis.
Diluvium ii. diluvies ei.
Dissensio onis. dissensus i.
Dominatus us. dominatio onis.
Dulcor oris. dulcedo inis.
Duritia æ. durities ei. duritas atis.

E.

Essedum i. esseda æ.
Eventus us. eventum i.
Excensus us. Excensio onis.

F

Fasti orum. fastus uum.
Felis is. feles is.
Fimus i. fimum i.
Fulgetrum i. fulgetra æ.

G.

Galerus i. galerum i.
Ganea æ. ganeum i.
Gausape indeclin. gausapa æ. gausapum i. gausapes is.
Gibber eris. gibbus i. gibba æ.
Gobio onis. gobius ii.
Gryps phis. gryphus i.

H.

Hebdomada æ, hebdomas dis.
Hebenus i. hebenum i.
Helleborum i. helleborus i.
Hyssopus i. hyssopum i.

I.

Impulsus us. Impulsio onis.
Incestus us. Incestum i.
Intybus seu Intubus i. intubum i.
Involucrum i. Involucre is.
Israëlita æ. Israëlites æ.
Jussum i. jussus us.
Juventus utis. juventa æ.

L.

Laurus i. laurus us.
Ludius ii. ludio onis.
Lusus us. lusio onis.
Lupinus i. lupinum i.

M. Maceria

M.

Maceria æ. maceries ei.
Margarita æ. margaritum i.
Materia æ. materies ei.
Mendum i. menda æ.
Modius ii. modium ii.
Mollities ei. mollitia æ. mollitudo inis.
Monitum i. monitus us. monitio onis.
Mulctra æ. mulctrale is.
Multipes edis. multipeda æ.
Munditia æ. mundities ei.

N.

Nardus i. nardum i.
Natalis is. natale is.
Necessitas atis. necessitudo inis.
Nænia æ. nænia orum.
Nequitia æ. nequities ei.
Notitia æ. notities ei.
Novale is. novalis is fem.

O.

Occiput itis. occipitium ii.
Oestrus i. æstrum i.
Ostreum i. ostrea æ.

P.

Panthera æ. panther is.
Panaces is. panax cis. panace is.
Papyrus i fem. papyrum i.
Pavo onis. pavus i.
Pauper as atis. pauperies ei.
Pecus udis. pecus oris.
Penus i. penus oris. penus us. penum i.
Pergamus i. pergamum i. pergama orum.
Pileus i. pileum i.
Pistrinum i. pistrina æ.
Planeta æ. planetes æ.
Plebs bis. plebes is.
Pluteus tei. pluteum tei.
Porrum i. porrus i.
Postica æ. posticum i.
Potus us. potio onis.
Præneste neut. indeclin. prænestis is fem.
Præsepe is. præsepes is. præsepium ii. præsepia æ.
Prætextus us. prætextum i.
Proluvies ei. proluvium ii.
Pugillares ium. pugillaria ium.
Punctum i. punctus i.

Q.

Quasillum i. Quasillus i.

R.

Rapum i. Rapa æ.
Requies ei. Requies etis.
Rete is. Retis is.

S.

Sabulum i. sabulo onis.
Sagum i. saga æ.
Saguntus i. saguntum i.
Sanctitas atis. sanctitudo inis. sanctimonia æ.
Sardonyx ychis. sardonychus i.
Saturcia æ. satureium i.
Scorpio onis. scorpius i.
Segnities ei. segnitia æ.
Sepes is. seps sepis.
Sinus i. sinum i. pro vase.
Soracte is. soractis is. soractes is.
Sparta æ. Sparte es. Spartiates æ.
Specillum i. specillus i.
Specus us. specus oris. specu u.
Stirps is. stirpes is.
Stragula æ. stragulum i.
Subgrunda æ. subgrundium ii.
Suggestum i. suggestus i.
Supparum i. supparus i.
Symbolum i. symbola æ.
Syngrapha æ. syngraphus i.

T.

Tapes tis. tapetum i. tapetium ii.

Textrina æ, textrinum i.
Titan is Titanus i.
Tonitru u. tonitrus us, tonitruum i.
Trabs is, trabes is.
Trapetum i, trapetus i, trapes etis.
Tribula æ, tribulum i.

V

Vallum & *vallus i.*
Vesper is, vespera æ, pro tempore
Vesper is, vesperus i, pro stella
Vinaceum & *vinaceus i, vinacea æ.*
Viscum & *viscus i.*
Vomer eris, vomis eris.

Hic Campester, hæc campestris, hoc campestre, vel, Hic & hæc campestris & hoc campestre.
Hic Equester, hæc equestris, hoc equestre, vel, Hic & hæc equestris & hoc equestre.
Hic Pedester, hæc pedestris, hoc pedestre, vel, Hic & hæc pedestris & hoc pedestre.
Hic Saluber, hæc salubris, hoc salubre, vel, Hic & hæc salubris & hoc salubre
Hic Sylvester, hæc sylvestris, hoc sylvestre, vel Hic & hæc sylvestris & hoc sylvestre.
Hic Volucer, hæc volucris, hoc volucre, vel, Hic & hæc volucris & hoc volucre.

Adjectiva partim *Genere*, partim *Terminatione* abundantia.

Hic acer, hæc acris, hoc acre, vel, Hic & hæc acris & hoc acre.
Hic alacer, hæc alacris, hoc alacre, vel, Hic & hæc alacris, & hoc alacre.
Hic celer, hæc celeris, hoc celere; vel, Hic & hæc celeris & hoc celere.
Hic Celeber, hæc celebris, hoc celebre vel, Hic & hæc celebris & hoc celebre.

Quædam item alia jam duabus jam tribus efferuntur terminationibus; ut

Bijugus a, um; & *bijugis e.*
Effrenus a, um; & *effrenis e.*
Exanimus a um; & *exanimis e.*
Hilarus a, um; & *hilaris e.*
Imbecillus a, um; & *imbecillis e.*
Infrenus a, um; & *infrenis e.*
Magnanimus a, um; & *magnanimis e.*
Enervus a, um; & *enervis e.*

Sic *Acclivus, Semisonus, Inermus*, in quibus tamen feminina in *a*, rarius occurrunt.

DE PRONOMINE.

PRonomen est vocula sine Nomine rem denotans.

Pronomina sunt novemdecim: *Ego, tu, sui, ille, ipse, iste, hic, is, quis, qui, meus, tuus, suus, noster, vester, nostras, vestras, cujus & cujas.* Ex his Ego, tu, *sui & quid* sunt Substantiva, cætera Adjectiva.

Pronomen

Pronomen est sextuplex.

Demonstrativum, quod rem demonstrat; ut *Ego, tu, hic, iste, ille, ipse, is*

Relativum, quod rem antecedentem in memoriam reducit; ut *Hic ille, ipse, iste, qui, is.*

Interrogativum (quod alii nomen putant) est, quo de re aliqua quærimus; ut *Quis, cujas* & *cujus, cuja, cujum.*

Possessivum, quod possessionem significat; ut *Meus, tuus, suus, noster, vester.*

Gentile sive *Patrium*, quod non solùm gentem vel patriam, sed etiam partes sectamque adsignificat; ut *Nostras, vestras, cujas.*

Reciprocum, quod ad eandem tertiam personam redit, unde profectum est; ut *Sui* & *suus.*

Pronomini accidunt septem; *Species, Genus, Numerus, Casus, Persona, Figura, Declinatio.*

De SPECIE.

Species Pronominum sunt duæ { *Primitiva* & *Derivativa.* }

Ad *Primitiva* spectant ista; *Ego, tu, sui, hic, iste, ille, ipse, is, quis* & *qui.*

Derivativa sunt; *Meus, tuus, suus, noster, vester, nostras* & *vestras.*

De GENERE.

Pronomina unius terminationis sunt generis omnis; ut *Ego, tu, sui, nostras, vestras, cujas.*

Pronominum trium terminationum, prima est generis masculini, secunda feminini, tertia neutri; ut *Ille, illa, illud. Ipse, ipsa, ipsum.* & cætera omnia.

De NUMERO.

Numeri sunt duo; *Singularis*, ut Ego. *Pluralis*, ut *Nos.*

De CASU.

Casus sunt sex ut in Nomine; nisi quòd Vocativo careant omnia Pronomina, præter hæc quatuor; *Tu, meus, noster* & *nostras.*

De PERSONA.

Personæ Pronominum sunt tres, { Prima / Secunda / Tertia } ut { *Ego*, / *Tu*, / *Ille, Iste*, & reliqua (pronomina. }

Ipse, a, um, tamen; item *Qui, quæ quod*, cujusvis personæ esse videntur; ut *Ego ipse qui scribo. Tu ipse qui scribis. Ille ipse qui scribit.*

De FIGURA.

Figuræ sunt duæ : *Simplex*, ut *Ego*. *Composita*, ut *Egomet*.

Sex modis componuntur Pronomina.

1. Inter se ; ut *Egoipse, Tuipse, Istic*.
2. Cum Nominibus ; ut *Cujusmodi, Hujusmodi, Istiusmodi*.
3. Cum Præpositionibus ; ut *Mecum, Tecum, Secum, Nobiscum, Vobiscum*.
4. Cum Adverbiis ; ut *Eccum, Eccam, Ellum, Ellam*.
5. Cum Conjunctione ; ut *Hiccine, hæccine, hoccine*.
6. Cum Syllabicis denique adjectionibus, *Met, te, ce, pte* ; ut *Egomet, Tute, Hisce, Suapte &c.*

De DECLINATIONE.

Declinationes Pronominum sunt quatuor.

Prima, cujus Genitivus exit in *æ* ; ut *Mea meæ, Tua tuæ*.

Secunda, cujus Genitivus exit in *i* ; ut *Meus i. Tuus i. Suus i.*

Tertia, cujus Genitivus exit in *is* ; ut *Nostras tis, Vestras tis*.

Quarta est anomala, quæ ex parte primam & secundam Nominum Adjectivorum declinationem imitatur ; ut *Ego, tu, sui, hic, iste, ille, ipse, Quis & Is*.

DE VERBO.

Verbum est Vox variabilis per tempora & modos.

Verbum est duplex.

Personale, quod omnes personas utriusque numeri habet ; ut *Amo, amas, amat. Amamus, amatis, amant*.

Impersonale, quod primâ & secundâ personâ utriusque numeri, & tertiâ multitudinis ferè caret.

Impersonale est duplex : Activæ vocis in *t*. ut *Pudet, pœnitet*.

Passivæ Vocis in *tur* ; ut *Pugnatur, Curritur*.

Verbo accidunt Octo, *Genus, Species, Modus, Tempus, Numerus, Persona, Figura & Conjugatio*.

De GENERE.

Genera Verborum sunt quinque { *Activum*, *Passivum*, *Neutrum* } { *Deponens*, *Commune* }

Activum est, quod in *o* desinit, & potest assumere literam *r* ; ut *Amo, Amor*.

Passivum est, quod in *or* desinit, & potest deponere literam *r* ; ut *Amor, Amo*.

Neutrum est, quod in *o* vel in *m* desinit, nec potest assumere literam *r*, ut *Sedeo, Sum*. Neque enim dicitur *Sedeor*.

Neutrorum duo sunt genera.

1. Neutro-passiva, quæ in *o* desinunt, & præteritum more passivorum habent; ut *Soleo, solitus sum Gaudeo, gavisus sum.*

2. Neutralia passiva, quæ in *o* desinunt, & passivorum significationem habent; ut *Vapulo à te,* i. e. *verberor à te. Veneo à te,* i. e. *Vendor à te.* Sic *Fio, Liceo.*

Deponens est quod in *or* tantùm desinit, activique vel neutri significationem habet; ut *Loquor, Morior.*

Commune est quod in *or* tantùm desinit, activique simul & passivi significationem habet; ut *Criminor, Frustror, Dignor, Tueor, Osculor*; nec alia tutò usurpanda.

De SPECIE.

Species Verborum sunt duo.

Primitiva, quæ à nullo oritur; ut *Caleo, Frigeo.*

Derivativa, quæ ab alio oritur; ut *Calesco à caleo, Frigesco à frigeo.*

Derivativorum quatuor sunt genera.

Inchoativa in *sco,* quæ inchoationem significant; ut *Calesco,* i. e. *calidus fio.*

Frequentativa in *to, so, xo* aut *tor*; quæ rei frequentationem iterationemque significant; ut *Agito pulso, nexo, sciscitor.*

Meditativa in *urio,* quæ assiduam alicujus rei meditationem significant; ut *Esurio, cœnaturio.*

Diminutiva in *lo,* quæ minùs quàm id à quo Verbum ortum est, significant; ut *Sorbillo,* i. e. *parum sorbeo.*

De MODO.

Modi Verborum sunt quinque.

Indicativus, qui simpliciter aliquid fieri, aut non fieri definit; ut *Probitas laudatur & alget.*

Imperativus, quo inter imperandum utimur; ut *Fac* vel *facito tu,*

Optativus, quo optamus fieri rem aliquam; ut *Utinam bonis literis sum detur honos.*

Conjunctivus sive *Subjunctivus,* qui nisi alteri subjiciatur orationi, per se sententiam non absolvit; ut *Si fueris felix, multos numerabis amicos.*

Infinitivus, qui agere quidem aut pati significat, at citra certam numeri & personæ differentiam; ut *Malim probus esse quàm haberi.*

TEMPUS.

Tempora Verborum sunt quinque

Præsens, quo aliquid *nunc fieri* significatur; ut *Facio.*

Præteritum imperfectum, quo aliquid *in fieri fuisse* notamus; ut *Faciebam.*

Præteritum perfectum, quo aliquid *jam esse factum* ostendimus; ut *Feci.*

Plusquam perfectum, quo aliquid *jam tum fuisse factum, quàm aliud fieret* exprimimus; ut *Feceram.*

Futurum, quo *actio* simpliciter promittitur; ut *Faciam.*

De NUMERO.

Numeri sunt duo; *Singularis*, ut *Amo*. *Pluralis*, ut *Amamus.*

De PERSONA.

Tres sunt Personæ: *Prima*, ut *Amo*; Secunda, ut *Amas*; Tertia ut *Amat.*

De FIGURA.

Figuræ sunt duæ; *Simplex*, ut *Amo*. *Composita*, ut *Adamo.*

De CONJUGATIONE.

Conjugationes Verborum sunt Quatuor.

Prima, cujus Infinitivus in penultima syllabâ, *a* habet longum; ut *Amāre.*

Secunda, cujus Infinitivus in penultima syllabâ, *e* habet longum; ut *Docēre.*

Tertia, cujus Infinitivus in penultima syllaba, & secunda persona præsentis Indicativi in voce passiva, *e* habet breve; ut *Legĕre, legĕris.*

Quarta, cujus Infinitivus in penultima syllaba, *i* habet longum; ut *Audīre.*

Formatio Temporum.

Quinque tempora formantur à *Præterito perfecto* Indicativi *Amavi*, mutando *i* in *e*

1. *Plusquam perfectum* Indicativi; ut *Amaveram.*
2. *Perfectum* Optativi & Subjunctivi; ut *Amaverim.*
3. *Plusquam perfectum* Optativi & Subjunctivi; ut *Amavissem.*
4. *Futurum* Optativi & Subjunctivi; ut *Amavero.*
5. *Perfectum & plusquam perfectum* Infinitivi; ut *Amavisse.*

Reliqua tempora formantur à *Præsenti* Indicativi, mutando *o* in *a* vel in *e*. Memoriæ ergo observetur hic Versiculus.

Ram, Sim, Rim, Ro, Sse, ast formabit cætera *Præsens.*

Formatio Verborum Derivativorum.

Verba Frequentativa in *ito* fiunt à supino in *atum*; ut *Clamito à clamatum, Vocito à vocatum.* Alia frequentativa formantur à supino in *u*; ut *Pulso à pulsu, Nexo à nexu.*

Quædam frequentativa formantur irregulariter; *Nato à no, Quæritо à quæro, Fundito à fundo, Sciscitor à scio, Agito ab ago, Sector à sequor, Pavito à paveo, Cogito à cogo, Pascito à pasco, Fluito à fluo, Noscito à nosco, Visito à viso &c.*

Obser, Omnia frequentativa in *o* & *or*, sunt primæ conjugationis.

Verba inchoativa formantur à secunda persona præsentis Indicativi, addendo *co*, & sunt omnia tertiæ conjugationis; ut *Labesco labescere à labo labas, Fervesco fervescere à ferveo ferves, Hisco hiscere ab hio hias*, irregulare pro *hiasco.*

Quædam autem etiam à nominibus formantur; ut *Ægresco* ab *æger*, *Dulcesco* à *dulcis*, *repuerasco* à *puer* &c. Hujusmodi quæ sunt, præteritis carent. At quæ à verbis veniunt, habent præterita primitivorum; ut *Incalesco incalui*, *Obdormisco obdormivi.*

Verba meditativa formantur à supino in *u* addendo *rio*; & sunt omnia Quartæ conjugationis; ut *Cœnaturio* à supino *cœnatu*, *Dormiturio* à supino *dormitu*.

Regulæ quædam Generales observandæ.

(1.) Verbum compositum conjugatur ut simplex; ut *Amo, amavi, amatum, amare. Adamo, adamavi, adamatum, adamare.*

(2.) Quando verbum simplex geminat præteritum, compositum non geminat; ut *Mordeo momordi, Remordeo remordi.*

(3.) Verba quæ habent *a* in præsenti, illud retinent in supino; quamvis mutetur in præterito; ut *Ago, egi, actum, agere. Facio, feci, factum, facere.*

(4.) Verba quæ carent præterito carent etiam supino; ut *Labo labare, furo furere.*

(5.) Verba inchoativa & meditativa, præterito fere carent & supino; ut *Ingravesco ingravescere, Glisco gliscere*; quædam tamen sumunt præterita & supina primitivorum.

Quæ verò excipiuntur ab his regulis, in appositione exemplorum declarabuntur.

PRIMA CONJUGATIO.

QUandoquidem in dignoscendis verborum præteritis & supinis, nonnihil inest difficultatis; ideóque consultiùs fore arbitramur, si exempla etsi non omnia, saltem usitatissima, unà cum exceptionibus ordine Alphabetico Tyronibus proponantur, ab iisdemque diligenter relegantur: quàm multorum præceptorum observatione obruantur, quæ tamen non nisi ex exemplis intelliguntur.

Exempla omnia usitatissima primæ conjugationis cum exceptionibus.

Præsen.	*Præter.*	*Supin.*	*Infin.*	*Præsen.*	*Præter.*	*Supin.*	*Infin.*
Amo	*amavi*	*amatum*	*amāre*	*Accepto*	*avi*	*atum*	*āre*
Abbrevio	*avi*	*atum*	*āre*	*Accommodo*	*avi*	*atum*	*āre*
Abdico	*avi*	*atum*	*āre*	*Accuso*	*avi*	*atum*	*āre*
Ablego	*avi*	*atum*	*āre*	*Adjudico*	*avi*	*atum*	*āre*
Abnodo	*avi*	*atum*	*āre*	*Adopto*	*avi*	*atum*	*āre*
Abrenuntio	*avi*	*atum*	*āre*	*Adoro*	*avi*	*atum*	*āre*
Abrogo	*avi*	*atum*	*āre*	*Adultero*	*avi*	*atum*	*are*
Abundo	*avi*	*atum*	*āre*	*Adumbro*	*avi*	*atum*	*are*
Ablacto	*avi*	*atum*	*āre*	*Ædifico*	*avi*	*atum*	*are*
Accelero	*avi*	*atum*	*āre*				

Ægroto

Præs.	Præt. Sup. Inf.
Ægroto	
Æquipato	
Æquo	
Æstimo	
Æstivo	
Affecto	
Affirmo	
Agito	
Aliено	
Allego	
Alludio	
Amando	
Ambulo	
Amplio	
Amputo	
Angario	
Anhelo	
Animo	
Annihilo	avi, atum, are.
Annuncio	
Anticipo	
Appello	
Appropinquo	
Arcto	
Apto	
Arieto	
Arcuo	
Aro	
Aspiro	
Ascio	
Associo	
Assevero	
Assigno	
Asso	
Attento	
Ausculto	
Autumo	
Averrunco	
B	
Bajulo	
Baptizo	
Blatero	
Boo	avi, atum, are.

Præs.	Præt. Sup. Inf.
Basio	
Balo	
Bello	
Beo	
Brevio	
C	
Caco	
Cælo	
Cæspito	
Calceo	
Calcitro	
Calco	
Caligo	
Cantillo	
Canto	
Capto	
Carmino	
Castigo	
Castro	
Catillo	
Cavo	
Celebro	avi, atum, are.
Celo	
Cernuo	
Certo	
Cesso	
Cibo	
Cito	
Clamo	
Claudico	
Coacervo	
Coagulo	
Coaxo	
Cogito	
Cohonesto	
Collimo	
Colloco	
Collutulo	
Coloro	
Colo	
Combino	
Commendo	
Commodo	

Communico

Præs.	Præt. Sup. Inf.
Communico	
Compagino	
Comparo	
Compenso	
Complano	
Comporto	
Computo	
Concenturio	
Concilio	
Concinno	
Concito	
Condemno	avi, atum, are.
Condenso	
Condono	
Confisco	
Conglobo	
Conglutino	
Congrego	
Conjuro	
Consaucio	
Consecro	
Conservo	
Considero	
Consocio	
Conspiro	
Consulto	
Consummo	
Contamino	
Contrecto	
Conturbo	
Copulo	
Corroboro	
Corusco	
Cremo	
Crepito	
Crocito	
Crucio	
Cumulo	
Curo	
D	
Damno	
Debello	
Debilito	

Præs.	Præt. Sup. Inf.
Decurto	
Decimo	
Declamo	
Declaro	
Declino	
Decollo	
Dedecoro	
Dedico	
Defæco	
Deflagro	
Defloro	
Degenero	
Dehonesto	
Delecto	
Delibero	
Delibo	
Delineo	
Deliro	
Demento	
Demonstro	
Deploro	avi, atum, are.
Depravo	
Deputo	
Derivo	
Derogo	
Designo	
Despero	
Despolio	
Desquamo	
Destino	
Determino	
Detrecto	
Detrunco	
Dico	
Dilato	
Discepto	
Discrucio	
Disgrego	
Dispenso	
Disputo	
Dissipo	
Distillo	
Dito	

Divino

Præs.	*Præt. Sup. Inf.*
Divino	
Divulgo	
Dolo	
Dono	
Doro	
Duplico	
Duro	
E	
Educo	
Effigio	
Ejulo	
Elaboro	
Elucubro	
Emaculo	
Emendo	
Enervo	
Enucleo	
Enuncio	
Equito	
Eradico	
Erogo	
Erro	
Esito	
Evacuo	
Evagino	
Eviscero	
Evaporo	
Evoco	
Exæquo	
Exaggero	
Exalto	
Examino	
Exantlo	
Exaro	avi, atum, are.
Exarmo	
Exascio	
Exaspero	
Exatio	
Exauctoro	
Excarnifico	
Excæco	
Excito	
Exclamo	

Præs.	*Præt. Sup. Inf.*
Excõmunico	
Excreo	
Excrucio	
Excubo	
Exdorsuo	
Exentero	
Exerto	
Exhalo	
Exhæredo	
Exhilaro	
Existimo	avi, atum, are.
Exoculo	
Exorbito	
Exoro	
Exossio	
Expecto	
Expio	
Exspiro	
Explano	
Explico (pro *declarare*)	
Exploro	
Expostulo	
Exprobro	
Expugno	
Exspolio	
Exstirpo	
Extermino	
Extrico	
Exubero	
Exulcero	
Exulo	
Exulto	
F	
Fabrico	
Fascino	
Fastigio	
Fatigo	
Febrio	
Febricito	
Felicito	
Ferrumino	
Firmo	

Præs.	Præt, Sup. Inf.	Præs.	Præt. Sup. Inf.
Fistulo	avi, atum, are.	Illaqueo	
Flagello		Illumino	
Flagito		Illustro	
Flagro		Immolo	
Flo		Impetro	
Fluctuo		Impio	
Foro		Imploro	
Formido		Improbo	
Fortuno		Impugno	
Fragro		Imputo	
Frequento		Inauguro	
Frio		Incanto	
Frutico		Incesto	
Fugo		Inchoo	
Fundo		Inclino	
Fustigo		Inconcilio	
G		Incordio	
Gargarizo		Increpo, (pro *objurgare*)	
Genero		Inculco	avi, atum, are.
Germino		Indago	
Gesto		Indico	
Glabro		Indigito	
Glacio	avi, atum, are.	Induro	
Glocito		Inebrio	
Glomero		Inesco	
Gravo		Infatuo	
Guberno		Infesto	
Gusto		Informo	
H		Ingemino	
Habito		Ingurgito	
Hæsito		Inhio	
Halo		Initio	
Hebeto		Inquino	
Hio		Insimulo	
Honoro		Insinuo	
Humecto	avi, atum, are.	Inspiro	
Humilio		Instauro	
Humo		Instigo	
Hyberno		Instillo	
Hyemo		Intalio	
I		Irradio	
Jacto			
Ignoro			

Præs.	*Præt. Sup. Inf.*	*Præs.*	*Præt. Sup. Inf.*
Insulto	avi, atum, are.	M	
Interpello		Macero	
Interrogo		Macto	
Intrico		Mancipo	
Intro		Mando	
Investigo		Manduco	
Invito		Manifesto	
Inundo		Mano	
Invoco		Marito	
Irrito		Maturo	
Irrogo		Meo	
Irroro		Migro	avi, atum, are.
Itero		Milito	
Judico		Ministro	
Jugulo		Mitigo	
Jurgo		Monstro	
Juro		Mulcto	
L		Multiplico	
Labo *caret præterito & supino*		Murmuro	
Laboro		Mussito	
Lacero		Muto	
Lacto		Mutuo	
Lancino		N	
Lanio		Nato	
Latro		Navigo	
Laxo		Navo	
Lævigo		Nego	
Levo		Nidifico	
Libero		No	
Libo		Nobilito	avi, atum, are.
Libro		Noto	
Ligo	avi, atum, are.	Nuncio	
Limito		Nuncupo	
Limo		Nuto	
Litigo		Nutrico	
Lito		O	
Lituro		Obequito	
Loco		Obfusco	
Locupleto		Objurgo	
Ludifico		Oblecto	
Lustro		Obligo	
Luxo		Oblitero	
		Obmurmuro	

Præs.	Præt. Sup. Inf.
Obnubilo	
Obſcuro	
Obſecro	
Obſervo	
Obſigno	
Obſono	avi, atum, are,
Obtempero	
Obtrecto	
Obturo	
Obvio	
Occo	
Oppignoro	
Oppilo	
Oppugno	
Opto	
Orno	
Oro	
Oſcito	
Oſtento	
Ovo	
P.	
Paco	
Parento	
Paro	
Patro	
Patriſſo	
Pejero	
Penetro	
Peragro	
Pererro	
Pernocto	
Peroro	
Perpetro	
Perrepto	
Pitiſſo	
Placo	
Ploro	
Pondero	
Porto	
Poſtputo	
Poſtulo	
Præcipito	
Prædico	

Præs.	Præt. Sup. Inf.
Prælibo	
Præoccupo	
Præpondero	
Præſento	
Privo	avi, atum, are.
Probo	
Procraſtino	
Procuro	
Profano	
Profligo	
Promulgo	
Pronuncio	
Propago	
Propero	
Propino	
Propitio	
Propugno	
Proſpero	
Protubero	
Provoco	
Publico	
Pugno	
Pullulo	
Pulſo	
Purgo	
Puto	
Q.	
Quadro	
R.	
Radio	
Reboo	
Reciproco	
Recito	
Reconcilio	
Recreo	
Recupero	
Recuſo	
Redintegro	
Redundo	
Refocillo	
Refrigero	
Refuto	
Regno	

Præs.	Præt. Sup. Inf.	Præs.	Præt. Sup. Inf.
Relaxo		Somnio	
Relego		Sospito	
Remigo		Specto	
Renuncio	avi, atum, are.	Spero	
Reparo		Spiro	
Replico		Spolio	avi, atum, are.
Reprobo		Stercoro	
Repudio		Sternuto	
Repugno		Stimulo	
Reputo		Stipo	
Resero		Strangulo	
Resigno		Suborno	
Restauro		Subrogo	
Retardo		Succenturio	
Revelo		Succollo	
Rigo		Sudo	
Rogo		Suffarcino	
Ructo		Suffoco	
Rumino		Sugillo	
Runeo		Supero	
Rutilo		Suppedito	
S		Supplanto	
Sacrifico		Supplico	
Sagino		Supputo	
Salto		Suscito	
Salvo		Suspiro	
Saluto		Sustento	
Satio		Susurro	
Saturo		T	
Saucio		Taxo	
Scandalizo		Temero	
Scelero		Tempero	
Scintillo		Tento	
Sedo		Terebro	
Segrego		Territo	
Sero		Titillo	
Serro		Titubo	avi, atum, are.
Servo		Tolero	
Sibillo		Tracto	
Significo		Trano	
Signo		Trituro	
Simulo		Trucido	
Solido		Tunico	
		Turbo	

V. Vacillo

Præs.	Præt. Sup. Inf.	Præs.	Præt. Sup. Inf.
V.		Viduo	avi, atum, are.
Vacillo		Vigilo	
Vaco		Violo	
Vapulo		Visito	
Vario		vitiligo	
Vasto		Vito	
Vegeto		Vitio	
Vellico		Vitupero	
Velo		Ululo	
Vendico		Voco	
Vendito		Volo	
Ventilo		Voluto	
Verbero		Voto	
Verso		Ustulo	
Vexo		Usurpo	
Vibro		Vulnero	
Vistito	avi, atum, are.		

Exceptiones Primæ Conjugationis, quæ variè faciunt *Præteritum* & *Supinum*.

Præs. Præt. Supin. Infin. — *Præs. Præt. Supin. Infin.*

A.

Absto iti, itum *vel* atum; āre.
Accubo ui itum āre.
Adjuvo i tum āre.
Adsto iti itum *vel* atum are.
Affrico ui ctum are
Applico cui citum are.
Assono ui itum are.

C

Circundo dedi datum are.
Circumtono tonui tonitum are.
Complico cui citum are.
Concubo bui itum are.
Concrepo pui itum are.
Confrico ui ictum are.
Consto titi titum & atum are.
Crepo ui itum are.
Cubo ui itum are.

D.

Decubo ui itum are.
Defrico cui ctum are.
Dimico cui & avi atum are.
Discrepo pui & avi, itum & atum are.
Dissono nui itum are.
Disto titi itum & atum are.
Do dedi datum dare
Domo ui itum are.

E.

Edomo ui itum are.
Eneco ui & avi, ctum & atum are.
Emico cui *supino caret*, are.
Epoto avi itum are.
Excubo ui itum are.
Explico cui itum are.
Exto titi itum are.

F

Frico cui ctum are.

I.

Implico cui *vel* avi, itum *vel* atum are.

Præs.	Præt.	Supin.	Infin.
Increpo	ui	itum	are.
Incubo	bui	itum	are.
Inseco	cui	ctum	are.
Insto	titi	titum *vel* atum	are.
Interneco	cui	ctum	are.
Intermico	cui	*supino caret*,	are.
Intono	nui	itum	are.
Juvo	juvi	jutum	juvare.
L.			
Lavo	lavi,	lotum, lautum, lavatum,	are.
M.			
Mico	micui	*supino caret*,	are.
N.			
Neco	necui	ctum *vel* atum	are.
O.			
Obsto	titi	itum & atum	are.
Obsecundo	dedi	datum	dare.
P.			
Pessundo	dedi	atum	are.
Plico	cui	itum	are.
Præsto	titi	itum & atum	are.
Prosto	stiti	itum & atum	are.
Poto	avi	tum & atum	are.
R			
Relavo	avi	lotum	are.
Reseco	cui	ctum	are.
Resto	titi	itum & atum	are.
S			
Satisdo	dedi	datum	are.
Seco	cui	ctum	are.
Sono	nui	itum	are.
Sto	steti	statum	stare.
Succubo	bui	itum	are.
T			
Tono	ui	itum	are.
V			
Venundo	dedi	atum	are.
Veto	tui	itum	are.

Verba Deponentia Primæ Conjugationis, conjugantur ut *Amor*.

Præs.	Præt.	Inf.
Amor	*amatus sum,*	*amari*
Abominor, adminiculor, adulor, æmulor, altercor, ampullor, ancillor, apricor, aquor, arbitror, argutor, aspernor, assentor, auctoror, aucupor, aversor, auspicor, auxilior	atus sum,	ari.
B Bacchor, *C* Cachinnor, comitor, concionor, congratulor, conor, conspicor, contemplor, conversor, convivor, cunctor, *D* Debacchor, dedignor, detestor, digladior, dignor	atus sum,	ari.

diversor

Præs.	Præt. Infin.
diversor	
dominor	
E	
Epulor	
execror	
exhortor	
F	
Famulor	
ferior	
fruticor	
frustror	
furor	
G	
Gesticulor	
glorior	
græcor	
grassor	
gratificor	
gratulor	
H	
Hallucinor	
hariolor	atus sum, ari.
hortor	
hospitor	
I	
Jaculor	
Imaginor	
Imitor	
Imprecor	
Indignor	
Inebrior	
Inficior	
Inimicor	
Insector	
Injurior	
Juvenor	
L	
Lamentor	
libidinor	
licitor	
lucror	
luctor	

Præs.	Præt. Inf.
M	
Machinor	
manticulor	
medicor	
meditor	
mercor	
meretricor	
meridior	
minitor	
minor	
miror	
moderor	
modulor	
morigeror	
moror	
N	
Negotior	
nepotor	
nictor	
nidulor	
nundinor	atus sum, ari.
nugor	
O	
Obtestor	
operor	
opitulor	
P	
Pandiculor	
percunctor	
periclitor	
philosophor	
piscor	
poëtor	
populor	
prædor	
præstolor	
prævaricor	
precor	
propitior	
R	
Ratiocinor	
recordor	
refragor	

Præsens.	Præt. Infin.	Præsens.	Præt. Infin.
rimor		testor	
rumor		tristor	
rusticor		tuburcinor	
S		tutor	
Sciscitor		V	
scrutor		Vagor	
scurror		velificor	
sector		velitor	
sermocinor	atus sum, ari.	veneror	atus sum, ari.
solor		venor	
spacior		verecundor	
speculor		versor	
stipulor		vitulor	
stomachor		vociferor	
T		urinor	
Tergiversor			

SECUNDA CONJUGATIO.

Exempla omnia usitatissima Secundæ Conjugationis, unà cum Exceptionibus.

Præs.	Præter.	Supin.	Infin.
Doceo	*docui*	*doctum*	*docēre*
Aboleo	abolevi & abolui	abolitum	abolere
absorbeo	sorbui & sorpsi	sorbitum & ptum	absorbere
abstineo	abstinui	abstentum	abstinere
adhæreo	adhæsi,	adhæsum	adhærere
adhib-eo	ui	itum	ere
ad-oleo	olevi	ultum	olere
appar-eo	ui	itum	ere
arc-eo	ui	itum	ere
ar-deo	si	sum	dere
au-geo	xi	ctum	gere
arri-deo	si	sum	dere
ass-ideo	edi	essum	idere
C			
Cal-eo	ui	itum	ere
car-eo	ui	cassum & itum	ere
ca-veo	vi	utum	vere
cens-eo	ui	um	ere
cieo	civi	citum	ciere
coërc-eo	ui	itum	ere
coh.b-eo	ui	itum	ere

compleo

Præs.	Prat.	Supin.	Infin.
compl-eo	evi	etum	ere
cont-ineo	inui	entum	inere
conval-eo	ui	itum	ere
D			
Deb-eo	ui	itum	ere
del-eo	evi	etum	ere
deri-deo	ſi	ſum	dere
deſpon-deo	di	ſum	dere
detin-eo	ui	detentum	ere
deton-deo	di	ſum	dere
diſplic-eo	ui	itum	ere
deterr-eo	ui	itum	ere
diſpar-eo	ui	itum	ere
dol-eo	ui	itum	ere
E			
Exar-deo	ſi	ſum	dere
exerc-eo	ui	itum	ere
exhib-eo	ui	itum	ere
extor-queo	ſi	tum	quere
F			
Fa-veo	vi	utum	vere
fl-eo	evi	etum	ere
fer-eo	ui	itum	ere
fo-veo	vi	tum	vere
frend-eo	ui	itum	ere
H			
Hab-eo	ui	itum	ere
hæ-reo	ſi	ſum	rere
I			
Jac-eo	ui	itum	ere
impl-eo	evi	etum	ere
inhib-eo	ui	itum	ere
inſ-ideo	edi	eſſum	idere
ju-beo	ſſi	ſſum	bere
invi-deo	di	ſum	dere
L			
Lat-eo	ui	itum	ere
lic-eo	ui	itum	ere
lu-geo	xi	ctum	gere
M			
Man-eo	ſi	ſum	ere
mer-eo	ui	itum	ere
miſ-ceo	cui	tum & xtum	cere

mon-eo

Præs.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
mon-eo	ui	itum	ere
mo-veo	vi	tum	vere
mordeo	momordi	morsum	mordere
mul-ceo	si	sum & tum	cere
mul-geo	si & xi	sum & ctum	gere
N.			
Neo	nevi	netum	nere
noc-eo	ui	itum	ere
O.			
Obol-eo	evi	itum	ere
obsol-eo	evi & ui	etum	ere
obs-ideo	edi	essum	idere
obt-ineo	inui	entum	inere
ol-eo	ui	itum	ere
oppl-eo	evi	etum	ere
P.			
Par-eo	ui	itum	ere
pert-ineo	inui	entum	inere
per-hib-eo	ui	itum	ere
permaneo	si	sum	ere
plac-eo	ui	itum	ere
pollu-ceo	xi	ctum	cere
poss-ideo	edi	essum	idere
posthabeo	ui	itum	ere
præb-eo	ui	itum	ere
prævi-deo	di	sum	dere
prohib-eo	ui	itum	ere
promul-ceo	si	sum	cere
provi-deo	di	sum	dere
pur-eo	ui	itum	ere
R.			
Recens-eo	ui	itum	ere
remordeo	di	sum	dere
repl-eo	evi	etum	ere
res-ideo	edi	essum	idere
respondeo	di	sum	dere
ret-ineo	inui	entum	inere
retorqueo	si	tum	quere
revi-deo	di	sum	dere
ri-deo	si	sum	dere
S.			
Se-deo	di	essum	dere
sorb-eo	ui & psi	tum & ptum	ere

Præs.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
sord-eo	ui	itum	ere
spondeo	spospondi	sponsum	spondere
sua-deo	si	sum	dere
succen seo	ui	itum	ere
superse-deo	di	ssum	dere
suppl-eo	evi	etum	ere
sust-ineo	inui	entum	inere
T.			
Tac-eo	ui	itum	ere
ten-eo	ui	tum	ere
tondeo	totondi	tonsum	tondere
tor-queo	si	tum	quere
tor-reo	rui	tostum	rere
V.			
Val-eo	ui	itum	ere
vi-deo	di	sum	dere
vi-eo	evi	etum	ere
vo-veo	vi	tum	vere

Verba Secundæ Conjugationis *Supino* carentia.

Præsens	*Præter.*	*Infin.*
Abhor-reo	rui	rere
ac-eo	ui	ere
afful-geo	si	gere
al-geo	si	gere
allu-ceo	xi	cere
ar-eo	ui	ere
C.		
Call-eo	ui	ere
clar-eo	ui	uere
colli-queo	cui	quere
conni-veo	vi & xi	ere
conti ceo	ui	ere
D.		
Deser-veo	vi & bui	vere
deli-queo	cui	quere
delit-eo	ui	ere
depen-deo	di	ere
detur geo	si	gere
dilu-ceo	xi	cere
E.		
Efful-geo	si	gere
emin-eo	ui	ere

Præsen.	*Præter.*	*Infin.*
eg-eo	ui	ere
exarg-eo	ui	ere
F		
Ferv-eo	vi & bui	vere
flav-eo	i. (sine auctoritate	ere
flor-eo	ui	ere
frigeo	xi	gere
ful-geo	si	gere
H		
Horr-eo	ui	ere
I		
Illu-ceo	xi	cere
immin-eo	ui	ere
indig-eo	[illegible]	ere
L		
Lact-eo	ui	ere
langu-eo	ui	ere
liq-ueo	ui	ere
liv-eo	i. (sine auctoritate	ere
lu-ceo	xi	cere
M		
Mad-eo	ui	ere
mar-ceo	cui	cere
N		
Nit-eo	ui	ere
O		
Obtic-eo	ui	ere
P		
Pall-eo	ui	ere
pat-eo	ui	ere
pav-eo	i	ere
pendeo	pependi	pendere
prælu-ceo	xi	cere
præmin-eo	ui	ere
promin-eo	ui	ere
R		
Rauc-eo	ui	ere
refri-geo	xi	gere
reful-geo	si	gere
renid-eo	ui	ere
res-ideo	edi	idere
retic-eo	ui	ere
rig-eo	ui	ere

Præsens	*Prat.*	*Infi.*
Rub-eo	ui	ere
S		
Scab-eo	ui	ere
sil-eo	ui	ere
splend-eo	ui	ere
strid-eo	ui & i	ere
stud-eo	ui	ere
T		
Tim-eo	ui	ere
torp-eo	ui	ere
tum-eo	ui	ere
tur-geo	si	gere
V		
Vig-eo	ui	ere
vir-eo	ui	ere
ur-geo	si	gere

Verba Neutra *Præterito* & *Supino* carentia.

Præsens	*Infin.*	*Supino* caret	*Infin.*
Æquipolleo	ere	Clueo (*antiquum*)	ere
Aveo	ere	Nideo	ere
Denseo	ere	Polleo	ere
Desideo	ere	Præpolleo	ere
Dissideo	ere	Renideo	ere
Glabreo	ere		

Verba Neutro Passiva.

Præsens.	*Prater.*	*Supin.* caret *Infin.*
Audeo	ausus sum	audere
Gaudeo	gavisus sum	gaudere
Mœreo	mœstus sum	mœrere
Soleo	solitus sum	solere

His adde duo diversæ Conjugationis.

Præsens.	*Præter.*	*Infin.*
Fido	fisus sum	fidere
Fio	factus sum	fieri

Verba

Verba Deponentia *Secundæ Conjugationis conjugantur ut*

Præsens	*Præt.*	*Infin.*
Doceor	*doctus sum*	*doceri*
Confiteor	confessus sum	confiteri
Diff-iteor	essus sum	iteri
Fa-teor	ssus sum	teri
Intu-eor	tus *vel* itus sum	eri
Lic-eor	itus sum	eri
Miser-eor	tus sum	eri
Mer-eor	itus sum	eri
Pollic-eor	itus sum	eri
Prof-iteor	essus sum	iteri
Reor	ratus sum	reri
Tueor	tuitus *vel* tutus sum	tueri
Vereor	veritus sum	reri
Medeor	mederi, *sine præterito & supino.*	

TERTIA CONJUGATIO.

Exempla omnia usitatissima Tertiæ Conjugationis, unà cum Exceptionibus.

Præs.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
Lego	*legi*	*lectum*	*legere*
Ab-igo	egi	actum	igere
abjicio	jeci	jectum	jicere
ab-luo	lui	lutum	luere
abd-o	didi	ditum	dere
abscon-do	di & didi	ditum & sum	dere
abs-isto	titi	titum	istere
absol-vo	vi	utum	vere
acce-do	ssi	ssum	dere
accen-do	di	sum	dere
accer-so	sivi	situm	sere
accin-go	xi	ctum	gere
acc-ipio	epi	eptum	ipere
accol-o	ui	accultum	ere
acqui-ro	sivi	situm	rere
acqui-esco	evi	etum	escere
acu-o	i	tum	ere
ad-do	didi	ditum	dere

Ad-igo

Præsens	*Præter.*	*Supin*	*Infin.*
Ad. igo	egi	actum	igere
ad mitto	misi	missum	mittere
adol-esco	ui & evi	ultum	escere
ad-sisto	stiti	stitum	sistere
ad-uro	ussi	ustum	urere
aff-icio	eci	ectum	icere
affli-go	xi	ctum	gere
agn-osco	ovi	itum	oscere
ago	egi	actum	agere
al-licio	lexi	lectum	licere
alli-do	si	sum	dere
allu-do	si	sum	dere
allu-o	i	tum	ere
alo	alui	alitum & altum	alere
ambe-do	di	sum	dere
ami-tto	si	ssum	ttere
animadver-to	ti	sum	tere
antecel-lo	lui	sum	lere
arces-so	ivi & ii	itum	sere
ap-pello	puli	pulsum	pellere
appen-do	di	sum	dere
arg-uo	ui	utum	uere
ascen-do	di	sum	dere
asper-go	si	sum	gere
asp-icio	exi	ectum	icere
asser-o	ui	tum	ere
assisto	astiti	astitum	assistere
assue-sco	vi	tum	scere
atten-do	di	tum	dere
attra-ho	xi	ctum	here
aufero	abstuli	ablatum	auferre
avello	avelli & avulsi	avulsum	avellere
B			
Benedico	xi	ctum	cere
bi-bo	bi	bitum	bere
benefacio	feci	factum	facere
C			
Cado	cecidi	casum	cadere
cædo	cæcidi	cæsum	cædere
cano	cecini	cantum	canere
ca-pesso	pessi & pessivi	pessum & pessi-(tum	pessere
capio	cepi	captum	capere
carp-o	si	tum	ere

Cedo

Præs.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
Cedo	cessi	cessum	cedere
cerno	crevi	cretum	cernere
cin-go	xi	ctum	gere
circum-ago	egi	actum	agere
circumscri-bo	psi	ptum	bere
circumci-do	di	sum	dere
clau-do	si	sum	dere
clep-o	si	tum	ere
coal-esco	ui	itum	escere
cogno-sco	vi	itum	scere
cogo	coegi	coactum	cogere
coll-igo	egi	ectum	igere
colo	colui	cultum	colere
come-do	di	sum & stum	dere
commin-uo	ui	utum	uere
commi-tto	si	ssum	ttere
commone-facio	feci	factum	facere
como	compsi	comptum	comere
com-pello	puli	pulsum (*nus*	pellere
compesco	cui	citum (*Priscia-*	ere
compet-o	ivi	itum	ere
compar-co	si (*Terentius*)	sum	cere
comp-ingo	egi	actum	ingere
compo-no	sui	situm	nere
compr-imo	essi	ssum	imere
compun-go	xi	ctum	gere
conce-do	ssi	ssum	dere
concer-po	psi	ptum	pere
conci-do	di	sum	dere
conc-ino	inui	entum	inere
conc-ipio	epi	eptum	ipere
conclu-do	si	sum	dere
concre-sco	vi	ptum	scere
concu-tio	ssi	ssum	tere
condi-co	xi	ctum	cere
con-do	didi	ditum	dere
condoce-facio	feci	factum	facere
condu-co	xi	ctum	cere
conf-icio	eci	ectum	icere
confli-go	xi	ctum	gere
conflu-o	xi	xum	ere
confrin-go	fregi	fractum	fringere
con-fundo	fudi	fusum	fundere

Congero

Præsens.	Præt.	Supin.	Infin.
Conge-ro	ssi	stum	rere
conj-icio	eci	ectum	icere
conqui-ro	sivi	situm	rere
conscen-do	di	sum	dere
consci-sco	vi	tum	scere
cons-isto	titi	titum	istere
consp-icio	exi	ectum	icere
constitu-o	i	tum	ere
constrin-go	xi	constrictum	gere
consul-o	ui	tum	ere
consum-o	psi	ptum	ere
contem-no	psi	ptum	nere
conten-do	di	sum & tum	dere
conti-ngo	gi	contactum	ingere
contradi-co	xi	ctum	cere
contra ho	xi	ctum	nere
con-tero	trivi	tritum	terere
contundo	di	sum	ndere
con-vello	velli & vulsi	vulsum	vellere
conver-to	ti	sum	tere
convi-vo	xi	ctum	vere
coquo	coxi	coctum	coquere
cor-rigo	rexi	rectum	rigere
corri-pio	pui	correptum	pere
cor-rumpo	rupi	ruptum	rumpere
corru-o	i	tum	ere
cred-o	idi	itum	ere
cres.co	crevi	cretum	crescere
cu-do	di	sum	dere
cumbo	cubui	cubitum	cumbere
curro	cucurri	cursum	currere
cup-io	ivi	itum	ere
D			
Dece-do	ssi	ssum	dere
de-cerno	crevi	cretum	cernere
de-cresco	crevi	cretum	crescere
de-cumbo	cubui	cubitum	cumbere
deci-do	di	sum	dere
de-cipio	cepi	ceptum	cipere
decur-ro	cucurri & ri	sum	rere
deco quo	xi	ctum	quere
dedi-sco	dici	scitum	scere
ded-o	idi	itum	ere

Præſ.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
Cedo	ceſſi	ceſſum	cedere
cerno	crevi	cretum	cernere
cin-go	xi	ctum	gere
circum-ago	egi	actum	agere
circumſcri-bo	pſi	ptum	bere
circumci-do	di	ſum	dere
clau-do	ſi	ſum	dere
clep-o	ſi	tum	ere
coal-eſco	ui	itum	eſcere
cogno-ſco	vi	itum	ſcere
cogo	coëgi	coactum	cogere
coll-igo	egi	ectum	igere
colo	colui	cultum	colere
come-do	di	ſum & ſtum	dere
commin-uo	ui	utum	uere
commi-tto	ſi	ſſum	ttere
commone-facio	feci	factum	facere
como	compſi	comptum	comere
com-pello	puli	pulſum nus	pellere
compeſco	cui	citum (Priſcia-	ere,
compet-o	ivi	itum	ere
compar-co	ſi (*Terentius*)	ſum	cere
comp-ingo	egi	actum	ingere
compo-no	ſui	ſitum	nere
compr-imo	eſſi	ſſum	imere
compun-go	xi	ctum	gere
conce-do	ſſi	ſſum	dere
concer-po	pſi	ptum	pere
conci-do	di	ſum	dere
cont-ineo	inui	entum	inere
conc-ipio	epi	eptum	ipere
conclu-do	ſi	ſum	dere
concre-ſco	vi	ptum	ſcere
concu-tio	ſſi	ſſum	tere
condi-co	xi	ctum	cere
con-do	didi	ditum	dere
condoce-facio	feci	factum	facere
condu-co	xi	ctum	cere
conf-icio	eci	ectum	icere
confli-go	xi	ctum	gere
conflu-o	xi	xum	ere
confrin-go	fregi	fractum	fringere
con-fundo	fudi	fuſum	fundere

Congero

Præsens.	Præt.	Supin.	Infin.
Conge-ro	ssi	stum	rere
conj-icio	eci	ectum	icere
conqui-ro	sivi	situm ;	rere
conscen-do	di	sum	dere ;
consci-sco	vi	tum	scere
cons-isto	titi	titum	istere
consp-icio	exi	ectum	icere
constitu-o	i	tum	ere
constrin-go	xi	constrictum	gere
consul-o	ui	tum	ere
consum-o	psi	ptum	ere
contem-no	psi	ptum	nere
conten-do	di	sum & tum	dere
conti-ngo	gi	contactum	ingere
contradi-co	xi	ctum	cere
contra ho	xi	ctum	here
con-tero	trivi	tritum	terere
contundo	di	sum	ndere
con-vello	velli & vulsi	vulsum	vellere
conver-to	ti	sum	tere
convi-vo	xi	ctum	vere
coquo	coxi	coctum	coquere
cor-rigo	rexi	rectum	rigere
corri-pio	pui	correptum	pere
cor-rumpo	rupi	ruptum	rumpere
corru-o	i	tum	ere
cred-o	idi	itum ;	ere
cres-co	crevi	cretum	crescere
cu-do	di	sum	dere ;
cumbo	cubui	cubitum	cumbere
curro	cucurri	cursum	currere
cup-io	ivi	itum	ere

D

Dece-do	ssi	ssum	dere
de-cerno	crevi	cretum	cernere
de-cresco	crevi	cretum	crescere
de-cumbo	cubui	cubitum	cumbere
deci-do	di ;	sum	dere
de-cipio	cepi	ceptum	cipere
decur-ro	cucurri & ri	sum	rere
deco quo	xi	ctum	quere
dedi-sco	dici	scitum	scere
ded-o	idi	itum	ere

Defendo

Præsens.	*Prat.*	*Supin.*	*Infin.*
Defen-do	di	ſum	dere
def-ero	detuli	delatum	deferre
de-ficio	feci	fectum	ficere
deflu-o	xi	xum	ere
deglu-bo	bi	bitum	bere
dej-icio	eci	ectum	icere
de-lino	levi, lini, livi	litum	linere
de-linquo	liqui	ictum	linquere
dem-o	pſi	ptum	ere
demer-go	ſi	ſum	gere
depen-do	di	ſum	dere
depo-no	ſui	ſitum	nere
depo-ſco	poſci	ſcitum	ſcere
deprehen-do	di	ſum	dere
de-primo	preſſi	preſſum	primere
dep-ſo	ſui	ſtum & ſitum	ſere
deſcen-do	di	ſum	dere
deſci-ſco	vi	tum	ſcere
deſcri-bo	pſi	ptum	bere
deſer-o	ui	tum	ere
deſi-no	vi & ii	tum	nere
deſip-io	ui	itum	ere
deſ-picio	pexi	pectum	picere
deſtitu-o	i	tum	ere
deſtru-o	xi	ctum	ere
detra-ho	xi	ctum	here
di-co	xi	ctum	cere
differo	diſtuli	dilatum	differre
diff-ido	iſus ſum	iſum	idere
dige-ro	ſſi	ſtum	rere
dil-igo	exi	ectum	igere
dilu-o	i	tum	ere
dimi tto	ſi	ſſum	ttere
dir-igo	exi	ectum	igere
dir-imo	emi	emtum	imere
diru-o	i	tum (*ius.*)	ere
diſco	didici	diſcitum (*Appule-*	diſcere
diſ-cerno	crevi	cretum	cernere
diſcur-ro	ri	ſum	rere
diſcu-tio	ſſi	ſſum	tere
diſpo-no	ſui	ſitum	nere
diſpun-go	xi	ctum	gere
diſſer-o	ui	tum	ere

Præs.	*Prat.*	*Supin.*	*Infin.*
Dissol-vo	vi	utum	vere
dis-tero	trivi	tritum	terere
distin guo	xi	ctum	guere
distra-ho	xi	ctum	here
distribu-o	i	tum	ere
divi-do	si	sum	dere
du-co	xi	ctum	cere
E			
Edisse-ro	rui	rtum	rere
edi-co	xi	ctum	cere
edo	edi	esum	edere
edo	edidi	editum	edere
edu-co	xi	ctum	cere
effero	extuli	elatum	efferre
ef-ficio	feci	fectum	ficere
effr-ingo	egi	actum	ingere
effin-go	xi	effictum	gere
ege-ro	ssi	stum	rere
ej-icio	eci	ectum	icere
elic-eo	ui	itum	ere
el-igo	egi	ectum	igere
emer-go	si	sum	gere
emo	emi	emptum	emere
er-igo	exi	ectum	igere
erip-io	ui	ereptum	ere
eru-o	i	tum	ere
eva-do	si	sum	dere
eve ho	xi	ctum	here
evello	evulsi	evulsum	evellere
emun-go	xi	ctum	gere
ever-ro	ri	sum	rere
ever-to	ti	sum	tere
evol-vo	vi	utum	vere
excale-facio	feci	factum	facere
exce-do	cessi	cessum	cedere
ex-cello	cellui	celsum	cellere
ex-cipio	cepi	ceptum	cipere
exclu-do	si	sum	dere
ex-cerno	crevi	cretum	cernere
excu-tio	ssi	ssum	tere
excu-do	di	sum	dere
exe-do	di	sum	dere
exer-o	ui	tum	ere

Ex-igo

Præsens	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
Exi-go	egi	actum	igere
exi-mo	emi	emtum	imere
expen-do	di	sum	dere
explo-do	si	sum	dere
expo-no	sui	situm	nere
ex-primo	pressi	pressum	primere
expun-go	xi	ctum	gere
exqui-ro	sivi	situm	rere
exten-do	di	sum	dere
extin-guo	xi	ctum	guere
extollo	extuli	elatum	extollere
extrudo	si	sum	dere
exu-o	i	tum	ere
F			
Facesso	si, sivi	sum & situm	sere
facio	feci	factum	facere
fallo	fefelli	falsum	fallere
fero	tuli	latum	ferre
figo	fixi	fixum	figere
findo	fidi	fissum	fingere
fin-go	xi	fictum	gere
flect-o	xi	xum	ctere
flu-o	xi	xum *antiq.* ctum	ere
fo-dio	di	ssum	dere
frango	fregi	fractum	frangere
fre-mo	mui	mitum	mere
fre-ndo	ndi	ssum	ndere
fri-go	xi	xum & ctum	gere
fu-gio	gi	gitum	gere
fundo	fudi	fusum	fundere
G			
Gem-o	ui	itum	ere
ge-ro	ssi	stum	rere
gigno	genui	genitum	gignere
I			
Jacio	jeci	jactum	jacere
igno-sco	vi	tum	scere
illu-do	si	sum	dere
imbu-o	i	tum	ere
immer-go	si	sum	gere
im-pello	puli	pulsum	pellere
impen-do	di	sum	dere
imp-ingo	egi	actum	ingere

Impono

Præs.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
Impo-no	sui	situm	nere
Ince-do	ssi	ssum	dere
inci-do	di	incisum	dere
inc-ipio	epi	eptum	ipere
inclu-do	si	sum	dere
incumbo	incubui	incubitum	incumbere
incu-tio	ssi	ssum	tere
in-do	didi	ditum	dere
indu-o	i	tum	ere
infe-ro	intuli	illatum	inferre
inf-icio	eci	ectum	icere
infli-go	xi	ctum	gere
infu-ndo	di	sum	ndere
injun-go	xi	ctum	gere
inqui-ro	sivi	situm	rere
inse-ro	rui	rtum	rere
inse-ro	vi	insitum	rere
ins isto	titi	titum	istere
institu-o	i	tum	ere
instruo	xi	ctum	ere
insum-o	si	tum	ere
intelli-go	exi	ectum	igere
inten-do	di	sum & tum	dere
interc-do	ssi	ssum	dere
interclu do	si	sum	dere
interdi-co	xi	ctum	cere
inter-ficio	feci	fectum	ficere
inter-imo	emi	emtum	imere
inter mitto	misi	missum	mittere
interpo-no	sui	situm	nere
inter rumpo	rupi	ruptum	rumpere
inva-do	si	sum	dere
invol vo	vi	utum	vere
inu-ro	ssi	stum	rere
irre-po	psi	ptum	pere
irru-o	i	tum	ere
jun-go	xi	ctum	gere
L			
Laces so	sivi & ii	situm	sere
læ-do	si	sum	dere
lin-go	xi	ctum	gere
lino	lini, livi & levi	litum	linere
linquo	liqui	lictum	linquere

Præs.	*Prat.*	*Supin.*	*Infin.*
Lu-do	si	sum	dere
lu-o	i	itum	ere
M			
maledi-co	xi	ctum	cere
man-do	di	sum	dere
mansue-sco	evi	tum	escere
mer-go	si	sum	gere
me-to	ssui	ssum	tere
min-go	xi	mictum	gere
minu-o	i	tum	ere
mitto	misi	missum	mittere
mo-lo	lui	litum	lere
mun-go	xi	ctum	gere
N			
Ne-cto	xi & xui	xum	ctere
neg-ligo	lexi	lectum	ligere
nosco	novi	notum	noscere
O			
Obd-o	idi	itum	ere
obdu-co	xi	ctum	cere
obj-icio	eci	ectum	icere
obnu bo	psi	ptum	bere
obru-o	i	tum	ere
obs-isto	titi	titum	istere
obstru-o	xi	ctum	ere
occi-do à *cado*	di	occasum	dere
occi do à *cædo*	di	occisum	dere
occlu-do	si	sum	dere
occ-ipio	epi	eptum	ipere
occu-lo	lui	ltum	lere
occu-mbo	bui	bitum	mbere
occur-ro	ri	sum	rere
offen-do	di	sum	dere
offero	obtuli	oblatum	offerre
off-icio	eci	ectum	icere
offu-ndo	di	sum	ndere
olf-acio	eci	actum	acere
omi-tto	si	ssum	ttere
oppe-to	tii vel tivi	titum	tere
oppo-no	sui	situm	nere
oppr-imo	essi	essum	imere
osten-do	di	sum	dere

Pando

Præs.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
P			
Pando	pandi	passum & pansum	pandere
pango	pepigi & panxi	pactum (sum	pangere
parco	peperci & parsi	parcitum & par-	parcere
pario	peperi	partum	parere
parvipen-do	di	sum	dere
pasco	pavi	pastum	pascere
pe-cto	xui & xi	xum & ctum	ctere
pedo	pepedi	peditum	pedere
pel-liceo	lexi	lectum	licere
pello	pepuli	pulsum	pellere
pendo	pependi	pensum	pendere
per-cello	culi	culsum	cellere
per-cipio	cepi	ceptum	cipere
percu-tio	ssi	ssum	tere
perdu-co	xi	ctum	cere
per-ficio	feci	fectum	ficere
per fringo	fregi	fractum	fringere
per-go	rexi	rectum	gere
per-imo	emi	emtum	imere
per-mitto	misi	missum	mittere
perpen-do	di	sum	dere
pers-isto	titi	titum	istere
persp-icio	exi	ectum	icere
per-tingo	tigi	tactum	tingere
pe-to	tii, tivi	isum	tere
pin-go	xi	pictum	gere
pin-so	sui	situm, sum & pi-(stum	sere
plan-go	xi	ctum	gere
plau-do	si	sum	dere
ple-cto	xi, & xui	xum	ctere
plu-o	i & *antiquè* vi	tum	ere
po-no	sui	situm	nere
porr-igo	exi	ectum	igere
porten-do	di	tum	dere
præce-do	ssi	ssum	dere
præci-do	di	sum	dere
præ-cipio	epi	eptum	ipere
præclu-do	si	sum	dere
præcurro	cucurri & curri	cursum	currere
prædi-co	xi	ctum	cere
præ-fero	prætuli	prælatum	præferre
præf-icio	eci	ectum	icere

Præsens.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
Præpo-no	sui	situm	nere
præsum-o	si	tum	ere
prehen-do	di	sum	dere
premo	pressi	pressum	premere
proce-do	ssi	ssum	dere
proci-do	di	sum	dere
procu-do	di	sum	dere
pro-do	didi	ditum	dere
produ-co	xi	ctum	cere
profero	protuli	prolatum	proferre
prof-icio	eci	ectum	icere
pro-jicio	jeci	jectum	jicere
promi tto	si	ssum	ttere
prom-o	psi	ptum	ere
pro-pello	puli	pulsum	pellere
propo-no	sui	situm	nere
proscri-bo	psi	ptum	bere
prosp-icio	exi	ectum	icere
pros-terno	stravi	stratum	sternere
prosti-tuo	tui	tutum	tuere
prote-go	xi	ctum	gere
prote-ro	trivi	tritum	terere
protra-ho	xi	ctum	here
pungo	pupugi & punxi	punctum	pungere

Q

Quæ-ro	sivi	situm	rere
qua-tio	ssi	ssum	tere
quie-sco	vi	tum	scere

R

Ra-do	si	sum	dere
ra-pio	pui	tum	pere
rece-do	ssi	ssum	dere
reci-do à *Cado*	di	recasum	dere
reci-do à *Cædo*	di	sum	dere
reci-no	nui	recentum	nere
rec-ipio	epi	eptum	ipere
recondo	di & didi	ditum	dere
red-do	didi	ditum	dere
red-igo	egi	actum	igere
red-imo	emi	emtum	imere
refero	retuli	relatum	referre
ref-icio	eci	ectum	icere
rege-ro	ssi	stum	rere
re-go	xi	ctum	gere

Præs.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
Re-jicio	jeci	jectum	jicere
re-lino	livi	litum	linere
renu-o	i	tum	ere
re-pello	puli	pulsum	pellere
repen-do	di	sum	dere
repe-to	tii, tivi	titum	tere
re-po	psi	ptum	pere
re-posco	poposci	poscitum	poscere
repreben-do	di	sum	dere
repr-imo	essi	essum	imere
re-pungo	pupugi & punxi	punctum	pungere
requi-ro	sivi	situm	rere
res-isto	titi	stitum	istere
resp-icio	exi	ectum	icere
respu-o	i	tum	ere
restitu-o	i	tum	ere
resu-o	i	tum	ere
retroce-do	ssi	ssum	dere
re-vello	vulsi	vulsum	vellere
rin-go	xi	rictum	gere
ro-do	si	sum	dere
rum-po	rupi	ruptum	pere
S			
Sa-pio	pui & pivi	pitum	pere
scalp-o	si	tum	ere
scan-do	di	sum	dere
scindo	scidi	scissum	scindere
scri-bo	psi	ptum	bere
sculp-o	si	tum	ere
sece-do	ssi	ssum	dere
sedu-co	xi	ctum	cere
sege-ro	ssi	stum	rere
sejun-go	xi	ctum	gere
sel-igo	egi	ectum	igere
sero (*pro semino*)	sevi	satum	serere
ser-o (*pro ordino*)	ui	tum	ere
ser-po	psi	ptum	pere
si-no	vi	situm	nere
sisto (*activum*)	stiti	statum	sistere
sol-vo	vi	utum	vere
spar-go	si	sum	gere
sperno	sprevi	spretum	spernere
spu-o	i	tum	ere

Præs.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
Statu-o	i	tum	ere
sterno	stravi	stratum	sternere
stre-po	pui	pitum	pere
strin-go	xi	strictum	gere
stru-o	i	ctum	ere
sub-do	didi	ditum	dere
sub-igo	egi	actum	igere
sub-jicio	jeci	jectum	jicere
submer go	si	sum	gere
submi-tto	si	ssum	ttere
subne-cto	xui, xi	xum	ctere
substitu-o	i	tum	ere
subterfu-gio	gi	gitum	gere
subver-to	ti	sum	tere
succe-do	ssi	ssum	dere
succur-ro	ri	sum	rere
sue sco	vi	tum	scere
suff-icio	eci	ectum	icere
suffu-ndo	di	sum	ndere
sugge-ro	ssi	stum	rere
su-go	xi	ctum	gere
sum-o	si	tum	ere
su-o	i	tum	ere
suppe-to	tii, tivi	titum	tere
suppo-no	sui	situm	nere
sur-go	rexi	rectum	gere
sus cipio	cepi	ceptum	cipere
suspen-do	di	sum	dere
susp-icio	exi	ectum	icere
T			
Tango	tetigi	tactum	tangere
te-go	xi	ctum	gere
tem-no	psi	ptum	nere
tendo	tetendi	tensum & tum	tendere
ter-go	si	sum	gere
tero	trivi	tritum	terere
te-xo	xui	xtum & xum	xere
tin-go	xi	ctum	gere
tollo	sustuli	sublatum	tollere
tra-do	didi	ditum	dere
tradu-co	xi	ctum	cere
tra-ho	xi	ctum	here
tra-jicio	jeci	jectum	jicere

Præs.	Præt.	Supin.	Infin.
Transad-igo	egi	actum	igere
transcen-do	di	sum	dere
transcri-bo	psi	ptum	bere
trans-fero	tuli	latum	ferre
trans igo	egi	actum	igere
transmi-tto	si	ssum	ttere
tribu-o	i	tum	ere
tru do	si	sum	dere
tundo	tutudi	tusum & tunsum	tundere
V			
Ve-ho	xi	ctum	here
vello	velli & vulsi	vulsum	vellere
ven-do	didi	ditum	dere
ver-ro	ri	sum	rere
ver-to	ti	sum	tere
vilipen-do	di	sum	dere
vinco	vici	victum	vincere
vis-o	i	um	ere
vi-vo	xi	ctum	vere
un-go	xi	ctum	gere
vol-vo	vi	utum	vere
vom-o	ui	itum	ere
uro	ussi	ustum	urere

Verba Tertiæ Conjugationis *Supino* carentia.

Præsens.	Pr.	Infin.	Præs.	Prat.	Inf.
Abnu-o	i	ere	De-go	gi	gere
acci-do	di	ere	delit esco	ui	escere
an-go	xi	dere	despu o	i	ere
annu-o	i	ere	destert-o	ui	ere
antecel-lo	lui	lere	dispesc-o	ui	ere
B			desum	defui	deesse
Batu-o	i	ere	*E*		
C			Elin-go	xi	gere
Cal-vo	i	ere	erube-sco	ui	escere
clan-go	xi	gere	evan-esco	ui	escere
clu-o	i	ere	excand-esco	ui	escere
conci-do	di	dere	excell-o	ui	ere
congruo	i	ere	exci-do	di	dere
conqu-inisco	exi	iniscere	exspu-o	i	ere
conspu-i	i	ere	exstin-go	xi	gere
D			*I*		
Deci-do	di	dere	Incess-o	i	ere

Ingruo

Præsens	*Præt.*	*Infin.*	*Præs.*	*Præt.*	*Infin.*
Ingru-o	i	ere	Procid o	i	ere
innu-o	i	ere	pro-sum	fui	desse
inspu-o	i	ere	psall-o	i	ere
intrem-o	ui	ere	*R*		
L			Refell-o	i	ere
Lamb-o	i	ere	resip-isco	ui	iscere
linquo	liqui	linquere	refri-gesco	xi	gescere
M. N O.			respu-o	i	ere
Matur-esco	ui	escere	rud-o	i	ere
mal-o	ui	le	*S*	*spauterius.*	
metu-o	i	ere	Satago	egi (*De-*	agere
min-go	xi	gere	scab-o	i	ere
Nol-o	ui	le	sen-esco	ui (*la*	escere
Ob sum	fui	esse	sid o	i (*Columel.*	ere
obti-ngo	gi	ngere	stert-o	ui	ere
P			strid-o	i	ere
Permetuo	i	ere	*T & V.*		
po-sco	posci	scere	Trem-o	ui	ere
possum	potui	posse	Volo	volui	velle
præcell-o	ui	ere			

Verba tertiæ Conjugationis Præterito & Supino *carentia.*

Præs.	*Infin.*	*Præs.*	*Infin.*
Acesc-o	ere	Impesc-o	ere
Ægresc-o	ere	Inverg-o	ere
Ambig-o	ere	Ingravesc-o	ere
Attol-o	ere	Labasc-o	ere
Deverg-o	ere	Liquesc-o	ere
Dehisc-o	ere	Marcesc-o	ere
Ditesc-o	ere	Mitesc-o	ere
dulcesc-o	ere	Obsolesc-o	ere
Edormisc-o	ere	Pubesc-o	ere
Exardesc-o	ere	Raresc-o	ere
Expallesc-o	ere	Repuerasc-o	ere
Fatisc-o	ere	revalesc-o	ere
Flaccesc-o	ere	Sist-o (*neutrum*)	ere
Fur-o	ere	Sylvesc-o	ere
Glisc-o	ere	Teneresc-o	ere
gravesc-o	ere	Vad-o	ere
Hisc-o	ere	Verg-o	ere
Herbesc-o	ere		

Verba

Verba *Deponentia* tertiæ Conjugationis, conjugantur ut,

Præs.	*Præter.*	*Infin.*
Legor	*lectus sum.*	*legi*
Ab-utor	usus sum	uti
Ad-ipiscor	eptus sum	ipisci
Aggr-edior	essus sum	edi
Ap-iscor	tus sum	isci
Asse-quor	cutus sum	qui
C		
Collo-quor	cutus sum	qui
Comm-iniscor	entus sum	inisci
Com-patior	passus sum	pati
Comple-ctor	xus sum	cti
Congre-dior	ssus sum	di
Conni-tor	sus *vel* xus sum	ti
Conque-ror	stus sum	ri
Conse-quor	cutus sum	cuti
D		
Def-atiscor	essus sum	atisci
Digre-dior	ssus sum	di
Dela-bor	psus sum	bi
Dila-bor	psus sum	bi
Dena-scor	tus sum	ci
Depa-ciscor	ctus sum	cisci
E		
Egre-dior	ssus sum	di
Ela-bor	psus sum	bi
Elo-quor	cutus sum	qui
Emor-ior	tuus sum	i
Eni-tor	sus *vel* xus sum	ti
Exe-quor	cutus sum	qui
Exper-giscor	rectus & gitus sum.	gisci

(Sic *Diomedes* distinguit; ut *expergitus* sit sponte evigilans; *experrectus* verò sit aliunde excitatus.)

F & G		
Fatiscor	fessus sum	fatisci
Fru-or	itus *vel* ctus sum	i
Fun-gor	ctus sum	gi
Gradior	gressus sum	gradi
I		
Illa-bor	psus sum	bi
Immo-rior	rtuus sum	ri
Ind-ipiscor	eptus sum	ipisci

Ingredior

Præsens.	*Præter.*	*Infin.*
Ingre-dior	ssus sum	di
Inna-scor	tus sum	sci
Inni-tor	xus sum	ti
Inse-quor	cutus sum	qui
Introgre-dior	ssus sum	di
Invehor	ctus sum	hi
Irascor	tus sum	sci
L. M. N. O.		
La-bor	psus sum	bi
Lo-quor	cutus sum	qui
Mor-ior	tuus sum	i
Na-scor	tus sum	sci
Nanciscor	nactus sum	nancisci
Ni-tor	sus *vel* xus sum	ti
Ob-nitor	sus *vel* xus sum	ti
Obli-viscor	tus sum	visci
Orior, eris	ortus sum	ori
P		
Pa-ciscor	ctus sum	cisci
Pa-tior	ssus sum	ti
Perse-quor	cutus sum	qui
Prof-iciscor	ectus sum	icisci
Progre-dior	ssus sum	di
Prola-bor	psus sum	bi
Prolo-quor	cutus sum	qui
Prose-quor	cutus sum	qui
Q. R. S.		
Que-ror	stus sum	ri
Regre-dior	ssus sum	di
Rela-bor	psus sum	bi
Rena-scor	tus sum	sci
Rever-tor	sus sum	ti
Sequor	cutus sum	qui
Subse-quor	cutus sum	qui
T		
Transgre-dior	ssus sum	di
Ulciscor	ultus sum	ulcisci
Utor	usus sum	uti

Quinque Deponentia *Præterito & Supino carentia.*

Præsens	*Infin.*	*Præs.*	*Infin.*
Calvor	calvi	Ringor	ringi
Linquor	liqui	Vescor	vesci
Reminiscor	reminisci		

Quarta

QUARTA CONJUGATIO.

Exempla omnia uſitatiſſima quartæ Conjugationis, unà cum Exceptionibus.

Præſ.	*Prat.*	*Supin.*	*Infin.*
Audio	*audivi*	*auditum*	*audire*
Abligurio	rivi	ritum	rire
accio	ivi	itum	ire
adeo	adivi	aditum	adire
ad-venio	veni	ventum	venire
amb-io	ivi	itum	ire
amic-io	ui & xi	ctum	ire
aper-io	ui	tum	ire
B			
Balbut-io	ivi	itum	ire
C			
Cambio	bivi *vel* pſi	pſum	bire
cio	civi	citum	cire
circueo	circuivi	circuitum	circuire
circum-venio	veni	ventum	venire
con-dio	divi	ditum	dire
comper-io	i	tum	ire
conſentio	ſi	ſum	tire
con-venio	veni	ventum	venire
custo-dio	divi	ditum	dire
D			
Defin-io	ivi	itum	ire
deper-eo	ii & ivi	itum	ire
de-ſilio	ſilui & ii	ſultum	ſilire
de-venio	veni	ventum	venire
devin-cio	xi	ctum	cire
diſper-tio	ſi	ſum	tire
diſſen-tio	ſi	ſum	tire
dorm-io	ivi	itum	ire
E			
Ebull-io	ivi	itum	ire
eo	ivi	itum	ire
erud-io	ivi	itum	ire
eſur-io	ivi	itum	ire
even-io	i	tum	ire
ex-cio	ivi	itum	ire
exhau-rio	ſi	ſtum	rire
exeo	ivi	itum	ire

Exſilio

Præsen.	*Præt.*	*Supin.*	*Infin.*
Exsil-io	vi *vel* ii	exsultum	ire
exina-nio	nivi	nitum	nire
exspo-lio	livi	litum	lire
F			
Far-cio	si	tum & ctum	cire
ful-cio	si	tum	cire
G			
Gannio	nivi	nitum	nire
gar-rio	rivi	ritum	rire
gest-io	ivi	itum	ire
grun-nio	nivi	nitum	nire
H			
Hau-rio	si	stum	rire
Hinn-io	ivi	itum	ire
I			
Impedio	divi	ditum	dire
imper-tio	tivi	titum	tire
insan-io	ivi	itum	ire
insig-nio	nivi	nitum	nire
inven-io	i	tum	ire
irre-tio	tivi	titum	tire
L			
Lasciv-io	i	itum	ire
ligur-io	ivi	itum	ire
M			
Moll-io	ivi	itum	ire
mun-io	ivi	itum	ire
N			
Nequ-eo	ivi, ii	itum	ire
nesc-io	ivi	itum	ire
O			
Obed-io	ivi	itum	ire
ob-eo	ivi	itum	ire
obgann-io	ivi	itum	ire
obven-io	i	tum	ire
oper-io	ui	tum	ire
P			
Per-eo	ivi	itum	ire
perpol-io	ivi	itum	ire
perven-io	i	tum	ire
pip-io	ivi	itum	ire
pol-io	ivi	itum	ire

Præs.	*Prat.*	*Supin.*	*Infin.*
Præped-io	ivi	itum	ire
præsag-io	ivi	itum	ire
præsen-tio	si	sum	tire
prur-io	ui	itum	ire
prod-eo	ii & ivi	itum	ire
pros-ilio	ilui	ultum	ilire
pun-io	ivi	itum	ire
Q			
Queo	quivi	quitum	quire
R			
Rau-cio	si	sum	cire
red-eo	ii	itum	tire
redhost-io	ivi	itum	ire
redim-io	ivi	itum	ire
refer-cio	si	tum	cire
reper-io	i	tum	ire
resar-cio	si	tum	cire
resc-io	ivi	itum	ire
resil-io	ui & ii	resultum	ire
revin-cio	xi	ctum	cire
S			
Sal-io (*pro sale conspergo*)	ivi	itum	ire
sal-io (*pro salto*)	ui & ii	tum	ire
san cio	xi, civi	itum & ctum	ire
sar-cio	si	tum	cire
sarrio	ivi	itum	ire
scio	scivi	citum	scire
sen-tio	si	sum	tire
sepel-io	ivi	sepultum	ire
sep-io	si	tum	ire
serv-io	ivi	itum	ire
singult-io	ivi	itum	ire
sit-io	ivi	itum	ire
sop-io	ivi	itum	ire
stabil-io	ivi	itum	ire
sub-eo	ivi	itum	ire
subven-io	i	tum	ire
suffui-cio	si	tum	cire
T			
Tinnio	ivi	itum	ire
trans-eo	ivi	itum	ire
trans-ilio	ilui	ultum	ire
tuss-io	ivi	itum	ire

Præs.	Præter.	Supin.	Infin.
V			
Vag-io	ivi	itum	ire
ven-eo	ii	tum	ire
ven-io	i	tum	ire
vin-cio	xi	ctum	cire
un-io	ivi	itum	ire

Verba quartæ Conjugationis Supino *carentia.*

Præsen.	Præt.	Infin.
Cæcut-io	ivi	ire
Fer-io	ii (*Charisius*)	ire
Gest-io	ivi	ire
Inept-io	ivi	ire
Nuptur-io	ii	ire
Partur-io	ivi	ire
Scatur-io	ivi	ire

Verba duo Præterito & Supino carentia.

Cænaturio cænaturire
Micturio micturire, & quædam alia meditativa, quæ inter legendum occurrent.

Verba Deponentia *quartæ Conjugationis, conjugantur ut*

Præs.	Præter.	Infin.
Audior	*auditus sum*	*audiri*
Ador-ior	tus sum	iri
amol-ior	itus sum	iri
Bland-ior	itus sum	iri
Demol-ior	itus sum	iri
Eme-tior	nsus sum	tiri
Exper-ior	tus sum	iri
Larg-ior	itus sum	iri
Ment-ior	itus sum	iri
met-ior	mensus sum	iri
mol-ior	itus sum	iri
Opper-ior	tus sum	iri
ordior	orsus sum	ordiri
orior	ortus sum	oriri
Part-ior	itus sum	iri
poti-or	itus sum	iri
Sort-ior	itus sum	iri

Quædam

Quædam Verba habent duplex *Præteritum*.

Præsens.	*Præt.*	*Infin.*
Cæno	cænavi & cænatus sum	cænare
Juro	juravi & juratus sum	jurare
Titubo	titubavi & titubatus sum	titubare
Careo	carui & cassus sum	carere
Pateo	patui & passus sum	patere
Placeo	placui & placitus sum	placere
Prandeo	prandi & pransus sum	prandere
Mereor	merui & meritus sum	merere
Sic Commereor	commerui & commeritus sum	commerere
Nubo	nupsi & nuptus sum	nubere
Confido	confidi & confisus sum	confidere
Suesco	suevi & suetus sum	suescere
Sic Assuesco	assuevi & assuetus sum	assuescere
Veneo	venii & venditus sum	venire

Quædam adduntur Impersonalia: ut

Libet	libuit & libitum est	libere
Licet	licuit & licitum est	licere
Miseret	miseruit & misertum est	miserere
Piget	piguit & pigitum est	pigere
Pudet	puduit & puditum est	pudere
Tædet	tæduit & tæditum est	tædere

Quædam Verba usitatè efferuntur per *O* vel *Or*, ut

Assentio assentire, & Assentior assentiri
Alterco altercare, & Altercor altercari
Auguro augurare, & auguror augurari
Demolio demolire, & demolior demoliri
Fabrico fabricare, & fabricor fabricari
Fluctuo fluctuare, & Fluctuor fluctuari
Illachrymo illachrymare, & Illachrymor illachrymari
Jurgo jurgare, & Jurgor jurgari
Luxurio luxuriare, & luxurior luxuriari
Munero munerare, & muneror munerari
Populo populare, & Populor populari.

Quædam Verba ejusdem significationis, diversam Conjugationem habent: ut

Denso densas are
Denseo denses ere. *Virg. 1. Georg. v. 429.*
Duro duras are.

Dureo

Dureo dures ere. *Virg.* 1. *Geor.* v. 71.
Cieo cies ciere.
Cio cis cire.
Ferveo ferves ere. *Virg.* 1. *Geor.* v. 456.
Excelleo excelles ere.
Excello excellis ere.
Fulgeo fulges ere.
Fulgo fulgis ere. *Virg.* 8. *Æn.* v. 671.
Sono sonas are.
Sono sonis ere. *Lucr. Lib.* v. 162.
Oleo oles ere.
Oleo olis ere. *Plaut. Mostel. sc.* exi. v. 4.
Strideo strides ere. *ex Prisc. l.* 8.
Strido stridis ere. *Virg.* 4. *Georg.* v. 556.
Tergeo terges ere. *Virg.* 7. *Æn.* v. 611.
Tergo tergis ere.
Tueor tueris eri.
Tuor tueris i. *Statius* 1. *Achilleid.* v. 131.
Lavo lavas are.
Lavo lavis ere. *Horat. lib.* 1. *Sat.* 5. v 409.

Hæc quatuor Verba (Conjugationis tertiæ) in Imperativo *e* abjiciunt; ut *Dic*, *Duc*, *Fac*, *Fer*. Composita tamen à *Facio* retinent *e*; ut *Effice*, *Confice*, *Perfice* &c. Apud *Plautum* simplicia quoque occurrunt. *Face*, *Duce* &c. sed imitandum non est.

Syncope sæpiùs fit in præteritis in *vi*; ut *Revocâsti* pro *revocavisti*, *Petiit* pro *petivit*, *Admôrunt* pro *admoverunt*. Et in aliis etiam; ut *Extinxti* pro *extinxisti*, *Surpite* pro *surripite*, *Surrêxe* pro *surrexisse* &c.

DE PARTICIPIO.

Participium est pars Orationis, quæ tum Casus tum Tempora habet.

Participio accidunt septem: *Tempus*, *Genus*, *Numerus*, *Casus*, *Significatio*, *Figura*, *Declinatio*.

Tempora Participiorum sunt tria.

Præsens in *ans* & *ens*; nasciturque ab omni verborum genere exceptis passivis; ut *Amans*, *Serviens*, *Amplectens*, *Utens*.

Præteritum in *tus*, *xus*, *sus*; fitque à Verbis passivis, Communibus & Deponentibus; ut *Amatus*, *Amplexus*, *Usus*. Et à quibusdam neutris; quæ videlicet præteritum formant more passivorum; ut *Gavisus*, *ausus*. Quibus adde *Pransus*, *cœnatus*. Unum in *uus* reperitur; ut *Mortuus* à *Morior*.

Futurum activum in *rus*; oriturque ex omni genere Verborum exceptis passivis; ut *Amaturus*, *Serviturus*, *Amplexurus*, *Usurus*.

Futurum passivum in *dus*, fitque à Passivis & Communibus; ut *Amandus*, *Amplectendus*. Interdum etiam à Deponentibus, quæ aliquando

quando fuerunt Communia; ut, *Sequendus*, à sequor. *Ulciscendus* ab ulciscor. Et à quibusdum Neutro passivis; ut. *Audendus*, *cœnandus*, *jurandus*, *placendus*.

De Formatione Participiorum.

Participia præsentis temporis fiunt à prima persona præteriti imperfecti, syllaba *bam* vel *bar* mutata in *ns*; ut, *Amabam*, *amans*. *Complectebar*, *complectens*.

Participia præteriti temporis fiunt à priore supino, mutata litera *m* in *s*; ut, *Amatum*, *amatus*. *Complexum*, *complexus*.

Participia futuri in *rus*, fiunt item à priore supino, *m* litera versa in *rus*; ut, *Amatum*, amaturus. *Servitum*, Serviturus Excipe *Oriturus*, *Nasciturus*, *Moriturus*, & Participia in *aturus*; à verbis quibusdam primæ Conjugationis, quorum supinum in *itum* & *ctum* exit; ut, *Cubaturus*. *Fricaturus*.

Participia in *dus*, fiunt à Genitivis Participiorum præsentis temporis, *tis* syllaba mutata in *dus*, *da*, *dum*; ut, *Amans*, *amantis*: Amandus, amanda, amandum. *Complectens*, *complectentis*: Complectendus, complectenda, complectendum.

Participia in *us*, sunt generis omnis; ut, *Amans*, *Legens*.

Participia in *us*, sunt generis masculini; ut, *Amatus*, in *a*, feminini; ut, *Amata*: in *um*, neutri; ut, *Amatum*.

NUMERUS.

Numeri sunt duo. { Singularis; ut, *Amans*. Pluralis; ut, *Amantes*.

CASUS.

Casus sunt totidem quot in Nomine: *Nominativus*, *Gen*, *Dat*. *Acc*. *Voc*. *Abl*.

SIGNIFICATIO.

Significationes Participiorum sunt tres.

Activa; ut, *Amans*, *Dimetiens*.

Passiva; ut, *Amatus*, *Dimensus*.

Neutra; ut, *Sedens*, *Locutus*.

FIGURA.

Figuræ sunt duæ. { Simplex; ut, *Amans*. Composita; ut, *Adamans*.

DECLINATIO.

Declinationes sunt tres.

Prima cujus Genitivus terminatur *æ* dipthongo; ut, *Amata*, *amatæ*.

Secunda cujus Genitivus terminatur litera *i*; ut, *Amatus*, *amati*.

Tertia cujus Genitivus terminatur syllaba *is*; ut, *Amans*, *amantis*.

Duobus modis degenerant Participia in Nomina.

(I.) Cùm amittunt casum sui verbi; ut *Amans vini*: dicitur enim, *Amo vinum*.

II.) Cùm tempus significare desinunt; ut *Doctus*, pro homine gnaro, *acceptus* pro *grato*. Duo enim alii modi, quos nonnulli addunt, scilicet partim *comparatione*, partim verò *compositione*, ad hos referri possunt.

DE ADVERBIO.

ADverbium est pars Orationis, quæ vocibus addita, earum significationem explanat ac definit; ut *Raro* loquitur, *Bene* peritus.

Adverbio accidunt quatuor { Significatio, Comparatio } { Species, Figura.

SIGNIFICATIO.

Significationes Adverbiorum sunt variæ,

Optandi; ut *Utinam, ó utinam, ô si.*

Vocandi; ut *Heus, Eho.*

Interrogandi; ut *Cur? Quare? Quid ita? Quamobrem?*

Respondendi affirmatè; ut *Etiam, Ita, Maximè, Quidni.*

Confirmandi; ut *Profectò, Sanè, Certè.*

Negandi; ut *Non, Nequaquam, Minimè. Haud, Haudquaquam.*

Dubitandi; ut *Forsan, Forsitan, Fortassis, Fortasse.*

Hortandi; ut *Eja, Agedum, Agite.*

Prohibendi; ut *Ne.*

Demonstrandi; ut *En, Ecce.*

Eligendi vel Corrigendi; *Potiùs, Imò*

Comparandi; ut *Magis, Minus, Fortiùs.*

Congregandi; ut *Simul, Unà, Pariter.*

Separandi; ut *Seorsim, Separatim.*

Intendendi; ut *Adeo, Admodum, Valde,*

Remittendi; ut *Vix, Ægre.*

Temporis; ut *Hodie, Cras, Perendie, Heri, Nudius tertius.*

Personalia; ut *Quicum, Mecum, Tecum, Secum, Quibuscum, Nobiscum, Vobiscum.*

Loci; ut *Ubi, Hic, Istic, Illic.*

Quò? Huc, Istuc, Illuc.

Quorsum? horsum, istorsum, illorsum

Unde? Hinc, Istinc, Illinc.

Quà? Hac, Istac, Illac, Rectà

Numeri; ut *Semel, Bis, Ter, Quater, Quinquies, Sexies, Septies, Octies, Novies, Decies, Undecies, Duodecies &c. Vicies, Tricies, Quadragies, Quinquagies, Sexagies, Septuagies, Octogies, Nonagies, Centies, Ducenties, Trecenties &c. Millies, Bis millies.*

Ordinis; ut *Primùm, Deinde, Postremò.*

Eventus,

Eventus; ut *Fortè*, *Fortuitò*
Similitudinis; ut *Sicut*, *Sicuti*, *Ut*, *Uti*,
Diversitatis; ut *Aliter*, *Secus*.
Qualitatis; ut *Prudenter*, *Peritè*, *Eleganter*.
Quantitatis; ut *Parum*, *Modicum*, *Multùm*, *Satis*, *Nimium*.

COMPARATIO.

Gradus Comparationis in Adverbio sunt tres.
Positivus; ut *Doctè*, *Sæpè*, *Rarò*.
Comparativus; ut *Doctiùs*, *Sæpiùs*, *Rariùs*.
Superlativus; ut *Doctissimè*, *Sæpissimè*, *Rarissimè*.

SPECIES.

Species sunt duæ { Primitiva; ut *Heri*, *Cras*.
Derivativa; u *Humaniter* ab *humanus*, *Furtim* à *furor*.

FIGURA.

Figuræ sunt duæ { Simplex; ut *Facilè*, *Sape*.
Composita; ut *Difficilè*, *Persæpe*.

DE CONJUNCTIONE.

Conjunctio est pars Orationis, annectens ordinansque sententiam.
Conjunctioni accidunt tria { Potestas,
Figura, & Ordo.

POTESTAS.

Potestas, id est, significatio est varia; sunt enim aliæ
Copulativæ; ut *Ac*, *Atque*, *Et*, *Que*.
Disjunctivæ; ut *Vel*, *Ve*, *Sive*, *Seu*, *Aut*, *Ne*
Adversativæ; ut *Etsi*, *Tamen* *Quanquam*, *Quamvis* &c.
Illativæ; ut *Ergo*, *Igitur*, *Quare*, *Quocirca* *Quopropter*, *Itaq;* &c.
Causale; ut *Nam*, *Namque*, *Siquidem*, *Quid*, *Quoniam*, *Enim*, *Etenim*, *Qòd*, *Propterea quòd*.
Expletivæ; ut *Quidem*, *Equidem* &c.

FIGURA.

Figuræ sunt duæ { Simplex; ut *Enim*.
Composita; ut *Etenim*.

ORDO.

Ordines Conjunctionum sunt tres.
Præpositivæ conjunctiones sunt, quæ in oratione præponuntur; ut *Aut*, *Ac*, *Atque*, *At*, *Et*, *Vel*, *Nec*, *Neque*, *Nisi*, *Seu*, *Sive*.
Subjunctivæ, quæ in oratione postponuntur; ut *Que*, *Ne*, *Ve*, *Quidem*, *Quoque*, *Autem*, *Verò*, *Enim*.
Communes, quæ in oratione, modò præponuntur, modò postponuntur; ut *Ergo*, *Igitur*, *Itaque*, *Equidem* &c.

DE PRÆPOSITIONE.

Præpositio est pars orationis, quæ cæteris partibus aut separata, aut conjuncta fere præponitur; ut *Eo ad templum*. *Adeo præceptorem*.

Suntque Præpositiones { Separabiles, aut Inseparabiles.

Separabiles dicuntur, quæ etiam extra compositionem inveniuntur. Harum aliæ accusativum, aliæ, ablativum; aliæ utrumque, casum regunt. *Præpositiones Accusativo casui*, servientes sunt hæ,

Ad, apud, ante, adversus, vel adversum, cis, citra, circiter, circa circum, contra, erga, extra, inter, intra, infra ob, juxta, penes, per, pone, præter, post propè, propter, secundum secus, supra, trans, versus, ultra, usque.

Præpositiones *Ablativo casui* servientes sunt sequentes.

A, ab, abs, absque, cum, coram, clam, de, e, ex, pro, præ, procul, palam, sine, tenus.

Quatuor Præpositiones *Accusativo*, vel *Ablativo*, casui servientes. In, Sub, Super, & Subter.

Præpositiones *Inseparabiles* dicuntur, quæ à vocibus, quibus præponuntur separari nequeunt; ut,

Am, Con, Di, Dis, Re, Se } in { Ambigo. Confero. Dinumero. Dispuco. Repeto. Sejungo.

Quædam præpositiones postponi suis casibus inveniuntur.

Cum, Tenus, Versus, Usque, } ut { Quibus *cum*. Pube *tenus*. Angliam *versus*. Ad occidentem *usque*.

DE INTERJECTIONE.

INterjectio est pars Orationis, quæ varios animi affectus indicat. Interjectioni accidit significatio tantùm, quæ varia est.

Laudantis, & aliquando Exultantis; ut, *Euge*.

Exulantis & interdum Insultantis; ut, *Vah*.

Lætantis; ut, *Euax*.

Dolentis, & Ejulantis; ut, *Ah, Heu, Hei, Hoi, Oh*,

Admirantis; ut, *Papè, O, Vah, Hui, Atat*.

Ironiæ; ut, *Hui, O*

Exclamantis; ut, *Pro, O*.

Silentium indicentis; ut, *St*,

Timentis; ut, *Hei*.

Præsagientis malum *vel* miserantis, *vel* Minantis; ut, *Væ*.

Rejicientis; ut, *Apage, Apagesis*.

Execrantis; ut, *Nefas, Infandum, Malùm*

De Etymologia hactenus.

De

DE SYNTAXI.

SYntaxis est recta partium orationis inter se structura sive compositio. Dicitur latinè constructio.

Duplex est Syntaxis. { Perfecta seu analoga, quæ est regularis. Figurata seu anomala, quæ non est regularis, recedens à communibus regularis.

Perfecta seu analoga est convenientia vel rectio.

Convenientia seu concordantia est, quando dictiones certis accidentibus conveniunt.

Quadruplex autem est convenientia { Adjectivi & substantivi; Relativi & antecedentis; Nominativi & verbi; Interrogativi & responsivi.

Rectio est quando dictio regit vel regitur.

Eàque est { Nominum { Substantivorum, Adjectivorum }; Pronominum; Verborum; Participiorum; Adverbiorum. Conjunctionum. Præpositionum. Interjectionum. }

Omnes enim partes orationis regunt casus, exceptâ Conjunctione, quæ tamen certos modos & tempora postulat.

CONCORDANTIA.

Adjectivi & Substantivi.

Regula.

*A*djectivum & Substantivum conveniunt in genere, numero & casu; ut, *Asper equus, Vera gloria. Longum tempus.*

1 *Obs.* Substantivis etiam annumerantur adjectiva cùm substantivè sumuntur; ut, *Fortunate senex. Fallax serenum.*

2. *A*djectivum aliquando usurpatum substantivè, in neutro genere adjicitur substantivis; ut,

Triste lupus stabulis : i. e. res tristis.
Varium & mutabile femina : i. e. varia res & mutabilis.

CONCORDANTIA.

Relativi & Antecedentis.

Regula.

1 Relativum & antecedens concordant in genere, numero & persona: ut, *Deus qui viget Ratio quæ jubet. Animal quod.*

2. Relativum *qui, quæ, quod*, præpositum antecedenti cum eo consentit in casu; aut, *Quam artem. Quas fabulas.*

3. Relativum *qui, quæ quod*, positum inter substantiva diversi generis convenit genere cum utrolibet; ut, *Animal quem*, vel *quod* vocamus *hominem Ignis quæ*, vel *quos sidera vocatis.*

Obser. Interdum in neutro genere relativum refert totam orationem; ut, In tempore ad eam veni, *quod* omnium rerum est primum.

Talis & qualis, tantus & quantus, tot, totidem & quot, sibi mutuò respondere solent; ut *Cum esset talis, qualem te esse video. Non hoc tanti laboris est, quanti videtur. Quot homines, tot causæ.*

CONCORDANTIA
Nominativi & Verbi.
Regula.

1. Nominativus & Verbum personale finiti modi conveniunt in numero & persona; ut *Ego curabo. Tu scribis. Petrus discit.*

Obser. Nominativus primæ & secundæ personæ ferme non exprimitur, nisi discretionis & emphasis causâ; ut *Amavi, liberasti.*

Discretionis causâ; ut *Ego ejeci. Vos introducitis.*

Emphasis causâ, *Tu audes scelestus, nefarius.*

In verbis quorum significatio ad homines vel ad Deum tantùm pertinet, tertiæ personæ nominativus sæpe subauditur; ut *Est, fertur, dicunt, ferunt, aiunt, prædicant, ningit, tonat.*

Infinitivus interdum ponitur vice nominativi; ut, *Peccare eum delectat. Scire tuum nihil est.*

Tota oratio interdum ponitur vice nominativi; ut *Scire aliquid artis est*

2. Vocativus est secundæ personæ & jungitur Imperativo ejusdem numeri & personæ; ut *Nate contende* vincla. *Socii promite* vires.

Aliquando absolutè vocativus ponitur sine verbo; ut *Nate, Carole.*

Aliquando non exprimitur vocativus; ut *Durate, Servate.*

3. Verbum Substantivum *sum* nominativis numero diversis postpositum, cum posteriori consentit: ut, *Amantium iræ amoris redintegratio est.*

4. Verbum interpositum priori debet respondere nominativo: ut, *Dos est* uxoria *lites.*

5. Infinitivus *esse* vult habere ante se, & post se pares casus: ut, *Nolo esse longus. Non mihi licet esse negligenti.*

6. Aliquando nominativus sequitur pro accusativo: ut, *Tutum putavit esse bonus socer*, pro *bonum socerum.*

Regula.

1 Verba substantiva & vocativa & eorum vim habentia regunt post se nominativum: ut, *Sumus incerti. Vocantur sapientes. Liber inscriptus Hortensius.*

Verba Substantiva & absoluta; ut, Sum, Forem, Fio, Existo, Vivo, Vado, &c *Vocativo*; ut, Appellor, Dicor, Nominor, Nuncupor, Vocor, *Similem vim habentia*: ut, Inscribor, Videor, Feror pro Dicor, &c.

2. Quælibet verba possunt habere post se nominativum status aut gestus rei: ut, *Redeo iratus. Venio frequens.*

Sic adjectiva pro adverbiis usurpata; ut, *Agebat se matutinus*, i. e. manè. *Obambulabat nocturnus*, i. e. noctu.

Observ. Aliquando verbum substantivum ponitur cum participio cum verbo; ut, *Sunt pendentia*, i. e. pendent.

CON-

CONCORDANTIA.

Interrogativi & Responsivi.

Regula.

I. Interrogativum & responsivum conveniunt casu; ut, *Quibus rebus fides fit? Argumentis. Quô honore est? Summo.*

1 *Observ.* Fallit hæc regula, quoties interrogatio fit per *Cujus, a, um*; ut, *Cujum pecus? Laniarum.*

2 Aut per dictionem variæ Syntaxeos: ut, *Furtine accusas an homicidii? Utroque.*

3 Fallit denique cùm per possessiva; ut, *Meus, Tuus, Suus, Noster Vester.* respondendum est, ut, *Cujus est hic liber? Meus.*

Duplex Interrogativorum est genus, *Substantiæ & Accidentis. Interrogativum substantiæ* est, cui respondetur ferè per nomen Substantivum, vel pronomen demonstrativum; ut, *Quis quæ quod. Uter, utra, utrum,* Quis eos postulavit? Appius. Uter insidiatus est? Clodius. *Interrogativum accidentis* dicitur, cui respondetur per nomen adjectivum; ut, Qualis fuit Hector? Fortis, magnanimus, &c. Sic respondetur, ad *Quot, quotus quoteni, quotuplus, quotuplex, quotennis*; non tamen per quævis adjectiva; ut, Ad *Quot? Unus, Duo, Tres*; Ad *Quotus?* Primus, Secundus, Tertius, & sic deinceps.

DE Constructione Nominis & Pronominis *Adjectivi & Substantivi.*

De *GENITIVO* post Nomen.

Regula.

I Substantivum regit alterum Substantivum in Genitivo, cum significantur res diversæ; ut, *Scientia juris. Lex veritatis.*

Hic Genitivus sepissimè in adjectivum possessivum mutatur; ut, *Patris domus; Paterna domus.*

II. Adjectiva substantivè in neutro genere posita, regunt Genitivum; ut, *Quid causæ est? Multum dici.*

III. Substantivum regit Genitivum pronominis primitivi; ut, *Arma illius. Fortuna ipsius.*

Observationes circa usum Pronominum.

1. Nomen possessionis repudiat Genitivum pronominis passivi, sed pro eo sumit possessivum; ut, *Filius meus. Pater noster.*

2. Pronomina possessiva, *Meus, tuus, suus, noster, vester,* activè usurpantur; ut, *Amor tuus,* quô me amas. *Cura tua,* quâ tu curas.

3. Genitivi *mei tui, sui nostri,* passivè usurpantur; ut, *Amor tui,* quô amaris. *Desiderium mei,* quô desideror.

4 Possessiva *Meus, tuus, suus, noster, vester,* junguntur quibusdam Genitivis; ut, *Tuum adolescentis studium. Meum ipsius peccatum.*

5. Substantiva partis animi vel corporis; ut sunt, *pars, dimidium, aliquid* admittunt Genitivos *Mei, tui, sui, nostri, vestri*; ut, *Pars mei. Quicquam tui.*

 6. Nu-

6. Numeralia, Comparativa & Superlativa regunt Genitivos nostrûm & vestrûm; ut *Uterque nostrûm. Primus vestrûm.*

Observatio de Reciprocis:

1 Reciproco *Sui, sibi, se,* utimur, cùm tertia persona transit in se ipsam; ut *Ipse sibi displicet.*

Et accedente altero verbo primæ vel secundæ personæ, Reciprocum vim suam retinet, id est, tertia persona redit in seipsam; ut *Orare jussit,* si se ames, *hera, jam ut ad* se venias.

2. Reciproco *Suus* utimur cum tertia persona transit in rem à se possessam; ut *Fera partus suos diligunt.*

3. Vel, cùm res possessa transit ad possessorem; ut *Ulciscentur illum mores sui. Indulsit illi quidem suus pater semper.*

IV. Adjectiva, quæ curam desiderium, memoriam, notitiam atque iis contraria significant, genitivum postulant; ut, *Avida novitatis* natura: *Memor virtutis. Peritus antiquitatis.*

V. Adjectivum verbale aut participiale, in *ax,* regit etiam genitivum; ut, Tempus *edax rerum.*

VI. Alia multa adjectiva verbalibus affinia regunt etiam genitivum; ut, *Exspes vitæ. Degener virtutis* patrum.

VII. Adjectiva partitionis regunt genitivum pluralem; ut *Nulla belluarum. Aliquis amicorum.*

Genitivus potest exponi per, *e, ex, de, inter, ante*; ut, *Nulla inter belluas. Unus de Magistratibus.*

VIII. Genus partitivi & genitivi debet esse conforme; ut, *Cæteri nobilium. Multæ arborum.*

Observ. Collectiva non servant genus partitivi; ut, *Fortissimus gentis.*

IX. Quædam Substantiva partitivè sumpta genitivum habent; ut, *Vespertilio Volucrum.*

X. Comparativus partitivè sumptus, regit genitivum rerum duarum; ut, *Fortior fratrum. Velocior pedum.*

Observ. Genitivus in *A*blativum mutatur cum præpositione; ut, *Major ex duabus palmis.*

X I. Superlativus regit genitivum pluralem ejusdem generis; vel genitivum singularem nominis collectivi; ut, *Diligentissimus omnium. Elegantissimus oratorum. Optimus plebis.*

Nomina Collectiva sunt hoc versiculo comprehensa: *Gens populus, plebs, grex, exercitus atq; senatus. Turba, cohors, legio, concio, quisque, manus.*

Observ. Superlativo quædam adverbia adhærent; ut, *Facilè primus. Longè improbissimus. Quàm doctissimus.*

De *DATIVO* post Nomen.

Regula.

I Adjectiva commodi, aut incommodi regunt dativum; ut, *Utilis stomacho* equitatio. *Invisus mihi.*

II. Ad-

II. *A*djectiva affinitatem & similitudinem significantia, hisque similia aut contraria regunt genitivum vel dativum, ut, *Affinis rei capitalis. Similia prodigiis. Invidus laudis. Invidus virtutibus alienis.*

III. Propior & proximus dativum postulant, & quædam alia; ut, *Propior tibi. Proximus mihi. Consentaneum rationi.*

IV. Quædam adjectiva regunt dativum vel accusativum cum præpositione *ad*; ut *Natus abdomini, Natus ad cursum* equus.

V. Quædam adjectiva in *bilis* & in *dus*, passivæ significationis, regunt dativum; ut *Optabilis omnibus* pax. *Colenda nobis* diligentia.

VI. Adjectiva in *vius* dativum exigunt; ut *Obvius mihi.*

De *ACCUSATIVO* post Nomen.

Regula.

I. Nomen mensuræ ponitur cum adjectivis aut verbis in accusativo vel ablativo; ut *Longum septem pedes. Altior pede. Patet tres ulnas.*

Observ. Interdum ponitur in genitivo; ut *Latus pedum duorum.*

De *ABLATIVO* post Nomen.

Regula.

I. Adjectiva copiæ aut egestatis interdum ablativum, interdum genitivum regunt; ut *Dives nummis* vel *nummorum. Inops verbis* vel *verborum.*

II. Dignus & Indignus regunt Genitivum rariùs, sæpiùs ablativum; ut *Dignus imperii. Dignus laude.*

III. Comparativus regit ablativum diversi generis, & exponitur per *quàm*; ut *Quid dulcius melle* i. e. *quàm mel?*

IV. Quædam Adjectiva diversitatis & ordinis regunt ablativum cum præpositione, ut, *Aliud à libertate. Secundus à rege.*

Nonnunquam etiam dativum, ut, *Huic diversum.*

V. Nomen materiæ ex quâ aliquid fit, ponitur in ablativo cum præpositione, ut, *Pocula ex auro. Candelabrum è gemmis.*

Interdum omittitur præpositio, ut, *Arcus lapide quadrato.*

VI. Nomen materiæ circa quam aliquid fieri significatur, ponitur cum adjectivis in ablativo, ut, *Auctus prædâ, Redimitus sertis.*

VII. Opus substantivum indeclinabile regit ablativum accedente verbo *sum* cum Dativo, ut, *Opus est mihi auxilio tuo.*

1. *Observ.* Aliquando admittit genitivum, ut, *Magni laboris, & impensæ multæ opus fuit.*

2. Aliquando reperitur junctum Accusativo, ut, *Ad valetudinem opus est.*

3. Interdum regit eleganter ablativum participii pro infinitivo, ut, *Opus est consulto,* i. e. *consulere.*

Observ.

Observ. Opus adjectivum indeclinabile convenit cum Substantivo in genere, numero & casu; ut *Dux nobis opus est*, i. e. *necessarius*.

VIII. Substantivum regit dictionem proprietatis aut partis in genitivo vel ablativo cum adjectivo laudis aut vituperationis; ut *Puer ingenui vultus*, *Homo ore eruditissimo*.

1. *Observ.* In quibusdam familiarior est Genitivus, in quibusdam ablativus; ut *Hospes non multi cibi*. *Senex cano capite*.

2. Sæpius omittitur Substantivum cùm verbum *sum* intercedit; ut, *Fuit semper infirmâ & ægrâ valetudine*.

IX. Duo vel plures ablativi absolutè in oratione ponuntur, & exponi possunt per particulas *dùm*, *cùm*, *quando*, *postquam*; ut, *Libidine dominante*, i. e. *dum dominatur libido*. *Deposito ense*, i. e. *postquam depositus est ensis*.

1. *Observ.* Interdum subauditur participium nomine aliquando ejus vicem subeunte: ut, *Vivis fratribus*, pro *viventibus*.

2. Nonnunquam solus participii ablativus absolutè reperitur: ut, *Nondum cognito*, i. e. *cum nondum cognitum esset*.

SUBMONITIO.

Adjectivorum varia est constructio; si qua itaq; in regulis tradendis occurrat difficultas, eam *Tractatulus noster* de *Adjectivorum* Constructione *tollet facilè*, *ubi exempla omnia ex Authoribus congesta videbis*.

VERBORUM CONSTRUCTIO.

De *GENITIVO* post Verbum.

Regula.

I. VErba curæ & affectus animi regunt genitivum, raró ablativum: ut, *Angere se animi*, vel *animo*.

II. Verba accusandi, damnandi, absolvendi regunt sæpius genitivum, aliquando ablativum: ut, *Accusare crimine*. *Damnari furti*. *Liberari à scelere*.

Observ. Nomen pœnæ sæpius in ablativo ponitur: ut, *Mulctare aliquem pœnâ*. *Affici verberibus*.

Accusandi: *Accuso*, *Arguo*. *Damnandi*: Damno, Convinco, Condemno, Redarguo, Coarguo, Accesso. *Absolvendi*: Absolvo.

III. Verba admonendi regunt genitivum cum accusativo vel ablativum cum Præpositione: ut, *Admonere aliquem sui periculi*, vel *de suo periculo*. *Admonendi*: Admoneo, Commoneo, Commonefacio.

IV. Verba æstimandi præter genitivos regunt etiam ablativos; ut, *Boni consulere*. *Magni æstimare*.

Æstimandi: Æstimo, Duco, Pendo, Facio, Sum pro Æstimor.

V. Verba memoriæ & oblivionis regunt genitivum vel accusativum:

vum; ut, *Recordari beneficiorum. Oblivisci dicta & facta alicujus Memoriæ*; Memini, Reminiscor, Recordor. *Oblivionis*, Obliviscor.

VI. Satago, misereor, miseresco Genitivum regunt; ut, *Satagere rerum suarum. Misereri alicujus. Miserescite Regis.*

1. *Observ.* Misereor quandoque cum Dativo jungitur; ut, *Misereor*, tibi puella. *Seneca. Verùm non jam videtur usurpandum.*

2. Miseror jungitur tantum Accusativo; ut, *Miserari fortunam.*

3. Fastidio jungitur Accusativo frequentiùs, Genitivo rariùs; ut, *Fastidire oluscula. Fastidire alicujus.*

4. Dominor jungitur Genitivo & Dativo sine præpositione; Accusativo & Ablativo cum præpositione; ut, *Dominari Gentium, Dominari mari & terræ. Dominari in virum. Dominari in omni re.*

VII. Potior jungitur Genitivo & Ablativo usitatiùs; ut, *Potiri rerum. Potiri imperio.*

De *DATIVO* post Verbum.

Regula.

I. Omne Verbum acquisitivè positum regit Dativum; ut, *Effodere alicui oculos. Arare sibi. Nascitur homini. Dolet mihi.*

Huc pertinent varii generis verba, qualia sunt sequentia.

1. Verba occurrendi & favendi regunt Dativum; ut, *Obviare superbiæ. Favere voluntati* alicujus.

2. Verba studendi & medendi regunt Dativum; ut, *Studere scientiæ, Mederi Reipublicæ.*

3. Verba adulandi & auxiliandi regunt Dativum; ut, *Assentari alicui. Auxiliari alicui.*

Juvo tamen regit Accusativum; ut, *Juvare aliquem.*

4. Verba nocendi & parendi regunt Dativum; ut, *Nocere alteri. Obedire Parentibus.*

5. Verba præsidendi seu imperandi & gratificandi regunt Dativum; ut, *Præficere negotio. Præcipere alicui. Gratulari alicui.*

Sic alia multa.

II. Verba composita à *Forem*, *Sum*, *Fio*, *Facio*, regunt Dativum; ut, *Defore nulli. Adesse alicui. Satisfiat opinioni. Satisfacere amicis.*

III. Verba etiam composita cum his Præpositionibus, *ab, ad, ante, con, in, inter, ob, post, præ, pro, sub, super*, postulant Dativum; ut, Nihil *abnuere studio* alicujus. *Adhibere medicinam ægrotis. Anteferre* pacem *bello. Consentire principiis. Invigilare quieti. Interponere se alicui. Obstrepere alicui. Posthabere ludo. Præponere vitæ. Proponere omnibus. Submittere se alicui.*

1. *Observ. Admiror, adjuro, adjuvo, alloquor, aspicio, invado, invenio, obeo, occido, præverto, subeo*, Accusativum regunt.

2. *Interdico* Dativum regit cum Ablativo; ut, *Interdicere alicui aquâ igni.*

Nonnunquam tamen admittit Accusativum cum Dativo; ut, *Interdicere histrionibus scenam.*

3. *Supersedeo* Ablativum regit tantùm; ut, *Supersedere labore.*

Submonitio.

Quædam ex his mutant Dativum aliquoties in alium casum; quâ de re consule Tractatulum, de Verborum Idiotismis.

IV. Sum, es, est, pro *habeo* regit Dativum; ut, *Est mihi pater,* i. e. *habeo Patrem. Sunt mores tibi mali,* i. e. *habes malos mores.*

Observ. Dativus sæpe ponitur in oratione pro Accusativo vel *A*blativo & Præpositione; ut, *It clamor cœlo,* pro *in cœlum.*

V. Quædam Verba regunt duos Dativos, unum personæ & alterum rei; ut, *Esse alicui curæ,* i. e. *in curam. Vertere alicui vitio,* i. e. *in vitium.*

VI. Verbum passivum sæpe regit Dativum pro *A*blativô & Præpositione; ut, *Audita tibi. Visa mihi.*

VII. Habeo regit Dativum pro *A*ccusativo; ut, *Habere ludibrio,* i. e. *in ludibrium. Habere odio,* i. e. *in odium.*

VIII. Verba *Explicandi, Promittendi, Jungendi, Dandi, Comparandi, Reddendi, Auferendi, Committendi, Postponendi, Præferendi* regunt Dativum cum *A*ccusativo; ut, *Mittere alicui literas. Nunciare alicui nova.*

Explicandi: Explico, Declaro, Dico, Expono, Indico, Judico, Narro, Nuncio, Ostendo, Significo. *Promittendi*: Promitto, Spondeo, Voveo. *Jungendi*: Jungo, Copulo, Misceo, Necto, Colloco, Coagmento *Dandi*: Do, Concedo, Commodo, Dodo, Ministro, Suppedito. *Comparandi*: Comparo, *A*dæquo, Æquiparo, Coæquo, Confero, Compono, Exequo. *Reddendi*: Reddo, Refero, Restituo, Rependo, Repono. *Auferendi*: *A*ufero, *A*bripio, *A*bstraho, *A*dimo, *A*vello, Demo, Eripio, Surripio, Tollo. *Committendi*: Committo, Credo, Commendo, Mando, Trado *Postponendi*: Postpono, Posthabeo, Postfero *Præferendi*: Præfero, *A*ntefero, *A*ntehabeo, *A*ntepono, Præpono.

De *ACCUSATIVO* post Verbum.

Regula.

I. Verbum activum aut activæ significationis regit post se *A*ccusativum; ut, *Agere suum negotium. Aucupari rumorem*

II. Quædam Verba regunt accusativum cognatæ significationis per Atticismum; ut, *Currere cursum. Ludere ludum.*

Observ. Nonnulla tamen reperiuntur in *A*blativo; ut, *Dolere dolore* alicujus. *Gaudere gaudio.*

III. *A*ccusativi *partem* & *vicem* eleganter ponuntur cum verbis; ut, *Maximam partem vivunt,* i. e. *maximâ ex parte. Dolore vicem* alicujus, i. e. *de vice* alicujus.

IV. Quædam verba; ut sunt, *rogandi celandi, docendi, vestiendi,*

monendi,

monendi, &c. regunt duos accusativos diversos; unum personæ, alterum rei: ut, *Rogo te hoc beneficium. Celare aliquem aliquid. Docere aliquem literas.*

1. *Observ.* Horum passiva retinent accusativum rei; ut, *Celari aliquid, Doceri iter.*

2. Multa horum varios casus assumunt; ut, *Induere sibi vestem. Induere se veste. Monere te testamento.*

3. Quædam verba *Docendi*, item *Vestiendi, Liberandi, Implendi, Onerandi*, & his contraria: multa præterea *Privandi*, recipiunt sæpius accusativum cum ablativo; ut, *Erudire aliquem præceptis. Imbuere se studiis.*

Rogandi: Rogo, Flagito, Posco, Interrogo. *Celandi*: Celo. *Docendi*: Doceo, Dedoceo, Edoceo, Erudio. *Vestiendi*: Vestio, Amicio, Calceo, Cingo, Induo, Orno, Tego, Exuo, Nudo, Spolio. *Liberandi*: Libero, Expedio, Solvo, Vindico, Alligo, Obligo, Adstringo, Obstringo, Impedio, Implico, Irretio. *Implendi*: Impleo, Compleo, Expleo, Oppleo, Repleo, Augeo, Cumulo, Dito, Dolo, Farcio, Refercio, Locupleto, Orno, Satio, Saturo, Exhaurio, Exinanio. *Onerandi*: Onero, Obruo, Opprimo, Exonero, Levo. *Privandi*: Privo, Abdico, Everto, Exhæredo, Fraudo, Orbo, Prohibeo. *His addi possunt*: Afficio, Muto, Commuto, Permuto, Penso, Compenso, Repenso.

De *ABLATIVO* post Verbum.

Regula.

I. Nomen causæ, instrumenti, aut modi, cum verbis aut adjectivis ponitur in ablativo; ut, *Ardere dolore. Ludere pila. Facere animo libenti. Insignis pietate. Pallidus irâ.*

Observ. Interdum modus actionis & comitatus assumit præpositionem; ut, *Cum metu dicere.*

Observ. Nomen causæ exponitur per præpositiones *per, præ, ob, propter &c.* Adeptus est *per* scelus; *Præ* cupiditate; *Ob* factum; *Propter* metum.

II. Nomina pretii ponuntur cum verbis in ablativo; ut, *Non emam vitiosâ nuce. Vendidi auro.*

1. *Observ.* Magni, Parvi, Tanti, Quanti, Pluris, Minoris in genitivo ponuntur sine Substantivo; ut, *Magni facere. Parvi pendere. Pluris facere. Minoris constare.*

2. In ablativo ponuntur cum Substantivo; ut, *Magno pretio æstimare. Minore pretio redimere.*

3. Valeo regit accusativum vel ablativum; ut, *Valet duos nummos. Valere minimo.*

III. Verba copiæ aut egestatis regunt ablativum; ut, *Abundo otio. Careo sumptu.*

Verba *Copiæ*: Fluo, Affluo, Circumfluo, Diffluo, Abundo, Exubero,

Exubero, Mano, Roro, Scateo, Sudo. *Egestatis:* Careo, Egeo, Laboro, Indigeo, Vaco.

Observ. Nonnunquam etiam genitivum; ut, *Eget æris.*

IV. Quatuor hæc deponentia, *Utor, fruor, fungor, vescor,* & his similia ablativo junguntur; ut, *Utor vino. Fruor studiis. Fungor officio. Vescor lacte.*

Eadem verba cum accusativo inveniuntur antiquè; ut, *Functus est officium liberalis adolescentuli.*

V. Verba accipiendi, distandi, removendi, separandi, coërcendi & petendi regunt ablativum cum præpositione; ut, *Discere ex aliquo. Distare ab urbe. Dimittere è manibus.*

Accipiendi: Capio, Accipio, Audio, Conduco, Colligo, Disco, Emo, Fero, Reporto, Sumo. *Distandi:* Absum, Disto. *Removendi:* Removeo, Absterreo, Amoveo, Arceo, Averto, Deterreo, Repello. *Separandi:* Separo, Aufero, Abduco, Abrado, Abstraho, Abripio, Avello, Avoco. *Coërcendi:* Coerceo, Abstineo, Cohibeo. *Petendi:* Peto, Contendo, Exigo, Flagito, Posco, Exposco, Reposco, Quæro, Requiro.

VI. Verbum passivum aut passivæ significationis regit Ablativum cum præpositione, *à*, vel *ab*; ut, *Legitur à me. Vapulo à præceptore.*

Observ. Passivè significant, *Vapulo, veneo, liceo, exulo, fio,* &c.

De INFINITIVORUM *Constructione.*

Regula.

I. Infinitivus verbi personalis recipit ante se accusativum, & exponitur per *quod, ut, ne,* vel *quin*; ut, *Credite me recitare,* i. e. *quod ego recito. Volo vos bene sperare,* i. e. *ut bene speretis. Prohibuerunt exire,* i. e. *ne exiret. Non dubitat mandare,* i. e. *quin mandet.*

II. Infinitivus post se admittit casum sui verbi; ut, *Misereri alicujus. Diligi ab aliquo.*

III. Quibusdam cum verbis tum adjectivis familiariter subjiciuntur verba infinita; ut, *Puduit discere. Dignus amari. Audax perpeti.*

Fore ut, Futurum ut, verbis *Spero, Puto, Affirmo, Suspicor,* & similibus juncta, eleganter Futurum infinitum tam agendi, quàm patiendi modo supplent, etiamsi alioquin verba supinis non careant; ut, *Nunquam putavi fore, ut ad te supplex venirem. Valde suspicor fore, ut infringatur hominum improbitas.* Cicero. *Scio futurum ut auditis ejus sententiis, cupiatis multas audire.* Seneca.

DE GERUNDIIS.

Regula.

I. Gerundia & Supina regunt casus suorum verborum; ut, *Utendum est ætate. Efferor studio videndi parentes. Venit exquisitum mores*

II. Gerundia in *di* junguntur quibusdam Substantivis & *Adjectivis*; ut, *Locus habitandi. Consuetudo peccandi. Ignarus dicendi.*

Substantiva: ut, Tempus, Causa, Studium, Finis, Occasio, Potestas, Opportunitas, Facultas, Licentia, &c. *Adjectiva*, ut, Peritus, Imperitus, Cupidus, Insuetus, Ignarus.

1. *Observ* Poëticè infinitivus loco Gerundii ponitur; ut, *Occasio cumulare*, pro *cumulandi*.

Interdum non invenustè adjicitur Gerundiis genitivus pluralis; ut, Quum *illorum videndi* gratiâ me in forum contulissem.

III. Gerundiis in *do* junguntur quædam Præpositiones ablativi casus: *A, ab, abs, de, è, ex, cum, in, pro*; ut, *A scribendo deterrere. Cum loquendo. In puniendo.*

Observ Ponuntur & absque Præpositione: ut, *Scribendo disces scribere.*

IV Gerundiis in *dum* junguntur quædam Præpositiones accusativi casus, *Ad, ante, inter, circa, ob, propter*; ut, *Inter spoliandum. Ad expugnandum, &c.*

1. *Observ.* Cum significatur necessitas ponuntur sine Præpositione, additô verbô *est*; cum dativo expresso vel subintellecto: ut, *Abeundum est mihi. Orandum est*,

2. Gerundia aliquando passivè videntur usurpari: *Erudiendi gratiâ*, i. e. *ut erudiretur.*

DE SUPINIS.

Regula.

I. Supina in *um* junguntur verbis motus: ut, *Ivit venatum. Venit precatum.*

Poëtice dicunt, *Eo visere. Vado videre.*

II. Supina in *u* nullum casum regunt, sed junguntur verbis motus è loco, & quibusdam adjectivis: ut, *Difficile dictu. Mirabile auditu. Surgere cubitu.*

DE TEMPORE.

Regula.

I. Spatium temporis ponitur cum verbis in accusativo vel ablativo;

tivo; ut, *Regnavit septem & triginta annos. Vixit annos viginti & septem.*

Observ. Aliquando additur *Præpositio*; ut, *Alere per decem annos. Vigilare ad multam noctem.*

II. Species temporis ponitur in Ablativo; ut, *Redire luce, non tenebris.*

1. *Observ.* Species temporis cognoscitur interrogatione factâ per *quando*, vel *quanto tempore.*

2. Aliquando additur *Præpositio*; ut, *Sub noctem, ante noctem:*

3. Quædam ponuntur in Accusativo per Eclipsin *Præpositionis* more Græco; ut, *Id tempus* creatus est *Consul* pro *per* vel *sub id tempus.*

4. Tres Dativi temporis; ut, *Luci, Tempori, Vesperi,* adverbialiter ponuntur, ut, *Vesperi venit.*

DE LOCO.

I. Spatium loci ponitur in Accusativo vel in Ablativo; ut, *Abesse iter unius diei. Abesse longis passibus.*

II. Species loci ponitur in Ablativo; ut, *Primo lapide.*

Observ. Sæpiùs additur *Præpositio*; ut, *Ad quintum milliare.*

III. Nomina urbium primæ aut secundæ declinationis singularis tantùm numeri, ponuntur in Genitivo cùm quæstio fit per *ubi*; ut, *Esse Romæ. Commorari Londini.*

IV. Nomina urbium tertiæ declinationis aut pluralis numeri, tantùm ponuntur in Dativo vel Ablativo, cùm quæstio fit per *ubi*; ut, *Est Neapoli. Babylone mortuus est. Parisiis vivit.*

V. Nomina urbium ponuntur in Accusativo sine Præpositione, cùm quæstio fit per *quo*; ut, *Romam venire, Londinum ire.*

VI. Nomina urbium ponuntur in Ablativo sine Præpositione, cùm quæstio fit per *unde* aut *qua*; ut, *Roma profectus est. Londino discessit.*

1. *Observ* Aliquando præpositio additur nominibus urbium in qualibet loci differentia; ut, *In Alexandria. In Epheso. Ab Antiochia,* &c.

2. Quando apponitur adjectivum, vel appellativum nominibus urbium ferè præpositio adjicitur; ut, *Ad doctas Athenas proficisci. Ad urbem Romam.*

3. Interdum abest præpsitio; ut, *Doctas Athenas.*

VII Nomina urbium imitantur & hæc *Appellativa*; *Domus, rus, humus, bellum, militia*; ut, *Sum domi, Eo domum, Redeo domo, Sum ruri, Eo rus, Redeo Rure.* Dicitur verò; *Jacit humi; Procumbit humi; Tollitur humo. Sum belli*; tantùm: *Sum militiæ,* tantùm.

1. *Observ.* Genitivo domi, quædam adjectivi addi possunt, *Meæ, tuæ,*

tuæ, suæ, nostræ, vestræ, alienæ; ut, *Domi meæ. Domi tuæ.*

2. In ablativo etiam dicitur cum Præpositione; ut, *In domo.*

3. Cum aliis adjectivis *domus*, in ablativo ponitur; ut, *In domo vidua. In locuplete domo.*

4. Nomen *humus* nonnunquam aliorum appellativorum sequitur constructionem; ut, *Ab humo attollit. Ad humum deducit.*

VIII. Appellativa nomina locorum, regionum, insularum & montium, eandem habent constructionem, sed cum præpositione; ut, *In hortis. In senatu. In provinciam. Ex Italia.*

Observ. Aliquando his nominibus subtrahitur Præpositio, in qualibet loci differentia; ut, *Italiam ire*, pro *in Italiam. Ægypto remeare*, pro *ex Ægypto. Toto foro vagari*, pro *per totum forum.*

De IMPERSONALIUM Constructione.

Regula.

Est, interest & refert significantia possessionem aut officium regunt quosvis Genitivos; ut, *Extrema dementia est. Interest omnium rectè facere.*

1. *Observ.* Septem genitivi pronominum excipiuntur, scilicet *mei, tui, sui, nostri, vestri, nostrum, vestrum*; pro quibus interest & refert recipiunt ablativos femininos *Meâ, tuâ, suâ, nostrâ, vestrâ*; ut, *Meâ interest. Tuâ interest. Meâ refert. Tuâ refert.*

2. Verbum *est* pro illis genitivis regit Nominativos neutros, *meum, tuum, suum, nostrum, vestrum*; ut, *Meum est discere. Tuum est scribere.*

II. Interest & refert recipiunt etiam Genitivos æstimandi, *quanti magni, permagni, parvi*; ut, *Quanti interest. Magni interest.*

1. *Observ.* Recipiunt & accusativum cum præpositione *ad*; ut, *Quid ad rem meam refert.*

2. Recipiunt & ablativum, & quædam adverbia; ut, *Nec minimo discrimine refert. Multum refert. Nihil refert.*

III. Multa verba personalia & impersonalia, quæ eventum significant regunt dativum, qualia sunt, *Contingit, restat, placet, evenit, accidit, sufficit, constat, libet, liquet, vacat, dolet, conducit, fit, expedit, licet, convenit, præstat*; ut, *Placet doctissimis. Sufficit tibi. Accidit mihi.*

Observ. Tria verba ex his regunt accusativum cum præpositione *ad*; ut, *Pertinet ad dignitatem. Attinet ad abstinentiam. Spectat ad bellum.*

IV. Quinque verba impersonalia *pœnitet, tædet, miseret, pudet, piget*, regunt accusativum cum genitivo; ut, *Pœnitet me consilii. Pudet me infamiæ.*

Observ. Hæc verba loco genitivi aliquando Infinitivum admittunt; ut, *Tædet audire. Pœnituit jurasse.*

V. Decet, delectat, juvat, oportet regunt accusativum; ut, *Decet me. Juvat me.*

Observ. Sic quædam verba modo personaliter, modo impersonaliter sumpta regunt accusativum; ut, *Latet me. Fugit te.*

VI. Verbum impersonale passivæ vocis, similem cum personalibus passivis casum obtinet; ut, *Ab hostibus constanter pugnatum.*

Aliquando dativum exigit, loco ablativi cum præpositione; ut, *Tota mihi dormitur hyems. Mihi istic neque seritur, neque metitur.*

Observ. Interdum tamen absolutè, sine casu ponitur; ut, *Quid agitur? statur.*

De PRATICIPII Constructione:

Regula.

I. PArticipium regit casum sui verbi; ut, *Oblitus consuetudinis. Indulgens sibi.*

Observ. Participia cum in nomina degenerant, genitivum postulant; ut, *Amans patriæ. Patiens inediæ.*

II. Nomina participialia in *bundus* regunt casum sui verbi; ut, *Imaginabundus carnificem. Gratulabundus patriæ.*

III. Quædam verba eleganter junguntur participiis perfectis; ut, *Cupit te conventum*, i. e. *ut conveniat. Curabo adductum*, i. e. *adducam.*

IV. Exosus, perosus, pertæsus cùm activè significant, accusativum postulant; ut, *Exosus patrios mores. Pertæsus ignaviam suam.*

V. Exosus vero & perosus cùm passivè significant dativum exigunt; ut, *Germani Romanis perosi sunt. Exosus Deo & sanctis.*

VI. Natus, prognatus, satus, cretus, cretus, ortus, editus, in ablativum feruntur; ut, *Quo sanguine cretus. Terrâ editus.*

VII. Participiis futuri temporis, præsertim passivis, additô verbô substantivô, eleganter utimur pro *Debere* vel *Oportere*; ut, *Frater est expectandus mihi*, pro *debeo* vel *oportet me expectare. Orandus erit nobis amicus meus*, pro *debebimus* vel *oportebit nos orare amicum meum.*

De ADVERBII Constructione.

Regula.

I. ADverbia junguntur nominibus, verbis & participiis in conformi sensu; ut, *Planè grandis. Jocare liberè. Temerè impulsus.*

Observ Junguntur & aliis adverbiis; ut, *Valdè benè.*

II. Adverbia En & Ecce regunt nominativum aut accusativum; ut, *En crimen. En causa. En mentem. Ecce miserum.*

III. Ad-

III. Adverbia temporis, loci & quantitatis regunt genitivum; ut, *Tunc temporis. Ubi terrarum. Satis verborum.*

Observ. Pridie & postridie junguntur accusativo, sed subintelligitur *ante* vel *post*; ut, *Pridie nonas*, i. e. *ante nonas. Postridie ludos*, i. e. *post ludos.*

IV. Ergo & instar sive Nomina sive Adverbia regunt genitivum; ut, *Virtutis ergo benevolentiæq;. Puncti instar.*

Observ Apponitur interdum Præpositio *ad*; ut, *Vallis ad instar.*

V. Adverbia derivata primitivorum constructionem sequuntur; ut, *Congruenter naturæ*, nam *Congruo tibi dicitur. Obviam illi*, nam *Obvius illi dicitur. Proximè hostem*, nam *propè hostem dicitur.*

VI. Cedo flagitantis exhibere, accusativum regit; ut, *Cedò quemvis arbitrum.*

VII. Adverbia vocandi Heus, & ô, regunt vocativum; ut, *Heus adolescens. O pueri.*

VIII. Adverbia Comparativi & Superlativi gradus, eandem cum nominibus constructionem habent; ut, *Sapientiùs te ipso. Optimè omnium.*

IX. Abhinc jungitur accusativo vel ablativo; ut, *Abhinc sexaginta annos, & Abhinc sexaginta annis.*

X. *Plus, ampliùs, minùs*, nominativo, accusativo, & ablativo junguntur subaudita conjunctione *quàm*; ut, *Minùs quindecim dies sunt. Plus quingentos colaphos infregit. Horâ ampliùs minus nihilo.*

Observatio quarundam Particularum.

1. *Ut* pro *Postquam* & *Quomodo* Indicativum petit; ut, *Ut ab urbe discessi*, pro *Postquam ab urbe discessi. Ut vales*, pro *quomodo vales.*

2. Post has voces; *adeò, ita, sic, talis, tantus, tot*, nunquam ponitur *quòd* sed *ut* cum Substantivo; ut, *Non sum ita hebes, ut ista dicam.*

3. Tam Adverbio quam respondere solet; ut, *Tam ego homo sum quàm tu.*

4. *Antequam, priusquam, posteaquam, postquam, ubi* pro *postquam*, tum Indicativis tum Conjunctivis junguntur; ut, *Antequam considero. Priusquam pereo. Posteaquam venissent, &c.*

5. *Donec* pro *Quamdiu* Indicativo; pro *Quousque* nunc Indicativo, nunc Subjunctivo gaudet; ut, *Donec eris felix. Donec adjeceris.*

6. *Simulac, simulatque* Indicativo & Substantivo adhærent; ut, *Simulac* belli patiens *erat. Simulatque adoleverit* ætas.

7. *Quasi, ceu, tanquam perinde, acsi, haud secus-acsi*, Substantivo annectuntur; ut, *Quasi non norimus nos inter nos.*

8. *Quemadmodum*; ut, *utcunque, sicut*, Indicativum & Subjunctivum admittunt; ut, *Ut sementem feceris, ita & metes.*

9. *Ne* prohibendi, vel Imperativis vel Subjunctivis præponitur; ut, *Ne jura. Ne metuas.*

Næ pro *non* cæteris modis inservit.

10. *Næ* pro *Profectò* Indicativum vel Conjunctivum petit; ut, *Næ ego homo sum infelix. Næ tu, melius famæ tuæ consuluisses.*

11. *Quoniam* & *quandoquidem* causam certam ferè significant, & Indicativo junguntur; ut, *Quoniam tu ita vis.*

12. Adverbia, accedente casu, transeunt in præpositiones; ut, *Cantabit vacuus coram latrone viator.*

Submonitio.

Particularum harum usus, ut & aliarum, in Tractatulo de Particularum Idiotismis *satis superque demonstratur, quò Tyrones remittimus.*

De CONJUNCTIONUM Constructione.

Regula.

I. CONjunctio copulat similes casus & modos; ut, *Optimus & præstantissimus. Trepidas & times.*

Observ. Excepto si casualis dictionis ratio aliqua privata repugnet, vel aliud poscat; ut, *Emi librum centussi & pluris. Vixi Romæ & Venetiis.*

II. Etsi, tametsi, quanquam in principio orationis Indicativum, rarò Subjunctivum; cæteris locis tam Subjunctivum quàm Indicativum admittunt; ut, *Tametsi nihil mihi fuit optatius. Tametsi par gloria sequatur.*

III. Etiamsi quamvis Subjunctivo & sæpe Indicativo junguntur; ut, *Etiamsi quid scribas. Quamvis verebar.*

IV. Licet, ut, pro *quamvis* Subjunctivo gaudent; ut, *Licet abesse. Ut summa haberem cætera.*

V. Ni, nisi, si, siquidem, quod, quia, quàm, nunquam, priusquam, tum Indicativum tum Subjunctivum amant; ut, *Quòd redieris incolumis gaudeo. Nisi quid fortè adhuc vultis.*

De PRÆPOSITIONUM Constructione.

Regula.

I. UNa & triginta *Præpositiones* regunt Accusativum; ut, *Ad metas hærere. Apud Herodotum. Adversum patrem.*

II. Sexdecim Præpositiones regunt ablativum; ut, *A fronte. Ab ostio. Cum fratre.*

III. Quatuor præpositiones *in, sub, super* & *subter,* regunt accusativum in significatione motus; ablativum in significatione quietis; ut, *In vitium. Sub manum. In foro. Sub sole.*

IV. Quædam præpositiones aliis solent præponi; ut, *Procul à terra. Usque ad lucem.*

V. Verba composita sæpe regunt casum suæ præpositionis; ut, *Adire oppida. Peragrare sylvas. Absistere bello. Delabi cælo*

Observ.

Observ. Eleganter interdum repetuntur cum verbis præpositiones accusativi vel ablativi casus; ut, *Admitti in consilium. Emergere à vadis.*

VI. Multa verba recipiunt accusativum vel ablativum propter intellectam præpositionem; ut, *Gemere virtutem*, i. e. *propter virtutem. Mœrere Reipub. calamitatem*, i. e. *propter calamitatem. Loco filii esse*, i. e. *in loco.*

VII. Præpositio *tenus* regit genitivum pluralem rerum duarum, vel ablativum tam singularem quàm pluralem; ut, *Labrorum tenus. Crurum tenus. Capulo tenus.*

VIII Præpositiones sine casu fiunt Adverbia; ut, *Adversum veniat. Propè adest. Palàm dixit.*

De INTERJECTIONIS Constructione.

Regula

I. Interjectiones non rarò absolute, & sinè casu ponuntur; ut, *Quæ (malum) dementia?*

II. Interjectiones ô, Heu, P ô, regunt nominativum, accusativum & vocativum; ut, *O qualis facies! ô præclarum custodem! ô Dave! Heu felix! Heu stirpem! Pro curia! Prô Deum atq; hominum fidem! Pro sancte Jupiter!*

III. Interjectiones Hem & Ah, regunt accusativum aut vocativum; ut, *Hem voluptatem! Hem mea lux! Ah me miserum! Ah Corydon!*

IV. Interjectiones Hei & Væ regunt Dativum; ut, *Hei mihi! Væ tibi!*

V. Vah & Ohe regunt vocativum; ut, *Vah salus mea! Ohe libelle!*

DE FIGURATA SYNTAXI.

Figurata Syntaxis est nova loquendi ratio à trito & vulgari sermone remota, quæ fere ratione aliquâ aut authoritatate nititur.

Figuratæ Syntaxeos sunt undecim Species.

Epiteke	Appositio.	Synthesis	Compositio.
Ecclesis	Evocatio.	Synecdoche	Intellectio.
Syllepsis	Conceptio.	Ecclipsis	Omissio.
Prolepsis sive	Anticipatio.	Hellenismus	Constructio Græca
Zeugma	Connexio.		
Enallage	Immutatio accidentium	Archaismus.	Vetusta locutio.

APPOSITIO.

APpositio est quando plura Substantiva ad eandem rem pertinentia ponuntur in eodem casu sine conjunctione; ut, *Justitia excellentissima virtus. Cicero modestissimus puer. Oxonium oppidum.*

Appositio maximè fit tribus de causis.

1. Generalitatis restringendæ causa; ut, *Taxus arbor.*

2. Ambiguitatis tollendæ causa; ut, *Taurus mons.*

3. Causa attribuendæ proprietatis; ut, *Plato vir unus totius Græciæ doctissimus.*

Aliquando Substantiva discrepant aut genere, aut numero aut utroque; ut, *Hortensius lumen & ornamentum Reipublicæ. Opes irritamenta malorum.*

Alterum Substantivorum aliquando ponitur in genitivo per Enallagen; ut, *Oppidum Antiochiæ.*

EVOCATIO.

Evocatio est quando tertia persona revocatur ad primam vel secundam personam, totaq; oratio est primæ vel secundæ personæ.

Evocatio duplex est, { Explicita & Implicita.

Explicita est in qua personæ exprimuntur, scilicet evocans & evocata; ut, *Ego sanguis pauperum parentum non obibo. Vos unanimi Regem defendite.*

Evocatio implicita est, in qua persona evocans supprimitur; ut, *Homines intelligimus nostra bona*; subintel. *nos. Trahimur omnes laudis studio*; subintel. *nos.*

In Evocatione possunt esse diversi numeri.

1. Cum nomen est Collectivum; ut, *Populus superamur ab uno.*

2. Cum nomen est Distributivum; ut, *Uterque læsi sumus.*

SYLLEPSIS.

Parasceve ad conceptionem. Duo vel plura singularia conjunctione copulata, postulant adjectivum vel verbum plurale; ut, *Fero hac fronte ac vultu bellis. Furor iraque præcipitant mentem.*

Plura singularia sine conjunctione habent aliquando verbum plurale; ut, *Frons, oculi, vultus persæpe mentiuntur.*

Aliquando plura singularia verbo singulari contenta sunt; ut, *Mens & ratio & consilium in senibus inest.*

Syllepsis sive Conceptio est reductio minus digni ad dignius.

Quadruplex est Conceptio { Personarum } { Numerorum
Generum } { Casuum.

Persona prima dignior est aliis, secunda dignior est tertia.

Genus masculinum est dignius aliis, femininum est dignius neutro.

Numerus pluralis est dignior singulari.

Nominativus est dignior obliquis.

Conceptio Personarum.

Conceptio personarum est quando Substantivis diversæ personæ adjungitur

adjungitur verbum plurale respondens digniori personæ.

Duplex est { Explicita & Implicita.

Explicita est quando universæ personæ explicantur; ut, *Tu & collega tui errastis.*

Conceptio personarum implicita est, quando personæ non exprimuntur; ut, *Uterque sumus defessi*, subaud. *ego & tu.*

Conceptio Generum.

Conceptio generum est, quando Adjectivum junctum Substantivis diversi generis respondet digniori generi.

Duplex est { Explicita & Implicita.

Explicita est quando diversa genera explicantur; ut, *Mars & Venus capti.*

Observationes.

1. Substantiva rerum inanimatarum habent Adjectivum plurale neutrius generis; ut, *Divitiæ, decus, gloria, in oculis sita sunt.*

2. Aliqua Substantiva sumuntur tanquam res animatæ ideoque in his fit generis Conceptio; ut, *Leges & plebiscita coacta.*

3. Aliquando Substantivi proximi habetur ratio; ut, *Video in me omnium ora atque oculos esse conversos.*

4. Adjectivum aliquando consentit genere cum similibus genere substantivis; ut, *Fama & fortuna pares.*

Implicita generum conceptio est, quando diversa genera non exprimuntur, sed continentur sub aliqua voce; ut, *Videt innocuos ambos*, scilicet *Virum & uxorem*, *Uterque valent*, scilicet *filius & filia.*

Conceptio numerorum.

Conceptio numerorum est quando verbum adjunctum Substantivis numero diversis respondet digniori; ut, *Sunt nobis constanea & copia lactis. Quem neq; gloria neq; pericula excitant.*

Conceptio Casuum.

Conceptio casuum est quando adjectivum vel verbum plurale subjicitur nominativo & ablativo intercedente præpositione; ut, *Quirinus cum fratre Remo jura dabunt. Ilia cum lauso sati de Numitore.*

PROLEPSIS.

Prolepsis est, quando adjectivum vel verbum cum toto conveniens (i. e. generalis dictione) discrepat à partibus totius numero

Duplex est Prolepsis { Explicita, & Implicita.

Explicita est in qua totum & partes exprimuntur; ut, *Ambo defessi sumus, ego vapulando, ille verberando. Duo reges, ille bello, hic pace civitatem auxerunt.*

Implicita Prolepsis est, quando totum aut partes supprimuntur; ut, *Curemus æquam uterque partem*, scilicet *nos uterque ego meam, tu tuam partem curemus.*

ZEUGMA.

Zeugma est, quando verbum adjectivum diversis additum substantivis, consentit cum propriore.

Triplex est Zeugma { Protozeugma. Mesozeugma. Hypozeugma.

Protozeugma est quando verbum vel adjectivum ponitur in principio; ut, *Iratus est Rex & Regina.*

Mesozeugma est quando verbum vel adjectivum ponitur in medio; ut, *Rex iratus est & Regina.*

Hypozeugma est quando verbum vel adjectivum ponitur in fine; *Rex & Regina irata est.*

Tribus modis fit Zeugma.

(1.) In persona; ut, *Ego & tu studes.*
(2.) In genere; ut, *Maritus & uxor est irata.*
(3.) In numero; ut, *Hic illius arma, hic currus fuit.*

Observationes

Quando verbum ab duo supposita reducitur & cum utreque convenit est Zeugma; ut dicunt locutionis, non constructionis; ut, *Johannes fuit piscator & Petrus.*

Ubi aliqua fit comparatio aut similitudo, verbum aut adjectivum consentit cum remotiore substantivo; ut, *Præterea talem filium nulla nisi tu pareret.*

ENALLAGE.

Enallage est accidentium immutatio, quæ legitimæ constructionis regulas perturbat; ut,

Ea est vel { Casuum, quæ dicitur { Antiptosis. Generum, Personarum } vel { Temporum. Modorum. Numerorum.

Enallage casuum sive Antiptosis est, quando casus pro casu ponitur.

Duplex est, { Licita & Minime licita.

Antiptosis.

Antiptosis Licita.

Nominativus pro genitivo, ut, *Sumus id ætatis*, pro *ejus ætatis.*
Accusativus pro genitivo, ut, *Omne genus missilia*, pro *omnis generis.*
Genitivus pro nominativo, ut, *Venit in mentem illius temporis*, pro *illud tempus.*
Dativus pro nominativo, ut, *Cui cognomen Iulo additur*, pro *Iulus.*
Dativus pro ablativo, ut, *Vix audior ulli*, pro *ab ullo.*
Dativus pro accusativo, ut, *Inferret deos Latio*, pro *in latium.*
Accusativus pro ablativo, ut, *Profectus est id tempus*, pro *eo tempore.*
Vocativus pro nominativo, ut, *Macte virtute esto*, pro *mactus.*

Antiptosis non Licita.

Nominativus pro accusativo, ut, *Nescis esse uxor Jovis*, pro *nescis te esse uxorem.* Horat. lib. 3. od. 27.
Nominativus pro vocativo, ut, *Projice tela sanguis meus*, pro *sanguis mi.* Virg. 6. a v. 870.
Genitivus pro nominativo, ut, *Canum degeneres*, pro *canes*, Plin. lib. 15. cap. 50.
Genitivus pro ablativo, ut, *Abstineto irarum*, pro *ab ira.* Horat. lib. 23. od. 27.
Dativus pro accusativo, ut, *Alienis rebus curas*, pro *alienas res.* Plaut. Trucul. sc. ad fores v. 34.
Dativus pro ablativo, ut, *Pugnabit amori*, pro *cum amore.* Virg. 4 Æneid. v 38.
Accusativus pro nominativo, ut, *Urbem quam statuo vestra est*, pro *Urbs.* Virg 4. Æneid. v. 573.
Accusativus pro genitivo, ut, *Quid tibi hanc curatio est rem*, pro *hujus rei.* Plaut. Amphit. scen. bene vale.
Accusativus pro ablativo, ut, *Boni neque liberalis functus est officium viri*, pro *officio.* Terent. Adel. act. scen. 5. v. 18.
Vocativus pro nominativo, ut, *Venis exspectate*, pro *exspectatus.* Virg 2. Æneid. v. 2, 3.
Ablativus pro dativo, ut, *Hæret pede pes*, pro *pedi.* Virg. 10 Æneid, v. 361.
Plura ejusmodi inter legendum occurrunt.

Enallage generum est, quando genus pro genere ponitur; ut, *Nube gravidà candicante, quod tempestatem albam vocant. Bellantur*, pro *bellant.* (Passivum genus, pro Activo)

Enallage personarum est, quando persona pro persona usurpatur, ut, *Si quis me quæret. Præsto est*, pro *præsto sum.*

Enallage temporum est, quando tempus pro tempore ponitur, ut, *Vicimus* pro *vincemus.*

Enallage

Enallage modorum est quando modus pro modo ponitur; ut, *Valebis*, pro *vale*. *Expectabis*, pro *expecta*.

Infinitivus nonnunquam pro imperfecto Indicativi maximè apud historicos & poëtas ponitur; ut, *Adferre & dicere*, pro *adferebat & dicebat*.

Enallage numerorum est, quando numerus pro numero locatur; ut, *Dedimus operam*, pro *dedi*.

SYNTHESIS.

Synthesis est, quando constructio refertur ad sensum & significationem non ad vocem.

Triplex est Synthesis { Adjectivi & Substantivi. Relativi & Antecedentis. Nominativi & Verbi.

Synthesis fit in Adjectivo & Substantivo, & Relativo & Antecedente quinque modis.

(1.) Discernendi sexûs gratiâ; ut, *Elephas gravida*.

(2.) Supplementi causâ; ut, *Transtulit in Eunuchum suam*, scilicet *fabulam*.

(3.) Per nomina Collectiva; ut, *Manus vulnera passi*.

(4.) Per nomina Distributiva; ut, *Pars vulneribus confecti*.

(5.) Per nomen abstractum pro concreto positum; ut, *Ubi est scelus qui me perdidit*, pro *scelestus*.

Synthesis in Nominativo & Verbo fit duobus modis.

(1.) Per nomina Collectiva; ut, *Major pars ferarum non bibunt æstate*.

(2.) Per Partitiva; ut, *Celere gradu eunt uterque*.

SYNECHDOCHE.

Synechdoche est quando adjectivum vel verbum conveniens cum toto, regit partem totius in Accusativo vel Ablativo.

Synechdoche fit duobus modis.

(1.) Per Adjectiva vel nomina, vel participialia aliquam proprietatem significantia; ut, *Nuda genu*, scilicet *venatrix*. *Femur ictus, cecidit* scilicet *Annibal*.

(2.) Per Verba Neutra & Passiva; ut, *Tremit artus* scilicet *equus*. *Truncatur membra* bipenni.

Obser. Accusativus est usitatior poëtis, & historicis; Ablativus oratoribus; ut, *Contremisco tota mente atque omnibus artubus*. *Rasus capite & superciliis*.

ECLIPSIS.

Eclipsis cum aliquid in oratione deest, quod foris sit petendum; ut, *Turpe dictu*, subauditur *est*.

Cujuslibet autem partis Orationis interdum fit Eclipsis.

Nominis;

Eclipsis,
- Nominis; ut, *Pauca loqui*, subauditur *Verba*.
- Pronominis; ut, *Præ quod tu velis*, subaud. *eo*.
- Verbi; ut, *Rari quippe boni*, subaud. *sunt*.
- Participii; ut, *Ingenio auctore*, subaud. *existente*.
- Adverbii; ut, *Vereor ne possit*, subaud. *non*.
- Conjunctionis; ut, *Velim suspicias*, subaud. *ut*.
- Præpositionis; ut, *Despiciente æthere summo*, subaud. *ex æthere*.
- Interjectionis; ut, *Me miserum*, subaud. *heu*.

HELLENISMUS.

Hellenismus est constructio quæ legem & morem Græci sermonis non Latini servat; ut, *Optavit pauper vivere*, pro *pauperem*.

1 *Obser*. Verba audio & clueo, pro *nominor*, *dicor*, & *videor* jungunt sibi nominativum; ut, *Audisti Rex, paterque*, i. e. *dictus* vel *appellatus*. *Victor victorum cluet*, i. e. *videtur*, *apparet*. *Cluet legum conditor*, i. e. *audit nominatur*.

2. Adjectiva regunt aliquando genitivum singularem & pluralem vi partitionis; ut, *Nigra lanarum*, pro *nigra lana*, *Sero diei*, pro *sero die* *Opaca locorum*, pro *opaca loca*. *Cunctæ terrarum*, pro *cunctas terras*.

3. Interdum jungitur verbis motus infinitivus pro supino; ut, *Venerat petere*, pro *petitum*. *Misit orare*, pro *oratum*.

ARCHAISMUS.

Archaismus est constructio quâ prisca vetustas potissimum usa est; ut, *Absente nobis*, pro *absentibus*.

Submonitio.

Archaismos *notare, non imitari debemus; quorum magnus est apud Authores priscos numerus, & frequens usus*.

Ordo Declarationis Grammaticæ à *Despauterio* mutuatus.

Declaratio Grammaticæ, est ordo quidam quo singulæ dictiones explicando clarioris intelligentiæ causa ad naturam suam, propriumque regimen reducuntur.

1. Primo loco ponuntur particulæ *excitandi hortandi*, *optandi*. *vocandi*, *demonstrandi*, *negandi*, *similitudinis*, &c. *Conjunctiones & Interjectiones*.

2. *A vocativo* si sit in oratione incipiendum.

3. Sequitur *Nominativus* à verbo, à fronte rectus, aut *dictio nominativi* loco posita.

4. Dictio sequitur quæ nominativo cohæret, velut *adjectivum* aut *substantivum*.

5. Adjicitur *verbum personale*; si *verbum impersonale* occurrerit ab eo est incipiendum.

6. Sequuntur

6. Sequuntur verbum *adverbia*.

7. Adducuntur *casus* à verbo *recti*, qui si plures sint ordine explicabuntur.

8. *Dictio regens* præit rectæ; *verbum finitum* infinito: *substantivum* adjectivo.

9. Quod *deest suppleri* debet.

Ad summum in declaratione quærendum est verbum, deinde quid ei præponatur, demùm quid subjungatur.

Ordo declarationis perturbatur propter quædam quæ præcedunt.

1. *Interrogativa.*

2. *Relativa.*

3. Quædam particulæ *cum, deinde, deinceps, sic, sicut, licet, quoniam*, quæ petunt verba duo.

4. *Negativa.*

5. Propter divisiones Logicæ; ut, *animalium aliud ratione præditum, aliud expers.*

6. *Antecedens* præponitur relativo.

DE PROSODIA.

PRosodia est, quæ rectam vocum pronunciationem docet.

Versatur circa duo scilicet { Accentum, & Quantitatem.

DE ACCENTU.

Accentus seu tonus est ipsa pronuntiandi ratio, quæ syllaba vel attollitur vel deprimitur.

Accentus est triplex, { Acutus, Gravis, & Circumflexus

Acutus attollit syllabam, & notatur virgulâ obliquâ ascendente in dextram hoc modo (´)

Gravis deprimit syllabam, & notatur virgulâ obliquâ descendente in dextram, hoc signo (`)

Circumflexus tardat syllabam, & componitur ex utrisque, acuto scilicet & gravi, ad hunc modum (^)

DE ACCENTIBUS.

Regula.

I. Dictio monosyllaba natura brevis, aut positione longa habet accentum acutum; ut, *Mél, fél, fróns, crúx*. Natura, longa, circumflexum; ut, *Rûs, thûs, flôs.*

II. Dictio dissyllaba prima longa & ultima brevi, primam circumflectit; ut, *Mûsa Rôma*. In cæteris acuit; ut, *Déces, légis, clámas.*

III. Polysyllaba dictio quæ natura penultimam longat & ultimam breviat, in penultima circumflectitur; ut, *Românus, legâtus, Homêrus, natûra, amâre, audîre.*

IV. Polysyllaba

IV. *Polysyllaba* dictio quæ natura, aut positione habet ultimam longam, aut penultimam positione, acuit eandem; ut *Sacerdos, fecêrunt, audîres*. Si brevem habet penultimam, acuit antepenultimam; ut, *dóminus, máximus, Póntifex*.

Exceptio.

1. Quædam in antepenultima assumunt acutum, licet penultima sit longa, discriminis causa, ne videantur duæ dictiones; ut, *Súbinde, déinde, próinde, dúntaxat, quómodo, enímvero*.

2. Quædam composita acutum habent, in penultima licet brevi; ut, *Calefácis, frigefácis, patefácis*.

3. Vocativi nominum propriorum in *ius*, acutum habent in penultima, brevi & genitivi, in quibus est Apocope; ut, *Virgíli, Mercúri, Antóni*.

4 Quædam composita habent acutum in ultima; ut, *Benedíc, Calefác, calefít, tepefít*.

5. Syncope, accentum mutat; ut, *Cælicolûm* pro *Cælicolarum, Deûm*, pro *Deorum*.

6. Encliticæ acutum rejiciunt in syllabam præcedentem; ut, *Homóque, Vináque, Doctósque, illúmne*.

N. B. *Idioma sive proprietas cujusque linguæ notanda est: latinè flexa, latinum habens accentum: Græcè Græcum.*

DE QUANTITATE.

Quantitas tempus est vel spatium illud, sive mora, quâ syllaba profertur.

Syllabæ partim breves, partim longæ, partim communes sunt.

Syllaba *brevis* est, quæ unum tempus habet, cum hac nota (ᵕ) ut, *Pĭus, Dĕus*.

Syllaba *longa* est, quæ duo habet tempora, cum hoc signo (-) ut, *Aūdāx, Hērōs*.

Syllaba anceps, seu *communis* est, quæ nunc brevis, nunc longa est; ut, *Tenĕbræ, Vŏlucris*. In prosa oratione tamen semper corripiuntur; ut, *Tĕnebræ, Vólucris, Cáthedra*.

Apud Græcos ε & ο, quæ *e* & *o* breve valent, perpetuò sunt breves, η & ω quæ *e* & *o* longum valent, semper sunt longæ; ut, *Erēmus, Idōlum*.

Regulæ de quantitate primarum Syllabarum.

Regula.

I. Vocalis ante vocalem in latinis dictionibus brevis est; ut, *Păter fŭit, rŭit*.

Exceptio.

Fio i habet longum, nisi sequatur *r*, ut, *Fiebam, fiam*: Sin *r* sequutur, breve est; ut, *Fĭerent, fieri*.

Interrogandi & dandi casus quintæ declinationis e ante *i* producunt ut, *Diēi, speciēi*: præter, *Rĕi, spĕi, fidĕi*. Genitivus

Genitivus in *ius* habet *i* longum in soluta oratione, in carmine tum breve tum longum; ut, *Unius, illius*: præter *Alterius*, quod ubique *e* habet breve, *Alius* verò longum.

Cai, Pompei, Vultei, & si qui sunt similes vocandi casus, penultimam habent longam.

Obe, & *io*, interjectio priorem habent communem.

Græca multa vocalem ante vocalem longam habent; ut, *Æneia*. *Pierides, Chorea, platea, aër* quædam tamen à Poëtis corripiuntur, ut, *Dædalēus, Diana*.

II. Dipthongus quævis longa est tam in Græcis quàm in Latinis dictionibus; ut, *Melibæus, præmium laus*.

Exceptio.

Præpositio Præ composita, cùm vocalem præcedit, brevis est; ut, *Præeo, præustus*.

III. Vocales ante duas consonantes, vel unam duplicem longa est; ut, *Terra, gāza*.

Exceptio.

Bijugus, quadrijugus, & reliqua à *jugo* composita vocalem ante *e* corripiunt.

Vocalis brevis ante mutam & liquidam ejusdem dictionis, in carmine communis est, at in soluta oratione perpetuò corripitur; ut, suprà etiam dictum; ut, *Latebræ, pharetra, cerebrum*. Repetiuntur tamen quædam, quæ naturâ longa sunt; ut, *Ambulācrum, candelābrum, delūbrum*.

IV. Derivata sequuntur naturam eorum à quibus derivantur; ut, *Lĕgebam, lĕgam, legito*, prima brevi à *Lĕgo* cujus prior itidem brevis est, *Lēgeram, lēgissem, lēgero* prima longa à *Lēgi*, cujus prior etiam longa est.

Excipiuntur tamen quædam, quæ à brevibus deducta primam producunt.

Cujusmodi sunt.

Fōmes à *fŏveo*.	Tegula à *tĕgo*.
Mōbilis à *mŏveo*.	Lex legis à *lĕgo*.
Lāterna à *lăteo*.	Vox vōcis à *vŏco*.
Rēgula à *rĕgo*.	Mācero à *măcer*.
Sēdes à *sĕdeo*.	Hūmanus ab *hŭmus*.
Lītera à *lĭno*.	Nōnus à *nŏvem*.
	Stipendium à *stĭpo*.

Sunt & contrà, quæ à longis deducta corripiuntur, qualia sunt.

Lŭcerna à *lūceo*.	Vĭtium à *vīto*.
Arista ab *āreo*.	Frăgor, & Fragilis, } à *frāngo*.
Sŏpor à *sōpio*.	
Vădum à *vādo*.	Odium ab *ōdi*.
	Bŭbulcus à *būbus*.

Et multa alia, quæ usu assiduaque Pcëtarum lectione sunt discenda.

De Compositione.

V. Composita simplicium quantitatem sequuntur; ut, *Perlĕgo à lĕgo, consŏlor, à sŏlor, Concīdo, è cædo, Allīdo à lædo.*

Hæc à simplicibus longis orta corripiuntur.

Dejĕro, } à jūro. Pejĕro,
Pronŭba, } à nūbo. Innŭba,
Maledicŭs, } à dīco. Causidĭcus,

Semisopĭtus à sopītus.
Nihĭlum ex ne & hīlum.
Cognĭtum, & } à nōtum Agnitum

Imbĕcillus à baculo descendens, secundam longam habet.

Connubium à nubo secundam syllabam habet communem.

De Præpositionum compositione.

VI. A, e, de, di, se, longa sunt; ut, *Amitto, ērumpo, dēduco, dīripio sēparo.*

Exceptio.

Dĭrimo & *Dĭsertus di* corripiunt. *Præpositio* re, *brevis est*: *Refert à refero* corripitur: cum significat *interest* producitur.

Pro præpositio brevis est apud Græcos; ut, *Prŏpontis*, longa apud Latinos; ut, *Prōveho*.

Excep. Verùm corripiuntur *prŏfundus, prŏfugus, prŏnepos*, & *prŏneptis, prŏfestus, prŏfari, prŏfiteor, prŏfanus, prŏfecto, prŏcella, prŏtervus*, & *prŏpago* cum genus significat; nam *prōpago* cum ad vites fertur producitur.

Propino, propago verbum, *propulso, procuro, propello*, & *proserpina* primam habent communem; *profundo* rarissimè eandem producit.

Præpositiones Ab, ad, ante, circum, in, ob, per, sub, super, corripiuntur; ut, *Abeo, adoro, antefero, circumago, inuro, obeo, perimo, subeo, superaddo.*

De, a, e, i, y, & o, in compositione.

VII. Si prior pars compositi à vocali terminetur, producitur; ut, *Trano, traduco*, trado. Sin autem e fere brevis est; ut, *Liquefacio, tepefacio, stupefacio, nefas, trecenti.*

Rarefacio, patefacio, rarefio, liquefacio, & *tepefacio* longâ etiam reperiuntur.

Excipe *Nequis, nequa, nequod, nequam, nequitia, nequaquam, nequidquam, nequando, videlicet, veneficus, venefica, semodius.*

Si prior pars compositionis in *i* vel *p* desinat, corripitur; ut, Omnipotens, causidicus, tubicen, biceps, triceps, bicorpor, tricorpor, Polydorus, & similia.

Excep. I longum habent *ibīdem, ubīque, īdem*, (pronomen masculini generis; nam neutrius breve est) *Bīga, quadrīgæ, sīquis, sīqua, sīquod, scīlicet, tībicen, bīmus, trīmus, quadrīmus, tantīdem, quīvis,*

quidam

quillam, quilibet, biduum, triduum, cæteraque composita ex *dies, meridies, quotidie*, &c.

Quatriduum corripitur interdum ; ut, & *quotidianus* à Catullo; *Ubicunque*, frequentiùs *i* habet breve. *Ubivis* & *ubilibet* produci solent. *Parricida & matricida* produxit Ausonius.

O in Græcis dictionibus priorem compositi partem claudens corripitur ; ut, *Cymŏthoë Carpŏphorus, Argŏnauta.*

Excep. Quæ per omega scribuntur longa sunt ; ut, *Geōmetra, Minōtaurus, sagōpus.*

O in latinis dictionibus compositis, partim producitur ; ut, *Aliōquin, quandōque*, partim corripitur ; ut, *Quandŏquidem, hŏdie, duŏdenus, &c.*

De præteritis dissyllabis.

VIII. Præterita dissyllaba habent priorem longam ; ut, *Vēni, vīci*

Excep. Stĕti, dĕdi, scĭdi, tŭli, bĭbi, fĭdi à findo, corripiunt primam. Compositum *Abscidi*, cùm à *cædo* descendit, producit mediam ; à *scindo*, corripit.

IX. Cùm prima syllaba præteriti geminatur, eadem & secunda brevis est ; ut, *Cecĭni, tetĭgi*

Excipiuntur *Decīdi à cædo. Pepēdi à pedo*, in quibus secunda longa est ; ut, & iis, quibus duæ consonantes sequuntur ; ut, *Cucurri, tetendi.*

De Supinis dissyllabis.

X. Supina dissyllaba priorem habent longam ; ut, *Vīsum, mōtum.*

Excep. *A reor rătum à sero sătum, à do dătum, à cito cĭtum, à lino lĭtum*, ab *eo ĭtum, à ruo rŭtum, à queo quĭtum, à sino sĭtum*, supina dissyllaba primam corripiunt.

Appendix.

Citum à cieo secundæ conjugationis priorem brevem habet ; unde *Cŏncitus, excitus*, penultima brevi. *Cītum* vero à *Cio* quarti ordinis priorem producit ; unde *Concītus, Excītus.*

Ruo nunc facit *ruitum* supino, priscis seculis *rutum* fecit ; unde extant composita, *Dirŭtum, erŭtum, obrŭtum.*

Statum videtur priorem habere communem ; inde enim status, us, & status, a, um, priore brevi oriuntur ; & composita quæ per *i* efferuntur, ipsi corripiunt ; ut, *præstitum.* Inde etiam staturus, *constaturus*, & quæ per *a* efferuntur, eandem producunt.

De supinis polysyllabis.

XI. Supina in *tum* polysyllaba, præcedente *u*, habent penultimam longam ; ut, *Solūtum, argūtum, indūtum.* Item in *itum* à præteritis *ivi* ; ut, *cupivi cupītum, petivi petītum, condītum à condio.*

Appendix. Supina in *itum* à præteritis in *ui* dissyllabum per *u* vocalem, cæteraque supina in *itum*, habent penultimam brevem ; ut, *Monui, monĭtum, tacui, tacĭtum, credidi, credĭtum.*

DE

De Singulari Nominis Incremento,

Ubi de syllabis mediis.

INcrementum nominis est quando obliqui superant nominativum syllabis ; ut, *Sermo sermōnis, Lapis, lapidis, lapidi, lapidibus.*

Incrementum primæ & secundæ declinationis.

A incrementum primæ declinationis nullum est nisi apud Poē.as ; ut, *Aulai, Pictai* quod longum est.

Incrementa secundæ declinationis corripiuntur ; ut, *Miser, misĕri, Vir, viri, Satur, satŭri.*

Excep. Iber ibēri penultimam habet longam, & ex eo compositum: *Celtiber celtibēri.*

Incrementa tertiæ declinationis.

A incrementum singulare tertiæ declinationis longum est : ut, *Vectigal, vectigālis, Pietas, pietātis. Calcar, calcaris.*

Corripe masculina in *al* & *ar* : ut *Sal, Sălis, Hannibal, Hannibălis, Amilcaris, par* cum compositis. *Impar, impăris,* &c.

Item Græca in *a,* & *as* : *ut, Poēma, poemătis, Stemma, stemmătis, Pallas, pallădis* : & quæ consonantem habent ante *s* : ut, *Trabs, trabis, Arabs, arăbis* : & *Fax, styrax, arctophylax,* & alia composita à *phylax, smilax,* & *climax* : & alia quædam inusitata, *dropax, calax, nycticorax,* &c. *Codax,* & *Pharnix* non sunt in usu, sed *Pharnaces, Candace.*

E.

E incrementum singulare tertiæ declinationis breve est : ut, *Grex, grĕgis, teres.*

Excipitur *Iber, ibēris,* & Genitivus *enis* penultimam habet longam: ut, *Ren renis, Siren sirenis, Hymen hymenis.* corripitur. Producuntur tamen *Ver vēris, mansues mansuētis,* locuples, hæres, mercesque, quiesque. *Rex, vervex præs fæx, seps, plebs, Rex,* insuper *halex.*

Item peregrina in *el* : *ut, Michaēl,* & Græca in *er* & *es* : *ut, Crater, crateris, luter, soter, tapes, lebes* : præter *Aĕr* & *æther.*

I. vel *Y.*

I vel Y, incrementum singulare tertiæ declinationis breve est : ut, *Stips, stipis, chlamys, chlamydis, chalybs, chalybis.*

Excep. Genitivus *inis* vel *ynis,* à nominibus Græcis, penultimam producit : *ut, Delphin delphīnis, Phorcyn, Salamis.* Item, *Dis ditis, vibex vibīcis, glis gliris, gryps gryphis, Samnis Samnitis, Nesis nesidis, apsis, apsidis,* &c. Sunt qui *apsidis* putent posse corripi.

Ix vel *Yx.*

Nomina *ix* vel *yx,* syllaba finita penultimam genitivi habent longam : ut, *Felix, felīcis, bombyx, bombycis, mastix, mastīgis, perdix, coturnix, pernix, lodix.*

Excep. Corripiuntur *Histrix histricis, fornix, fornicis : pix, nix,*

 salix,

quidam, quilibet, biduum, triduum, cæteraque composita ex *dies, meridies, quotidie*, &c.

Quatriduum corripitur interdum ; ut, & *quotidianus* à Catullo; *Ubicunque*, frequentiùs *i* habet breve. *Ubivis* & *ubilibet* produci solent. *Parricida & matricida* produxit Ansonius.

O in Græcis dictionibus priorem compositi partem claudens corripitur ; ut, *Cymŏthoë Carpŏphorus, Argŏnauta.*

Excep. Quæ per omega scribuntur longa sunt ; ut, *Geōmetra, Minōtaurus, lagōpus.*

O in latinis dictionibus compositis, partim producitur ; ut, *Aliōquin, quandōque*, partim corripitur ; ut, *Quandŏquidem, hŏdie, duŏdenus, &c.*

De præteritis dissyllabis.

VIII. Præterita dissyllaba habent priorem longam ; ut, *Vēni, vīci*

Excep. *Stĕti, dĕdi, scĭdi, tŭli, bĭbi, fĭdi à findo*, corripiunt primam Compositum *Abscidi*, cùm à *cado* descendit, producit mediam : à *scindo*, corripit.

IX. Cùm prima syllaba præteriti geminatur, eadem & secunda brevis est ; ut, *Cecĭni, tetĭgi*

Excipiuntur *Decīdi à cædo. Pepēdi à pedo*, in quibus secunda longa est ; ut, & iis, quibus duæ consonantes sequuntur ; ut, *Cucurri, tetendi.*

De Supinis dissyllabis.

X. Supina dissyllaba priorem habent longam ; ut, *Vīsum, mōtum.*

Excep. *A reor rătum à sero sătum, à do dătum, à cito cĭtum, à lino lĭtum*, ab *eo ĭtum, à ruo rŭtum, à queo quĭtum, à sino sĭtum*, supina dissyllaba primam corripiunt.

Appendix.

Citum à cieo secundæ conjugationis priorem brevem habet ; unde *Cŏncitus, excitus*, penultima brevi. *Cītum* vero à *Cio* quarti ordinis priorem producit ; unde *Concītus, Excītus.*

Ruo nunc facit *ruitum* supino, priscis seculis *rutum* fecit ; unde extant composita, *Dirŭtum, erŭtum, obrŭtum.*

Statum videtur priorem habere communem ; inde enim *status, us*, & *status, a, um*, priore brevi oriuntur ; & composita quæ per *i* efferuntur, ipsi corripiunt ; ut *præstitum.* Inde etiam *staturus, constaturus*, & quæ per *a* efferuntur, eandem producunt.

De supinis polysyllabis.

XI. Supina in *tum* polysyllaba, præcedente *u*, habent penultimam longam ; ut, *Solūtum, argūtum, indūtum.* Item in *itum* à præteritis *ivi* ; ut, *cupivi cupītum, petivi petītum, condītum à condio.*

Appendix. Supina in *itum* à præteritis in *ui* dissyllabum per *u* vocalem, cæteraque supina in *itum*, habent penultimam brevem ; ut, *Monui, monitum, tacui, tacitum, credidi, creditum.*

De Singulari Nominis Incremento,

Ubi de syllabis mediis.

INcrementum nominis est quando obliqui superant nominativum syllabis ; ut, *Sermo sermōnis, Lapis, lapidis, lapidi, lapidibus.*

Incrementum primæ & secundæ declinationis.

A incrementum primæ declinationis nullum est nisi apud Poë.as ; ut, *Aulāi, Pictai* quod longum est.

Incrementa secundæ declinationis corripiuntur ; ut, *Miser, miseri, Vir, viri, Satur, saturi.*

Excep. Iber ibēri penultimam habet longam, & ex eo compositum: *Celtiber celtibēri.*

Incrementa tertia declinationis.

A incrementum singulare tertiæ declinationis longum est : ut, *Vectigal, vectigālis, Pietas, pietātis. Calcar, calcaris.*

Corripe masculina in *al* & *ar* : ut *Sal, Sălis, Hannibal, Hannibălis, Amilcaris, par* cum compositis. *Impar, impăris,* &c.

Item Græca in *a,* & *as* : *ut, Poëma, poemătis, Stemma. stemmătis, Pallas, pallădis* : & quæ consonantem habent ante *s* : ut, *Trabs, trăbis, Arabs, arăbis* : *& Fax, styrax, arctophylax,* & alia composita à *phylax, smilax, & climax* : & alia quædam inusitata, *dropax, calax, nycticorax, &c. Codax, & Pharnax* non sunt in usu, sed *Pharnaces, Candace.*

E.

E incrementum singulare tertiæ declinationis breve est : ut, *Grex, grĕgis, teres.*

Excipitur *Iber, ibēris,* & Genitivus *enis* penultimam habet longam: ut, *Ren renis, Siren sirenis, Hymen hymenis* corripitur. Producuntur tamen *Ver vēris, mansues mansuētis,* locuples, hæres, mercesque, quiesque. *Rex, vervex præs fæx, seps, plebs, Rex,* insuper *halex.*

Item peregrina in *el* : *ut, Michaël,* & Græca in *er* & *es* : *ut, Crater crateris, luter, soter, tapes, lebes* : præter *Aër* & *æther.*

I. vel *Y.*

I vel Y, incrementum singulare tertiæ declinationis breve est : ut, *Stips, stipis, chlamys, chlamydis, chalybs, chalybis.*

Excep. Genitivus *inis* vel *ynis,* à nominibus Græcis, penultimam producit : *ut, Delphin delphīnis, Phorcyn, Salamis.* Item, *Dis ditis, vibex vibīcis, glis gliris, gryps gryphis, Samnis Samnitis, Nesis nesidis, apsis, apsidis,* &c. Sunt qui *apsidis* putent posse corripi.

Ix vel *Yx.*

Nomina *ix* vel *yx,* syllaba finita penultimam genitivi habent longam : ut, *Felix, felīcis, bombyx, bombycis, mastix, mastīgis, perdix, coturnix, pernix, lodix.*

Excep. Corripiuntur *Histrix histricis, fornix, fornicis* : *pix, nix, salix,*

salix, mastix, mastichis, onyx, calix, varix, coxendix, larix, japix, natrix, serpentis genus; item *styx, strix*, & propria quædam; ut, *Ambiorix* & gentilia; ut, *Biturix*. *Appendix* multi protrahunt, sunt tamen qui breviari contendant. *Bombyx* variatur.

O.

O incrementum singulare tertiæ declinationis in latinis nominibus longum est; ut, *Sol solis, vox, velox, victor, ros, flos, dos, custos, tiro*.

Excep. Græca in *on*, quæ in obliquis habent *Omicron* corripiuntur; ut, *Philæmon Philæmŏnis, Palæmon, Syndon, Agamemnon, Jason, Amazon*; & multa alia, quæ usu discenda sunt; latini interdum *u* literam omittunt; ut, *Macedo, Macedonis, Brito, Saxo, Pepo*.

Quæ vero per *Omega* scribuntur longa sunt; ut, *Simon, Simōnis, spado, mango, agon, sidon, solon, lacon, sigon, &c.* Duo variantur, *Orion* & *Ægeon*.

Genitivus in *oris* à nominibus latinis neutris, penultimam habet brevem; ut, *Marmor marmoris, Ebur eboris, Corpus corporis*; *Ador*, (quod raro declinatum invenitur) communem. Sed *os oris*, & comparativi gradus; ut, *major, majoris*, &c. incrementum longum habent.

Et πῶς ποδὸς composita; ut, *Tripus tripŏdis*, &c. & item *memor, arbor, lepus, bos, compos*, & *impos* corripiuntur.

Corripiuntur etiam *Cappadox Cappadocis, Allobrox, præcox*, & quæ consonantem habent ante *s*; ut, *Scrobs scrŏbis, Æthiops, Cecrops, Delops*, præter *Cyclops, cercops, hydrops*.

U.

U incrementum tertiæ declinationis breve est; ut, *Murmur murmuris, furfur, turtur*.

Dux, ligus, & *pecus, intercus*, cum *Præsule* turtur.

Excep. Interrogandi casus *udis, uris*, & *utis*, à nominibus in *us*, penultimam habent longam; ut, *Palus Palūdis, incus incudis, tellus tellūris, virtus virtutis*; item *fur furis*, cum cæteris obliquis; itemque *Pollux, lux*, & *frugis* à nominativo *frux* inusitato.

De Plurali Nominis Incremento.

PEnultima genitivi vel dativi pluralis numeri dicitur incrementum plurale, cum uterque casus longior est nominativo ejusdem numeri; ut, *Musa musarum, ambo amborum, res rerum rebus*.

A, e, o, incrementa multitudinis longa sunt; ut, *Quārum, rērum, bŏvum, ambābus, rēbus*.

I & *U* incrementa multitudinis corripiuntur; ut, *Quibus, tribus, montibus, lacŭbus, verŭbus*.

De

De Verborum Incremento.

INcrementum verbi est, quando secunda persona præsentis Indicativi superatur syllabarum numero. Si verbum itaque longius sit una syllaba, unum habebit incrementum; ut, *Amamus, amatis*. Si duabus syllabis norma superetur, duo erunt incrementa; ut, *Amabamus, amabatis*. Si tribus tria. Si denique quatuor, totidem erunt incrementa; ut, *Audiebamini*.

In verbis deponentibus fingenda est vox activa, ad quam verborum incrementa dirigantur.

Ultima syllaba, nunquam est incrementum, prima verò est, si norma ipsa sit monosyllaba; ut, *Das, fles, damus, datis, dare, flemus, fletis, flere*.

De Incremento verborum per A.

I. A in omni verborum incremento producitur; ut, *Stābam, amātes, docebāmus, audiebāmini*.

Excep. A primum duntaxat incrementum verbi *do das*, corripitur; ut, *Dămas, dăbunt, dăre*; ob quam causam pronuntiamus, *circumdămus, circumdăbam, circumdăre, venundăbo, venundăre*, &c. penultima brevi.

De Incremento verborum per E.

II. E in omnibus verborum incrementis producitur; ut, *Flēbam, rēbar, docērent*.

Excep. E ante R breve est in quovis præsenti & imperfecto tertiæ conjugationis; ut, *Cognoscĕre, legĕrem, legĕris* vel *legĕre*.

Beris etiam, & *Bere* corripitur; ut *Celebrabĕris, celebrabĕre*.

Reris tamen, & *Rere*, producitur; ut, *Loquērēris, prosequērēre*.

Velim etiam, *velis, velit*, &c. breviantur.

E ante *ram, rim, ro*, corripitur; ut, *Amavĕram, amavĕrim, amavĕro*.

Append Poëtæ in præterito Indicativi *e* literam ante *runt* syllabam pro suo jure interdum corripiunt; ut,

Virg. *Obstupui steteruntq; coma, & vox faucibus hæsit.*

De Incrementis verborum per I.

III. I in quovis verborum incremento corripitur, ut, *Linquĭmus, amabĭmus, audiebamĭni, venĭmus, comperĭmus, reperĭmus*, in præterito perfecto.

Excep. I longum habent; *Nolīto, nolīte, nolīmus, nolītis, velīmus, velītis, sīmus, sītis*, & quæ ex ipsis componuntur; ut, *Possīmus, adsīmus, prosīmus*, &c.

Append. Penultima præteriti in *ivi* longa est, ut, *Petīvi*; & primum incrementum quartæ conjugationis; ut, *Ibam, ibo, ito, subimus, venīmus, reperīmus, audīmus*, præsentis temporis.

Tempora subjunctivi modi syllabis *rimus* & *ritis* finita, habeantne penultimam brevem aut longam, Grammatici certant, *Aldus* tamen in *præterito perfecto* modi subjunctivi, ubique syllabas illas pro brevibus habendas, in *futuro* autem in oratione soluta longas esse debere, in *carmine* vero indifferentes contendit.

De Incremento verborum per O & V.

O in verborum incrementis semper producitur; ut, *Facitōte.*

U in verborum incrementis ubique corripitur; ut, *Sŭmus, possŭmus, volŭmus.*

U penultima futuri in *rum*, & participii in *rus*, semper est longa; ut, *Amatūrum, peritūrum, amatūrus, peritūrus.*

De Adjectivis in Inus.

V. Adjectiva in *inus* latina penultimam producunt; ut, *clandestīnus, mediastīnus, parietīnus, matutīnus, vespertīnus, repentīnus.*

Præter hæc sequentia penultimam corripientia.

Diutĭnus,	Hornotĭnus,	Fagĭnus.
Crastĭnus.	Serotĭnus,	Cedrĭnus.
Pristĭnus.	Oleagĭnus,	Carbasĭnus.
Perendĭnus,		

Et reliqua materialia, sive à metallorum nominibus formata in *inus*; qualia sunt permulta à Græcis vocibus deducta in *ιν☉*; ut, *Crystallĭnus, myrrhĭnus, hyacinthĭnus, adamantĭnus,* Cætera usus & Poetarum observatio facilè docebit.

De Ultimis Syllabis.

DE ultimis syllabis, quæ privatis præceptionibus cognoscuntur nunc agendum est.

A.

A finita longa sunt; ut *Amā, ergā, extrā.* Corripe, *Eiă, ită, posteă, quiă, pută* Item casus omnes in *a*; ut, *Anchoră, volă, castră*: præter ablativum; ut, ab hac *musā* & vocativos Græcos; ut, *Ænea, ô Atlā, ô Thomā* Numeralia quædam in *ginta a* finalem habent communem, sed frequentius longam; ut, triginta, quadraginta.

E.

E litera finita corripiuntur; ut, *Nate, fuge, pone, pene, nempe.*

Exceptio.

Producuntur omnia primæ & quintæ declinationis; ut, *Anchisiades, ô Anchisiade, Calliope, re, die,* & quæ inde oriuntur; ut, *Quare, hodie*; quibus adde *famē, cetē, tempē fermē, ferē, ohē.* Item verba Imperativi modi numeri singularis secundæ conjugationis; ut, *Vidē, habē, cave, responde, vide, vale* sæpe corripiuntur. Sunt etiam longa monosyllaba, ut, *me, te, se.* Exceptis conjunctionibus Encliticis,

cis, Que, ne, ve: Et syllabicis adjectionibus, *pte, ce, te*; ut, *Suapte, bisce, tute*.

Longa præterea sunt adverbia à nominibus secundæ declinationis profecta; ut, *Placidē, valdē, minimē, summē*: præter *benĕ* & *malĕ*.

Append. Adjectiva tertiæ declinationis, cùm in adverbia transeunt ultimam habent brevem; ut, *Sublimĕ, suavĕ, dulce, facile, difficile*.

I.

I vocali terminata longa sunt; ut, *Classi, fieri, uti, Mercuri*.

Exceptio.

Corripe *Nisi Quasi*, & Græca quæ in *i* vel *y* exeunt; ut, *Palladi, Daphni, moly*. *Mihi tibi, sibi* ultimam habent communem. *Ibi, ubi, cui* cum dissyllabum est, frequentius corripiuntur, *Necubi, sicubi*, & *sicuti* semper correpta inveniuntur.

O.

O finita ambigua sunt; ut, *Quando, vigilando, nolo*.

Excipe monosyllaba; ut, *O, do, sto*: dativos & ablativos, ut, *somnō, tuō*. Item Græca quæ habent omega; ut, *Andregeō, Cliō, Alectō*, & cætera ejusdem generis, quibus accedit *ergō* pro causa: Item adverbia à nominibus orta, ut, *Subitō, meritō, multo*; quibus adduntur *Adeō, ideō*; præter *sedulò, mutuò, crebrò, serò verò*, quæ sunt communia. Et *Modŏ, quomodŏ dummodŏ, postmodŏ, citŏ, imŏ*; quibus accedunt, *Sciŏ, nesciŏ, duŏ* quæ semper corripiuntur.

U.

U finita longa sunt; ut, *Manū, cornū, Panthū, amatū, diū*.

B. D. T.

B. D. T. literis terminata corripiuntur; ut, *Ab quod, caput*.

C.

C litera finita longa sunt; ut, *Sic, hoc, hic*, adverbium.

Exceptio.

Corripe *nec, donec*. *Hic* pronomen est anceps. *Fac* tutius corripitur.

L.

L finita brevia sunt; ut, *Asdrubal, semel, Consul, mel*.

Excep. Sal, nil, sol, longa sunt; item pleraque peregrina; ut, *Nabal, Daniēl, Saul*.

M.

M finita priscis temporibus corripiebantur, neque à sequente vocali ut jam fit excipiebantur, quod etiam nunc in compositis verbis cernitur; ut,

Insignita ferè tum millia militum octo. Ennius.
Quo te circumagas? quæ prima aut ultima ponas Juven.

Tempora subjunctivi modi syllabis *rimus* & *ritis* finita, habeantne penultimam brevem aut longam, Grammatici certant, *Aldus* tamen in *præterito perfecto* modi subjunctivi, ubique syllabas illas pro brevibus habendas, in *futuro* autem in oratione soluta longas esse debere, in *carmine* vero indifferentes contendit.

De Incremento verborum per O & V.

O in verborum incrementis semper producitur; ut, *Facitōte*.

U in verborum incrementis ubique corripitur; ut, *Sŭmus, possŭmus, volŭmus*.

U penultima futuri in *rum*, & participii in *rus*, semper est longa; ut, *Amatūrum, peritūrum, amatūrus, peritūrus*.

De Adjectivis in Inus.

V. Adjectiva in *inus* latina penultimam producunt; ut, *clandestīnus, mediastīnus, parietīnus, matutīnus, vespertīnus, repentīnus.*

Præter hæc sequentia penultimam corripientia.

Diurnus, Crastĭnus, Pristĭnus, Perendĭnus, Hornotĭnus, Serotinus, Oleagĭnus, Fagĭnus, Cedrĭnus, Carbasĭnus.

Et reliqua materialia, sive à metallorum nominibus formata in *inus*; qualia sunt permulta à Græcis vocibus deducta in *ινος*; ut, *Crystallĭnus, myrrhĭnus, hyacinthĭnus, adamantĭnus*, Cætera usus & Poëtarum observatio facilè docebit.

De Ultimis Syllabis.

De ultimis syllabis, quæ privatis præceptionibus cognoscuntur, nunc agendum est.

A.

A finita longa sunt; ut *Amă, ergă, extră*. Corripe, *Eiă, ită, posteă, quiă, pută* Item casus omnes in *a*; ut, *Anchoră, volă, castră*: præter ablativum; ut, ab hac *musā* & vocativos Græcos; ut, *Æneā*, ô *Atlā*, ô *Thomā* Numeralia quædam in *ginta a* finalem habent communem, sed frequentius longam; ut, triginta, quadraginta.

E.

E litera finita corripiuntur; ut, *Nate, fuge, pone, pene, nempe.*

Exceptio.

Producuntur omnia primæ & quintæ declinationis; ut, *Anchisiades*, ô *Anchisiade, Calliope, re, die*, & quæ inde oriuntur; ut, *Quare, hodie*; quibus adde *famē, cetē, tempē fermē, ferē, ohē*. Item verba Imperativi modi numeri singularis secundæ conjugationis; ut, *Vidē, habē, cave, responde, vide, vale* sæpe corripiuntur. Sunt etiam longa monosyllaba, ut, *me, te, se*. Exceptis conjunctionibus Encliticis,

cis, Que, ne, ve: Et syllabicis adjectionibus, *pte, ce, te*; ut, *Suapte, bisce, tute*.

Longa præterea sunt adverbia à nominibus secundæ declinationis profecta; ut, *Placidē, valdē, minimē, summē*: præter *bene* & *male*.

Append. Adjectiva tertiæ declinationis, cùm in adverbia transeunt ultimam habent brevem; ut, *Sublimĕ, suavĕ, dulce, facile, difficile*.

I.

I vocali terminata longa sunt; ut, *Classi, fieri, uti, Mercuri*.

Exceptio.

Corripe *Nisi, Quasi*, & Græca quæ in *i* vel *y* exeunt; ut, *Palladi, Daphni, moly. Mihi, tibi, sibi* ultimam habent communem. *Ibi, ubi, cui* cum dissyllabum est, frequentius corripiuntur, *Necubi, sicubi*, & *sicuti* semper correpta inveniuntur.

O.

O finita ambigua sunt; ut, *Quando, vigilando, nolo*.

Excipe monosyllaba; ut, *O, do, sto*: dativos & ablativos, ut, *somnō, tuō*. Item Græca quæ habent omega; ut, *Androgeō, Cliō, Alectō*, & cætera ejusdem generis, quibus accedit *ergō* pro causa: Item adverbia à nominibus orta, ut, *Subitō, meritō, multō*; quibus adduntur *Adeō, ideō*; præter *sedulò, mutuò, crebrò, serò, verò*, quæ sunt communia. Et *Modŏ, quomodŏ, dummodŏ, postmodŏ, citŏ, imŏ*; quibus accedunt, *Sciŏ, nesciŏ, duŏ*, quæ semper corripiuntur.

U.

U finita longa sunt; ut, *Manū, cornū, Panthū, amatū, diū*.

B. D. T.

B. D. T. literis terminata corripiuntur; ut, *Ab, quod, caput*.

C.

C litera finita longa sunt; ut, *Sic, hoc, hic*, adverbium.

Exceptio.

Corripe *nec, donec*. *Hic* pronomen est anceps. *Fac* tutius corripitur.

L.

L finita brevia sunt; ut, *Asdrubal, semel, Consul, mel*.

Excep. Sal, nil, sol, longa sunt: item pleraque peregrina; ut, *Nabal, Daniel, Saul*.

M.

M finita priscis temporibus corripiebantur, neque à sequente vocali ut jam fit excipiebantur, quod etiam nunc in compositis verbis cernitur; ut,

Insignita ferè tum millia militum octo. Ennius.
Quo te circumagas? quæ prima aut ultima ponas Juven.

N.

N litera finita longa sunt; ut, *Ren, splen, sin, Titan, Actaeon*, & cætera tertiæ declinationis quæ in *on* exeunt: Item accusativus Græcus nominum in *as, es, e*; ut, *Ænean, Anchisen, Calliopen*. Græcus itidem Genitivus multitudinis cujusvis declinationis; ut, *Cimmerion, Epigrammaton.*

Corripe *an, in, forsan, forsitan, tamen, attamen, viden.* Item *en* syllaba finita, quæ faciunt genitivi *inis*; ut, *Nomen, pecten, flumen, flamen, corripiuntur* etiam Græca in *ov*, quæ ad secundam nostram declinationem spectant; ut, *Pelion, Ilion, Erotion:* Omnes quoque accusandi casus, qui à nominibus ultimam brevem habentibus proficiscuntur; ut, *Scorpion, Thetin, Ityn, Maian, Aeginan.*

R.

R. litera terminata corripiuntur; ut, *Calcar, semper, precor, Hector.*
Producito *Cur, far, fur, iber, lar, nar, ver, par*, cum compositis, ut, *Compar, dispar*, & *impar*; & Græca, quæ faciunt genitivo *eris* longum, ut, *Crater, stater.* Adde *aër* & *ather. Cor* melius corripitur *Celtiber* anceps est.

As.

As syllaba finita longa sunt; ut, *Æneas, Pallas, Pallantis, fas, nefas.*

Corripe Græca, quorum genitivus exit in *adis*; ut, *Archas, Pallas, Palladis.* Item accusativos tertiæ declinationis nominum Græcorum, ut, *Troas, Delphinas, Heroas.*

Es.

Es syllaba terminata longa sunt; ut, *Anchises, locuples, quoties, octies, jubes, audies.*

Corripe nomina tertiæ declinationis quæ crescunt in obliquis penultima brevi, ut, *Dives, eques, hospes, pedes.* Præter, *Abies, aries, Ceres, paries, pes* cum compositis, ut, *Cornipes, sonipes.*

Es à verba *sum*, etiam breve est, & ex eo composita, ut, *Potes, ades.* Item *penes.* Græca etiam neutrius generis, ut, *Cacoëthes.* Præterea nominandi vocandique casus Græcorum, ut, *Arcades, Troës, dæmones, Rhetores, Amazones.*

Charybdes, hæreses, metamorphoses & similes nominativi producuntur, quia non sunt casus Græci sed Latini.

Is vel *Ys.*

Is vel Ys finita corripiuntur; ut, *Apis, inquis, dixeris, Thetys.*
Ris ultimi futuri Subjunctivi modi ferè semper corripitur. Reperitur tamen interdum hoc tempus longum, quod cæsuræ quidam tribuunt; ut,

Da mihi te placidum, dederis in carmina vires. Ovid.

Excipe

Excipe casus omnes multitudinis; ut, *Viris, armis, musis, nobis, queis*, pro *quibus, omneis, urbeis.* Item *Glis, vis*, nomen & verbum, *velis, sis*, cum compositis; ut, *Quamvis, nobis, adsis*; *possis*, tamen à Juvenale corripitur. Et secundas personas numeri singularis modi Indicativi, quartæ conjugationis; ut, *Audis, nescis, sentis.*

Longa præterea sunt quorum Genitivus exit in *inis, entis, itis*, penultima longa; ut, *Salamis, Simois, Samnis, lis.*

Os.

Os finita longa sunt; ut, *Os, oris. Tros, Minos, Heros, Androgeos*, & cætera quæ Omegâ scribuntur.

Corripe *Os, ossis*, & *exos*; *compos*, & *impos*. Et Græca neutra; ut, *Chaos, melos, Argos*. Item *os* finita quæ ad secundam Latinorum declinationem transeunt; ut, *Tyros, Arctos, Ilios*. Omnes denique genitivi casus à quibuscunque rectis proficiscantur; ut, *Arcbados, Pallados, Tethyos.*

Us.

Us syllaba terminata brevia sunt; ut, *Littus, intus, sensibus*. Et nominandi vocandique casus singulares quartæ declinationis; ut, *Domus, manus.*

Excipe monosyllaba; ut, *Plus, rus, thus*. Et quæ crescunt in obliquis penultima longa; ut, *Salus, tellus, palus*. Et nomina quartæ declinationis, præter casus ante dictos; ut, *Aditus, vultus.*

Denique Græca nomina quorum genitivus exit in *untis*; ut, *Opus, amathus*. Et quæ ex πῦς ποδὸς componuntur; ut, *Tripus, Melampus*. Quæque ex *oos* contrahuntur; ut, *Panthus*, ex *Panthoos*. Item genitivus in *us* à femininis in *o*; ut, *Manto, Mantus*; *Clio, Clius*, &c. Item salvatoris nostri nomen *Jesus.*

Append.

Us finita non contracta, ob *os* syllaba profecta, corripiuntur; ut, *Pamphagus, Oribasus, Polypus.*

DE PEDIBUS.

Hactenus de syllabis tum brevibus, tum longis, tum communibus dictum est, reliquum est ut & de pedibus, qui ex ipsis syllabis, & de versu, qui ex pedibus constat, paucis agamus.

Pes est pars versus, certo syllabarum numero atque ordine definita.

Pedes vel sunt Simplices vel Compositi.

Pedes Dissyllabi simplices.

Spondeus constat ex duabus syllabis longis; ut, *ingens.*
Pyrrichius ex duabus brevibus; ut, *pius.*
Iambus ex brevi & longa; ut, *bonos.*
Choreus sive *Trochæus* ex longa & brevi; ut, *arma.*

Pedes trissyllabi Simplices.

Dactylus ex longa & duabus brevibus; ut, *dicere.*
Anapestus ex duabus brevibus & longa; ut, *minimos.*
Molossus ex tribus longis; ut, *majestas.*
Tribrachys ex tribus brevibus; ut, *dominus.*
Bacchius ex brevi & duabus longis; ut, *arenas.*
Antibacchius ex duabus longis & brevi; ut, *sentire.*
Amphimacer seu *Creticus* ex longa brevi & longa; ut, *dignitas.*
Amphibrachys ex brevi longa & brevi; ut, *modestus.*

Pedes tetrasyllabi ex prioribus compositi.

Dispondeus ex duobus spondeis; ut, *oratores.*
Proceleusmaticus ex duobus choreis; ut, *abigere.*
Dichoreus ex duobus choreis; ut, *dimicare.*
Diiambus ex duobus iambis; ut, *amœnitas.*
Choriambus ex choreo & iambo; ut, *nobilitas.*
Antispatus ex iambo & choreo; ut *secundare.*
Ionicus à majore ex spondeo & pyrrhichio; ut, *pulcherrimus.*
Ionicus à minore ex pyrrhichio & spondeo; ut, *Diomedes.*
Pæon primus ex choreo & pyrrichio; ut, *Temporibus.*
Pæon secundus ex iambo & pyrrichio; ut, *potentia.*
Pæon tertius ex pyrrichio & choreo; ut, *alienus.*
Pæon quartus ex pyrrichio & iambo; *calamitas.*
Epitritus primus ex iambo & spondeo; ut, *voluptates.*
Epitritus secundus ex choreo & spondeo; ut, *comprobarunt.*
Epitritus tertius ex spondeo & iambo; ut, *communicant.*
Epitritus quartus ex spondeo & choreo; ut, *expectare.*

DE VERSU.

VErsus est oratio certo genere, numero, atque ordine pedum alligata.

Ejus varia sunt genera, ex quibus, usitatiora tantùm proponemus.

Carmen Hexametrum, sive Heroicum.

Carmen Hexametrum constat sex pedibus, quorum quatuor primi sunt Dactyli, vel Spondei indifferenter, quintus est semper Dactylus, sextus spondæus; ut,

Tempora labuntur, tacitisque senescimus annis.

Aliquando spondæus reperitur in quinto pede pro Dactylo, ob rei gravitatem, unde versus spondaicus appellatur, ut,

Clara Deum soboles magnum Jovis incrementum.

Hexametrum

Hexametrum dicitur, quòd sex pedum dimensiones, sive mensuras habeat. *Heroicum*, quòd eo imprimis genere, Heroum res gestæ describantur.

Ultima syllaba cujusque versus est communis, vel longa, vel brevis arbitrio poëtæ.

Cæsura est quando post pedem remanet syllabá dictionem finiens; cujus tanta est vis ut per eam brevis longetur.

Estque quadruplex.

1. *Triemimeris* est quando post unum pedem remanet syllaba dictionem finiens; ut, *Pectoribus inhians spirantia consulit exta.*

2. *Pentemimeris* est quando post duos pedes remanet syllaba dictionem finiens; ut, *Omnia vincit amor, & nos cedamus amori.*

3. *Heptemimeris* est quando post tres pedes remanet syllaba dictionem finiens; ut, *Et furiis agitatus amor, & conscia virtus.*

4. *Ennemimeris* est quando post quatuor pedes remanet syllaba dictionem finiens; ut, *Muneribus, tibi purpureo gravidus, autumno.*

Versus autem quò pluribus abundat cæsuris, eò venustior; ut,

Sylvestrem tenui musam meditaris avena.

Durus autem & inconcinnus sine cæsuris; ut,

Has res ad te scriptas Luci misimus Æli.

Carmen Pentametrum.

Pentametrum carmen constat quinque pedibus quorum duo priores sunt dactyli, vel spondæi indifferenter; adjunctâ syllabâ longâ quæ cæsura vel semipes dicitur; reliqui item duo, perpetuò sunt Dactyli, quibus itidem semipes adjungitur; ut,

Sēpĕ tĭbī pătĕr ēst, sēpĕ lĕgēndŭs ăvīs.
Nōn ēst cōnvĕnĭēns lūctĭbŭs īllĕ cŏlŏr.

Pentametrum Hexametro junctum efficit carmen *Elegiacum* lugubribus rebus, & miseris aptum; unde Horat.

Versibus impariter junctis querimonia primum,
Post etiam inclusa est voti sententia compos.

Carmen Asclepiadeum.

Carmen Asclepiadeum constat quatuor pedibus, hoc est, Spondeo, Dactylo, & syllabâ longâ; & duobus item Dactylis, ut,

Mæcēnās ătăvīs ēdĭtĕ rēgĭbŭs.

Sapphicum.

Carmen Sapphicum constat quinque pedibus, quorum primus est trochæus, secundus spondæus, tertius dactylus, quartus & quintus trochæus.

Jungitur post tres versus Sapphico, carmen Adonicum, quod constat duobus pedibus, dactylo & spondæo, ut,

Intĕgĕr vītæ scĕlĕrīsquĕ pūrŭs
Non eget Mauri jaculis nec arcu.
Nec venenatis gravida sagittis.

Fusce

Fuscē phărĕtrā.

Phaleucium, sive *Hendecasyllabum.*

Carmen Phaleucium, quinque pedibus constat, dactylo, spondæo, tribus denique choreis sive trochæis ; ut,

Nūnquām dīvĭtĭās dĕōs rŏgāvi.

Contentus medicis, meoque lætus.

Carmen Iambicum.

Carmen Iambicum optimum & elegantissimum judicatur, quod solis Iambis constat ; ut,

Sŭīs & ĭpsă Rōmă vīrĭbūs rŭit.

Hoc carmen in quatuor genera deducitur ; Monometrum, dimetrum, trimetrum, tetrametrum.

Monometrum est quod habet unam mensuram, sed pedes duos ; ut,

Vĭrtūs bĕăt.

Dimetrum, quod duas habet mensuras, & pedes quatuor ; ut,

Vĭrtūs bĕātōs ĕffĭcĭt.

Trimetrum, quod habet tres mensuras, & sex pedes ; ut,

Ad glōrĭām vĭrtūs pĕr altă nītĭtŭr.

Tetrametrum quod constat mensuris quatuor, pedibus octo ; ut,

Părānt pĕrēnnēm glōrĭām vĭrtūs & ērŭdĭtĭō.

Loci carminum alii sunt *pares*, ut secundus quartus sextus octavus: alii *impares*, ut sunt primus, tertius, quintus, septimus.

In paribus itaque locis, (in impuro scilicet Iambico) debet esse Iambus maximè in ultimo qui noc recipit alium pedem, in aliis potest esse Tribrachys qui respondet Iambo. In locis verò imparibus debet esse spondæus, proquo ponitur sæpiùs anapæstus, dactylus, proceleusmaticus

Hæc sunt usitatiora carminum genera, plura qui hac de re requirit, consulat Authores de arte Poëtica ex professo agentes.

DE FIGURIS.

FIGURARUM in GRAMMATICA Usitatarum Tractatio.

Figuræ sunt tres species ; *Metaplasmus*, *Tropus*, & *Schema* de posterioribus duabus in Rhetoricis, de prima in Grammatica agitur.

De qua antequam aliquid, dicamus, quædam Orationis vitia, sunt explicanda.

Quæ sunt trium generum { Barbara. / Obscura. / Inornata. }

Barbaræ Orationis duo sunt vitia { Solœcismus & / Barbarismus. }

Solœcismus

Solœcismus est vitiosa partium orationis compositio; ut, *Eo forum*, pro *Eo ad forum*. *Gravè* pro *graviter*, &c.

Barbarismus est dictionis corruptio, quæ fit scriptione vel pronunciatione; ut, *Omo* pro *Homo*. *Pracor* pro *precor*. *Perla* pro *Unione*.

Obscura Orationis vitia.

Acyrologia (ab ἄκυρος, improprius, Tritus, & λόγος, sermo) est sententia dictionibus impropriis obscurata; ut, *Ignis* pro *meretrice*. *Sperare* pro *timere*.

Amphibolia (ab ἀμφὶ circum βάλλω mitto vel βολὴ jactus) est sermo dubiam indicans sententiam; ut, *Aio te Æacida Romanos vincere posse*; dubium est, An Æacides à Romanis, vel Romani ab Æacide vincerentur.

Aliquando fit etiam verbis; ut, *Taurus*, dubium est animalne sit, an mons, an signum in cœlo, an nomen hominis.

Ecclipsis (ab ἐκλείπειν, deficere) est cum in oratione aliquid subauditur, quod ad ejus solutionem necessarium est; ut, *Atque audin' verbum unum cave de nuptiis*; subauditur dicas.

Ænigma (ab αἰνίττομαι obscurè loquor) est allegoria seu quæstio obscura, quæ difficulter intelligitur nisi aperiatur; ut,

Dic quibus in terris, & eris mihi magnus Apollo.
Tres pateat cœli spatium non amplius ulnas.

Hyperbaton (ab ὑπερβαίνω, transgredior, transcendo) est confusa verborum in sententia positio; ut,

Sunt oculos clari qui cernis sydera tanquam.

Hyperbati sive Transgressionis aliquot species elegantiæ causa usurpantur, quales sunt Anastrophe, Tmesis, Parenthesis.

Parenthesis (à παρεντίθημι, interpono) est clausula contextui orationis interjecta, quâ remotâ sensus remanet integer: ut, *O præclarum custodem ovium* (ut aiunt) *lupum!* Illud verò cavendum diligenter, ne longior parenthesis, neve crebò adhibeatur. Et si sit parenthesis longior interponenda est aliqua Epanalepsis, sive repetitio.

Duæ priores species in sequentibus tradentur.

Inornatæ Orationis vitia.

Tapinosis (à ταπεινόω, humilio, extenuo) est cum rei magnitudo vel dignitas minuitur; ut, Si quis paricidam *hominem nequam vocet*.

Tautologia (à ταυτολογία, res eadem, & λόγος, sermo) est inanis ejusdem sententiæ per diversa verba repetitio: ut, *Ibant quà poterant, quà non poterant, non ibant*.

Macrologia (à μακρολογεῖν, prolixo uti sermone) est nimia sermonis prolixitas; ut, *Legati non impetratâ pace, retrò domum unde venerant abierunt.*

Pleonasmus (à πλεονάζειν, redundare) est cùm verbis supervacuis oneratur oratio; ut, *Ego hisce meis oculis vidi. Ore loqui*; Satis enim est, *Vidi, Loqui.* Hæc de vitiis Orationis.

Jam de Metaplasmo & Figuris quibusdam Poëtarum.

METAPLASMUS.

Metaplasmus (à μεταπλάττω, transmuto) est transformatio recti solitique sermonis in alteram speciem ornatûs vel necessitatis causâ.

Metaplasmi Species.

Prosthesis.	Synalæpha.
Epenthesis.	Ecthlipsis.
Paragoge.	Antithesis.
Aphæresis.	Metathesis.
Syncope.	Parralage.
Apocope.	Tmesis.
Ectasis.	Anastrophe.
Systole.	Parelcon.
Dieræsis.	Euphonia.
Synæresis.	

Prosthesis (à προστίθημι, adpono) est adjectio literæ, vel syllabæ ad principium dictionis; ut, *Gnatus*, pro *natus*. *Tetuli*, pro *tuli*.

Epenthesis (ab ἐπεντίθημι, interpono) est adjectio literæ, vel syllabæ ad medium dictionis; ut, *Relligio*, pro *religio*; *Navita* pro *nauta*.

Paragoge (à παράγω, adduco) est adjectio literæ, vel syllabæ ad finem dictionis; ut, *Admittier*, pro *admitti*. *Dicier* pro *dici*.

Aphæresis (ab ἀφαιρεῦμαι, demo, detraho) est ablatio literæ, vel syllabæ è principio dictionis; ut, *Temnere*, pro *contemnere*. *Citatorum* pro *concitatorum*.

Syncope (à συγκόπτω, concido) est ablatio literæ, vel syllabæ è medio dictionis; ut, *Compostus*, pro *compositus*. *Equûm*, pro *equorum*. *Extinxti*, pro *extinxisti*

Apocope (ab ἀποκόπτω, rescindo,) est ablatio literæ, vel syllabæ è fine dictionis; ut, *Antoni*, pro *Antonii*. *Viden*, pro *videsne*.

Ectasis (ab ἐκτείνω, extendo,) est cum Syllaba naturâ brevis producitur; ut, *Italia* prima longa apud *Virg 2. geor. v. 138*,

Laudibus Italiæ certent, nec Bactra nec Indi.

Systole (à συστέλλω, corripio, brevio,) est quando syllaba naturâ longa breviatur; ut, *Orion* prima brevi apud *Horat. epod.* 15.

Dum pecori lupus & nautis infestus Orion.

Diæresis (à διαιρεῦμαι, divido, dissolvo) est quando una syllaba in

in duas dissolvitur; ut, *Dissoluenda*, pro *dissolvenda. Vitai*, pro *vitæ.*

Synæresis (à συναιρέω, contraho) est quando duæ ejusdem dictionis syllabæ in unum contrahuntur; ut, *Desta*, pro *desueta. Ciquam*, pro *cuiquam.*

Ecthlipsis (ab ἐκθλίβω, elido) est cùm *m* cum vocali sua eliditur in fine ante vocalem; ut,

Et possum alterius curas sanare recentes.

Antithesis (ab ἀντὶ, pro & θέσις, positio) est quando litera pro litera ponitur; ut, *Ollis*, pro *illis. Upilio*, pro *opilio.*

Metathesis (à μετὰ, trans, & θέσις, positio) est cum una litera ex uno dictionis loco in alium transfertur; ut, *Tymbre*, pro *Tymber. Evandre*, pro *Evander.*

Parallage Protheseon (à παραλλάττω, vario, alterno) est cum Præpositio pro Præpositione ponitur; ut, *De te* licuit pro *in te.*

Tmesis (à τμάω, scindo) est unius verbi compositi, ut, rarò simplicis sectio una dictione, vel pluribus interjectis; ut, *Inque salutatus*, pro *insalutatusque Qui te cunque*, pro *quicunque te.*

Anastrophe (ab ἀναστρέφω, subverto) est præposterus verborum ordo; ut, *Italiam contra*, pro *contra, Italiam. Transtra per* pro *per transtra.*

Parelcon (à παρέλκω, produco, profero) est cùm syllaba, vel dictio adjicitur, quæ nihil sensui confert, ut, *Vosmet* Virg *Durate & vosmet rebus servate secundis. Sibi* Terent. *Suo sibi nunc gladio jugulat.*

Euphonia (ab εὖ, benè, & φωνὴ, vox) est mutatio quædam venustioris soni gratia; ut, *Redeo*, pro *reeo. Redigo*, pro *reago.* Hæ sunt Figuræ in Grammatica usitatæ.

Nunc sequerentur *Tropi* & *Schemata*, quæ Rhetoribus tractanda relinquimus.

FINIS.

ERRATA Grammaticalia.

Ob supinam oscitantium Typothetarum incuriam, quæ fataliter ipsis adnata est, iterata hac editione non pauca irrepserunt errata; quæ in gratiam Tironum, quantum mihi occupato licuit, collegi; plurima lectori benevolo corrigenda, reliqui.

PAg. lin. 10. habet, p. 3. l. 8, *post* numero, *adde*, singulari, p. 14. l. 13. amato, p. 19. l. 3. *plural.* legistis, l. 4. legerunt, p. 20. l. 28. audivistis, p. 36. l. 35. nolueratis, l. 36. noluerant, p. 38. l. 7. malebamus ibid. l. 13. maluerunt, ibid. l. 21. maletis, l. 22. malent, l. 25. malitis, l. 26. malit, l. 28. mallemus, l. 33. maluerim, p. 39. l. 10. malueris ibid. l. 20. sitis, p. 40. l. 17. fueritis ibid. l. 21. fuissemus, p. 42. l. 7. tuleritis, ibid. l. 19. latu, ibid. l. 30. ferebaris vel ferebare, ferebamini, p. 43. l. 2. eramus, p. 49. l. 8. Græci ibid. l. 15. Orthographia, ibid. l. 30. Diphthongi, p. 50. l. 21. quinquaginta, ibid. l. 22. verò ibid. l. 28. molliter, p. 52. l. 28. Nomen, ibid. l. ult. primitiva, oritur, p. 53. l. 35. patria, p. 54. l. 37. dexter, p. 56. l. 40. significat, p. 57. l. *ult.* generis, p. 58. l. 35. Affinis, p. 60. l. 22. haleces, p. 61. l. 35. mensis, p. 62. l. 14. πτῶς, p. 63. l. 24. vocativus, p. 65. l. 14. latinos, p. 66. l. 22. anienis, p. 68. l. 29. variant, p. 69. l. 19. librîpens, p. 71. l. 39. panum, p. 73. l. 24. hæc cete, ibid. l. 37. masculina, p. 77. l. 23. inæqualia, p. 78. l. 32. integrè, p. 80. l. 35. Gulous, p. 101. l. 3. spopondi, p. 123. l. 26 *supin.* petitum, p. 124. l. 2. à Veneo, *supin.* Venum, p. 127. l. 19. ns, p. 129. l. 42. cæteris, p. 131. l. 6. regulis, p. 132. l. 37. vocativa, p. 133. l. 7. lanionum, ibid. l. 36. possessiva, ibid. l. 41. ipsius, p. 134. l. 22. genitivus, p. 135. l. 30. auro, p. 138. l. 42. dolere, p. 139. l. 7. de, *pro*, te, p. 140. l. 32. dicere, p. 141. l. 30. poëticè, p. 142. l. 39. domo, ibid. l. 40. jacet, ibid. l. 41. militiæ, ibid. l. 43. adjectiva.